

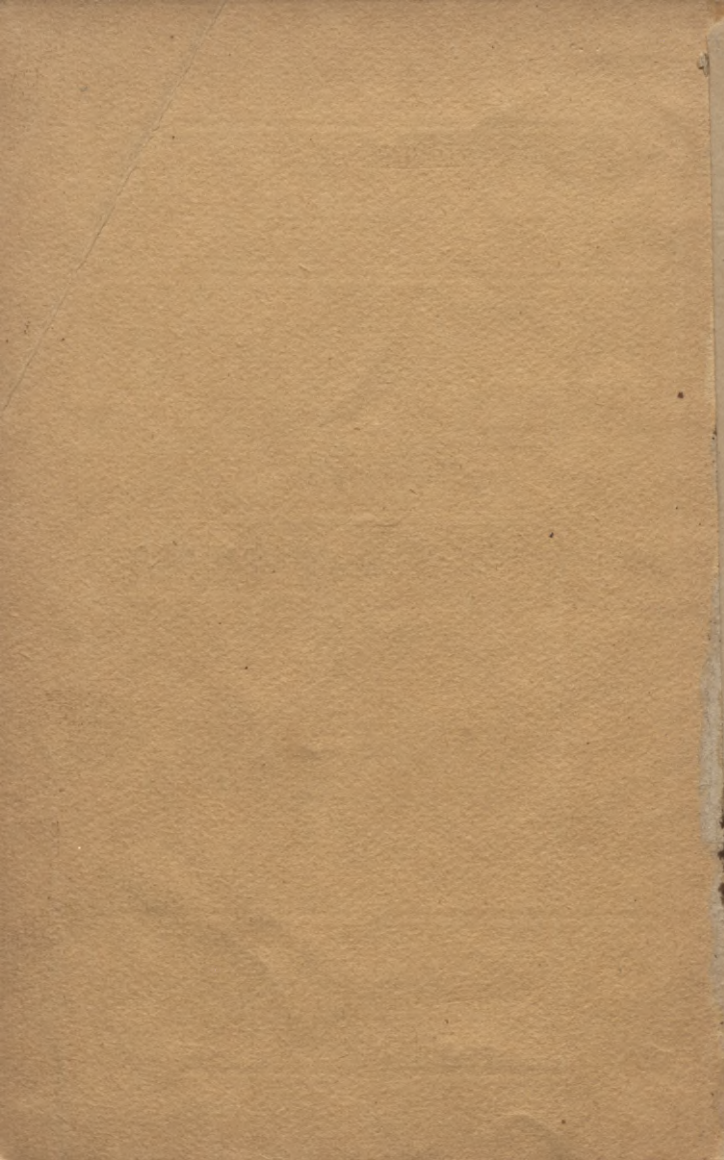
4

359

f 4
539

Politisku
sweschwahrdn
GRAHMATA

3

Maša biblioteka Nr. 2.

~~L 4
— 359~~

Lf 4
— 359

**Politisku
švešchwahrdu grahmata.**

Rigā, 1906.

1953

L. V. B.
№ _____ In. 321.534

0311015344

Drufats L. Rojentalā drufatavā, Rīgā, Elišabetes eļā Nr. 22.

Rīga, 1953

Abafus, ſengreeku un romeefchu rehfinu galdinſch.

abafchura, tahds peerihkojums pee logeem, ka gaiſma gan eefpihd, bet ahrâ ſtatitees newar.

abats, abts, katolu garidjneeks; floſtera preefchneeks.

abbreviatori, augſtafee paweſta eerehdni, furi jaſtahda paweſta bulas.

Abdera, pilſehſta jenlaifu Trakijâ, furas eedſihwotaji tifa eeſta-titi par loti mulſigeem, kalab wahrdu **abderits** leeto kâ palamu, lihdſigi muhju „maleneefcheem“. No tam **abderitiſms**, mulkiba, majpilſehneeku dijhwe („oſtoni“).

abeliti, kahda kriſtiga ſekte, fura teizâs diſihwot pehz teiſmainâ Adama dehla preefchſihmes bej apſeewoſchanâs.

aberazija, nomaldiſchanâs. **Aberatiw delikti**, noſeeguma nomaldiſchanâs, t. i. ka noſeedjneeks aiſ pahriſtatiſchanâs nodara zitu noſeegumu nekâ tas gribeja.

ab intesanto mantot, mantot pehz lifuma, t. i. bej teſtamenta.

abiogenesis, diſihwibas raſchanâs no nedſihwâm weelam.

abiturients, widejas ſkolas audſeknis, kas patlaban furju beidj.

abnorms, ſtat. anormals.

abolizija, jewiſchſ noſeedjneeku apſchehloſchanâs weids, furſch iſſchſiras no paraſtâs apſchehloſchanâs zaur to, ka augſtakâ walſts wara peepehſchi pahrranz kahdas weenas prahwas gaitu un attaiſno apſuhdſero. Veemehrs: bijuſchâ Kronſchtates zeetwſchna komandanta prahwas iſbeigſchana. Ja a. ir wiſpahreja un ſihmejas uſ wiſeem ſinamas kategorijas noſeedjneekem, tad to jauz par amneſtiju.

abolizionifts, wehrdſibas aparotajs Seem. Ant. Saweenotâs Walſtis; pretineeks proſtituzijas notahrtoſchanai lifumu zelâ; wiſpahr: kahda lifuma waj paraſchas atzelſchanas peepraſtajs.

abonements, eepreeſcheja ſamatſja par laifrakſteem, grahamatam, teatra iſrahdem u. t. t.; **abonet**, paraſtitees, eepreeſch ſamatſajot, uſ kahdu laifrakſtu, iſdewumu u. t. t.; **abonents**, zilweks, kas uſ kahdu iſdewuntu u. t. t. paraſtjas.

aborigeni, ſemes eedſimtee, pirmeeimhneeki.

abortet, nelaitâ dſemdet. **Aborta lihdſekli**, augla nodſineji.

ab ovo, (no pat pauta) paruna, kas noſihmê eefahkt kahdu ſtahſtu no paſcha tahlakâ gala.

abrafadabra, no gnostiku tizibas nemts burvibas wahrds, furu 11 rindās, arween pa burtam islaischot, uskrastija us zedelitem waj tahpelitem, furas tad nejaja us fruchtim ka amuletus (skat. tos).

abrenunziazija, ta burwiba, ar furu katolu un luteru garidneeki iwwahrdo jaunkrīstamus behrnus no welna waras (jal. Luteru krīstīschanas formulu).

absentisms, pastahwiga prombuhschana no sawas muischas waj tās weetas, pee furas saista peenahkums; sistematista atrauschanas no tās weetas, fur buht prasa usdewums un morališs peenahkums.

absints, ar wehrmelem, anisem un zitām jahlem sajahtors stiprs šalgangs schuabis, furu Franzija daudj dser ar uhdeni sajanktu.

absinta laifs, pehzpusdeena no pulkst. 4—6.

absolutisms, patwaldiba; waldibas weids, fur weenam peeder neaprobechota wara; **absolutis**, negrojams, neaprobechots, pilnigs, netkarigs, **absolutists**, patwaldibas peefritejs.

absolvēt, atlaist, nobeigt, atwalinat.

absorpet, ussuhkt, sewi usnemt.

abstentionisms, atturechanās politikā, neemaišchanas.

abstīnents, atturigs, sahtigs; **abstīnence**, atturiba, gaweichana.

abstrakts, islobits, tīfai domās nojehdjams, wispahrigs.

absurds, mulkigs, nejehdšigs.

abulija, gribas truhkums.

abusus, nekahrtiga, nojeedšiga waj nodewiga isleetoichana.

a conto, us rehkina.

a coup perdu, (lasi, a fu perdi) us labu laimi, kas teef, teef!

adaptēt, peemehrot; **adaptazija**, peemehroschanas apstahkleem.

ad dama, pee eerotischeem.

ad bestias, pee swehreem, t. i. noteesat us nahwi, atdot draguneem.

ad calendas graecas, (senromeeschu isteizeens) nekad; lihdsj puhzei aste jeedes.

a dé couvert, birschās parasts panehmeens: pahrdot tahdus wehrtspapirus waj prezes, furu pascham nemaj naw.

adefagija, rihschanas liga, pee kam šlīmais ehd bej mehra, bet weenmehr isšalzis.

adepti, alkīmistu meistari, fuwi jau atraduschji gudribas atmeni.

ad hoc, schim noluhkam, schim gadījumam.

ad hominem peerahdit, kautko isšaidrot tahdā kahrtā, ka taijni šinamam zilwekam to wisweeglat šaprast.

ad honorem, goda deht. Ja peem. kahds eestahjas par polizistu newis algas, bet ta goda deht.

ad infinitum, bej gala.

ad interim, pagaidam.

adjektīvs, ihpašības wahrds.

adjunktš, palihgs.

adjutants, fara wirsneekam par palihgu peedots ofizeeris.

ad libitum, pehz patitas.

administratīvs, waldības, u; waldibu atteezigs. **Administratīvā zela** iſſpreest, iſſpreest bej teeſas, ar paſchas waldības waru.

administrācija, waldiba; walde; waldes lozeklu ſaſtahws.

admiralis, flotes wirspawehlneeks.

adoptet, peenemt behrna weeta.

ad referendum, tā paſinojums; par ſinu.

ad rem, par lectu; leetiſhki.

adreſe, wahrds un dſihwes weetas apſihmejums u; wehstules fonwerta; politiſta ſatura rakſts, waldibai eeſneedjams; grieſchanās pee kautfa.

adrittura, teeſhki, bej widutajeem (beeſchi leetots wehſelu ſatitſmē waj prezēs peeſuhtot).

adscriptus glebae, pee ſemes ſaiſtits, dſimtzilweks.

ad turpia nemo obligatur, u; nelabu neweenu newar zaur lihgunu peeſpeeft.

a due, dujata, u; diwam ſtihgam.

adversarijas, peeſihmju grahmatina, u; turpmakeem gadijumeem ſakrahtas peeſihmes par filoſofiju, walodam, ſinatui.

aerografija, gaija aprakſti.

aſektācija, iſliſchanās, nedabiſta iſtureſchanās.

aſekts, dwehjeles ſatrizinajums, ſaiſliba.

aſera, notifums, gadijums, peedſihwojums; **aſeriſts**, peedſihwojumu mekletajs, ſchaubigs weikalneeks, krahpneeks.

affidavit, ſihme, apleeziba, turas ſatura pareiſiba zaur ſwehraſtu waj no kaħdas eeſtahdes, teeſas, konjula, notara apleezinata.

aſinitate, radneeziba.

aſiſcha, redſamās weetas iſlipinams paſinojums, uſaižinajums, ſludinajums.

aſirmācija, apleezinaſchana, apgalwoſchana, apſtiprinaſchana.

aſoriſms, ihſs, kodoligs iſteizeens.

aſronts, apwainojums, apſimeekls; aſs, negaidits atzirteens.

agape, miħleſtiba, draudſigi kopmeelaſti, jenejo kriſtigo kopmalitites (watarinaš).

agenda, taš kaš darams, deenas kaħrtiba.

agents, widutajš weikala leetās; uſdewuma iſpilditajš; polizejas riħts r.; **agent provocateur**, polizejas eereħdnis, kaš kuhda u; nelikumibu, lai zilwekus eegahſtu.

- agentura**, agenta darbības kopums, **Peterburgas telegrafa agentura**, kroma eestahde, kura īneds par ſinamu atlihdſību eepreeſch zenſetas un fratitas telegrafiſkas ſinas par „jaunateem“ notifikumeem Kreeewijā un ahrſemēs.
- agio** (l. aſchjo), wirsnauda, ta ſuma, par kuru kaħda naudas gabala zena (kurſs) pahrīneds tam wirſū rakſtito wehrtību, pretſtats — **dis agio** ſtatees to.
- aſchiotascha**, ſpekulazijas weikali, kuruſ noſlehdſ newis tapehž, ka pateeſi grib pirt waj pahrdot, bet aij zeribas uſ naudas un pretſchu zenu zelſchanos un kriſchanu.
- agitazija**, kuſtība; eeroſinajums; ſpehžiga eeroſinaſchana un wirſiſchana uſ noteiktu mehrki. **Agitators**, politiſks darbineeſs, kaſ zenſchas tautu wirſit uſ ſinamu mehrki; **agitet**, nodarbotees ar agitaziju.
- aglomerats**, tſchupa, ahrejs ſakopojums, bej eekſheja ſakara.
- agnati**, aſins radneeki (ſewiſchki tehwa radi).
- Agneſeſ loma**, naiwu ſtuku loma.
- agnofzet**, par pareiju atſiht.
- agonija**, nahweſ zihna.
- agorafobija**, ſlimigas bailes no atklahtibas.
- agrarbanka**, banka, kura aiſdod naudu pret ſemes gabaleem. (Preeſch nogulditajeem wiſai nedroſcha banka).
- agrareeſchi**, partija, kaſ aiſtahw leelgruntneeku intereſeſ.
- agrarijantajums**, ſemes jautajums: 1) kam lai ſeme peeder: waj tikai teem, kaſ paſchi to aſtrahdā, waj ari leelgruntneekfeem; 2) kā ſemes ihpaſchumus nofahratot: waj ſemi dot par priwatihpaſchumu, waj ari to uſſkatit par ſabeedribas ihpaſchumu, uſ kura leetoſchanu wiſeem weenadas teeſibas.
- agrarkuſtība**, ſemneeku zihna pret leelgruntneekfeem, muiſchneekfeem.
- agrarnemeeri**, ſtipra agrarkuſtība.
- agrarnoſeegumi**, ſemneeku uſbrukumī muiſchneekfeem, (bedſinaſchanaſ, meſchu zirſchanaſ, lauku un plawu noganiſchanaſ u. t. t.), kam par zehloneem nepareiſi nofahrtoti ſemneeku ihpaſchuma, nomas un paſchwaldibas ſtahwoſki.
- agrarpolitika**, walſts waras eejauſchanaſ ſemes ihpaſchuma nofahrtoſchana.
- agraviados**, apbehdinatee, neapmeerinatee, patwaldibas peekriteju partija Spanijā.
- agregats**, daſchadu weelu maiſijums; weenadu leetu ſakopojums. Weidi, kaħdos mums parahdas dabas kermenī un weelas (zeets, tekoſchſ, gaiſejads).
- agreſiws**, uſbruktoſchſ, zihnaſ kaħrs, iſaižinoſchſ.
- agrikultura**, ſemkopība.

agronomija, ſinatne, tà wiſlabaf apſtrahdat ſemi. **Agronomſ**, ſinatniſki iġlihtots ſemkopiſ.

aiſleeguma muita, augſta muita ahrſemju prezem, to uſleek, lai pabalſtitu eekſchjemes turgu paſchu walſts kapitaliſtu pelnu uſ tantas rehkira. Miſſjarga muitas ir ſemafas, un war buht jem apſtahkleeem wajadſigas paſchu walſts ruhpneeziabas ſtipri- naſchanai.

akademija, arodiſka augſtkola; ſinatnu wiſtru waj mahtſlineeku beedribas, kuru noluhks weizinat ſinatni un mahtſlu. **Aka- demikiſ**, akademiſas lozekliſ. **Akademiſki** iġlihtots, augſt- ſkolà iġlihtibu baudijiſ.

akeſali, beigalwji.

akileja papehdiſ, kaſhda zilweka wahriga weeta.

aklamazija, atklahta baſſoſchana; peekriſchanaſ iſrahdiſchana ar jauzeeneem.

aſklimatiſazija, peeradinaſchanaſ pee ſweſcha klimata. **Aſkli- matiſetees**, pee ſweſcha klimata peeraſt; eedſihwotees.

akomodazija, peeſleechanaſ, peeſkauſchanaſ.

akompanet, lihdſſpehlet, pawadit uſ kaſhda muſikas instrumenta.

akordſ, jaſkana; lihgums, weenoſchanaſ. Par **akorda dar- beam** algu maſkà newiſ par deenam, bet par gabaleem.

akordet, weenotees, iſliht (ar aiſdewejeem).

akofniſmus, pilniga paſaules aiſleegſchana, pretſtats no ateizma.

akreditet, iſdot pilnwaru naudas janemiſchana; diplomatiſas eerehdueem iſdot pilnwaroſchas apleezibas.

akrobats, gaiſà kaſpejs, wirwes deſotajs, leels ſtiprineeks un wingrotajs.

akrs, lauta mehſrs Anglijà, maſleek leelaks par puhſweetu (0,37 deſetinaſ).

akſioma, nenoleedjams pamata teikums; neapgaſchama pateſſiba.

akteers, teatra ſpehletajs.

aktiws, darbigs, darba eſoſchs; grahmatweſchana: manta, peede- rumſ. **Aktiwa wehleſchanaſ teeſiba**, teeſiba nodot ſawu baſſi wehleſchanaſ (preſtats: paſiwa wehl. teeſiba, teeſiba tiſt eewehletam).

akts, darbiba, zehleens (dramatiſkà mahtſlà); rakſtiſks doſumentſ; doſumentu ſopa, kaſ atteezas uſ weenu preekſchmetu; Anglijà: liſkums waj apleeziba par ſautkaſhdam teeſibam waj peenahſumeem.

aktuelſ, ſlaht eſoſchs, uſ deenas kaſrtibas ſtahwoiſchs.

akumulazija, jaſkraſchana, ſarauſchana.

akumulatorſ, uſkraſjejs, ſewiſchks aparats, kureſch uſkraſj un pataupa turpmaſai leetoſchanaſ elektribu.

akurats, kaſrtigs.

afuſtika, ſinatne par ſkaas wilau kuſtibu. Teatros un ſapulſtſchu jahlēs ir **laba afuſtika**, ja klaufitaji war wijs weetas jadſirdet runataju.

afuts, ajs, ahtrs (par ſlimibam runajot).

afwadufis, uhdens wads. **Afwareli**, gleſnojumi uhdens kraſjās. **Afwarijs**, uhdens traufs, cetaije, furā turet uhdens dſihwneekus.

afzepts, uſ weſjela rakſtits ſolijums, to ſamafſat; peenemts weſjelis ar uſrakſtitu ſolijumu, to ſamafſat.

afzeptet, peenemt, peekriſt.

afzidenzijas, blafus eenahkumi, jahnu eerehmumi.

afziju ſabeedriba, weikaliska ſabeedriba, furā katrs dalibneeks atbild tikai ar ſawu dalibas naudu. Dalibas naudas leelumu, tā ari dalibas ſihmi ſauj par **afziju**, bet paſchus dalibneekus par **afzionareem**.

afziſe, neteeſchs nodoflis walſtij par labu no eefſchjemes raſchjumeem. Arcewija afziſe uſlikta ſtarp zitu ari uſ dſehreeneem, tabakas, ſehrtokineem, petrolejas, zuktura u. t. t. **Afziſneeks**, afziſes eerehdnis.

alarmet, uſtraukti, peepeſhſchi ſaukt darbā ſaldatus waj ugunsdſehſejus; **alarms**, ahrfahrtejais, peepeſhſchais troſtnis, ar furu ſauj ſaldatus jem eerotſcheem waj ugunsdſehſejus pee ſprizem, nejauſſchi eenaidneekam uſbruhſot waj ugunsgrēhtam iſjelotees. A. ir ari peepeſhſchais troſtnis, furu ſajet modinatajs pulſſtenis.

albin, zilweſi ar krihta baltu ahdu, gluſchi balteem mateem un eerarkanām azim; ari neparafſti baltas kraſjās dſihwneeki.

Albiona, wezs, tagad tikai dſejā leetojams noſautums preeſch Anglijas un Skotijas.

alſa, pirmais burts greeku alſabetā.

alſabets, abeze; wiſju burtu fopa noteiktā ſahrtibā.

al corso, pehz tās deenas furja, par ta laifa zenu.

alegorija, wiſpahreja (abſtrafta) jehdſeena attehlojums atjeweſhſkā (konkretā) gleſnā.

alektriomatija, gaitu zihna.

alektriomantija, paregoſchana jeb ſihleſchana no putni ehſchanas.

aleurometrs, aparats, ar furu iſmeklē kweeſchu milnu labumu, zit procentes lipetla tee ſatur.

aleſſija, ſlimiba, aiſ furas paſaudē ſpehju laſit.

algebra, ta rehkinaschanas mahtſlas daļa, furā nodarbojas ar lihdfibam.

alianſe, ſabeedriba ſtarp diwam waj wairak walſtim; **aliet**, alias, zitadi, ari, beſ tam (noſautis). [ſarweenot.

alibi, zitur; peerahdijums, ka apsuhdjetais pa nošeguma laiku atradās zitur un ne nošeguma weetā.

alimenta, pahrīta, kuru šinamas peršonas peešpeestas dot ziteem. Alimentus dabū behrni no wezakeem, fā ari wezati no behrneem.

alkaldi, Spanijā teešnešča, ari pagasta wezati titulis.

alkafars, pils (tagad eezeenits nošautums burščuju išpreezas weetam).

alkimija, agrato laiku kimija, kura zentās iġudrot „pahrmeeku afmeni“, ar kura palihdšibu waretu taišit šeltu, dšeedinat šlimibas, pagarinat dšihwi.

alkohols, wihna gars. [mibas, pagarinat dšihwi.

alkoholišms, alkoholišku dšehreenu (wihna, alus, degwihna) leetoššana; šagistešanās ar alkoholi.

alkoholiki, paraduma dšehreji; alkohola leetotaji leelā mehriā.

alkorans, muhamedanu bibeles.

alkowens, ar kašdu ištabu šakariga maja telpa, gultas nolihšchanai.

Allah, muhamedanu deews.

all right, (ohl reit) wišs kašrtibā; labi.

alma mater, ušturetāja; šwehtibās deweja deewu mahte; augstškola, ari šemaka mahzibas eestahde, kura šinama peršona dabujuse iġlihtibu.

alods, privata muišča (pretštats **feodam**, leetoššana dotai muiščai); **alodijzet**, pahrwehšt par alodu.

allopatija, ahrštneezibas metode, kura leeto šahles, kuras ir pretejas ahrštejamās šlimibas prozešam, peem.: ledu pret eekaišumu. Pretštats ir **homeopatija**, kura ahrštie lihdsigu ar lihdsigu.

alotmentu šistema, šemes šadališšana majos gabalinos un išlošešana starp laukštrahdneekem, lai winus šaištiti pee laukeem. Anglijā, gadus 70 atpakal eeteifts un špihdoschi zauri kritis mehginajums.

alotriologija, pee temata nepeederošchu leetu eepiššana runā waj rakštā.

alotriošagija, šlimiga kašre ešt neehdamas leetas.

al pari, tahdā pat wehrtibā; par wehrtšpapiram ušrakštito zemu.

altera pars, otra puše; pretešā puše.

alter ego, otrais „es“, weetneeks, širdsdraugs.

alternative, šahwollis, kad no diwam (palaišam nepatiška-mām) išejam weena šaišwehlas; tā waj tā.

althings, tautas weetneeku nams Šlandes šalā.

altilofwenze, leeliba; **altilofwents**, leeligs.

altimeters, augštuma mehritajs.

altruizms, mihlestiba uš ziteem zilwekeem, teefchanas pehz wis-
pahrejas labklahjibas (pretstats **egoizmam**).

amaters, mihlotajs (mahklas waj sporta).

amazones, kareivigu seeweeshu tauta greeku teifas.

ambilogija, diwdomiba.

ambliopija, wahjprahitiba.

ambrosija, jengreeku deewu ehdeens, kuresh katram, kas no ta
baudija, peeeshkha muhshigu spirgtumu, skaitumu un nemir-
stibu; **ambrosijs**, deewishkigs.

ambulanze, wadajama fara lauka slimniza; slimnizas, kur slim-
neeki atnahk, leekas imekletees, janem jahles un eet atpafal
katrs uš jawam mahjam; slimneeku rati.

amedija, augstu eerehdnu kolegija Turzijā. A. iwwido jatifmi
starp sultana kanzleju un ministrijam.

amfiteatrs, apashk teatrs, muhju zirkum lihdsigs, kur widu
noteef israhde un skatitaju joli eerihfoti wisapfahrt, weens par
otru augstak pazeldamees.

amifants, jautrs, imeekligs; **amifet**, ujjaurinat.

amnestija, joda atlaišana par politiskeem un religijskeem no-
seegumeem; apshehlošana, aijmiršana.

Amors, mihlestibas deews.

amors, beš weida, nekristalijeta maja.

amortizacija, deldešana, dshšana; parada pamafiteja dsh-
šana ar prozenteem ilggadigā kreditā.

Ampelos, wihna foks, wihna deews.

ampelurgija, wihnkopiba.

amplifikacija, paplāshinajums, **amplifizet**, paplāshinat.

amputacija, kahda lozekla nojahgesšana operazijas zelā; **am-
putet**, nogreest waj nojahget kahdu lozekli.

amulā skreet, apreibinatees ar opiju, lihds paleek traks, un tad
pakert eerozi un skreet uš eelas, kaujot noft katru, kas gadas
preekshā, lihds pašhu nokauj waj saguhsta. (Ta ir pee da-
shām šalu tautam iplatita eerašha.)

amulets, kahds šwehts waj apwahrdots preekshmets (frustinsh
etc.), kuru mahutizigi zilweki nesā katlā usfahrtu, lai zaur to
issargatos no burwju un welnu waras, kā ari no slimibam un
nelaimes gadijumeem.

anafrodifija, dšimuma juhtu truhkums; dšimuma organu ja-

anafaliptrijas, deena pehz kahjam. [kroplojums.

anafleterijas, peeminās deena usfautshānai, kahjam, waldb-
bas eefahkumam, fronešānai.

anafronisms, kluhda laikmeta noteikšana; notikuma para-
šas u. t. l. nostatīšana tahdā laikmetā, kad tas bij nee-

analfabets, zilvēts, kas neprot lasīt un rakstīt. [spehjamš.

anali, gada grahmatas; grahmatas, kur eesihmeti wisi eewehro-
jamee notikumi sinamā laikā.

analise, šadališhana šastahwdatās; **analitiskā metode**, šinatru
mahzibas gaita no šekam uš zehloneem, no parahdibam uš
eemesleem, no atšewiščteem gadijumeem uš jehdšeeeneem (pret-
stats: **šintetiskā metode**).

analogija, weenadiba, lihdsiba, peemešriba.

analogists, weenados apšahkšos.

anamnese, šlimibas preeššwehštūre, kuru ahršts dabū šlimneeku
išpraššhinadams.

anarkisms, politišs wiršeens, kas teežas pehž neaprobešchotas
peršoništas brihšwibas un walšts waras pilnigas atzelišchanas.

anarkists, katras waldibas un walšts šahrtibas pretineeks.

anarkija, šabeedribas štahwoflis beš jebtahdas waldibas; štah-
woflis beš likumibas un teešibam.

anātēma, bajnizas laštī.

anatomija, mahziba par dšihwneeku un štahdu formu un uš-
buhwi.

anekšija, šahda šemes gabala peeweenošchana ar waru. **Anek-
tet**, peeweenot, peejawinat, nošrampet. **Anekšionisms**,
muhšchiga zenišchanaš anektet.

ancien regime (lašī: anšiangrešchim), wežā walšts šahrtiba, rewo-
luzijas pašrwareta patwaldiba.

anestēzija, nejuhtiba; **anestetiški lihdsekli**, šahles, kuras pa-
dara nejuhtīgu.

androginija, pawištiba, wišreešchu un šeeewešchu dšimuma ša-
weenošchana weenā peršonā.

androids, automats zilweka išškatā.

androlepšija, zilweku šahdsiba, šenakoš laikos no likuma at-
wehleta teešiba atreebtees šwešchtauteešcheem par wiņu lozeklu
nodarītām pašreštībam žaur to, ka nošaga dašchus šwešchās
tautas peederigos un šodija par wiņu tauteešchu nodariteem
grehšteem, ari ja pašči nošagtee peršonīgi nebīš wainīgi.

andromanija, šlimīga kaišliba, šahre pehž wišreešcheem.

androsagija, zilweku ehšchana.

aneksdote, neišdots, nepašihštams rakšts; ihsš, jantšs nostahšts.

anemografs, wehja rahditajs.

anencefalija, beššmadšenišiba.

angelolatrija, engeļu peeluhgšchana.

angiografija, šenejo trauku arkeologišs aprakšts.

- animet**, šajuhminat.
- animizms**, barbaru pajaules ušjtats, pehž kura katrai dšihwai waj nedšihwai leetai ir šawa dwehsele. Tas ir religijas pirm-šahkums.
- anglikanu basniza**, waldoščā bajniza Anglijā, ušjtatos pec-šleenas reformateem.
- anihilet**, ištaidrot par neešošču, išnizinat.
- animalizms**, lopiba; dšihwneeku organižma darbiba. **Animals**, dšihwneezjiks.
- anfeta**, ištehtičhana; šabeedriškas parahdibas ištehtičhana, leetpratejeem peesuhtot ihpaščas jautajumu lošmes.
- anni currentis**, šaihi. **a. c.**, tekoščā gadā.
- anomalijs**, nowehrščhanās no wispahreja lišuma.
- anonims**, beš wahrda, beš parakšta.
- anonse**, šludinajums.
- anormals**, neparastš, nedabižta weida un šewižchi ahrfahrteja lecluma. (Sal. abnorms un anomalija.)
- antagonizms**, preteščkiba, darboščhanās pretežā wiršeena.
- antedatet**, parakštit šem kašda dokumenta waj wehštules agratu datumu (mehnešča deemu) nekā to, kura dokumentš pateeti
- antediluwanizks**, aij grehtu pluhdu. [rakštitš.
- antenagijums**, pirmšsintibas teešiba (widus laiku wahrds).
- antenuptials**, kas pirms kašjam notizis.
- antezedenzes**, kas agrak notizis, kašda žilweka pagahtne.
- antiks**, šenlaiku, šewižchi wijs tas, kas štahw šakarā ar šenejo greeku un romeešču kulturu.
- antidifomarianiti**, jumpravas Marijas šaimotaji, kuri šaka, ka Marijai beš Žejus bijužchi wehl ziti behrii.
- antikrišts**, šatana šuhtis krištigas draudšes cenaidneeks un apškarotajš.
- antidirings**, Engelša grahmata pret atpakašrahpuligo ari-šozjalistu Eiščemu Diringu.
- antipatija**, reebjums (pretštats—šimpatija).
- antipods**, pretkašjneeks (šemes lodes pretežās pušes apdšihwotajš); pretežas dabas buhtne.
- antisemitizms**, šinamas šabeedribas dalas rišdijšana pret šchihdeem; **antisemiti**, šchihdu ehdeši.
- antiteše**, pretapgalwojums.
- antropošags**, žilweku ehdejs.
- antropogonija**, žilweka attihštičhanās no šemat štahwošcheem kuštoneem.
- antropologija**, šinatne par žilweka meešas, gara un kulturas attihštibu.

antropometrija, mahziba par zilweta meejas daku leeluma samehru; polizejas lihdjeklis pasiht rezidivistsus, kas šlehpj jawu wahrdu, daschadas meejas datas ismehrjot.

antropomorfišms, deewa attehloščana zilweta weidā.

anulet, tas pats kas anihilet.

apanasčas, waldneeka zilts lozeklu eenahkumi. **Apanaschu jemes**, frona jemes, furu eenahkumi nahk keisaru dšintās lozekleem par labu.

aparats, wiši pee kahda darba, pajahkuma u. t. t. wjadšigee lihdjekli un cetajšes.

apartaments, nodalita ištaba.

apatija, bešuhšiba, nejuhšiba, gara nogurums, weenaldšiba.

apelazija, pahšuhšiba. **Apelazijas eestahde**, augstafa teeja, furā jematas teejas špreedumu war pahšuhšdet. **Apelet**, pahšuhšdet, atšauttees.

apešija, šabojata šagremoščanas špehja.

apertinenzes, ar kahdu muušču waj mahjam nesakarigi, bet pee tam peederošči ihpajchumi.

aperzepzija, apšiniga nogiščana.

apgaišmots absolutišms, patwaldibas weids, furā waldneeks mehtajas apkahrt liberalām frajam, bet tautu šuhž totees šo breesnišgaf.

apgrošamais kapitāls, weikalisfā pajahkumā eegulditee lihdjekli, kas arween teek apgrošiti, šdewumūs jedšot, materialu un darba špehku apgahdajot u. t. t. [pretšats: nekustams kap. (fixes Kapital) šf. kapitāls].

aplaudēt, šrahdit peekriščanu zaur roku plautščinasčanu;

aplaus, tahds peekriščanas šrahdišums.

apogeja, štahwokla wisangstafā pakahpe.

apokalipše, atklahščana, parahdiščana; Zahna parahdiščanas

apokrišs, šlepens, atklahtibā nelasams rakšts. [grahmata.

apologija, attaišnosčanās rakšts, waj runa.

apologets, křištigās tizibas aištahwetajs, pahrštahws pre tšchihdu un paganu křišfu.

Apolons, šengreeku šaules deews.

apoplešija, treeka.

apostasija, atklahta ištahščanās no křištigās draudšes.

a posteriori, uš nowehrojumu pamata (prešt.: **a priori**).

apostrofs, wahrda widū waj galā peelikta šihmite, furā aišrahda, ka tur kas išlaisšs peem.: **neš' nešin** weetā.

apoteoša, 1) deewinaščana, 2) lugaš beigu škats.

appel comme d'abus (laš: apēl kom dabi) šuhšiba pee laizigām eestahdem par garidšneeku waras pahršahpumeem.

- appòrt**, franz. „nes ſchurp!“ (pavehle ſuneem), aportet — peeneſt (ſewiſchti no ſuneem un ſpeegeem).
- apres nous le déluge**, pehž mums lai naht waj uhdens pluhdi! a priori, weenigi ar prahta darbibu, bej nowehrojuumeem (preſt: a posteriori).
- aprobazija**, peekriſchana, atkauja ijpildit kahdu amatu waj drukat kahdu grahamatu.
- apuſtulis**, ſuhniſ, zelojoſchſ agitatorſ.
- arabeſſas**, arabeſſchu eewesti jeenu iſrotajumi, kahduſ redſam
- arawſchet**, nofahrto, eerihkot, irihkot. [u] muhju tapetem.
- arbitraſcha**, furja, aprehkiſ (birſchâs); ſchkihreju teeſas lehmums.
- areals**, grunts gabals.
- arena**, ſmultim aptaiſitais laukums ſenromeſſchu zirkü, fur zih- nitaji kawâs, tad, wiſpahr zihnaſ laukſ.
- arende**, ta nodewa waj nomakſa, furu kahdaſ leetas (ſewiſchti ſemeſ gabala, mahju waj muiſchâs) leetotajſ nodod winas ihpaſchneekam par teeſibu wina ihpaſchumu leetot. A. beejchi teek pahrmaita ar **renti**, lai gan ta tikai wiſretakoſ gadi- jumos ir lihdiſiga ſemeſ rentei. (Skatees pehdejo.)
- arcopagſ**, ſengreekeem augſtakâ teeſu eeſtahde; augſtakâ tautas weetneeziſa; augſtakâ teeſa.
- areſts**, no teeſas puſeſ uſliktſ trauzeklis, fawekliſ, apturejumſ.
- Arreſtants**, tahdſ zilwekſ, kaſ no teeſas puſeſ apzeetinatſ.
- Arretet**, fawtko atturet no kuſteſchanâſ, apzeetinat waj eeſlo- dſit zeetumâ kahdu zilweku waj ari apſchlatot mantibu.
- arguſ**, netad neguloſchſ ſargſ.
- argumentſ**, peerahdijumſ.
- aristoſkratija**, diſchmann waldiba, fur wiſa wara peeder ang- ſtakâm fahrtam. **Ariſtoſkrats**, augſtako fahrtu lozetliſ. **Ari- ſtoſkratiſtſ**, leelmanigſ, uſpuhteſ, kaſ domajaſ labakſ eſam par ziteem.
- arkaiſmuſ**, nowezojeſ ſenlaidu iſteizeeſ, gaume u. t. t.; **arkai- ſtiſtſ** — nowezojeſ. **Arkeologija** — ſenatneſ pehtiſchana; **arkeologſ** — ſenatneſ pehtneekſ.
- Arkadija**, dſejâſ apdſeedata idiliſka ganu ſeme, fur wiſi dſihwo beſbehdiſa un mihleſtibâ.
- arkana**, noſlehpumi, burwibaſ; **arcanidiſciplina**, ſakramenti (ſf. foſ).
- arki**, no greeku walodaſ nenta preekſchilbe, furu paſtiprina to tituli, kaſ tai peefahrta, peent. arkibiſtâſ ir druſtu leelakſ par ziteem biſtabeem; tapat arkihertzogſ, arkizimbole u. t. t.
- arjergarde**, fara ſpehta pakalejee pulki.
- aritmetika**, rehſinaiſchanaſ mahſila.
- aritmometerſ**, rehſinama maſchina.

- arkitektura**, buhweš mahſſla; **arkitekts**— buhweimeiftars.
arkiwš, dokumentu glabatuwe; **arkiwars**, arkiwa pahriſinis.
artiftiſtš, jeemelu poluſam tuwš.
armada, milſiga kara flote.
armatura, apbrunojums, wiſu kara cerotiſchu kopums.
armija, kara ſpehſtš.
Armstronga maiſijums, ſaſtahw no florſkſahba kalija un foſſora, eſjplodē (ſprahgſt) pee wiſmajakāš peeſiſchanāš.
aroma, ſmarſiſcha.
arondet, noapatot ſawas robeſiſchas, peeweenojot tām faiminu jemes gabaluš.
arogantš, eedomigš, kuruſch ſew peeſawina leelaku noſiſhmi un waru, nekā tam pateejibā ir.
arjenalš, cerotiſchu noliktawa.
arteliš, patriarkaliſki-kooperatiwa amatneeku waj ſtrahdneeku ſabeedriba kopejai darbu uſnemſchana. Amatneeku artelu ſdalibneeki ſaweeno bej ſawa darba ſpehſta ari ſawuš kapitalekuš. Strahdneeku a. ſtahw arween atfaribā no kaſhda kapitala.
arterija, aſiſuš dſiſhla; dſiſhla, pa furu aſiſuš naſt no ſirdš; eewehrojamaš ſatikiſmeš zekſch.
artifeliš, awiſchu raſiſtš.
artifuletiš, no lozekleem ſaſtahwojchš, tadeht **artifuletaš ſkawnas**, taſhdaš, kaš ſaſtahw iſ zeeſchi noſchkiſtām ſilbem, wahrdeem, teikumeem, tā tad zilweku runa.
artiljerija, kārariſpehſta leelgabalneeku nodala.
artiſtš, mahſſlineekš.
aſekuranze, apdroſchinaſchana pret nelaimēš gadijumeem, nahwi, wezumu, darba truſtkumu u. t. t.
aſeſors, peeſehdetajš.
aſignazija, ſenakā papira nauda Franziĵā un Kreewiĵā; iſmak-
aſignet, ſolit iſmaksat ſinamu ſumu. [ſaš ſihme.
aſiſlš, patwerſme.
aſimilazija, pahrwehriſchana par ſew lihdſigu; uſnemſchana ſawa kermena ſaſtahwā.
aſiſtentiš, palihgš; **aſiſtet**, ſtahwet klaht, palihdſet.
aſteſe, meejaš mehrdeſchana, atturiba. **Aſtetiš**, gawetajš, kaš pehž eepehjaš aprobeſcho ſawuš meejaš bandijumuš.
aſpirantiš, kandidatiš, kaš tiſko pehž kaſhda amata waj gribitiſt uſnemtiš kaſhda beedribā.
aſvoziacija, beedriba, ſaweeniba.
aſfortimentiš, ar leetpratibu iſdaritiš kraſhjuš un ſakahrtojumuš.
aſtenija, beſiſpehziſiba (medizina).

astma, aisdūšis.

astrologija, mahtīla no šwaigšhau kustības nowehrot nahlotni.

astronomija, sinatne par šwaigšnem. Šwaigšhau kustības likumu ištehtīchana.

atawišms, atkrišchana atpakaļ; pee dšihwoneešem un zilwešem tahdu ihpajchibu eerajchanaš, kuras peemituščas wiuu atahleem preekšhtetšheem.

ateišms, bešdeewiba; mahziba, ka deewa naw.

atentats, pretlikumigs ušbrukums, šahdai peršonai waj eestahdei (teef wišbeeščat ijdarišs no waldibas puješ, bet daščreij ari otradi).

atmošfera gaišs, kurech apnem ņemi; aprindas, kuras dšihwojam, ar wišam šawam šawadibam.

atoms, maja, wairš nedalama weelas daļa; šihšs neezinšč, pamatweela.

atpakaļrahpušis, zilwešs, kas aij pajchlabuma waj gara nešpehka pretojas progresam, ņingri turedamees pee nowezojuščam paraščam.

a tout prix (laši: a tu pri), par katru zenu.

atribušs, raksturīka ihpajchiba, paraštā pašihme.

atrošija, wiša organišma, waj atšewiščku organu šarukščana aij truhzigas baribas, wezuma, nerwu šaitem, nenodarbinajchanaš.

attaka, ušbrukums; **attaket**, ušbrukt, darit pahri, šaitinat.

ateštate, rakstiška apleeziba, ņewiščki no kaščdas eestahdes ijdota.

atrafzija, peewiltščana; **atrafet**, peewilt.

au contraire, pawišam otradi.

audiatur et altera pars, jaišklaušas ari otra puše.

audienze, ušklaušičhana, peenemičhana.

auditorija, „klaušitawa“, preekščlašijumu šahle; tad ari pajchi klaušitaješs.

Augiaša kuhiti tihrit, ar leelam puhlem pee malas dabut mišjumu neleetibu un nekahrtibu.

auguri, ņenromeešču preekšteri.

anla, wišpahreja šapultšču un šwehtku šahle augštahšs školahš.

aura popularis, tautas labwehliba.

auri sacra fames, nolahdeta ņelta kahre.

Aurora—Austra, rihta blašmas deeweete.

aušpizijas, paregu nowehrotas šihmes.

aušchi, išwehleti pagasta weetneeki.

auštrečhu streiks, špihte, dšelšžehu eerehdnu un štrahdneeku špihtigi apšiniga wišu preekščratštu išpildiščana, kalab šatšimeš jaapštahjas.

- autentisks**, tizams, pilnīgi drošs, īsts.
- autobiografija**, pašā uzsāktais dšihves apraksts.
- auto-da fē**, švīnīga netizīgo šādešsinašāna krietīgās valstis.
- autodidakts**, zilvēs, kas māžās bej školotāja.
- autokrātija**, patvaldība.
- automats**, daitis, kas darbojas dšihš no kāhda mehānisma; zilvēs, kas rihkojas bej apšinas, bej apdoma, lihdsīgi ušwiltai māščinai.
- autonomija**, pašwaldība; dāšhu apgabalu un eestāšhu patšahwiba, teešiba nolemt pašwaldišānās weidu (pretštatš žentrališinam).
- autonomisti**, pašwaldības peekriteji. Kreewijas walsts Domē, par a. šauzas Kreewijas maleenas delegatu grupa, kuri teežas pehž Kreewijas maleenu autonomijas.
- autorizācija**, pilnwarošāna.
- autoritate**, eespāids waj šwars, kas pamatojas uš waru waj morālisku un gara pašrwaru; peršona, kuras eestati teek turēti par šwarigeem.
- autors**, grahmatas waj kāhda raksta šazeretājs.
- awangarde**, armijas preekšhpulki.
- awanšs**, uš preekšhu ijdota nauda.
- awanšet**, uš preekšhu eet, godā kāhpt.
- awanposts**, preekšhejee šargu pulki.
- awarija**, nelaimes gadījums uš juhras fugim waj lahdinam.
- awantura**, laimes medība, pašhdrošs pašahkums. **Awantu-**
rists, laimes medineeks.

B.

- Baals**, šenejo šemitu, šewiški babiloneešhu uu fenizeešhu galwenāis deewš. Teek ašireešhu uzsāktos dehvēts par „Kungu Kungu“, deewu „Epihdekli“, „wišas pašāules Kungu un Kahr-totāju“. Wina blakus šahweja šeweešhu dšimuma deeweete, furu pee babiloneešheem šauza par **Melitu**, pee fenizeešheem par **Baalts**. Wina breesmīgs cenaidneeks bij **Molochs** (štatees to). Ar laiku abas deewības, Baals un Molochs šakusa weenā peršonā **Melkartā** (štat. to). **Baala preekšteris**, apšihmejums leekulīgām garidsneekām.
- Baba**, kreewu walodā **wezene**; pirmatneji—negaiša ragana, welna wezmahte.

Babèjs, weens no eewehrojamafeem un radikalafeem frantschu leelàs rewoluzijas darbineekeem. B. dibinaja „Weenlihdfigo flubu“, kura beedrus tapehž ari ſauza par **Babewiſteem**.

babiſti jauna muhamedanu tizibas ſette. Babiſms ſtahw angſtaf par muhamedaniſmu tapat kà pehdejais ſtahw angſtaf par friſtigo tizibu. Wiſch atwehl ſeewectem weenlihdfigas teeſibas, neleef garwet un maſgatees, atwehl ſwabadi un draudſigi ſatittees ar zitu tizibu peederigeem.

bagafcha, zefojumà lihdfi nemamas leetas.

bagatele, necks, maſwehrtiga leeta.

bagare, maſchina, ar kuru iſlauſch un iſſmel no dſila uhdens dibena jemes, almenus, dublus u. t. t. Ir ari buhwetas bagares ſauſas jemes rafſchanai; tàs ſauz ari par **ekſkawatoreem** — rokamàm maſchinam.

bajaderas, Indijas dejotajas un preeka meitas. Paſchi indeeſchi winas ſauz par „dewedaſchi“ — deewu kalpeem, jo winas apkopj ſwehtnizas un garidsneeku mahjas un ſpehlè ſwarigu lomu deewtalpoſchanà.

bajaziſ, joku taiſitajs zirkii.

Baisse, t. (l. bejs) wehrts papiru kurja zelſchanàs un frijchana. Kas uſ to ſpetulè, tee ir **ſpefulanti a la baisse**. **Baïssier** (laſi bejje) ir tee, kuri ſpetulè uſ kurja frijchannu, **haussier** (laſi aſje) ir tee, kas ſpetulè uſ kurja zelſchanos. Anglijas birſchàs pirmos ſauz par Bear (lahtſchi), pehdejos par Bull (wehrſchi).

bakalaurè, Franzijà jaunellis, kas beidsis wideju ſkolu.

bakſchichs, austruma jemès dſerama nauda, kuru ſanehmejs wiſ pazeetigi negaida, bet nekannigi uſſtahj.

bakterijas jeb **bazili**, mikroſkopifki mafas ſehnites. Tàs ir pa dalai derigas, pa dalai kaitigas. Derigàs pahrwehrſch nomirufchu dſihwneeku un ſtahdu meejas ſtahdeem uſuemamàs weelàs, weizina ruhgschanu, palihdfi ſtahdeem no gairu uſnemt ſlahpekli. Kaitigàs iſplata lipigàs, jeb infekzijas ſlimibas.

bakuniſms, anarkiftiſks ſozialiſms, freemu ſozialiſta Bakunina (1815—1876) nodibinats. Ta programa: walſts iſnihzinaſchana, ihpaſchuma un juridiſkas dſimtas teeſibas nokahrtojamàs uſ ſabeedriſka darba un kopihpaſchuma pamateem, ſahkot no paſchas apafſchas.

balada, epifa (ſtahſtu) dſeja, kura tuwojas dramai, tapat kà **romanze** wairaf tuwojas lirifkai dſejai. (ſkat. tàs).

balaganè, kumedinu bode, rupiſch bej mahtſlas teatrs.

balanšs, bilanze, lihdššwars; **balanšet** — lihdššwaru ušturet, palift lihdššwarā.

balasts, uhdens waj smiltis, fo fugis eenem, lai ušturetu lihdššwaru un peldetu wajadšigā dšitumā; leeka nafta, leeks šwars.

balbafins, ištrotats, uš jeltiteem maiftšheem nešams waj pee šeenas peestiprinams jumtiņšch wirš trona, wirš gultas, kanzeles u. t. t.

balets, musikas pawadita deja un pantomima (waibstu spēhle) uš skatuves.

baleteše jeb **balerina**, skatuves dejotaja. **Prima balerina**, pirmā, labakā dejotaja.

balistika, mahziba par ijmestu waj ijšchautu preešchmetu kustiibu waj aštrumu un wiršeenu.

balons, apalsch daitšs ar tufschu widu, kas pazelas gaišā.

balotešchana, balsošchana ar bumbinam pee wehlešchanam un šwarigu jautajumu ijšchkiršchanai.

balsams, šhruipa waj ari waška weidiga šula ar stipru šmaršchu. Dabistee balsami teek ištezinati tā šweki no dašchadām augu šugam un teek leetoti ašrīneezibā.

balsš teešiba, teešiba teešchi waj zaur šaweem teešchi ijšwehleteem weetneefeem lihdššpreešt un nolemt wišos politištos, šaimneeziškos, teešibu un pahrwaldibas jautajumos. Weena no pirmām un wišnepeezeeschamašām zilweta teešiba. Kam tāš naw, tāš ir wehršs waj wehršjene.

baltaiš fruišts, Peterburgā nodibinata priwata beedriba pabalsta šneegšchanai karā eewainotu waj kreituschu wiršneeku gimeneem. Un **tikai wiršneeku!**

balteešchi, Baltijas eedšihwotaji; zilweti, kas Baltijā dšimuschi un augušchi.

balti, „duhšchigee“. Tā šauza šahdu reetuma gotu waldneeku zilti, kura 531. g. ijmira winas pehdejani zilšs šaram Amalaritam uobeidšotees. Tagad par **balteem** mihl šewi nošaukt Baltijas junkuri un meetu pilšoni atšchiribā no žiteem Baltijas eedšihwotajeem — balteešcheem.

Baltija, Widšeme, Kuršeme, Igaunija un Šahmu šala kopā šanentas.

Baltijas konstituzionalā partija, Baltijas wahzeeschu partija ar atpakašrahpuligeem mehrkeem.

Baltijas latweeschu sošaldemokratišā štrahdneeku organijažija (B. L. S. D. S. D.) 1901. g. dibinata latweeschu štrahdneeku organijažija, kura 1904. gadā apweenojās ar pahrejām

sozialdemokratiskam latveeschu strahdneeku organisazijam par Latveeschu sozialdemokratisko strahdn. partiju (L. S. D. Str. P.)

baltu walodas, latveeschu, leischu un ismiruschu pruhischu walodas, jauktas ari par **aisteeschu** waj **letu** walodam. Tās stahw wistuwakā radneezibā ar slahwu walodam.

balustrade, atmena „lenteris“ pee leewenem, balkoneem, terasem u. t. t.

banals, ifdeenischs, noleetots, nowasats.

bandas, jaimneeka laukos preekļch puischa eesehta labiba.

bandineeks, laukstrahdneeks, kuršč algas weetā janem bandas.

bandrole, krona apdrukata papira strehmele, ar furu aplipina ar afzifi uu ziteem neteescheem nodokleem aplittas prezes. Prezes raschotajam bandroles japerk no krona un bej bandroles tahdu prezī neweens nedrihtst pahrdot ne pirkt.

bandascha, pahrschjums; **bandaschjits**—kas isgatawo kirurgu instrumentus un pahrschjumus, it sewischki brukas jostas.

bankets, goda meelasts, pa laikam ar poliškām runam. Sla-
wenajā Pawlowas banketā (Peterburgā) 20. now. 1904. g. kas tika sarisfots no rakstneekem un pee kura peedalijās ap 600 perjonu, peenehma pirmo skaidri formuleto konstituzionelo resoluziju. Schim setoja banketi zitās pilsehtās. Laiks no 19. now. lihds 5. dez. 1904. g. ir **politisko banketu laikmets** Kreemijā.

banditi, Italijas rasbaineeki, slepkawas, kuri amata pehz kauj zilwekus pehz listem, kuras winu uspirzeji fastahdijuschī.

bankas, naudas apgrofsibu widutajas cestahdes. Winu usde-
wums war buht diwejad: 1. winas peedod tahdas jemes naudai jaimneeziski wisnoderigako weidu (schirobankas, depozitu bankas, zedeku bankas) un 2. winas aisdod (kredite) nandu tahdeem ruhpnenezibas usnehmumeem, kureem tās wiswairaf wajag (diskonta bankas, lombarda b., hipoteku b., mobiliju b.)

Banknote, zedeku banku isdotas zedeles, kuras nenes procentus, bet jaimneeziska jaitismē teek leetotas naudas weetā.

bankrots, weikalneeku, tirgotaju atklahri isludinata maksat nespehjiba; konkurss—ifdeenischkā walodā. Bet wahrda zeeschakā nosihmē b. ir no se e d sigs konkurss.

baptisti, kristigas sektes, kas atmet behrnu kristibu un kristi tikai peeauguschus zaur pilnigu eemehrschānu uhdent.

barakas, weegli buhwetas, no dehleem sasistas buhdas, kur sal-
dateem, guhsiteem, slimneekem u. us ihju laizimu nomestees.

baranki, smalkas kreewu jehrahdas, zepures aplokeem un meh-
teku apfaklem leetojamas.

barbarisms, nepareijs, no šveščas valodas pahrnemts wahrds waj teikumū ušbuhwe.

barjera, aišsprostojums, faweklis.

barifades, pilsehtu eenemot waj tautai šazelotees uš ahtru rofu eerihfotee eelu aišsprostojumi no atmeneem, smiltim, rateem, istabas leetam u. t. t., aiš fureem aišfargatees pret fara špeška ušbrukumeem.

barfa, neleela laiwa. Barfašes, fara fugu leelakā laiwa.

barbars, pirmatneji katrs, kas neprot greekiski, tad mešchonis; rupšch neišglihtots, negantigs zilweks.

baroks, dihwains, šawads.

barometrs, gaiša špeedeena mehrotajs daikts; laika paregotajs.

baschi-bosufi, turku irregulari fara wihri, furi laupa uš šawu rofu, loti nešchegli.

barons, semās muišchneezibas pirmā šchira. Šcho nošankumu Ēiropas waldneeki peeschkir wišiem šaweem naudās aišdewešiem. Wiši leelafee šchihdu bankeeri ir baroni. Par **gowes baronu** (baron of beef) Anglijā šauz gowes muguru ar abām zīškam (gowes pakalu).

bāse, bājis, pamats.

basta, peeteek! par to wairs nerunā!

bankeeris, tirgotajs, kurušch džen weikalus naudu apmainidams, uš augleem aišdodams, waj wehtršpapiirus t. i. dašchadu peršonu, eestahšchu un waltju parahdu sihmes ušpiršdams.

bastards, frustojums, šajankums, behrns, kas radees no tehwa un mahtes, furi nepeeder pee weenas šahrtas, rahšas waj šugas. **Bastarda wešfelis**, tahds wešfelis (parahdu sihme), kurušch parakstīts un ijdots šahdas neešoščas firmas wahrda.

basars, tirguš laukums; weenā weetā, sem weena jumta šatopoti tirdšneezibas weikali; labdaribas noluhkā šadahwatu leetu pahrdošchana waj išlošchana.

bastejš, šenejo pilsehtu muhru stuhros pee kanała ušbuhweti paaugštinajumi un torņi.

baterija, šinamā taktiskā noluhkā uštahditi leelgabali; wišpahr mašakais leelgabalu škails, kureem jaturas kopā, lai winus waretu taktiski išleetot. **Elektriška baterija**, daikts preešch elektribas uštrahšchanas waj elektriškas štraumes radšchanas.

Bastilija, zeetotinis Parišē, kurā eeweetoja potitiškos nošeedšneekus. Šcho zeetotni tauta leelās rewoluzijas laikā (14. juliā 1789. g.) eenehma un wišus politiškos atšwabinaja. Par bastilijam eesautti zeetumi, kurā eeweetoti politiškee.

bazili, šf. bakterijas.

beatifikacija, pazelschana svehto tšhinā. Behdejaīs beatifikācijas gadījums bij 1903. g., kad nelaiķa Serafinam peesahlihra svehtā tšhinu.

Behrtula nakts, nakts no 23. uļ 24. augustu, kurā 1572. g. katoli uļ karala mahtes uļmudinajumu nobendeja ap 2000 hugenotu. Wispahreja nosihmē: ašins breešmas, pogroms, šoda ešpedizijas.

Belialš, šamaitatajs, weeus no daudšajeem Satana tituleem.

beletristika, dailliteratura, stahstn, romanu, dšejolu un dramu rakstneeziba. **Beletrists**, dailliteraturas rakstneeks.

benuhšis, pee zunstes nepeederigs un šawu amatu šahrtigi neišmahzijeēs zilweks, kuršch nodarbojas ar šahdu amatu.

berloka, pee pulkstena kēhdes peekarami neezini.

bepartejists, pee neweenas partijas nepeederošchs, taišns.

bestija, plehšigs šwehrs; **bestiarijs**, uļ nahwi noteejats zilweks, kuru leek štatitaju azu preekščā plehšigeem šwehream šaplešt.

bête noire, melns šwehrs, ne no weena neeredšets zilweks.

Betlehemes behruu apkaušchana, neapšpreestu likumu projektu atlischana pee malas, parlamenta šehdem beidsoteēs.

bibamus, eedšeršim! **bibe**, dšer.

bibele, grahmata; **biblioteka**, grahmatu noliktawa.

bienniums, divi gaduš ilgš laika pošms. **Bienals**, divuš bigamija, divšewiba. [gaduš ilgštoschs.

Big bugs, (laši: big begš) leelās blaktis, angļu apšihmejums preekšč augštidsimuscham peršonam (pee mums šaka: „leekš šufainis“).

bikamerišms, diwu palatu sistema, kad blakus tautas eewehletai likumu dewejai šaeimai stahw wehl otra šaeima (senats, kungu namš, walšis padome).

bilanze, weikalu grahmatu nošlehgums.

bilete, zedele, parahdišchana.

bills, likuma projekts, eešneegts angļu parlamentā.

bill of rights (bill of reits), angļu parlamentariškās šahrtibas pamata likums no 1689. g.

bimetališms, diwmetalū (šelta un šudraba) naudas sistema, nodibinata uļ stingri noteiktas atteekšmes starp šelta un šudraba wehrtibu, lai išwairitos no šudraba wehrtibas pahrleezigas krišchanas un papildinatu šelta ištruhumu naudas firgū.

binde, pahršehjums. **Robindet**, aptihti, apšeet.

binokls, tahskstatis, operu glahje waj ari fihskstatis abam azim. Schweizē eezeenita fahršchu špehle. — **Binokulars**, preekšch waj ar abam azim.

bioaritmetika, zilweku muhšcha widejā garuma aprehkinaschana.

biogenetiskais likums, Ernsta Haeckela atrasts un uistahdits dabas likums, ko „ontogeneze ir filogenezes šaihfinats atfahrtojums“, t. i. katram dšihwneekam no olinas lihds šawam ihstam weidam attihstotees, ir pakahpeniški japeenem tee weidi, fahdus šchi dšihwneeku ņuga taišijuse zauri, lihds attihstitees no weenschuhnas dšihwneezina lihds šawam tagadešam weidam.

biografija, dšihwes apraksts.

biologija, dabas šinatnu nojare, kura apšata dšihwo dabu.

birgelis, pee pilšehtas peerakstits zilweks, (preštats: šemneeki, štrahdneeki, muišchneeki).

birojs, waldeš waj eestahdes kanzeleja.

biokratija, eerehdnu šchkira, kuras rokās atrodas wiša waldbiba.

biokratizms, eerehdnu waldbiba, kas raugas tīkai uš ahrejo formu, bet ne uš leetas kodolu; leeta rakstu un šarakstišchanās wairošchana; preekšchneeta waras neleetiga walfaschana.

biokrats, patwaldigs eerehdnis; biokratizma peekritejs.

biršcha, weeta waj ehka, kur bankeeri, tirgotaji un widutaji šapulšejas, kai nošlehgtu weikalus.

bis, diwreij. **Bis dat, qui cito dat**, diwreij dod, kas tuhdat dod.

bisfwits, diwreij zepts (Zwieback) šauš, trauš zepums no milteem, olam, šweesta, zukura un wirzem.

bisčuterija, šelta, šudraba, platina un dahrgakmenu rotas leetas.

biwnaks, lauka nometne, šargu weeta kara laikā.

bizars, brihnišchkigs, dihwains, nefahrtigs, šawads.

black leg, melnkahjis, tumšcha zeta gahjejs, Anglijā streiklausis.

blamascha, šlikta šlawā, šmeekligums; **blamet**, šmeeklus darit, šliktu šlawu zelt.

blankets, šihkumos neišpildita, nenoteikta pilnwara ar winās deweja parakstu un štempli; wišpahr parakstits waj apštempelets papiris, kura wehl naw eerakstits, kam un lahda leeta papiris išdots.

blankisti, šozialistu šchkira Franzijā, kas ar warmahzibu un teroru grib šašneegt šozialistu mehrkus.

blanko, balts, neaprakstits, neaprobešchots, **Blanko pilnwara**, neaprobešchota pilnwara; **bl. credits**, neaprobešchots credits; **bl. weffelis**, tahds w., uš kura naw atšihmets

atmakaschanas terminis, nedj naudas aisdeweja wahrdš, bet titai naudas aisdnehmeja, t. i. wešeta iſrakštitaja paraſtšs.

blaffemija, gahnšichana, ſaimošchana; deewa jaimošchana.

blecku dahrišs, dahrišs, kur iſklatj linaudeklus balinaſchuavi.

blekiš, humoristiškā runā: neekš, netaišniba. **Blefot**, humoristiškā runā: makſat, neekuš ſtahštīt.

blofāde, aišsproſtojums, eelentums, kad eenaidneekš pahrtanz kahda zeetofschua, kahdas oſtas, waj ari wiſas ſemes, waj kahda apgabala ſatikšmi ar ahrpaſauli. **Blofet**, aišsproſtot. Pee burtliſcheem — liſt kahdu burtu uš galwu. To dara tad, kad kahda burta peetruhšt un wina weetu iſpilda ar kahdu zitu, tikpat reſnu burtu.

bloks, daſchadu politiſku partiju apweenošchanāš ſinamu mehrku ſašneegšichana. Rigā uš walſtš domeſta delegata wehleſchannu jaſtahdišās bloks no progrefiwām latweeſchu, kreemu, ſchihdu

blonds, dšeltens, gaiſchmatainis. [u. z. tautu partijam.

blue books, ſilas grahmataš, ſilos wahſto broſchetas burnižas, kurās angļu waldiba dod parlamentam autentiſkas ſinaš un dokumentuš par diplomatiſkam ſarunam, ſtarp ahrleetu miniſtriju un ahrſemju waldibam iſmainitām telegramam, notam, peepraſijumeem, ſinojumeem un t. t.

bluhmeriſmš, „lindraku reforma“, ſeeweſchu kuſtiba, kura atmet lindrakuš un zitaš ſeeweſchu drehbeš kā neweſeligas, nechtas, ne-eſtetiſkas, un gehrbjaš wihreeſchu drehbeš.

Board of Trade, angļu tirdšneezibas palatas noſautums.

boa, iſchuhſtaš weidigs kaſla apleekamaš no kaſchoku ahdam.

boikots, zihnaš lihdeklis pret atſewiſchām perſonam, kā ari weſelām eeſtahdem, kaš jaſtahw eekſch tam, ka neweēnš neſtahjaš nekahdā ſafarā ar boikoteteem, preeſch teem neſtrahdā, teem nefa nepahrdod, no teem nefa nepehrt.

boſſeri jeb leelduhrneeki, ſlepena patriotiſta ſabeedriba Riņā.

Boſſet, duhreem zihniteeš. **Boſſeſchana**, mahſla duhreem zihniteeš. Anglija loti eezeeniš ſports.

Bolſchewiki, kreewijaš ſozialdemokratiſkās ſtrahdneeku partijaš revoluzionarakā daļa, kuraš preeſchgalā ſtahw Leniņš. Pret ſtaš **Menſchewiki**, daudj maš oportuniſtiſkākā kr. S. D. S. B. daļa, kura grupejaš ap Martowu un Plechanowu.

bona fide, uš tizibas, uſtizoteeš pilnā pahrlēcziņā.

bonapartiſti, tee, kaš aiſtahw Bonaparta (Napoleona I) dšuntas teeſibas uš Franzijaš troni.

bone, behrnu meita, ſewiſchki tahda, kaš prot franziſki un war ſcho walodu behrneem rotalajoteeš eemahzit.

bouitet, jemes waj mahju wehrtibu ijjwehrti un notafset. **Bo-
niteschana**, jemes wehrtibas notafschana un cedalischana
schkirâs noteek no sewischtu walsts cestahschu waj nj tam pilu-
warotu personu (**bouiteern**) puses.

Boufa, budistu preesteris.

bouwiwants, usdihwotajs.

bordelis, atlahts netiklibas nams.

bordero, pawadrafts, kurâ usskaititi klastpeeliktee dokumenti.

Borussia, Bruhsija; **bornfomanija**, pahrspihleta zeeniba un
godbijiba pret wiju, kas pruhsijs. **Borusofobija**, pruhschu

bofikis baslahjis, skrandu proletareets. [nihschana.

botanika, mahziba par stahdeem.

braga, kasaku un tataru meeštinsch, darinats no ansu milteem,
apineem un eejala, wiju samaijot, sarandsejot un peelejot tam
fehwes peenu. Brandwihna bruhschu atkritumi, ar fureem
dsirda wehrschus.

Brahmaïsm, Indeeschu religija ar deewu trihsweenibu: Brahmu,
Wischnu un Schiwu.

branders, fugis, pildits sprahgstoscham weelam, ar kuru juhras
karos aijspostot oftas ee-eju waj aijdedsinat eenaidneeka fugus.

bransch, ruhpnenezibas waj tirdsneezibas nosjare.

Branninsch, Browninga sistemas pistole, kura schaujot pate
peelahdejas.

brawura, drojschirdiba, spars; **bravo** — labi, brangi!

bremse, peerihojums, ar kuru war palehminat waj apturet kah-
das maschinas kustibu; **bremset**, kahdu kustibu palehminat,

brewe, ihjs pahwesta pasinojums. [apturet.

brigade, kara spehka nodala, jastahwojscha no 2 pulkeem.

brigants, uniformets rajbaineeks, us laupijchanu ijjahjis jaldats.

briketi no afmenoglu smalkumeem jataisiti keegefi, kurus leeto kâ
furinamo.

brihwiba, eespehjamiba darit wiju to, kas neaijskar zitu brih-
wibas. Ijschkir: 1) runas un prejes, jeb **wahrda brihwibu** —
teešibu bej aprobeschojumeem išteikt domas wahrdos un rakstos;
2) **šapultschu brihwibu** — teešibu pehz patitas šapulzetees;
3) **šaweenibu brihwibu** — teešibu beedrotees un weenotees;
4) **apsinas brihwibu** — teešibu peederet waj nepeederet pee
kahdas tijibas, un 5) **streiku brihwibu** — strahdneeku teeš-
bas pehz wajadšibas šarihkot streikus.

brihwlaischana, dsimtbuhšchanas atzelschana, jenneeku padših-
schana no wihu peedsimtâs tehwu jemes, lai wini kâ „brihwi“

- t. i. no semes ihpašchuma atšwabinati strahdneeki un rentneeki buhtu pamatigaf išuhzami.
- brihwirdšneeziba**, no muitam brihwa tirdšneeziska šatiksme; politika, kura neatšihst aprobešhojumus un walsts eejaušchanos tirdšneezibā, ruhpnēezibā un, wispahŗ, šaimneeziskā dšihwē.
- brinets**, melnmatains, tumšs.
- broščura**, masa, burtņizas weidā eeseeta grahmata, kurā apstatīts kahds jautajums no šabeedriškas, šaimneeziskas, politiskas, religiskas dšihwes.
- brūmers**, frantschu republikānu kalendara otrais mehnešis: no 23. okt. lihdsj 21. novembrim. 18 brūmeri VIII. gadā (9. nov. 1799. g.) Napoleons atzehla direktoriju un pazehlās par pirmo konsulu.
- brutals**, rapjšch; **brutalitate**, lopišta rupjiba.
- brutto**, (pretst. netto) wišu eeskaitot: brutto-eenehmums — wislopejs eenehmums, išdewumus neatrehškinot; **brutto-šwars** — lopšwars, eepakajuma šwaru neatškaitot.
- Brutus**, Romas atšwabinatajs no karatu tiranijas un jaundibinatās republikas pirmais konsuls.
- Brutus, waj tu guli?** par parunu tapis ušmudinajums ušdarbeem brihwibas labā.
- buboni**, ziršchnu dšeedseru eekaišums un ušpampums.
- Buda**, indeeschu tizibas, budisma nodibinatajs. **Budisms**, wisišplatitakā religija, dibinata Indijā ap 500. g. pr. Kr.
- Budists**, budisma peekritejs.
- budščets**, pahŗškats par šagaidameem eenehmumeem un išdewumeem par šinamu laiku, pa leelakai daļai, uš 1 gadu; likuma projekts par paredšamo walsts eenehmumu un išdewumu aprehšinu.
- bugšet**, list fugi wilt no otra fuga (leeto ari pahŗneštā nošihmē).
- bujuruldi**, turku dišchmanu (wesiru waj pašchu) paivehles.
- bulle**, pahŗwesta iššinojums.
- Bundesrats**, Wahzijas atšewišcho walštju walbineeku pilnwaroto šaeima, kurai augšchnama nošihme Wahzijas keisaristē.
- Bunds**, wispahŗejā šchihdu strahdneeku partija Veetawā, Polijā un Kreewijā, dibinata 1897. g.
- burleška**, wisšemātās šchķiras komita.
- burša**, studentu kopdšihwe widus laiku augstškolās; **burschs**, šchns, mahzellis; students; **burschifofs**, pahŗgalwigi jautrs un iņnešigs.

Burschuafija, (maka partija) bagato birgelu iškira. **Burschujs**, pahrtizis birgelis waj ari tahds; fursch aijstahw Burschuafijas intereseš.

Buschmani, mešhonu nehgeru tauta Afrikas deenvidos.

C.

Caeterum censeo, (zeterum zenseo) pee tam eš ešmu tantis domās, (ka Kartaga jaišposta).

ça ira, (l. ša ira) taš ees (frantschu revoluzionaras dšeesmas eesahkums, kuras pirmee strehki ir: **Ça ira, ça ira, ça ira, ça — les aristocrats on les pendra**, taš ees, taš ees, taš ees, aristokratuš fahrš.

cantus, dšeesma, meldija; **cantus firmus**, wairaf balšu dšeesmās wadošchā balšs.

camera obscura, tumšchā kamera, fotografistš peederums.

capo, galwa, eesahkums; **da capo**, no eesahkuma; wehl reiš.

caritas, mihleštiba, šewišchi mahtes mihleštiba glešneezibā.

cassa, kaše; **in cassa**, kaše škaidras naudas: **per cassa**, škaidrā naudā.

casus, atgadijums; **casus belli**, atgadijums, kaš noder par eemešlu peeteikt karu; **casus criticus**, kritiškš; nelahgš **ça suffit**, (l. ša šūfih) ar to peeteef. [gadijums.

causa, eemešls; **causa belli**, kara eemešls.

caveant consules! konjuli lai ušmana, t. i. preešchneeki lai ušmana, breešmas draud!

cedo nulli, eš negreešchu zela uweenam.

c'est tout comme chez nous, (l. šeh tuh kom šche nuh) taš ir glušchi tā, kà pee mumš.

chambre, (l. šchanbr) istaba, palata; **chambre introuvable**, (l. šchanbr entruwabl) neatrodamā palata; weetneeku palata, kura monarhistiškā nekā patš monarhš.

Chameleons, mirdšošcha kiršaka; nepastahwigš, grofigš zilwekš.

Chaofs, pirmweeta; wehl nenofahrtotā radibaš maša; nefahrtiba, južeklis; **chautiškš**, šajuzis, južeklains, nenofahrtots.

Character indelebilis, katolu šakramenteem (kristibai, ešwehtišchanai, garidšneeku ešwehtišchanai) peemihtošchš špehtš, išdarit uš to, pee ka šakramentš išwestš, nesalaušchamu ešpaidu.

Charta magna, (leelš papirš) angļu brihwibaš dokuments no 1215. g.

Chef d' oeuvre, (l. ſche deivr) galwenaus darbs, meistaru darbs.

Chiliašms, tiziba uſ 1000 gadu meera un mihleſtibas walsti jemes wirſu.

Chromantija, ſihleſchana pehz ſtrihpam rokaš plaukſtā.

circa, apmehram.

circulus vitiosus, burwju aploks; domu gahjeens, pee fura ſahdu teifumu peerahda no ta paſcha teifuma un uſ preekſchu neteef nemaſ; zehlonu un ſeku wirkne, no furas glahbſcha-

circumflexus, juminſch. (◡).

coitus, meeſiſta kopoſchanaš; **coitus anticipatus**, kopoſchanaš eepreekſch laulaſchanaš; **c. damnatus**, aſins ſajaukſchana.

collegia pietatis, ſapulzeš kopejam deewluhgſchanam.

comme il faut, kà peeklahjaš; labi, kreetni.

commis voyageur, zelojoſchš tirgotajš.

conditio sine qua non, neatleekamaš noteikums.

coram populo, tautas preekſchā, atklahti.

corpus delicti, noſeeguma preekſchmetš un rihs, ar to taš iſdaritš.

credo, eš tizu; tizibaš apleeziba.

credo quia absurdum, baſniztehwu ſlawenaus iſteizeens: eš tizu, tadeht ka ta ir nejehdſiba.

cum grano salis, (ar ſahlš graudinu) ar apdomu, ar apdo-

cum laude, ar uſſlawu. [migu ijwehli.

curriculum vitae, dſihweš gahjums; ihš dſihweš aprakſtš.

D.

Dalai-Lama, budistu augſtafais garidšneekš; dſihwo Tibetē.

dalderis, jemes wehrteſchanaš mehřš Widſemē. 80 dalderu ſaſtahda arflu; dalderim 90 graſchu.

daltoniſms, kraſhu aklums.

damasti, kraſhchš ſihda mahkſlas audums.

damnazija, noteejajchana.

Damokla ſobens, breeſmaš, kaš draud bej miteſchanaš: (pahř gultu deegā karajoſcheeš ſobens).

Danaidu darbs, welts darbs. (Pehz greeku teifam danaidam winpaſaulē bij uhdens jalej zaurā traukā.)

Danaju dahwanas, ar wiltuš noluhſteem dotas dahwanas, no furām zelaš breeſmaš un nelaimēš.

Darba grupa, frakzija Walſtš Domē, kaš aiſtahnw ſemneeku un, pa dalai, ſtrahdneeku intereſeš. Programa tuwinajaš ſozialdemokratu minimalai programai.

dardanariats, pahrtikas lihdsjektu un zitu dšihwei wjadfsigu pretšchu ušpiršchana, lai toš dahrgi pahrdotu.

Dardaneku lihgums, leelwalstju lihgums, pehz kura bej turku waldibas atlaujas neweens fara fugis nedrihst braukt Dardaneku kanalim zauri.

Darwinisms, angļu dabas pehtneeka Darwina mahziba, ka stahdi un dšihwneeki (eestaitot ari zilweku) pamajam attihstijušchees no neewehrojameem šahkumeem. **Darwinists**, darwinisma peefritejs.

dati, droščas sinas, it šewišchi škaiti un notikumumi.

datums, weetas un laika apšihmejums; deenas apšihmejums pehz kalendara.

dawidisms, religijska šekte Amerikā: neatšihst Kristus deewibas.

debates, apšpreedumi šahrtigā runā un pretrunā.

debatet, pahrrunat, apšpreest, ištkaidrot.

debets, grahmatweščhanā rehšins kreišā pušē, fur weikalneeks eeraksta wišus šawus mantas gabalus: naudū, inventaru, prezes u. t. t.

debijs, šahkums, pirmā uštahščhanās; **debitants**, mahšloneeks, kas pirmo reiš uštahšjas; **debitet**, pirmo reiš uštahštees; pirmo reiš mehginat.

debitors, parahdneeks, nehmejs.

debits, ijpahrdošchana; pahrdošchanas teešiba.

debordet, malam pahri eet; eenaidneeku pahršteigt.

dedignet, lepni nonizinat, turet par šewis nezeenigu; **dedignazija**, nizinajschana; **dedizet**, dahwinat, nowehlet.

dedublet, uš puši pamajinat.

Deduktivā metode šinatnē išeet no wišpahrejeem teikumeem un taiša šlehdsceenus, negreešchot wehribu uš ihštenām leetam (pretštats: **induktivā metode**).

de facto, ihštenibā, pateesibā (pretštats: **de jure**).

defekts, truhštoshchs, nepilnigs; truhkums.

defendet, aištahwei; **defendends**, aištahwamais apšuhdšetais.

defensiwe, aiššargaschanaš (karā), išwairišchanaš (pretštats:

definiwiwi, galigi, zeešchi. **[ofensiwe]**

definizija, jehdšeena šihka noteišchana un šingra atšchiršchana no ziteem. **Definet**, jehdšeenu šihki noteikt, ištkaidrot.

defizits, ištuhkums kašē; išdewumu pahrakums par eenehšdeflektet, nowehrst. [mumeem; šaudejums.

deflorazija, nošeedešchana; jaunawas wahjinajschana; **deflorazijas atmašsa**, atlihdsiba, ko daščhās šemēs peeguletajs

- ipeests ismaksat peeguletai jaunawai; **defloret**, seedus laupit; jaunawu peefmeet.
- deformitates**, iswirtuma parahdibas pee dsihweem organismeen.
- degaschet**, atswabinat.
- degenerazija**, iswirtiba; **degeneret**, iswirft; **degenerants**, **deglutet**, noriht.
- degradazija**, semata weeta nostatishana; **degradet**, paseminat, nolikt semata amata waj weeta.
- degustet**, garfchu ifraudfit; weegli aisskart.
- deifizet**, deewinat; **deifikazija**, deewinaschana.
- deifims**, deewa atsihschana ar prahta palihdsibu. Prahta religija, kas stahdas sewi augstaku par kristigo religiju, no tas aijnemdamas deewu, dwehseli, tikumibu un nemirftibu.
- de jure**, us teefibu pamata (preist.: **de facto**),
- defabrifiti**, dalibneeki 14. dez. 1825. g. dumpi, furu sarikfoja slepena ofizeeru sabsedriba Peterburga ar noluktu gahst pastahwofcho waldibas kahrtibu. 5 dumpja dalibneekus patahra, zitus aissuhtija us Sibiriju pee spaidu darbeem.
- dekade**, desmits; revoluzionara kalendara nedela no 10 deenam.
- dekadents**, jauna literaturas waj mahklas wirseena representants waj peefritejs. **Dekadenze**, pauhhschana, iswirtums; jaunakais wirseens mahsla, kura ar ahrfahrtejeem lihdsjekeem ranga darit eespaidu us to sabsedribas dalu, kam nerwi galigi sabojati un weseligas dabistas juhtas panihkschas.
- dekalogs**, 10 wahrdi, 10 baujchi.
- dekanš**, preefschneeks.
- dekatet**, sihda un wilnas audumus ta apstrahdat, lai tee nejaude sposchumu ari jamirfstot un lai neeeratjas; **dekatetajs** isdara dekateschannu.
- deklamazija**, runas waj dsjola preefichnesums pehz wiseem mahklas litumeem; **deklamet**, lasit waj no galwas preefschaneft, eewehrojot mahklas prasijumus.
- deklarazija**, isfludinajums, pasinojums; parlamenta frakzijas isstaidrojums, pehz ka ta zenschas. **Zilweta un pilsonu teefibu deklarazija**, slawens frantfchu nazionalšapulzes akts, isdots 1789. g., kurfch no eiropeschu liberalijma teef ujskatits par ewangeliju.
- deklinazija**, leetu wahrdu u. z. lozishana; nogreeshanas; **deklinet**, lozit, nogreestees.
- defoltets**, ar waleju kaslu, dsili isgreestu uswalku.
- defonzertet**, jaskanu trauzet, jajauft.

deforazija, isgresnojums, isrotajums; skatuves cetehrpums; apbalwoščana ar ordeni; **deforet**, isrotat, isgresnot.

deforums, ahreja peeklahžiba.

defretalijas, pahweštu pawehles un preeščrafssti.

defrets, lehnums; waldibas pawehle; **defretet**, noteit, preeščrafsstu dot.

delegats, preeščstahwis, pilnwarota peršona.

delegazija, wairafu peršonu kopums, kas eewehletas sinama ušdewuma ištildišchanai; šuhtneeziba no pilnwarotam peršonom; Austro-Ungarijā likumdeweja eestahde, kam peeder to likumu ištdoščana, kuri atteezas uš abām walstiu kopeji: finantišču, kara un ahrsemju leetas.

deleget, pahriwest; šuhtit.

deliberet, apdomat, pahripreest; **deliberazijas terminšč**, apdomaščanās laiks.

delikats, maigs, garščigs; kuteligs. **Delikateše**, maigums, šualljuhtiba; šmalks ehdeens.

delikts, šodams darbs.

delikwents, nošeedšneeks.

delimitet, norobeščot.

delirija, prahta un šamanas apjukums; murgi.

deliziošs, jauks, patihšams.

delta, tahdas upes grihwa, kur no šanešumeem rodas šala, tā kā upe eetet juhrā wairaf stareem.

demagogs, tautas wadonis, tautas partijas galwa; tautas kaišlibu uššurinatajš ar noluhšu gahst pastahwoščo walsts šahriibu.

demarkazija, norobeščošchana; **demarkazijas linija**, robešča diwu walstju starpā, kurai pahri ne weena, ne otra nedrihšt išdarit kara operazijas.

demasket, maštu nonemt.

dementet, melus peerahdit, nepateesibu apgahst; noleegt.

demeritu nams, katotu garidšneezibas pahrmahziščanas eestahde.

demimonde, pušpaušle, kas tikai ahreji peeder pee „labatām aprindām“, šewiščki diwdomigas šewetes.

demišija, atšahpičanās no amata; **demišionet**, atšahptees, atteiktees no amata.

Demokratiija, tautas waldiba; waldibas weids, kurā likumdeweja wara peeder tautai; **demokrats**, tautas waldibas peefritejš; **demokratists**, tautas waldibai peemehrots, uš to

demolet, noplehst, nopostit, nojauft. [atteezigs.]

Demons, gars, jēmatas iškīras deovs, launs gars; **demonisms**, tiziba uš demoneem; **demonolatrija**, demonu pecluhgšchana; **demonomanija**, eedomas, fa apsehšts no launa gara.

demonstrazija, klaja un šķaidra eestatu un pahrleezibu ištahdišchana waldibai manifestazijās, prozēsijās, šapulzēs, adresēs;

demonstrants, demonstrazijas dalibneeks. [u. t. t.]

demonstratiwi, uškrihošchi, azis krihošchi, uštahjotees ar rebsjamu noluhku; **demonstret**, šķaidri un gaišchi peerahdit, ijlist.

demoralizazija, tikumu šamaitašchana, tikumibas niškšchana;

demoraliset, tikumus šamaitat, išnihadet tikumibu.

de mortuis nil nisi bene, par miruščeem tikai labu.

demulzet, meerinat, remdinat.

denaturaliset, atlaišt no pawalstneezibas.

denaturet, ar afzišt aplikto preži tā apstrahdat, fa ta paleef dajšcham noluhšcham neleetojama un teef atšwabinata no afzieses.

dendijs, modes gešis.

deneget, noleegt, atteikt.

denigret, nomelnot, apmelot.

denobilitet, muišchneezibas godu atnemt.

denunzija, **denunziacija**, apmelošchana, wiltiga ušdošchana waldibai un teesjai; **denunzet**, nodot, apmelot, wiltigi ušdot teesai waj polizejai.

departements, nodala ministrijās; eezirknis (guberna) Franziijā.

departet, išdalit; **departazija**, išdališchana.

dependenze, atkariba, peederums.

depešcha, telegrafa šina; **depešchet**, dot šinu pa telegrafu.

depešchu nošlehpums, aišleegums telegrafa eeredneem depešchas wiltot un to šaturu ziteem, kam nenahkas, pašinot.

depilazija, matu išgreeschana.

deplazet, no weetās iššpeest; **deplazets**, neištā weeta noštah-

depo, nolifums, noguldijums. [dits.]

deponet, nolikt, noguldit, ušglabajchana nodot.

deportazija, nošceedsneeku išsuhtišchana uš attahlakām weetam.

depošits, naudas noguldijums teesā, bankā.

deprešija, nomahšts gara štahwoklis, šems štahwoklis.

deprimet, nošpeest, nomahšt.

deputats, išwehlets aištahwis; tautas weetneeks; alga graudā.

deputazija, pilnwarneeku kopa, kam uštizets šahds ušdewums.

deranschet, trauzet, šahrtibu šajautt.

derwišchs, ubags, muhamedanu muhšts.

- desarmet**, atbrunot.
- deschifret**, ar. šlepenàm sifmem jastahditu rafftu lašit.
- deserters**, no fara deenesta iſbehdiſis ſaldats, behgliſ.
- deserts**, ſaldais ehdeens pehz puſdeenam waj wafarinam.
- deserwites**, nodokli, furi nahf par labu adwokatam par wina puſhem.
- designet**, apſihmet, kaſhà amata pagaidam eezelt.
- desinfekzija**, ſlimibas dihglu iſnihžinaſchana.
- desinfizet**, ſlimibas dihgluſ iſnihžinat.
- deſkripzija**, aprakſts.
- desorganizacija**, ſabeedribas waj grupas weenojoſcho ſaitu pahtruhkſchana un kahtibas iſnihkſchana, iſjukſchana; **desorganizet**, iſjaukt, iſputinat.
- despektet**, nižinat.
- desperats**, iſmiſis, zeribu ſaudejis.
- despotiſms**, patwariba un patwala, furu neerobeſcho nekahdi liſumi.
- despots**, warmahſta; waldneeks, kaſ pawalſtneekus uſluhko par ſaweem wehrgeem, neatſiſt pret teem nekahdu peenahkumu, bet rihojas pehz eegribas ar to mantu un dſihwibu.
- deſtilazija**, ſchkidrumu tihriſchana taſhà zela, ka toſ wiſpahr kaſlos pahriwehrſch par twaikeem un tad twaiſus laiſch pa trubam, kur teem leef atfal ſabeet par ſchkidrumeeem.
- deſtinazija**, nolemſchana, gala mehrkis; **deſtinat**, noteizoſchi nofahrtot.
- deſtruet**, iſpoſtit; **deſtrukzija**, iſpoſtiſchana.
- deſzendenze**, radneeziſiba uſ leju ejoſchà linià, t. i. no deſla uſ tehwu, no deſla deſla uſ weztehwu.
- detala**, ſiſtums; **detalet**, wiſus ſiſtumus aprakſtit, lihdſ beidſamam iſſkaidrot.
- detalſchet**, nodalit, noſuhtit.
- detektiws**, ſlepenpoliziſts.
- deterioret**, paſliktinat, ſamaitat.
- determinazija**, noteiſchana; **determinet**, noteikt.
- determiniſms**, mahziſiba, ka zehloni noteiz wiſus notikumus dabà, kà ari zilweku dſihwè; pretſt.: **indeterminiſms**.
- detektet**, nolahdet, nihdet.
- detonazija**, ſprahdeena trokſniſ; nepareiſa ſkana.
- detrakzija**, atwilkums, pamaſinajums, apmełojunſ.
- detraktet**, pamaſinat, ſaſchaurinat, kaitet.
- de tripode dictum**, (no trijkahja teiktſ) ſwehtſ kà deewa wahrds.

- deus ex machina**, (deems no maschinas), dramas šareščgijuma neparedžeta atrišinaschana, šahdai peršonai negaidot eerodotees; išteizeenu leeto atteežigos gadijumos ari paraštā dšihwē.
- detura**, liškums, nezešč, išlaišošchana.
- dewalwazija**, naudas weenibas wehriibas pašeminaichana;
- dewaušet**, pa preešču eet, garam pašteigtees.
- dewāstet**, par tukšneš pahrwehřst, išpostit.
- dewestet**, atnemt, preeštera amatu un weetu laupit.
- dewiazija**, nowehřřchanaš, noeeščhana no zeta.
- dewirginazija**, jaunawas peešmeeščhana.
- dewiše**, išteizeens, furam partija šeko; ahřřemju weščelis.
- dewotš**, padewigš, pašemigš.
- dewotšwiri**, dešmit wiħru komiřija šenejā Romā, furai bij leela nošihme plebejeešču zihnā ar patrizeeeščem.
- dezedet**, noet, aišet, nowehřřtees; **dezeřija**, aišeščhana;
- dezeřors**, preeščgahjejs amata.
- dezenijs**, 10 gadu ilgš laikmeš.
- dezentraliřazija**, walštš pahrwaldeš weidš, furā atšewiřčtam walštš dalam (pilšečtam, pagasteem u. t. t.) ir paščwaldibas teeřibas (pretštats: **zentraliřazija**).
- dežents**, peečlahjigš, titliš; **deženze**, peečlahjiba, titliba.
- dežeptoriřš**, kraħpjoščš.
- dežernatš**, eereħdnim nodotā darba dala.
- dežernentš**, eereħdnis, šam uštizetš noteiktš darbs.
- dežernet**, iřšpreešt, leħmunu dot, noteikt.
- dežidet**, iřščkirt; **dežidets**, noteiktš, iřščkirtš.
- dežimals**, dešmitmeekš.
- dežimet**, dešmito zilweku noteeřat uř nahwi.
- dežipet**, kraħpt, mahnit.
- dežiřija**, řchana biga teeřiřka gadijuma iřščkiriřchana.
- dežiřiwā balsš**, iřščkiroščā balsš.
- diademš**, galwas rota.
- diagnoše**, šlimibas pařiřchana.
- diagrama**, geometriřkš šihmejumš, pahřřkatš.
- diakonise**, řcheħřřidiga mahřja; šlimneeku un nabagu kopeja.
- diakons**, apařčmahžitajš.
- dialektika**, atřinaš mahžiba, mahžiba par domu gaitu; diřpu-teščhanas mahřša.
- dialektš**, walodas iřlořne.
- dialogs**, šaruna diwu peršonu starpā.
- diametrs**, zaurmehrš; **diametrals**, taiņi zauri; teešči pretim.
- diareja**, zaurēja.

- diarijs**, deenas grahmata, klade.
- diapora**, isklaideschana; isklaidu dsihwojoschee draudjes lozekt, kas newar jastahdit zeeichas draudjes.
- didaktika**, mahziba, kà jamahza.
- didaktiska dseja**, pamahzjoscha dseja.
- diem perdidi**, ſchi deena man ir pajudusi (rom. keijara Titus isteizeens wafarà, ja tas tant deenà neweenam zilwekam nebij nefa laba darijis).
- diete**, weselibas kopischana; weselibas stahwooklim peemehrota ehdeenu un dsehreenu leetoschana.
- dietes**, deenas alga, usturas nauda, ko tautas weetneefi sanem
- dietetika**, mahziba, kà weseligi jadsihwo. [no walfs.
- dies irae**, dujmu deena (latinu pastara teesas dseemas eefahkuma
- diereſe**, basnizas eezirknis. [wahrdi.
- difamazija**, goda laupischana, apmeloschana; tahda fakta atstahstischana laifrakstos, kas kahdai personai zel neslawu.
- diferenze**, starpiba; neweenprahtiba.
- diferenzialtarifs**, tarifs, pehz kura par wersti to teeju mafaka mafja, jo tahlat pa dselsszetu brauz; **diferet**, starpibai buht, isſchirtees.
- difundet**, uſ wijam puſem isklaidet, isſchkeest; **difufs**, isklaidigs, isklaidets, garumà wilfts.
- dijudifikazija**, isſpreeschana, lehmums.
- dijudizet**, isſpreest, nolemt.
- diktators**, persona, kam uſ finamu laitu nodota neaprobeshota wara par pawalstneeku mantu un dsihwibu, kad pehz augstakas waldibas domam walfs atrodas breejmàs.
- diktatura**, diktatora wara; waldibas weids, kura pahrwaldneefam ir neaprobeshota wara.
- diktet**, list rakſtit pehz preeſchà teifichanas; uſdot, pawehlet.
- dikzija**, iſruna, rakſtibas weids.
- dilema**, nepeezeeschama iswehle diwu leetu starpà.
- diletantisms**, pawiricha eepasihschanàs ar kahdu preeſchmetu (ſinatni, mahſilu). **Diletants**, nemahkulis, „fuſcheers“ kahdà arodà; zilweks, kas nodarbojas ar mahſilu ne peknaſ labà, bet titai aij mahſilas mihleſtibas.
- diliſchanſe**, ruhpiſa, tſchaklums; leeli paſta rati.
- diluwiſa**, pluhdi; wiſpahrejee, grehku pluhdi.
- dimenſija**, kermena isplehichanàs garumà, platumà un augstumà.
- diminet**, pamafinat, jaknapinat.
- dimiſija**, atlaiſchana, atſahpschanàs no amata.
- dimitet**, atlaiſt, atſahptees.

- dimowet**, pee malas nodabut, atbihdit.
- dinamika**, mahziba par kustibam un par kustinoscheem spehkeem.
- dinamomaschina** rajcho elektrisko strahwu ar motoriskeem spehkeem.
- dineja**, pusdeena, galwenà ehdeenu reije deenà.
- dinastija**, waldneeku dsimta.
- diplomatiija**, mahksla usturet sakarus un farunas west ar zitàm zivilijetàm walstim.
- diplomatists korpus**, wisi pee kahda galma atrodojschees ahrsemju pilnwarneeki kopà.
- diplomats**, waldibas pilnwarneeks, west sakarus ar zitàm walstim; politiijs intrigants.
- diploms**, apleeziba par eezelschanu augstakà kahrtà, par augstakas mahzibas eestahdes beigjschanu.
- direktors**, wadonis, preekschneeks; **direkzija**, waldiba preekschneeziba; **direktive**, wadoschs preekschkraksts; **direktorija**, eewehletas waj eezeltas personas, kam ustizeta ruhpreezibas, tirdsneezibas waj mahzibas eestahde; pirmàs frantschu brihw-walsts waldiba no 26. oktobra 1795. g. lihdi 18 brümerim
- direkts**, teeschs bej aplinkam. [1799 g.]
- dis agio**, apatschwehrtiba; suma, par furu naudas gabala wehr-tiba semaka nekà tam usrakstits (preist. **agio**).
- dirigents**, djeedaschanas fora un orkestra waditajs; **diriget**, [wadit.]
- disenterija**, wehdera gula.
- disertazija**, sinatnijs raksts, kuru eesneedi augstkolai, lai eeguhthu sinatniisku gradu.
- disharmonija**, nejaslana, neweenprahitiba.
- disidents**, katrs, kas stahw ahrpus walsts bajnizas un naw schihds.
- disjunktivs**, **disjunkt**, atschkirts, isnemts.
- disjunktzija**, atschkirschana, isslehgschana.
- disfants**, augstakà bals wairakbalsigàs djeesmas.
- disfons**, no weskela sumas atwellamàs prozentes, kad to samaksa eepreeksch termina beigam; **disfountet**, weskales apreh-tinat, jamasjat.
- disfreditet**, ustizibu laupit, launà slawà zelt.
- discrets**, paslepens, noslehpumu usglabajoschs, sandigs, peeklahjigs; **diskrezija**, kluju zeeschana, peeklahjiba; **diskrezionara wara**, waldibas eestahdem dota wara, litumiskàs robejschàs rikfotees pehz pajchu eestata.
- disfutat**, apspreest, pahrrunat; **disfusija**, pahrruna, apspree-
- dislokazija**, pahrweetoschana, pahrzelschana; [schana.]

- disflozet**, pahrweetot, pahrzelt, atwiltt.
- disfonauze**, nefastana.
- disparats**, nefaweenojams, nefaderigs.
- dispensazija**, atlaiščhana, atwalinaščhana;
- dispenset**, atlaišt, atwalinat.
- disponet**, riškotees, noteikt, pawehlet.
- disponents**, riškotajs, noteizejs, pilnwarneeks.
- disposazija**, noteitums, eerihkojums; projekts; teesčanās (sa-
slimt ar kahdu slimibu).
- disposizijas aprobeščošchana**, teesibu aprobeščošchana brih-
wi ar šawu mantu riškotees. (Garā wahjeem, iščkehrdetajeem u. t. t.)
- disposizijas fonds**, tās naudas sumas budščetā, kuras walstis
galwa waj ministri war ijleetot pehz šawa eeskata.
- disposizijas teesiba**, teesiba pehz pašča eeskateem brihwi riškotees ar šawu mantu ir wiseem pilngadigeem, kas naw garā wahji un iščkehrdetaji.
- dispunget**, reškinus u. t. t. šihfaki zauri nemt un pahrbaudit.
- dispunkzija**, šihfa un pamatiga pahrbaudiščhana.
- disputet**, kildotees par gudrām leetam; **disputs**, **disputazija**,
wahrdū kilda par šinatniškām leetam.
- distauze**, atstatums, attahums.
- distingnet**, atščkirt, ar zeenibu apeetees; **distingnets**, kreetnš,
distribuzija, išdališchana. [zeenigs, diščmanigs.
- distrikts**, eezirtnis.
- disturbazija**, apgruhtinaščhana, trauzeščhana.
- disziplina**, kahrtiba; mahzibas nosare; **disziplinet**, peeradinat
pee kahrtibas; **diszipels**, školens.
- disziplinara wara**, preeščneeka wara ušlitt apasčneekēem
daščus šodus bei teesās widutajibas; pee **disziplinas šo-
deem** peeder peesihme, rahjeens, naudas šodi, daščos gadi-
jumos pat arešts, aiščlēščhana uš zitu weetu, atlaiščhana no
- ditiramba**, šlawas dšeesma, [amata.
- dito** (šaiš. do), tas pats, tikpat.
- ditomija**, dališčhana uš pušem.
- diwans**, turku walstis padome; mišfsts sehdeklis.
- diwerget**, iščskirtees, attahlinatees.
- diweršija**, nowehriščhana.
- diweršs**, daščads.
- diwertiments**, ušjautrinaščhana.
- divide et impera!** dali un waldi!

diwidende, afziju beedribās gada peina, ijdalita dalibneekem samehrā ar wīnu dalibas kapitalu leelum.

diwinazija, eepreefch paredsešana.

diwifija, dališana; kara spehka nodala fastahwoiča no 4 pulkeem.

diwfabeedriba, starp Kreewiju un Franziju noslehgta aifargāšanās fabeedriba par pretšwaru treifabeedribai.

diwulgazija, pafinošana, iiplatišana tautā.

diwulfija, šaraušana, ūkfiršana.

dixi, eſmu runājis; eſmu runu beidſis.

dodſchš, jeno Benedigas uu Genuas brihwalſtinu preefchneekš.

doſens, ſenako Franzijas karala wezakā dehla titulis.

dogma, **dogmats**, mahzibas pamata likums, kas naw kuſtinams un groſams. **Dogmatika**, tizibas mahziba; tizibas pamatlikumu kopums.

doks, fugneezibai erihkota buhwe, kurā tee teef peelahdeti, iſlahdeti un iſlaboti.

doftorants, zilweks kas zenschas doftora gradu eeguht.

doftoret, doftora gradu eeguht.

doftors, augſtatais mahzitu wihru grads.

doftрина, mahziba, ſinatne; **dofttrinērs**, zilweks, kas turas aſli pee ſinamas mahzibas; **dofttrinariſms**, ſuhrgalwiga, aſla tureſchanās pee teorijam, kas iſperinatas pee ſtudiju galda.

doſuments, rakſts, ar furu war ſahdu leetu peerahdit.

dolars, nanda Seemela Amerikā. Dolars = 100 zenteem = apm. 2 rubleem.

dome, pilſehtas preefchſtahwju ſapulze, kura apipreefch pilſehtas wajadſibas un to apmeerinaſhanu; pilſehtas **domneekus** wehle tikai namu ihpaſchneeki, kadeht darba laudim ſchobrihd dome aifſtahwju naw. **Walſts dome** ſf. to.

domenes, walſts ihpaſchumi; krona muifchas, furu eenahkumi nahf walſtij par labu. **Domenu ministrija** pahrwalda wifus walſts, jeb krona ihpaſchumus.

dominet, waldit, pahrſpeht; **dominejoſchš**, pahrwaldoſchš, wadoſchš.

Don-Kichots, ſpanceſchu rakſtneeka Serwantesa romana waronis; zilweks, kas dſihwo fantaſtiſtu eedomu paſaulē un wed zihnu pret eedomateem enaidneekem.

Don-Schuans, trafuligs ſeweeſchu pawedejs.

dotazija, dahwinajums, puhrs.

dotet, dahwat.

do, ut des, bodu, lai tu man ari dotu.

dozet, mahzit; **dozents**, mahzibu pajneedjejs augstskolās, kas wehl naw profesors.

dragonades, franšchu karaļa, Ludwita XIV., mehginajumi atgreesst protestantus katolu tizibā ar dragunu palihdsību; draguni tifa eemitinati protestantu namos, kur tee wareja laupit un zilwekus spihdsinat pehz patikas.

draguni, jahtneeku šaldati.

Drakona likumi, neschehligi likumi, kuri aprobešcho tautas teesības; (pehz sengreeku likumdeweja Drakona tā nosaukti)

drakonists, pahrak stingrs, neschehligs.

drama, darbiba; nopeetna šatura teatra luga; **dramatists**, atteezibā uš dramu; pilns darbības; darbības dehl waldsi-
nošchs; **dramatiks**, dramu rakstneeks.

draperija, ištrotajums ar uskahrtām frokās šaliktām drahtnam; **drapet**, tā ištrotat.

drahtists, špehzigs; uš eespaidu aprehkinats.

drenascha, lauku šufinašchana ar apakššemes grahtweem waj truhbam; **drenet**, drenaschu eerihkot.

dreset, dihdit, dšihwneekus eedihdit paklausit zilwekam.

dresura, eedihdišchana, dšihwneeku ijmahzišchana.

drogas, apteekas prezes.

dšehntlmens, iŕglihtots un morališki freetns zilweks.

dšingoišms, pahršpihlešs patriotišms; šchowinišms.

Dšons Buls, palama, kuru dod katram ištam anglim, tā wijas angļu tautas preešstahwin.

dšuta (Dute), luhtu šchkeedra no Ašijas deenwidu stahdeem, no kuras pagatawo daschadus audumus, grihdsegas un t. t.

Dšels kanzlers, Bismarks, pirmais apweenotās Wahzijas walsts kanzlers, tā nosaukts šawas pahrleezigās stingribas un nelofamības dehl.

Dšels likums darba algā, nowehtots no tautšaimneezības klasifkeem; tas nošaka, ka darba alga allasch grosās noteiktā augstumā un dod tikai wišsemako mehru no pahrtikas lihdsjetleem, kas strahdneeka dšihwei nepeezeeschami.

dšihwolka neaišfaramiba, dala no wišpahrzilweziškas teesības uš personišu brihwibu, pehz kuras beš jaimneeka atkaujās neweens nedrihst ee-eet ta dšihwolki, ja uš to naw teeschas teesas pawehles.

dšintbuhšchana, jaimneezības weids, kurā jemneeki ir šaistiti pee semes un pilnigi atfarigi no muišchneezības.

Duals, diwišauklis; **duališms**, diwdaliba; filosošija un religija diwi preteji prinziipi, kas beš mitešchanās weens ar otru zihnas

- (meeša un gars, labs un ļauns); politiskā divas jastahwdašas, kam ļoti wahji šakari, bet katrai sinama parstahwiba (armija un šatiksme ar ahrwalstim; flote un finanšes).
- dublikats**, otrs ekšemplars; noraksts no dokumenta.
- duchoborzi**, pareištizibas šekte, zehlušs 18. g. š. beigās, atmet bašnizas hierarchiju un religiskās zeremonijas, kā ari štingri atteizas no kara deenešta.
- duhnu nodoklis**, šenatnes nodoklis no išktra dšchwokla (ne kā no eenehmmumu awota, bet kā no nodoklu maksatajas weeni-
- dulzineja**, mihtakā [bas — gimenes).
- Dura lex, sed lex**, šchis likums ir bahrgs, bet tomehr ir likums.
- duumwirats**, diwu wihru waldbiba.
- dušcha**, mašgajchanās eetaise, kur uhdens no augšchas šihkām štrahwam tek uš meešas.

Ģ.

- ebionti**, šenkrištito šekte, kura turejās pee juhdu zeremoniju likumeem un atmeta Bašwila mahzibas.
- ebluet**, ar krahšchaumu apstulbot, apšchilbinat.
- ebraulet**, šatrizinat.
- ecce homo** (ekze homo), redši, kašds zilweks.
- ecclesia militans**, karojošchā bašniza; **eccl. triumphans**, gawi-
lejošchā bašniza; **eccl. pressa**, apipeestā bašniza.
- echidna**, nešwehrs ar šichuhšklas stahwu un zilweka wiršstahwu.
- écrasez l' infâme!** (ekrašē lenšahm) išnihžinat negehligo (bašnizu).
- edda**, škandinaweiešchu šeno teiku krahjumi.
- ede, bibe, lude**, ehđ, dšer, špehlē (pehž nahweš naw wairs lihgšmibas).
- edikts**, pawehle, augstakās waras riškujums.
- Edantes edikts**, (1598. g.) dewa tizibas brihwibu frantschu hugenoteem, jeb reformateem.
- edizija**, išdewums; **editors**, išdewejs.
- edukazija**, audšinaschana; **edukators**, audšinatajs; **eduzet**, audšinat.
- ebuweešchi**, lauzineeku šchira, kas nepeeder ne pee šemes ihpašchneekēm, ne rentneekēm, ne kalpeem. Teek šaukti ari par **walineekeem**.
- eedšintiba**, meešas un gara ihpašchibu mantojums no weza-
teem un tahlakeem preešchtetišcheem.
- eebalsamet**, lihkus šašahlot, lai tee nepuhtu.
- eešchejā gaisma** deewišchlās atšinas un prahta teescha pa-
rahdišchanās beš Deewa wahrda widutajibas; mistiku niurgi.

cekſcheja miſija baſnizas gahdiba par paſchu draudjes lozeku garigà un laizigà poſta maſinaſchenu; **ahreja miſija** zenschas atgreest paganus un juhbus křiſtigà tizibà.

cegulbijums, pelnas uſnehmumos eemaſa, ko katrs dalibneeks pehz lihguma uſnehmumà eegulda.

eenahkumu nodoklis, teeſchs nodoklis, ko walſts nem no pawalſtneeku gada eenahkumeem. Tas gulſtas wiſimagaſ uſ bagatneeku ſchkiram, tad ari uſ pahrtiſuſcheem, bet neaiſter nemaj truhzigàs ſchkiras.

eerehdnis, perſona, kam uſtizets kahds amats walſts waj ſabeedribas deeneſtā.

eewedums, wiſas prezes, kuras kahda walſts eewed no zitām walſtin.

eeweduma nodoklis, teef uſliſts uſ no ahrejemem eewedamam prezem, lai pabalſtiitu ſawas walſts ruhpneezibu.

eezeloſchana, zilweku eenahkſchana no zitām walſtin.

eezirknis, apgabals, kas atrodas kahdas waldes waj kahda eerehdna pahriſinā.

eſekts, eeſpaids, panahkums; **eſekti**, wehrtſpapiri; **eſektuet**, iſdarit, iſweſt.

eſemerikſs, ihſs muſchſs, ahtri paejoſchſs, weenas deenas.

eſendijs, turku walſts eerehdnis.

égalité, weenlihdsiba (politiſkà ſinā).

egals, lihdsigs, weenlihdsigs; **egalifet** darit weenadu.

egartu ſaimneeziſa, ſemkopibas un loſkopibas ſaweenoſchana, pee kam wiſu ſemi eedala 3 dalās: papuwe, ganiba, labiba. Teef leetota daſchos apwidos Wahziſà un Auſtriſjā.

ego, es. **Egoiſms**, ſawtiba, patnihliba; **egoiſts**, patnihligs, ſawtigs zilweks.

eidemoniſms, uſſkats, pehz kura dſihwes mehrkſs meklejams dſinā pehz laimes waj paſchā laimē.

eiunchs, auſtrumneeku ruhniſs harema ſargs.

ejakulet, iſgruht; iſſchlahkt.

ejizet, iſſweeſt, no peederuma iſdſiht.

ekipaſcha, greſni rati; fuga laudis.

eſlatants, uſmanibu ſaiſtoſchſs, uſkrihtoſchſs.

eſlatet, ſprahgt, walā ſprukt, iſpauſtees.

eſlektikis, ſilojoſs, kas nerada nekā jauna, ne ari peeſleenas kahdai no paſtahwoſchām ſiſtemam pilnigi, bet no zitām ſiſtemām iſlaſa to, ko tura par labako, un tahdā zelā ſaſtahda ſawu ſiſtemu.

- ekonomija**, nanturiba, ſaimneeziba, taipiba; **ekonomis**, nama pahrwaldneeks, ſaimneeks; **ekonomiſts**, ſaimneezifts, taipigs.
- ekonomiſtais materialifms**, uifſats, pehz tura ſaimneeziftee apſtafki un rafhoſchanas fahriba ir zilwezes atihitibas galweene noteizeji; wifſ zits — walfts ſatwerime, teeſibas, mahſſla, literatura u. t. t. ir tilai „wirsbuhwes“ ar blatus noſihmi.
- effakts**, ſtingri pareifſ, pamatigi pahrbaudits, pilnigs.
- effaltazija**, juhmu un gribas ſazelfchanaſ lihdi aſektam un ſaiflibai; **effaltets**, ſajuhſminats, pahrſpihlets.
- effaminet**, pahrbaudit, iſtaujat; **effaminands**, pahrbaudamaif; **effaminators**, pahrbauditajs; **effams**, pahrbaudijums.
- effarchs**, preeſchneeks, pawaldonis; augfts garidjneeks.
- effegeſe**, iſſkaidroſchana, bibeles iſſkaidroſchana; **effegets**, iſſkaidrotajs.
- effekrazija**, nolahdeſchana; **effekret**, nolahdet.
- effekuzija**, iſweſchana, iſpildiſchana; ſoda iſpildiſchana; **effektors**, iſdaritajs, iſpilditajs; **effekutiwa wara**, iſpilditaja wara.
- effemplars**, paraugs, preeſchſihme; weens gabals (no grafmatu, bilſchu krahjuma); **effemplariſts**, preeſchſihmigi atbaidoſchs.
- effemzija**, iſnehmums, atſwabinaſchana no wiſpahrejām naſtam.
- efferzizija**, mahziba, ſareiwju mahziſchana; **efferzet**, mahzit, eelaufit.
- effils**, trimda; iſjuhitiſchana no paſtahwigās dſihwes weetas uſ attahlateem, maſat apdſihwoteem apwideem.
- effiſtenze**, eſamiba, buhſchana; iſtiſchana.
- effiſtenzes minimums**, wiſmaſakais mehrs uſturas lihdsjektu, ſas wajadſigs zilwekam, lai ſas uſturetū ſawu dſihwiſu, giſmeni un darba ſpehku.
- effiſtet**, paſtahwet, dſihwot.
- effludet**, iſſlehg, noſchirt.
- effluſija**, iſnehmums, iſſlehgums.
- effkomunikazija**, iſſlehgſchana no kriſt. draudſes.
- effkrementi**, iſfahrnijumi.
- effkurſija**, maſs zelojums ar iſglihtoſchanaſ noluhfeem.
- effkuſazija**, peedahwata amata atraidifchana.
- effkuſet**, atwainot.
- effmiſija**, aiſdſihſchana no grunts ihpaſchuma; **effmitet**, no ihpaſchuma aiſdſiht.

- effogamija**, laulība ahrpus ziltis.
efforbitants, pahrmehrigs, pahrspihlets.
efforzijs, welnu iidsihšchana ar deewa wahrdu.
effotisks, ahrjemju; zita jemē audšis.
effpandēt, išteept, išplehst; **effpanšija**, išplehšchanās.
effpatriažija, padsihšchana no tehwiņas.
effpedēt šuhtit, peegahdat; **effpeditors**, iisuhtitajs, peesuhtitajs, effpedizijas pahršinis; **effpedizija**, iisuhtišchana; weeta, no kureenes teef iisuhtits (peem. laikrakstu effp.); zelojumi šinatniškos noluhškos; kara špekta šuhtijums (p., joda effp.).
effperiments, šinatnišks išmehginajums, pahrbaudijums.
effperts, leetpratejs; **effpertise**, išmeklēšchana no leetpratejeem.
effplifazija, atwašināšchana, iškaidrošchana; **effplizet**, atwašināt, iškaidrot.
effploatažija, išmantošchana, wisleelafās peņas iidsihšchana; strahdneeku iisuhtišchana, kura šastahw eefšch tam, ka usnehmeji zenšchas išiit wairaf peņas, pagarinot darba deenu un pamāšinot algu.
effplosija, špriedšinamu weelu šprahgšchana; **effplodēt**, šprahgt.
effponats, ištahdēs ištahdamais preekšmets.
effports, išwedums.
effprešs, išpašchs šuhtnis.
effpropriazija, peepēesta priwat išpašchuma atšawināšchana (atnemšchana walštij waj šabeedribai par labu).
effpiret, išelpot, mirt, beigtees.
efftase, aišgrahbtiba, leela šajušmiba.
efftemporals, bej šagatawošchanās darits darbs; **efftemporet**, darit bej šagatawošchanās.
efftenšjws, plašchumā ejošchs.
effterjers, ahreene, iškats.
effterns, ahreineks; ahrejs, iwešchs.
efftrakts, išwillkums, kodols.
effstraordinars, ahrrahrtigs.
effstrawagants, pahrspihlets, brihnišchs; **effstrawaganze**, pahrspihlejums; trakuliga ušwešchanās.
effstremitates, rofas un kahjas.
effstrens, galejš, pahrspihlets; **effstremi**, weena otrai pretim šahwošchas leetas.
effzentrisks, nešakarigs, mehru pahrkahpjošchs.
effzešs, pahrmehriba, neleetiba; waras darbs.
effwiwalents, lihdišwehrtigs.

elaboret, iſſtrahdad, pagatawot; **elaborats**, iſſtrahdajums, iſdewums.

elaſtigs, lofans, atlezigs; **elaſtiba**, lofamiba.

elazija, paaugſtinaſchanàs, lepnums.

elborada, ſelta ſeme.

elegants, toſchs, glihts, patihkams.

elegija, ſehra dſeejma.

elektriba, **elektrizitate**, ihpaſcha ſihtara (elektrona) ſpehja peewilft un atgruht weeglus preeſchmetus, tifa wiſpirms no ſengreekeem atraſta berſeſchanas elektribas weidà, wehlaſ no Galwanija uſeeta kà peeſtahrſchanàs elektriba, tagad teef leelà mehrà iſleetota ruhpneezibà; **elektromagnetifms**, mahziba par elektriſkas ſtrahwas eeſpaidu uſ magnetiſmu; **elektrotechnika**, elektribas iſleetoſchana dſihwè; **elektroterapija**, dſeedinaſchana ar elektribu; **elektriſts**, elektribu ſaturoſchs, ar elektribu dſjenams.

elements, pamatweela; **elementars**, pirmatnejs, weentahrſchs;

elementarſkola, pirmmahzibas ſkola.

elevator, ſmagumu zeliſchanas eetaiſe pee fugu lahdeſchanas; leeli labibas ſpihkeri.

elewazija, pazeliſchana.

elidet, iſgruht, iſlaiſt.

elite, iſlaſitaſ, wiſlabakais.

Elifija, ſengreeku teikàs preeka weeta winpaſaulè.

elofwenze, dairuniba.

emala, zeeta, ſtifla weidiga weela; **emalet**, apklaht ar ematu.

emanazija, iſpluhdums; **emanet**, iſpluhſt.

emanzipazija, brihwlaiſchana, atſwabinaſchana no wehrdſibas;

emanzipet, atſwabinat, lihdsigu darit.

emblems, ſimboliſtiſks apſihmejums, paſihme.

embrijs, dſihwneeka waj zilwela dihgliſ pirmà ſtadijà.

embriologija, ſiniba par embrijeem un to attiſhtibas gaitu.

emeritet, no amata atlaiſt (wezuma deht); **emeritus**, no amata wezuma deht atſtahjees.

emigrants, iſzelotajs, politiſks behgliš; **emigracija**, iſzelotſchana; **emigret**, iſzelot.

eminent, warens, loti freetns.

emirs, pawehlneeks.

emiſars, wal dibas agents ar ſlepeneem uſdewumeem.

emiſija, iſſuhtiſchana, iſlaiſchana (wehrtpapiru, papira nandas).

emozija, uſbudinajums, dwehjeles kuſtiba.

empirifms, filosofijas uſtkats, pehž kura peedsihwojumi ir weenigais atſinaš awots.

emulſija, uhdenains, ar ſihkâm tauku waj ſweku dalam neſkaidrs darits ſchfidrums (peens, daſchadi maiſijumi).

En bloc, wiš kopâ, weenâ gabalâ.

en canaille (an kanâj) apeetees, kâ ar ſuni apeetees.

endemija, weeteja ſlimiba, kaš ſinamâ weetâ waj apgabalâ ar en détail (an detâj), maſumâ. [ween jaſtopama.

endogamija, lauliba zilts waj gimenes peederigu ſtarpâ.

energetika, mahziba par to, ka weenigi uſ energijas un ne uſ materijas pamateem iſſkaidrojamas wiſaš dabas parahdibas, ka tikai energija ir tikai taš weenigais, kaš pateeſibâ paſtahw, kamehr materija ir tikai taš weids, kašdâ energija iſ reiſeš

energija, ſpars, ſpehks; **energifs**, ſparigs. [parahdaš.

en face, no preeſchâš, taiſni ſežâ.

en famille (an famij), gimenes widâ.

enfant terrible (anfan teribl), ſchauſmu behrns; plaſhpigs behrns, kaš redſeto waj dſirdeto iſplaſhpadamš, wed peederigos nepatitſchanâš; zilweks, kaš ſawu partiju waj leetu kompromitê.

engelû taiſiſchana, audſinaſchana nemtu behrnu tihſcha no en gros, leelumâ, wairumâ. [mehrdeſchana.

eufratija, atturiba.

eufratiti, atturige; gnoſtiku ſekte, kaš atturejâš no gaſaš, wiſna

en masse, barâ, leelâ daudſumâ. [un laulibaš.

en miniature, pamaſinatâ weidâ.

enormš, pahrmehrigš, milfigš.

en passant, garam ejot.

en profil, no ſahneem.

en suite, bej pahrraufuma.

en tout cas (antutaſh), katram gadijumam.

entufiaſms, ſajuhſmiba, aiſgrahbtiba; **entufiaſts**, zilweks, kaš par kaut ko ſajuhſminajaš.

enziklifs, pahweſta apfahrtraſtiš.

enziklopedija, iſdewums, kaš ſatur pahrkatu par wiſâm zilweku ſinaſchanaš; **enziklopediſts**, wiſaš zilw. ſinaſchanaš aptweroſchš; **enziklopediſti**, leelâš frantiſchu enziklopedijaš iſdeweji (1751.—1772. g).

eo ipso, patš par ſewi ſaprotamš; iſſti tamdehl.

eparchija, biſkapa eezirkniš Kreewijâ.

epoletes, kareiwju un eerehdnu uſpleiſchi.

epidemija, ſehrga.

epigoni, pehznahzeji; literatūrā un wehstūrē: tee, kas pāschi neša jauna nerada, bet isplata un isklahsta flaweno preeksch-tetschu idejas un usskatus.

epigrama, ihšs dsejols ar šobgaligu nokrahju.

epifurectis, zilwešs, kas nododas tikai išmalzinatai meešas baudai.

epilepsija, krihtamā faite; **epileptiſis**, ar krihtamo faiti firg-
epilogs, pehzwahrds. [stoschs zilwešs.

episode, eepinums, starpgadijums.

epistola, wehstule; dsejiska wehstule ar episku, lirisku, wiswairaf

epitafijs, kapa usrakšs. [didaktisku šaturu.

epitets, sihmigs peewahrds, kuru peeleeft preekschmeta nošauku-
mam ta labakas raksturošchanas dehl.

epitimijs, gruhtu seeweeschu fahres.

epopeja, waronu teika.

epocha, laimets.

epoſs, leela stahstoscha waronu djeja; **episka dseja**, stahstoscha
dseja, kurā aprakštiti pagahjuschi notikumi.

epuret, tihrit, šchkihstii.

erekzija, peebreeščhana, šastihwinaščhanās (dšimuma organu).

eremits, weentulis.

Erfurtes programa, šozialdemokratu programa, peenemta
Erfurtes kongresā 1891. g., pee kuras peeturas wišas šozial-
ergo, tā tad. [dem. partijas.

ergotiſms, šagisteščhanās ar kuita šobu.

eriget, usšleet, uszelt; **erigibels**, ušelams,

erinijas, liktena deewes, netikumumu atreebejas.

erogazija, ijdališčhana, ijmakšščhana.

Eroſs, mihlestitibas deewšs, dšimumu mihlestitibas perjonifikazija.

erotiks, uš dšim. mihlestitibu atteezigs.

erotomanija, mihlestitibas ahrprahts.

errare humanum est, malditees ir zilwezigi.

erudet, glihtot, mahzit.

erudizija, kahda preekschmeta dšila un pamatiga pahrsinaščhana.

eruktet, usgruhst, atraugatees.

erupzija, wulkanu išwerdums.

eschafots, paaugstinajums, uš kura nogalina uš nahwi nošoditos
nošeedšneekus.

eschatalogija, bašnizas mahziba par pastarām leetam.

esenze, buhtne, šwarigakā išpaščiba, galwenās šastahwdalas
išwillkums.

eskadra, kara flotes dala weenas perjonas wiršpawehlneezibā.

- estadrons**, jahtmeeku nodala.
esforts, jaldatu waj polizejas pawadiba.
Estulaps, sengreeku ahršineezibas deems; ahrstš.
esterials, španešču karatu pils pee Madrides.
esoteriškš, tīkai tuvineekem finans, tampretim: **esoteriškš**,
estafete, ahrš sianesis. [attahlak ūtahwoščeem nolemts.
estetika, mahziba par dailuntu un daili.
estrade, paaugstinajums.
etablet, dibinat, eetaifit; **etablissements**, nometne, weifals,
fabrika u. t. t.
etaps, apšargata atpuhtas weeta pee kara zela; **etapas linija**,
jameeno karojoščo nodatu ar dšinteni.
etafčere, plaukti grahmatam un rotas leetam.
et cetera, un tā tahlak.
etide, studija; musikas gabals tehnikas eeguščhanai uš kahda
etika, sinatne par tikumibu. [instrumenta.
etikete, sīhmitē ar ūrakstu, peeleeama ruhpnēezibas raščoju-
meem; daščadas paraščas un preeščrakstī, kas jaewehero
augštato ščtīru javeešibās.
etimologija, walodas mahzibas nosare, kas pehtī wahrdu at-
wašinajchanu un to jaštahwdalas.
etnografija, sinatne par rakstu, zīšču un tautu zēščhanos, to
jawištarpejo radneezību un materielās un garīgās kulturas pa-
rahdibam, kuras wīnu zēščhanos un radneezību iščkaidro.
eucharistija, wakarehdeena zeremonija deewkalpoščhanā.
eufemisms, nepatīhšamas leetas išteičšana tīhšamateem wahrdeem.
ewaknazija, ištīhriščhana, aišwahščhana.
ewangelijš, preeka wehštš; **ewangelīška basnīza**, prote-
stantu basnīza.
ewentueli, sinamā atgadījumā, šinamos apštahktos; **ewentua-
litate**, warbuhtiba.
ewidentī, škaidri, rošam tauštot; **ewidenze**, škaidra pateešiba;
pahrlēezinošča škaidriba.
ewoluzija, attīhštiba; **ewoluzijas teorija**, attīhštības teorija,
ewozet, iščaukt. [darwinisms.
ewulget, iščpaust, laudis laist.
ex, no; wahrdu jahtumā: bijis, ešministrš — bijis ministrš.
ex mandato, pehž pawehles.
ex officio, peenahšuma dehl, amata dariščhanās.
ex usu, pehž paraščas, aiš paraduma.

F.

f, ſaihsinatš **finfin**, ſmalti, ſmalti, diwſahrt ſmalti, loti ſmalti; **uſ f**, pamatiġi, kreetni.

Fabijaneeſchi, ſozjaliſtu noſare Anglija, kura atmet ſchkiru zihnaš prinzipu, bet grib panahſt ſoziala jautajuma atriſinaſchanu gauſa, meeriga reformu zela.

fabula, teika, kur dſihwneeki darbojaš, ka zilweki, dramas, romana u. t. t. galwenaš ſaturš.

fabrika, ruhpneezibaš darbniza, kur leelaš ſtrahdneeku ſkaitš kopdarba ar maſchinu palihdſibu raſcho prezeš; **fabrikantš**, ſabrikatš ihpaſchneekš, preiſchu pagatawotaš; **fabrikatš**, ſabrikatš raſchota preze; **fabrizet**, leelumā raſchot, pagatawot.

fabrikatu nodokliš, gatawām prezem (alum, ſpirtum, zuturam, ſehrkozineem, tabakai, papiroſeem u. t. t.) uſleekamaš nodokliš.

fabrikatš kaſeš, no ſabrikatš ihpaſchneeka eerihkotas un pahrwalditaš kaſeš, kura ſtrahdneekem janogulda dała no algatš ſlimibaš gadijumeem; kalpo pamatigakai ſtrahdneeku iſſuhtſchanai.

fabriku inſpekzija, waldibaš eeſtahde, kurai ujdotš uſraudſit ſabrikatš likumu un noteikumumu iſpildiſchanu.

fabriku likumi, noteikumi par darba laiku, darba weidu, alġu, kildu iſſchkirſchanu ſtarp uſnehmejeem un ſtrahdneekem, par aiſſardſibu no ſakroploſchanatš un ſaſlimiſchanatš.

fabriku ſkolatš, pee ſabrikam eerihkotas pirmmahzibaš eeſtahdeš ſtrahdneeku behrneem.

fagging system, daudi anglu ſkolatš eeweſta paraſcha, ka wezako klaſu ſkoleni drihktš kaſpinat ſemako klaſu beedruš.

fajanſ, pušporzelantš.

ſakirš, muhamedanu ubaġu muhtš, Auſtruma Indija weentuliš, kaš ſew uſleek daſchadaš nejehdſigaš mozibaš.

ſakſimiliš, uſ mata pareiſš pakaldarinajumš, ſewiſchki no rot-raſteem.

ſaktorš, wairotatš arimetitā, galwenaš ſaſtahwdala, ſpehſš; uſraugš, darbwediš; **ſaktoreja**, faktora amatš waj dſihwokliš; tirdšneezibaš nometne ſwejchatnē.

ſaktotumš, apſalpotatš, perſona, kaš wiġu iſdara.

ſaktš, padaritaiš, notikuſchaiš notikumš, pateešš gadijumš; **ſaktiſſš**, pateešš.

ſaktura, rehſinš, kuru weentš tirgotatš iſraſtia otram.

ſakultate, gara dahwana, dabikſka ſpehja; pee weentš ſinatneš noſareš peederoſchi augſtiſkolatš profeſori; pate ſinatneš noſare.

fakultatiws, nepeespeests, brihwai gribai atstahts.
falanstera, frantjchu sozialista Jurje eedomatà pils ar saimnee-
zibas eetaisem, atpuhtas, skolas telpam u. t. t., fur dsihwotù
1800—2000 zilweku leela sàbeedriba, jeb salanga.

falsets, galwas bals.

falsifikats, wiltots preekschmets, **falsifikators**, wiltotajs, **fal-
sifikazija**, wiltojschana, **falsifizet**, wiltot.

falstajs, leeliga, nekauniga wetscha tips, kam neijsihkstojschs
krahjums humora.

familiars, pee gimenes peederigs, gimenes dsihwei peemehrots.

famulus, students, kas patalpo profesoram; jauns ahrists, kas
wezakam peepalihbi.

famofs, freetns, slawens; neslawà tritis, ishmejams.

fanatiks, kahdas mahzibas acls, firdigs peekritejs; pahraf
eefarjis tizibas peekritejs; **fanatiks**, pahraf eefarjis (uj kaut
fo); **fanatizms**, acla tiziba; acla, firdiga peekrischana kahdai
mahzibai.

fags (saliktenu beigàs), ehdejs, peem. antropofags, zilweku ehdejs.

fansare, majs, trofschnains karewju musikas gabals; **fansa-
rons**, leelibas gailis.

fantazija, eedomu srehja; eedomu srehjas rajchojums; **fanta-
stiks**, eedomats, dihwains, kas ar teeschamibu nesader;

fantasts, sapnotajs; zilweks, kas taifa neijswedamus planus;

fantaset, sapnot, neijswedamus planus sastahdit; murgot.

fantoms, eedomu tehls, sapnu tehls, tufschs eedomus.

fants, jauns, weeglprahrigs sehns.

faragiuofs, juzeklis, no daschadàm weelam salikts.

fariseji, senjuhdu sette, kas galweno swaru lifa uj ahrejo deew-
kalpojschana un Mojus bauilibu ijpildija ahreji, gamejot un
deewu luhdsot; leefuli.

farmazeits, apteekneeks, jahlu pagatawotajs; **farmazija**, jahlu
pagatawojschanas mahksla.

farse, poje, joku luhdsina.

fasade, ehkas preekschpuje.

fase, **fazija**, parahdiba, pafahpe.

fazona, ijskats, weids.

fajchings, dsihres un rotakas pa metencem daschos Wahzijas
fajzinet, apburt, apstulbot.

fatalizms, tiziba, ka wijs noteet tà, ka liktens lehmis; **fatalists**,
liktena neijsbehgamibai tizetajs; **fatalitate**, nedeenas, gruhts
liktens; **fatalis**, nepatihkams, gruhts, neijsbehgams.

Fata morgana, tahlu semju waj preekschmetu asipogutojums gaisà.

- fatiget**, nogurbinat, garlaifot.
- fatums**, nepeeluhdjamais listens.
- fanna**, wiſas kaħdà jemè dſihwojoſchas dſihwneeku ſugas.
- fauns**, ſenromeeſchu lauka waj meſcha deews, loti kaiſls.
- faworits**, miħlulis, lutekſis; **faworite**, miħlafà, leeka ſeewa;
- faworitizms**, miħlulu waldiba, miħlulu apgahdaſhana ar
- fazits**, iſnahfums, panahfums. [eeneſigam weetam.
- Febnara rewoluzija**, frantiſchu 1848. g. rewoluzija, kurà
- nogahja no trona karali Lui Filipu un eerihfoja otro republiku;
- ta weda pee waldibas plaſchas widejo un ſihfo burſchuju ap-
- feci quod potui**, dariju, ko ſpehju. [rindas.
- federaliſet**, ſaweenot; **federalizms**, ſaweenibu ſistema; **fede-**
- ratiws**, ſaweenots; **federatiwa** komiteja, ſaweenota komiteja;
- federatiwa walſts**, ſaweenota walſts, kuras jaſtahwdalam
- pilniga neatfariba (peem. Seemel-Amerikas Sameen. Walſtis);
- federazija**, ſaweeniba.
- feja**, romanu tautu teikàs ſewiſchſ gars.
- fejerija**, krahiſchus ſkatuwes gabals, kurà darbojas daſchadi
- pahrđabihſi gari.
- ſekunds**, augligſ; **ſekundazija**, apaugloſhana; **ſekunditate**,
- augliba.
- ſeletons**, politiſtu laitrakſtu nodala, kurà eeweeto beletriſtiſtus
- waj weegli ſaprotamus ſinatniſtus rakſtus; **ſeletoniſts**, ſele-
- tona rakſtu ſazeretajs.
- ſelizitas**, ſenromeeſchu ſwehtlaimibas deewe.
- ſelizitet**, laimi wehlet.
- ſelonija**, uſtizibas lauſhana.
- ſeminizms**, kuſtiba, kaſ zenschas ſeeweſcheem eeguht tahdas
- pat teesibas, kaħdas ir wiħreſcheem.
- ſenikſ**, teiſmainſ ſenegipteeſchu putns, kaſ pats ſadedſinajas
- un no tam paleef jauns un ſkaifſ; nenihſtoſchas jaunibas
- weidols.
- ſenomens**, reta parahdiba; **ſenomenals**, loti rets, ahr-
- lahrtigſ.
- ſeods**, muiſcha, kaſ widus laifos tifa dota walſts eereħdneem
- algas weetà. **ſeodalizms**, waldibas weids, kurà beſ walſts
- galwas leela wara ir ari muiſchneeſeem-leelgruntneeſeem; wir-
- jeens uſturet muiſchneeſibas preeſchrozibas un widus laifu
- lahrtibu: **ſeodals**, reakzionars, muiſchneeſibas un augtako
- ſchkiru preeſchrozibas uſturoſchſ.
- ſerijas**, atpuhtas laifſ (ſkoleneem ſemas ſwehtku, leeldeenu un
- wajaras ſerijas).

ferma, nomas muišča; semes ihpašchums Amerikā un Austrālijā; **fermers**, fermas nomneeks; Amerikā un Austrālijā brihwās semneeku mahjas ihpašchneeks.

ferments, ruhģģchanas weela, raugs.

ferozitate, meščoniba, breešmoniba.

fertils, augligs; **fertilizet**, darit par augligu.

fetišs, elka deews, deeweklis; **fetiščisms**, pee dabas tautam weenfahrišču leetu peeluhģģchana; afa peekriščana.

fetus, dšihwneeku meešas auglis (no tresčā mehnešča šahfot lihdi dšimščanai).

fiars, droščka, ihreti rati.

fiasks, galiga neišdoščanās, loti behdigs iņahtums.

Fiat justitia, pereat mundus, taišnibai janoteek, ja pee tam ari pajaule cetu bojā.

fiat lux, lar top gaišma.

fideikomiss, ihpašchums (muišča), kuru nedrihft pahrdot, bet karam japaleek arweenu šamilijā.

fidels, jautrs.

Figaro, leela politiška awije Parijē; štatuves tips; widutajs mihleštibas leetās.

figura, stahwš, weids, šihmejums; **figurants**, zilweks, kas tikai ahreji išleekas kaut kas ešam, bet ihstenibā nekā nenosiņmē;

figuret, kahdu lomu ušņemtees, par figurantu buht.

figurisms, teologišks eeskats, ka wežās deribas notitumi tā preekšsiņmes norahda uš jauno deribu.

fikšazija, noteiščhana; **fikset**, noteikt, nolikt, aši un stingri uš-

fikšums, zeešči noteikta alga. [štait.

fikzija, išdomas, eedomas, meli, mahni; **fiktivs**, eedomats, iš-

filantrops, zilweku mihtotajs, zilweku draugs. [leekošchees.

filantropija, zilweku mihleštiba.

filharmonisks, musiku mihlejoššs.

filiale, šaru beedriba, blakus draudse, blakus weikals.

filipika, kaišla ušbrukuma runa.

filistrs, meepišsonis, zilweks ar aprobeščoteem eeskateem; študentu korporazijas ištudejšs beedris.

filoginija, leela teekšme pehz šeeweetem; **filogins**, šeeweeteču draugs.

filologija, walodneeziba, walodu pehtiščanas šinatne; **filologs**, walodneeks, walodu pehtneeks.

filosemiti, juhdu draugi, antišemitu aptarotaji.

filosofija, prahtneeziba, šinatne, kas zensčas iždibinat pateesv;

filosofet, prahtot, pehtit; **filosofs**, prahtneeks.

filtret, ištahst, šchidrumus istihrit no zectām weelam.
finale, beigās.

finanzes, naudas leetas; **finanšje**, naudineeks; **finantschu operazija**, walsts naudas weifali: aijnehnūmi, eekihlajumi, parada šihmju islaidumi u. t. t.; **finantschu likumi** notahrto walsts naudas weifalus, akziši un nodoklus.

fin de siècle, gadu simtēna beigās; isvirtiba un dekadenze paradžās un mahšlā 19. g. simtēna beigās.

finese, smalkums, šihkums, mahšlas panehmeens.

finget, išdomat, išdot par kaut ko.

finis coronat opus, beigās darbu kronē.

finte, wiltiba, išlischānās.

fire eater (feir ihtr), kaislīgs, neapdomīgs politiķis.

firlejanze, neeki, neekalbiba.

firma, weifala nosaukums.

firmaus, turku sultana pavēhle.

firmaments, debejs špraislis, šwaigšchnu debejs.

firms, štiprs, išweizīgs.

firns, ledus un sneega lauks Alpu augstumos.

fīfka, dabas sinatnu nosare, mahziba par špehta pahrweidošchānu; **fīfikals**, **fīfikaliķs**, atteezibā uš fīfiku; **fīfīkis**, fīfikas pehtneeks.

fīfīlet, uš nahwi noteejato noščaut.

fīfognomija, šeja, gihmis; ahrejs ištats, kura atšpogulojas eekšchējā daba; **fīfognomika**, mahšlā pašiht zilweka dabu no ahrejā ištata, šewišchki gihmja waibsteem; **fīfognoms**, šejas pehtneeks, waibstu pratejs.

fīfokratija, tautšaimneeziķs wirjeens, pehz kura walsts ušplaukšchāna atkarajas tikai no laukšaimneezibas šahwofka; **fīfokrats**, fīfokratijas peekritejs.

fīfiologija, dabas sinatnu nosare, kas pehti dšihwneeku un šahdu organu darbibu; **fīfiologs**, fīfiologijas pehtneeks.

fīfīķs, dabīķs, meefīķs, kermenīķs.

fīfals, krona eerehdnis daščās walstīs, kas ušrauga fīfka inte-
fīķs, walsts kase, krona manta; šoda kase. [reses.]

fjelds, sneega lauki Šlandinawijas augstumos.

fjords, dšilšch, šchāurs, tahtu šemē ejošchš juhras lihziš.

flanga, **flanka**, armijas galejais špahrs.

flandriķa mihleštiba, neustiziga mihleštiba („es esmu no Šlandrijas, laiščhu weenu pehz otras“).

flauet, beš darba apščahrt wašatees; **flanēro**, elegants wašankis.

flegma, pafuhtra daba, gara fuhtrums; **flegmatifis**, aufstafnigš, fuhtras dabas zilwekš; **flegmatifšs**, aufstam afinim, [fuhtrš.

flektet, lozit; **flekšija**, lozišchana.

Flora, puku deewe; kahdas jemes wišas ūstahdu ūgas.

floreszenze, ūedu ūstahwollis, ūedu laikš.

flote, fugu pulkš weena pawehlneeka pahrsinā; kara fugu kopa;

flotilija, mašu fugu pulkš.

fluktuet, lihgotees, kufetees, grofitees.

fluids, ūchidrš, tekojchš.

fluoreszenze, ūpihguloūchana daūchadāš krahjāš.

— **jobs**, (jaliktemu beigāš) nihdejs (peem., judojobs — ūchidhu

ūokmaūstš, preekūchejaiš maūstš uš kugeem. [nihdejs.

ūokufš, degpunktš.

ūoliantš, grahmata papira lofšnes leelumā.

ūolija, lapa.

ūolketingš, danu parlaments.

ūolkflora, tautāš paraūchu, teiku, paūaku, parunu, dūeūmu u. t. t. krahjums; **ūolkfloriūstš**, tautāš gara mantu pehneekš un krahjejs; ūolkloras pehneekš.

ūonds, pamats, pamata kapitalš, attahlaūa daūa, dibenš.

ūonetika, mahziba par balis ūkanam; **ūonetikšs**, uš walodas ūkanam attezojchees.

ūonika, ūkanu mahziba.

ūonografs, instruments, kaš ūkanāš uūrakūta un tāš atfahrto.

ūontans, ūtruhku aka.

ūops, mulkiš, weenteeūitiš; **ūopet**, mulkot.

forma, weidš; **formals**, uš leetas ahrejo puūi ūhmejoūchees;

formaliūimš, peeturejchanaš pee formas, neeweħrojoū ūaturu;

formaliūiūtš, zilwekš, kaš ūtingri turas pee preekūchraūta un

ahrejām formam, ūaturam maū weħribas peegreeūchot; **forma-**

litateš, ahrejee noūazijumi.

formats, grahmataš leelumš.

formazija, iūweidojums, gatarwojums, attihūtibas weidš, attih-

ūormet, weidot. [ūtibas laikmetš.

formidabelš, ūchauūmigš, breejmigš.

formula, preekūchraūtiš, paraugs; aprehkinot iūweūta regula;

formularš, preekūchraūtiš, paraugs zereemonijai, runai waj

raūtam; **formulet**, ūaūtahdit formulu, dot noteiktu weidu

(programai); iūūi, ūkaidri un noteikti iūteikt domas.

forūe, ūtiprumš, ūpeħkš.

forūet, pahrspeħt, pahrsipihlet, ar waru ko panahkt.

- forts**, apzeetinajums; **fortifizet**, apzeetinat, walnus usmešt; **fortifikacija**, mahšļa zeetofšchnus eerihkot.
- Fortuna**, laimes deewe.
- forums**, teeša, šoda weeta, teešaš eestahde.
- fossorezjet**, tumšā špihdet.
- fošilijas**, iŕakumi, dšihwneeku un ūtahdu pahrafmenojumi; **fošils**, iŕakts, pahrafmenojees.
- fragments**, daļa, gabals, nenobeigts darbs; **fragmentarišks**, nenobeigts, gabalains.
- frakcija**, parlamentos weenas politiškās partijas preekšchtahwju ūaweeniba.
- franko**, par brihwu, pa pastu par brihwu peešuhot.
- franks**, františhu nauda = 100 zentimu, apm. 30 kap.
- frapants**, azis krihtošhs, pahršteidošhs; **frapet**, ūist, ūatrizinat, apštulbinat.
- frasa**, išteikums, tukšhi wahrdi; **fraseologija**, parastu išteizeenu krahjums.
- fraternizet**, brahlotees; **fraternitate**, brahliba.
- frandacija**, wiltiba, krahpišana.
- fragata**, weegls, ahtrs fara kuģis.
- frekwentet**, beešhi apmeklet, ūitpri apšihwot; **frekwenze**, apmekletaju daudšums.
- frenologija**, mahziba par galwas kaušu un ūmadšenem; mahšļa, no galwas kauša weida paših ūilweka garu un ta ūpehjas; **frenologs**, galwas kauša un ūmadšenu pehtitajs.
- freško**, uškrahjojums uš ūwaigeem kalkeem.
- friseers**, paruhku taišitajs, matu greejejs; **frisura**, matu uš- ūutajums.
- frivolitate**, weeglprahtiba, pahrdrošhiba, netikliba; **frivols**, weeglprahtigs, pahrdrošhs, netikls.
- frondērs**, ūilweks, kas runā pretim ne aiš pahrlēezibas, bet eeteepibas deht: nemeerneeks.
- fronte**, preekšhejā puše.
- frotet**, beršet, triht.
- frugals**, ūahstigs, weenfahršhs.
- fulminants**, ūibinojošhs, pahraf ūtrauščh; **fulminet**, ūibinat, rihbet, trafot, lahdet.
- funeralijas**, behru zeremonijas.
- fundaments**, pamats; **fundamentals**, par pamatu node- rošhs; **fundamentet**, dibinat.
- fundet**, dibinat; **fundacija**, dibinašana; **fundators**, di- ūunget, amatu ūpildit. [binatajs.

funfzija, peenahfuma iſpildiſchana, uſdewums, darbiba; **funfzioonet**, peenahfumu iſpildit, darbotees.

furaſcha, ſirgu bariba; **furaſchet**, furaſchu peegahdat.

furija, atreebibas deewe.

furioſs, tratojoſchs.

furjeriſms, frantiſchu ſozjalista Furjè mahziba, pehz furas wiſeem zilwekeem, kam weenadas intereſes, jadibina ſabeedribas (ſalanſteras). Katrs ſew war iſwehletees nodarboſchanos pehz patikas; privatihpaſchums, mantu weenlihdsfiba un kapitala prozenti paleef. Raſchotàs prezes iſdala noteiktà ſamehrà ſtarp darbu, kapitalu un talentu. Katram ſabeedribas lozeklim nodroſchinata minimalo wajadsibu apmeerinaſchana.

furors, leeliſta peefriſchana.

fuſchers, darba nepratejs, ſabojatajs.

fuſija, ſakufchana; wairaku uſnehmumu ſaweenofchana weenà; diwu partiju apweenoschanàs; **fuſionists**, ſakufchanas, apweenoschanàs peefritejs.

fuſtiget, pehrt, ſchauft.

futurs, nahtotne; **in futurum**, jeb **pro futuro**, nahkameem laiſeem, preeſchdeenam; **in futuram memoriam**, par peeminu, atminu preeſchdeenam.

G.

galà, ſwehtku drehbes, galma uſwalks.

galans, mihtakais, laſtotajs.

galanterijas, modes un greſnuma leetas.

galantomš, goda wihrs; iſneſigs zilweks.

galants, peeflahjigs, godprahrigs, iſweizigs.

galanterija, ſmalta uſweſchanàs, godprahriba.

galera, maſs airejams fugis, uſ fura noſeedſneekem jaairè.

galerija, ſegta ſtabu eja; ſahle gleſnu iſſtahdem; teatros augſchà eerihkotàs, wiſlehtakàs weetas, ari ſcho weetu publika.

galerts, rezellis, ſarezejis ſchidrumš.

Galija, ſenà Franzija; **galifaniſtà baſniža**, katolu walſts galimatija, neſaprotamas plahpas. [baſniža Franzija.]

galiziſms, frantiſchu walodas ihpatniba, no frantiſchu walodas patapinats iſteizeens.

galms, waldneeka mahjoklis ar wina gimeni un augſtakeem eerehdneem; **galma ahſts**, ahſts, kaš ſenakeem waldneekem kaweja laiku, ſewiſchki pee ehſchanas.

galomanija, frantiſchu deewinaſchana.

- galons**, ſelta waj ſudraba treses; angļu beramu lectu un ſchidruma mehrs, apm. 4 stopi.
- galopejoſchs dilonis**, plauſchu dilonis, kam ahtri, daſchās
- galops**, auleſchi; ahtra deja. [nedekās, ſeko nahwe.
- galwanifms**, wiſas parahdibas, liſumi un iſſkaidrojumi, kaſ atteezas uſ elektribas raſchanos, diweem metaleem waj weenam metalam ar ogli ſateekotees; **galwanifet**, galwanifko ſtrahwu zaur fermeni wadit; **galwanoplastika**, galwanifkā zelā pehz dota parauga raſchot monetas un wiſadus mahkſlas preeſchmetus.
- Gambrins**, teiſmains ſlandreeſchu karalis, kaſ iġudrojis alus
- ganglija**, nerwu meſgls. [dariſchanu.
- Ganimeds**, koſchs ſehns ſengreeku teikās, kuru Djevs eeweda Olimpā un paaugſtinaja deeweem par dſchreena deweju; pa jokeem tā ſauz dſchreenu paſneedſeju weeſnizās.
- garantija**, galwojums, droſchiba; **garantet**, galwot; **garants**, galwotajs.
- garderobe**, drehbju krahjums, drehbju noleekamā weeta.
- garnet**, iſrotat, apliſt, ar wajadſigo apgahdat; **garnitura**, iſrotajums, apliſums; wiſs, kaſ pee ſinamas lectas peeder.
- garnifons**, kaſdas weetas wiſs kara ſpehta ſaſtahws.
- garſons**, ſehns, ſulainis.
- gaſcha**, alga, **gaſchet**, algot.
- gahſe**, gaiſejada weela; **gahſes apgaiſmoſchana**, apgaiſmoſchana ar no atmenoglem raſchotu deggahſi.
- gaſiſizet**, pahrwehrt par gahſi.
- gaſtronomija**, gahrdehdiba; pahrimalzinata pawahru mahkſla;
- gaſtronomš**, mahkſlas pawahrs; gahrdehdis.
- gaudeamus igitur**, tapehz lai mehš lihgſmojam (Brahli, ſchodeen preezaj'tees), ſtudentu dſihru dſeejmas eeſahkuma wahrdi.
- gandijums**, preeks, lihgſmiba.
- gea**, ſeme.
- geifers**, karſta uhdens ſtruhktu awots Iſlandē, Amerikā, Jaunſelandē.
- genealogija**, zilts ſinas, radneezibas ſinas; preeſchtetiſchu rinda.
- general-**, **generels**, wiſpahrigs.
- generalagents**, galwenais agents.
- generalifet**, wiſpahrigus liſumus uſſtahdit, padarit par wiſpahrigu.
- generalkarte**, wiſpahriga ſemes karte ar galweno weetu apſihmejumeem.

generals, augsts kara eerehdnis; **generalitate**, generalu kopums, kara wadonu padome; **generalisimuss**, armijas wirspawehlneeks.

generalschtabss, augstako ofizeeru un generalu organizazija sem kara ministrijas.

generalsapulze, beedribas wiju beedru sapulze swarigu leetu isspreeschanai.

generalsstreifs, wispahrejs streifs, kuru sarikto waj nu wisi kahdas walstis strahdneeki, waj ari tikai sinama aroda strahd-

generazija, paaudse, dsimums. [neeki.

genesiss, zelschanas, raschanas, sahsums, pirmas, Mojus grahmatas nosaukums.

genetistss, no zehloneem un sastahwdalam atwasinoschs un isfkaidrojoschs.

Geneses konvenzija, 22. aug. 1864. g. Geneses starptautiskā sapulze peenemts lihgums kara launumus masinat, nezilweziskas mozijschanas nepeelaijschot un eewainoto kareiwju jahpes remdinot. Geneses konvenzijai peeveenojuschs wiskas Eiropas walstis, Seem. Am. Saweenotas Walstis, Deenw. Am. republika un Japana.

Genijs, zilwefa gara spehju wisangstakā pakahpe; wisleelata mehra talents; apjargatajs gars (labais un launais gars);

genials, ar gara spehjam wisangstakā mehra apdahwinats.

genitalijas, kaunuma dalas.

genta, dsimta; **gentils**, pee dsimtas peederigs.

genuins, dabisks, ihfts, newiltots.

geobiologija, mahziba par jemes dsihwi.

geodesija, jemes wirspuses ismehrischana; mehrneezibas sinatne.

geognosija, **geognostika**, mahziba par jemes garošanas sa-

geografija, jemes aprakstischana. [stahwu.

geologija, mahziba par jemes zelschanos un tas sastahwu.

geometrija, mahziba par telpas mehrischanu.

geozentristss, semi par widuspunktu usfkatojschs.

germani jenatnes tauta, no kuras zehluschees wahzeeschi, angli,

un skandinaweeschi. **Germania**, Wahzija (jenatne); **ger-**

manisms, wahzu walodas sawadiba; teekschanas west Wah-

ziju pee wispajaules waras; **germaniset**, pahrwahzot.

germanofobija, wahzeeschu nihdeschana.

germanomanija, pahrsipihleta sajuhsminajschanas par wah-

gerusija, wezako padome Sengreekija. [ziskumu.

gestikulazija, waibstu, roku un fermena kustibas runajot;

sihniju waloda; **gestifulet**, waibstus un rotas kustinat.

- geto**, ſchihdu kwartals, ſchihdu eela.
gigants, milſis.
gigerls; modes ahſſts ar par dands ahriġu iſneſibu.
gilbe, ſenaf pilſonu, tirgotaju un amatneeku beedriba; tagad Kreewijā tirgotaju ſchira. Utteezotees uſ nodofku leelumu, wiſus tirgotajuš Kreewijā eedala pirmajā gilbē, otrajā gilbē
gilotina, galwas nozehrtamā maſchina. [un ſihſtirtgotajos.
ginefokratija, ſeeweeſchu waldbiba.
ginefologija, mahziba par ſeeweeſchu ſlimibam.
ginefononija, trakums uſ ſeeweeſcheem.
ginefomorfizis, ſeeweeſchu weidā.
girlanda, puku wihtne.
giro (dſchiro), weſjela pahrneſums uſ zitu ihpaſchneeku; tahda pahrneſuma atſihme uſ weſjela.
gjaurš nemuhamedanis, netizigais.
gladiators, zihſtetajs ſenromeeſchu zihnas rotalās.
glasura, mahla trauku ſtikla weidigs pahrklahjums; ſobu zee-
gletschers, ledus lauks augſtos kalnos. [tais apſegš.
globetroppers, jemes minejs; zilwekš, kaš wiſas jemes datas apzelojis.
globuſš, lode, jemes lodes; mahzibas lihdiſklis; jemes waj debeſš lodes attehlojums.
gloria, gods, ſlawa; ſwehto ſpoſchums.
Gloria in excelsis deo, gods deewam augſtibā.
glorifizet, godinat, godā zelt.
glorioſš, godibas pilnš.
gloſe, iſtulkojums, peeſihme, malas peeſihme.
Gmina, pagaiſš Polijā.
gnome, kodoligs, ſaturigs teikums; **gnoms**, jemes garš.
gnose, augſtata aſſina; **gnostizizms**, pahrdbiſka, no parah- diſchanas zehluſees aſſina; ſen kriſtito ſekte.
goda amats teek walſts waj ſabecedribas deeneſtā iſpildits beſ algas un atlihdiſibas.
goda beedriš, par g. b. korporazija waj beedriba eewehl zee- nijamalās perſonas; g. b. naw ihſto peenahkumu, bet gan winu teeſibas.
goda legionā ordenis, ir weenigais ordenis tagadejā Fran- zijā, kaš teek paſneegts gan kareiwjeem, gan ziwilperſonam par nopelneem wiſpahribas labā.
goda pilſonis, bauda pilſonu teeſibas, bet atſwabinatš no to naſtam.

goda polizists, zilveks, kas eestahjas polizijas deenestâ bei algas. 1905. g. eestahjas goda polizistos daudsi no Baltijas muišhneeseem, lai sem likuma segas atreebtos teem latweesehem, kas teem kaut kâ bij aišdewuſchi duſmas.

goda teeſa jaſtahw no eewehleteem lozefkeem, kas ijmeklè un iſſpreeſch goda lectas.

goda ſargi teef noſtahditi zeenijamas perſonas ſagaidot, tàs apſargajot, kâ ari-pee godajamu perſonu iſdſiſuſchâm meesam.

gojs, katrs neſchihds.

Golfs, juhras lihziš; **golfa ſtrahwa**, ſtrauja ſilta uhdens ſtrahwa no Amerikas uſ Eiropas ſeemeleem.

gondele, ſekla laiwa Wenedigas kanatos.

gordiſks meſgls, neatriſinams meſgls Gordijas pilſehtâ, furu AleſandersCeelais pahrzirta; ſareſchgita leeta, kas iſſchſirama tiſai ar waru.

gorgonas, trihs ſchauſmigas mahſas greeku mitologijâ, no furâm Meduſa wiſbreeſmigatâ.

gotiſkais ſtils, germanu ſtils buhwneezibâ ar ſmaileem ſpraiſchleem.

gradazija, pakahpeniba, paaugſtinaiſchana; **graduet**, grados eedalits, paaugſtinat; **grads**, pakahpe, daſa.

grafits, minerals, no ka taija ſihmuſus.

grafiſks, uſ rakſteem un ſihmejumem atteeziš.

grafologija, rokrakſtu pehtiſchanaš mahſla.

gramatika, walodas mahziba.

gramofons, ſkanas atfahrtotajš rihks, pahrlabots fonografs.

grams = $\frac{1}{1000}$ filograma; filogramš = $2\frac{1}{2}$ mahrzinas.

granate, ſprahgſtoſcha lode.

granats, ſarkans rotas akmens.

grandi, ſpanceſchu diſchmani.

grandioſs, leeliſks.

granits, graudains akmens, jaſtahw no lauka ſchpata, ſwarza

grafet, iſplatitees, iſplehſtees. [un wiſula graudeem.

grans, loti mašs ſwars.

gratifikazija, naudas balwa eerehdneem, atalgojums, apmee-
gratis, par welti, par brihwu. [rinajums.

gratulantš, laimes wehletajš; **gratulazija**, laimes wehle-
ſchana; **gratulet**, wehlet laimi.

grawitate, zeena, zeeniga iſtureſchanaš.

grawitazija, ſmaguma ſpehks, ſmagums; **grawitet**, no ſma-
guma ſpehka tiſt wilktam; teeſtees.

grawura, eegreeſums; **grawet**, eegreeſt.

grazija, dailuma deewe (jengreekeem trihs grazijas); peemihliba **graziofs**, daisch, peemihligs. [dailums,

Greater Britain, politiskais wirseens, pahrwehrt Zeelbritaniju ar wijam kolonijam par weenkopeju walsti ar kopejam walstis eestahdem, muitu un tirdsneeziabas politiku.

Gregorija, jeb **jaunais kalendars** eewefts no pahwesta Gregorija XIII. 1852. gadā, pehz kura turas wijsa ijslihtotā pasaule. Kreewijā wehl ipehtā wezais, jeb Julija kalendars, kurses jaunajam palizis par 13 deenam pakat.

grimasa, nejauks waibsts, gihmja saweebeens.

grofs, 12 dutschi; **gros**, leelums; **en gros**, wairumā.

grotefs, dihwains, ehmots, apbrihuojams.

grupa, sakopojums, saweenojums, saweeniba; **grupet**, wairaf preekshmetu kopā finamā kahrtibā jastahdit.

Grütli saweeniba, strahdneeku beedriba Schweizē ar sozialdemokrateem radneeziigem mehrkeem.

gulbja dseefma, pehdejā dseefma pirms mirshanas; beidsjamais **gurmands**, gahrdehdīs. [darbs.

guvernet, pahrwaldit, wadit.

gwardija, waldneeku meejas sargu pulks; wtskoschafee un stal-tafee kara pulki.

S.

Habeas corpus, teefas nolehmunis Anglijā kahdu personu apzeetināt, bej kura neweena nedrihft apzeetināt.

Habeas Corpus Acte, Anglijas pamatlifikums no 1678. g., pehz kura katrs apzeetinatais jaisklauschina 24 stundu laikā pehz apzeetinaschanas.

habilitazija, teefibas eeguhschana akademiskus preekshlasijumus **habitus**, ahrejā pahradiba, weids. [turet.

habsburgeeschi, Austrijas waldneeku zilts, tā nosaukta pehz sawas pirmatnejās pils Habsburgas (wanagu pils) wahrda, kur winu sentšchi ustorejās tā laupitaju bruneneeki.

hadefs, jengreeku winpasaule; miroku walsts.

hadšchi, muhamedaneetis, kas isdarijis zelojumu us Weku lihdi ar peederigām zeremonijam.

hâfis, muhamedanu mahzits wihrs, kas wijsu koranu no galwas **halleluja**, slawejat Zahwè! [sin.

hamiti, Afrikas seemelu un seemetrihtu apdsihwotaji, kas nepeeder ne pee negereem, ne ari pee semiteem, pee h. peeder egipteeschu, berberu un etiopeeschu tautu grupas.

- haluzinazija**, juhtehtu maldinajums, murgi.
- Hanibal ante portas**, Hanibals wahrtu preefschâ, t. i. breešmas draud.
- hanja**, 1367. g. nodibinata wahzu, danu un šweedru pilšehtu šabeedriba ar noluhku ušturet šawu neatkaribu un patšahwibu. XVI. g. šinteni šabeedriba bij 90 pilšehtu (ari Riga). XVII. g. š. šabeedriba ijuhta; tikai trihs pilšehtas: Lūbeka, Bremeņe un Hamburga patureja Hanjas pilšehtu nošaufumu.
- harafiri**, japanu parašča, šinamos apšahklos šew darit galu.
- harems**, muhamedanu šewu nams, kuršch tikai wihram peeejams.
- harmonija**, šastana, weenprahtiba; **harmonists**, šastanoschs; **harmonet**, šastanet, šatift.
- hasards**, atgadijums; **hasarda spēhle**, laimes spēhle, kur nešišchfir aprehšins, bet tikai atgadijums.
- haščhišchs**, no Indijas kanepem pagatawots aprešbinasčanas lihšjellis.
- haute finance** (ot finans), augštee naudinēeki, pirmās šchiras
- haute volée** (ot wolē), „augsta“ šabeedriba. [bankeeri.]
- hawarija**, fuga waj ta lahdina šabojajums.
- hawelocks**, mantelis ar garu apfakli, beš peedurfnem.
- hebraisms**, no hebreju walodas patapinats isteizeens.
- hedonisms**, ušštats, pehz kura labklahjiba, bauda ir augstakā žilweka manta, augstakais ideals.
- hedšchra**, behgščhana; Muhameda behgščhana no Mekas uš Medinu (15. julijā 622. g.), no kuras muhamedani wed šawu laika reškinu.
- hegemonija**, wiršwaldiba; štiprakas walšts wadojšchs eešpajds pahr wahjafam.
- Seidelbergas kateķisms**, reformatu tizibas mahzibas grahmata.
- hekatomba**, 100 wehrščhu šeedoščhana; leela, šwiniga šeedoščhana ar tautas šwehtštem.
- hektars**, františčhu šemes mehrs = 100 areem = 0,92 dešetinam.
- hektō** (šaliftenas), šimts.
- hektografs**, cetaije, ar kuru no weena rokraksta war nowillt daudj kopiju.
- heliozentrists**, kam šaule par widus punktu.
- heliografs**, šaules attehlōščšanas instruments; **heliografija**, **helioškops**, šaules apštatamais rihts. [mahziba par šauli.]
- heloti**, šenšparteesčhu wehrģi; nešchehlīgi nošpeesti žilweki.
- hemi-** puše: hemiglobujs, hemišfera, puslode.
- hemoroīdi**, tuhpta šarnu dšihslu paplaščinasčanas, no kam
- Serakls**, šengreeku teiku waronis. [želas ašinosčhana.]

- heraldika**, wapenu sinatne.
herbarijs, faltetu stahdu kraujums.
herbiwori, stahdu ehdeji dšihwneeki.
hereditate, eedšimtiiba.
herešija, iŭwehle, brihwas domas, netiziba; **heretifis**, atriteis no bajnizas mahzibas.
hermafrodits, radijums, kam tiŭlab wiŭreeseha, kà ari ŭeweeseha genitalijas.
hermetifis, zeeschi noslehgts, tà kà gaišs neteef zauri.
hernhuteešchi, brahtu draudse.
heroifis, waronigs; **heroifms**, waroniba.
herolds, iŭauzejs, pašinotajs.
hesperidas, greeku mitologijà nemirštigas jaunawas, kas ŭemes wakara malà dšihwoja un ŭargaja dahrŭu ar ŭelta ašboleem.
Ķetera, ŭengreekeem ŭeweete, kas weda ar wiŭreesehem brihŭu kopdšihwi; netifle.
heterodokšija, nowehrŭchanàs no wiŭpahr peenemtas mahzibas (preŭt. **ortodokšija**).
heterogens, neweenads, ŭawadas dabas.
hetmanis, kaŭaku wirŭneeks.
heureka, eš eju atradis! preka iŭauzeens pehž gruhŭa uŭde-wuma laimigas iŭweŭšanas.
heuristika, iŭgudrojumu mahŭsla un metode; metodiska pehti-ŭšanas mahŭsla.
heuristiska mahzibas metode, wedina ŭkolenu paŭchu pee pateeŭibas atraŭšanas.
hibridi, dšihwneeki, kas zehluŭchees no diwàm ŭawadàm ŭugam.
hic Rhodus, hic salta, te ir Rhodus, lez nu! — Nu ir iŭdewiba wahrduš iŭweŭ darboš! — Tagad parahdi, ka neeŭ neeŭš muldejis!
hidra, greeku mitologijà daudŭgalwju iŭchuhŭka, ŭurai nozirstàs galwas weetà tuhlin iŭauga jauna.
hidraulika, mahziba par uhdens ŭpehku, par ŭŭkŭidrumu kuŭtibam.
hidrats, kimiŭks ŭaweenojums ar uhdeni.
hidrogens, uhdenwadis.
hidrografija, uhdeni apraŭŭis (garums, platumš un t. t.).
hidrologija, mahziba par uhdeni (mineraluhdeneem).
hidropatija, uhdens dŭeedneeziiba.
hierarhija, preeŭteru walদিba; **hierarhš**, preeŭteris-wald-neeks, augŭtatais garidŭneeks.
hieroglifi, ŭlepeni rakŭti; ŭenegipteeŭchu rakŭtu ŭihmes.
hiĕromonachs, par preeŭteri eeŭwehtiš muhks.

hieroskopija, paregošana no upurejamo lopu eefšam, no afnu, firds, ſchults, leesas un plauſchu iſſkata.

hiërotēka, ſwehto ſchkirts; ſwehto kaps.

higiena, mahziba par weſelibas kopšanau.

high-life, (heih leiſ), augſtata ariſtokratija.

high-tory, pilnaſtinu ariſtokrats.

hijena, maitas wilks; plehfigs, loti ehdeligs ſwehrs, kas rij maitas un kaſchna mironus no kapeem.

himens, kaſhu deems; jaunawas plehwe.

himne, ſlawas dſeejma.

hiperbola, pahſpihlejums.

hipnoze, ſawads, meegam lihdsigs, zilwēka gara ſtahwoflis;

hipnoſe zilwēks wiſu dara ka maſchina, otra gribai pilnigi pa-

dodamees; **hipnotiſet**, hipnozes meega eemidſinat; **hipnoti-**

ſetajs, eemidſina ſlimneeku hipnotiſka meega, lai tam cedweſtu

ſawu gribu; **hipnotiſms**, mahziba par hipnoſi, hipnotiſe-

hipochondrs, gruhſfirdigs zilwēks. [ſchanas mahſla.

hipochondriſts, gruhſfirdigs.

hipodroms, zeliſch preeſch jahſchanas un brauſchanas.

hipogrifs, teiſmainis ſirgs ar ſpahrneem un putna galwu.

hipomanija, trakums uſ ſirgeem.

hipomantija, paregošana no ſirgu ſweegſchanas.

hipotēka, nekustama ihpaſchuma eekihlaſchana.

hipoteze, peenemta pateſiba; mahziba, kas iſleekas pateeſa, bet wehl par pateeſu naw peerahdita.

histerija, nerwu wahjums; **histeriſts**, wahjeem nerweem.

histologija, mahziba par audeem.

historija, wehſture; **historiografs**, wehſtures rakſtitajs.

hohenzolerni, pruhſchu karatu (tag. wahzu keiſara) zilts, kuras pirmmitelks bijis Hohenzolernas laupitaju bruwineeku pili Wahzijas deenwidos.

hokus pokus, kabatas mahſlineeku iſteizeens, daſchadus brihnumus iſdarot, zehlees no katoļu baſnizās leetojama teikuma „hoc est corpus meum“ (ta ir mana meeſa) ſabojajuma; neeki, blehnoſchanas.

homeopatija, ahrſtneezibas metode, ahrſtet lihdsigu ar lihdsigu; ſahles teek leetotas loti atſchaiditas (preſt.**allopatija**).

homeriſki ſmeekli, ſtali ſmeekli (Homers aprakſta Odijeja un Iliade nerimſtoſchus deewu ſmeeklus).

homerule, paſchwaldiba; no ireem kahrota paſchwaldibas teeſiba.

homiletika, mahſla ſpredikot.

homogens, weenads, radneezijs, weenadas dabas (pretstats: **heterogens**).

homo novus, jauns zilweks; zilweks, fura pagahne nesinama; ahtri goda tizis zilweks.

homunkuls, zilweziņš; Goetes „Faustā“ kmiņkā zeta radits

houctis, godigs, peeklahjigs.

honneur et patrie, (onār e patri), gods un tehwijs (goda legionā ordena dewiņe).

honorars, goda alga; rakstneeku atalgojums.

honoret, honoraru maksat.

honoraziori, kahdas weetas tā ļauzamee augstakee eemihneeki.

honoris causa, goda deht.

honwedi, ungaru tautiskā armija.

horizonts, apwahrņis, redies aploks; **horizontals**, uhdens lihmena wirjeenā.

horoskops, stundu rahditajs; ļwaigļehnu stahwoflis, pehz fura **horrends**, ļchawņmigs, breeņmigs. [teek paregots.

horribile dictu, breeņmigi iļrunat.

hosianna, lez ijdotees.

hospitet, tā weefim kahdu weetu apmeklet, noklausitees; **hospi-**

tants, weefis augstkolās, politiski frakzijs sehdēs u. t. t., **hospitals**, eestahde, kur ūņem tahdus, kam wajadsiga palihdība,

hostija, deewmaiņe. [patwerime.

hotels, leela greļna mahja; leela weefņiza.

hotentots, negeru tauta Afrikas deenwidos.

hugenoti, reformazijas peekriteji Franzijsā.

humanisms, teekļchanās pehz zilweziguma; zenļchanās pehz klasiskās (greeku-romeekļchu) iļglihtības 15. un 16. gadu simtenos.

humanitars, zilwekeem labwehļigs.

humans, zilweziņš, laipus; **humanitate**, zilweku miļlestība un

humbugs, krahpļchana, wiltība. [laipnība.

humids, mitrs.

humilet, pašeminat, ļahpinat.

humors, ļobgalība, pee kuras parahdas labļirdība un lihd-
zeetība ū ļauļchu wahjibam un truhkumeem; **humoreska**, stah-
stiniļch ar humoru; **humoristisks**, ļobgaligs; **humorists**,
zilweks ar humoru.

humus, truhdu seme.

hurijs, parahdes meitas, kas muhamedani tizigeem tiks dotas

hufari, jahneeku saldati. [atalgojuma weeta.

hufiti, Bohemeekļchu reliģijas atļauņotaja Saļna Ħuļa peekriteji,
draugi un atreebeji.

I.

ib, ibid, ibidem, turpat.

ichtiosauri, siws kirfatas, pirmjenatnes dsihwneeki ar siws un kirfatas ihpafchiban.

idealisms, mahziba un eestati, ka jehdseeni ir muhschigi un patstahwigi; sajushminaschanas par idealeem; **idealists,** zilweks, kas sajushminajas par idealeem, zilweks, kas ihstenibu tura par labaku, nekà ta pateesiba ir; **ideals,** zenteenu nesajneedsamais mehrkis, wispilmigakais paraugs; **idealiset,** par paraugu darit; iskrasot par labaku nekà pateesiba ir.

ideja, eegaumejums, jehdseens par kahdu preefschmetu; **idee fixe,** ujmahziga ideja, kas pahnem wisu gara darbibu; **ideju asoziazija,** radneezigu eegaumejumu nesajuscha weenojchanas idem, tas pats. [un jaistischanas atminà.

identifikazija, safaujeschana, peelihdsinaschana; **identifizet,** darit par lihdsigu, diwas leetas weena jehdseena aptwert;

identitate, lihdsigums, kopà saderechana, jatuschana par weenu; **identifts,** gluschli lihdsigs, tas pats, weens un tas

ideologija, mahziba par jehdseeneem. [pats.

ideologs, ideju un idealu pehtneeks; kahdas schkiras zenteenu un ujjstatu isfeizejs.

idilija, ganu dseesma, weenfahrschu dabas zilweku dsihwes attehlojums; weenfahrscha, dsejista dabas dsihwe; **idilisti,** weenfahrschi, dabisti, newainigi.

idioms, walodas ijlofsne.

idiotisms, ihpafchiba, ar furu weena waloda waj ijlofsne atschkiras no zitam.

idiots, no dabas pamulkis, neapdahwinats zilweks; **idiotists,** mulka prahta, gara nabags.

idolatrija, elka deewiba; **idols,** elka deews.

ignorantibus, mehš ta nesinastim.

ignorants, nesinatajs; **ignoranze,** nesinasthana; **ignoret,** nesinat, nelittees finis, neewehrot.

Ijaba wehsts, nepatihkama fina.

ikona, tehls; kreemu swebtbilde.

ikonodulija, ikonolatrija, biljchu peeluhgjschana.

ikonografija, biljchu ijstaidroschanas mahziba; senas basnizas mahklas ispehtischana.

Iliade, sengreeku dseesmineeka Homera waronu dseesma par Ilijas, jeb Trojas pilsehtas boja eeschanu.

illegals, nelikumigs, aisleegts.

- illegitims**, pretlikumigs, nelegittms.
iluminazija, eelu un namu ahrfahrīga, šwinīga apgaišmo-
šchana; **iluminet**, ahrfahrīgi apgaišmot.
iludet, rotatees, ijsmeet, apeet (litumu).
ilufija, juhteklu frahpšchana; eedomu peenemšchana par patce-
fibu; **ilusorists**, frahpjošchs, maldinošchs, tīfai eedomās
ešošchs.
ilustrazija, ijskaidrojums ar sīhmejumeem un glešnam; sīhme-
jumi un glešnas; **ilustret**, ijskaidrot, ijtrotat (grahmatu ar
imaginabels, eedomajams. [sīhmejumeem.
imaginazija, eedomu spēhja; **imainers**, tīfai eedomās ešošchs.
imams, muhamedanu garidšneeks.
imbezils, wahjšch, wahjprahtigs.
imitazija, pakaldarinajums; **imitet**, pakal darit.
immanents, pee buhtnes peederošchs, pašchā leetā atrodošchees.
immateriels, bej materijas, bej weelas.
immatrikulazija, jauna studenta eerakstīschana augstskolas ša-
rakstos; **immatrikulet**, eerakstīt, šarakstos eewest.
immediats, teešchs, bej widutajeem.
immenss, neišmebrojams, bešgaligs.
immensurabels, nemebrojams.
immigrants, eezelotajs; **immigrazija**, eezelošchana; **immi-
gret**, eezelot.
imminents, tuwu preekschā stahwošchs draudošchs.
immobilijas, nekustinami ihpašchumi; **immobilis**, nekustinams.
immoralitate, neikumiba.
immortalitate, nemirstība.
immunitate, atšwabinajums no walšts nodokleem; deputatu
peršonas neaištaramiba pa parlamenta šehschu laiku; nodro-
šchinajums pret šlimibu peelipšchanu; **immuns**, šwabads no
nodokleem, nešodams, pret šlimibam nodrošchinats, neeenehmigs.
immutabels, negrošams, nepahrwehrtigs.
impatronet, par patronu (kungu) ušmestees.
impediments, kaweklis, šchkehršlis.
imperatiws, pawehles, išteišme gramatišā; **kategoriskais**
imperatiws, negrošamais tikumibas likums šanta filo-
imperfekts, nepilnigs, nepabeigts. [siošija.
imperialisms, politišks wiršeens (Anglijā, Wahzija) ar štipru
šara spēhtu eeguht pahrwaldibu par wišu pašauli; **imperia-
listisks**, pehž wišpašaules waras teezošchees.
imperialists, Franzišā Bonapartu dinastijas, zitur šeisara
peekritejš.

impertinents, rupiſch, nekaunigs; **impertinenze**, nepeeklah-
jiba, pahraka nekauniba.

imponderabilijas, neſweramas leetas.

impoſants, uſkrihtoſchs, apbrihnojams, leeliſks.

imponet, eedweſt zeenibu, ſaiſtit uſmanibu.

imports, pretſchu eewedums no ſweſcham jemem.

importet, eewest prezes no ahrjemem.

impotents, neſpehjigs; **impotenze**, neſpehja (meeſas un gara).

imprefarijs, uſnehmejs; teatru, konzertu u. t. t. ſariſkotajs.

imprefija, eeſpaids.

imprefionalizms, jaunlaidu wirjeens rakſtneeziba un mahſila,
kura parahdas pahſpihlela juhteliba un par genialu daudſinama
nerwu wahjiba.

improwiſators, zilweks, kas bej ſagatawoſchanas tura runu,
dſejo waj muſikas lauka rakſcho; **improwiſazija**, runa,
mahſilas rakſchojums bej ſagatawoſchanas.

impudents, nekaunigs, beſkaunigs.

impulſs, pamudinajums; ſpeedeens, gruhdeens uſ darbibu.

in absentia, prombuhtne, flaht neeſot.

in abstracto, wiſpahrim, paſchu par ſewi apſſatot.

inapelabels, nepahrjuhſjams.

in aeternum, muhſchigi muhſcham.

inaugurals, pee eeſwehtiſchanas peederigs; **inauguraladreſe**,
inauguralrakſts, eeſwehtiſchanas rakſts; **inauguraldiſer-
tazija**, ſinatniſks rakſts uſ doktora grada eeguſchamu.

incl., inclusive, lihdsi ſkaitot, eerehkinot.

incognito, nepaſihts, ar peenemtu wahrdu.

in concreto, atſewiſchka gadijuma.

in corpore, wiſi kopā, pilnā ſaſtahwā.

indeeſchu walodas, Preeſchindijas tautu walodas, eedalas
4 dalās: 1) drawidu walodas (deenwidos), 2) kolaru walodas
(widū); 3) tibetani walodas un 4) indoeiropēeſchu walodas.

inde irae, no tam tās duſmas.

indekſs, rahditajs, ſarakſts.

indemuiſet, atlihdsinat.

independenti, ewangelikēe kriſtigee Anglijā un Amerikā, kas
praſa katrai atſewiſchakai draudſei pilnigu neatſaribu mahzibas
un draudſes eekahrtoſchanas ſinā.

indeterminizms, mahziba par zilweka gribas neaprobeſchotu

indezents, nekaunigs, nepeeklahjigs.

[brihwibu.

indiferentizms, weenaldfiba; **indiferents**, weenaldfigs, ne
pee weenas partijas nepeederigs; **indiferenze**, weenaldfiba.

indigenus, eedšimtais; **indigenatus**, eedšimto preešichroziba.
indignazija, šapihšums, dušmas; **indignetus**, šapihžis, uštraukts.
indignitate, nezeeniba.

indirekts, neteeššs, aplinkus.

indiskrets, neapdomigs, noslehpumu ne-eewehrojoššs; **indiskre-**
zija, neapdomiba, nepeešlahjiba, plahpiba, noslehpuma ijdo-
šchana.

indiskutabels, neapšpreešchams, par šo nedrihšt runat.

indiwids, atjewišchka persona, atjewišchka buhtne; **indiwidua-**
litate, perjoniba; kahdas buhtnes wiju šawadibu kopsuma;

indiwidualizacija, teetšchanàs attihštīt un iškopt šawadibas, ar
kurām weena persona atšchiras no otras; **indiwidualisms**,
wiršeens, kas šawas perjonas labšlahjibu tura par augštako

indizet, ušrahdit, norahdit. [mehrki.]

indizijas, šihmes, kuras rahda, ka waretu buht peedališees pee
kahda darba.

indoeiropēšchi, **indogermani**, areešchu zelma tautas:
indeešchi, perseešchi, grieķi, romeešchi, germani, šlawi, latweešchi,

indolence, nejuhtiba, weenalššiba. [šelti.]

indosements, weššela pahrwedums uš zitu ihpašchneeku (š. giro).

in dubio, šchaubās, šchabotees.

indukcija, **induktivā metode**, šlehdšeeni no atjewišchkeem
gadījumeem uš wišpahrejo; litumu išwešchana no peemehreem.

in dulci júbilo, preekos un lihgmibā.

indulgentš, pazeetigs, panesigs.

indulgenze, panesiba, peedošchana; bašnizas joda atšaišchana,

in duplo, diwšahrišchi. [grehtu peedošchana par naudu.]

industrija, ruhpneeziba.

industrijas augi, ruhpneezibā leetojami augi, pee fureem peeder
šchkeedru, krahsu, baribas, ekšas, gumijas, ahdminibas štahdi,
forķu ošoli un leetas kokeem derigi štahdi.

inerzija, kuhtrums, nešpehja; **inerts**, kuhtrs, nekustinams.

in extenso, pilnigi, wahrdu pa wahrdam.

in facto, pateesibā.

infalibels, nemaldigs; **infalibitate**, nemaldiba.

infams, negodigs, beštaunigs; **infamija**, beštauniba, nekreetiš

infants, karališko printšchu tituls Spanijā. [darbs.]

infanterija, kahjineeku armija.

infatigabels, nenoguršoššs.

infekcija, šlimibu peepišchana; **infekcijas šlimibas** želas,
mikroorganismeeem šermenti eemitinotees; pee tām peeder ištītumu
šlimibas, tifus, kolera, mehriš, ašins šehrga, diloniš, šifilišs, roše u. ž.

- inferiors**, semakas šķiras, pakahrtots.
infernals, velnīšhīgs, ellīšhīgs.
infinitis, neaprobejots, nenoteikts; **infinitivs**, laika wahrdu
infizet, peelipinat, padarīt neweseligu. [pamatweids.
in flagranti, uš karstām pehdam; pašhā nedarbā.
influenza, eespaids: šlimība no šaauksteschanās.
in folio, lošnes leelumā.
informazija, eerahdišhana, pamahzišhana, apgahdāšhana ar
šinam; **informet**, eerahdit, pamahzit, ar šinam apgahdat.
infuzija, ušleljums.
infusorijas, masi, neredšami dšihwneezini šķhidrumos.
in futurum, nahkotnei.
ingeniošs, ašprahtigi, mahšhligi išdomats.
ingredienze, peedewas, šastahwdalas.
ingroset, dšimtihpašchuma waj hipoteku grahmata eerastit.
inhalazija, ee=elposchana; **inhalet**, ee=elpot.
inhibet, aišleegt, apturet.
iniziati, leelee wahrda šahkuma burti.
iniziatiwe, pirmāis ušmudinajums uš kautkahdu pašahkumu;
iniziators, ušjahzejs; ušmudinatajs uš kaut kahdu pašahkumu.
injekzija, eeshlahšchana.
injurija, apwainojums.
Juka, šeno peruaneeshu waldneeku tituls.
infarnazija, meešā nahšchana, (deewa) tapšchana par zilwefu.
infognito, nepašihšs, ar šwešchu wahrdu.
infomodet, apgruhtinat.
inkomparabels, nesalihdšinams, komparazijas nepeelaidošchš.
inkonsekvents, peenemta wiršeena neišturoschš, šwaidošchees no
weenas pušes uš otru; **inkonsekwenze**, wiršeena neišture-
šchana, preruna wahrdos un darbos; šwahrstišchanās no weenas
pušes uš otru.
inkonwenabels, **inkonwenients**, nederigs, nepeemehrigs,
neklahjigs.
infrimnazija, apwainošchana; **infriminet**, apwainot, par
wainu uštraut.
infrustazija, organišku, ari neorganišku ķermenu pahrwilšchanaš
ar zeeu atmens garošu.
inkubazija, olas operešchana; dihgla attihštīšchanās laiks olā;
laikmets no šlimības peelipšchanaš lihdi tās parahdišchanās.
inkwiret, ismeklet, išpratinat.
inkwisizija, widus laikos katoļu gariga teeša, kura teešaja neti-
zigos un garidsneežības pretineekus, tos šchaušmigi išpīhdšinat

- un nobendejot; tirdiņchana un špihdīnāchana; **inkwīzitors**, inkwīzīcijas teejas lozeklis; špihdīnatajs, bendetajs.
- infurabels**, nedzēdinams.
- in majorem dei gloriam**, deewam par jo leelaku godu.
- in natura**, dabā, dabīstā ijskāta; graudā (alga, nodewas).
- in nomine**, wahrdā, ušdemumā, pilnwarā.
- in octavo**, astotdalokšnes leelumā.
- in optima forma**, labatā weidā.
- in persona**, peršoništi, pats.
- in petto**, uš firds, prahtā, aiigahdā.
- in pleno**, pilnā jastahwā.
- in puris naturalibus**, ihskā dabas stahwofli, t. i. bej apgehriba,
- in quarto**, zeturtdalokšnes leelumā.
- insheneers**, maščinu, zelu, kara buhwju darbu pratejs.
- insekts**, kufainis.
- insensibels**, nejutīgs, neušnemīgs (pret ahrejeem ešpaideem).
- inserats**, šludinājums laikrakstos; **inseret**, laikrakstos šludināt.
- insignijas**, sīhmes, goda sīhmes (peem., wapenis, krons, škepters); kahrtas nosīhmes.
- inšinuazija**, pretineeka domu un darbu nostahdiņchana tam nelabwehligā gaismā; eeglaimošchanās.
- inškrīpzija**, eerakstīchana, ušnemīchana; **inškrībet**, eerakstīt,
- inšolazija**, šaules apšpihdēchana. [šarakstos eewest.
- in spe**, zerībā, nahtamībā.
- inšpekzija**, ušraudšiba, pahrraudšiba; **inšpektors**, ušraugs, pahrluhks, pahrwaldneeks; **inšpizet**, ušraudsit, pahrluhkot.
- inšpirazija**, ee-elpošchana; eedwešchana; **inšpiret**, ee-elpot, eedwest.
- inštalazija**, amatā eestahdiņchana, weikala eerihkošchana; **inštalet**, eezelt, eestahdit; eerihkot, eegrosit.
- inštanze**, peetureschana, peeprašīchana; teešu eestahšchu pakahpe.
- in statu quo**, eepreekšēja nepahrgrositā stahwofli.
- inštiget**, ušmudināt, kuhdit.
- inštinukts**, dabas dšineklis; **inštinuktiwi**, bej apšinas, no dabas
- inštituet**, eerihkot, mahzit. [dšihis.
- inštituts**, eestahde; audšinaschanas un mahzibas eestahde.
- inštituzija**, eestahdijums, eegrosijums; amatā eezelchana.
- inštrukzija**, pamahziba, preekšchakstī; **inštruktiws**, pamahzošs, eerahdošs; **inštruktors**, pamahzītājs, eerahditājs.
- inštruments**, rihks; šinatnēs un mahkšlā leetojams rihks; **inštrumentala mušika**, uš instrumenteem išwedama mušika (ehrgelu,

flaweeru, ragu, wijolu u. t. t. ſpehleſchana); **instrumentet**, muſiſas gabalu iſdaliſt dajchadeem instrumenteem.

inſubordinazija, nepaſlauſiba, ſaželſchanàs pret preekſchneeziibu.

inſultazija, rupiſch apwainojums, rupiiba, lamas; **inſultet**, apwainot, amat, peeſobot, aiſſkart.

in ſumma, kopà ſanemot, ar weenu wahrdu.

inſurgents, dumpineeks, ſas ar eerotiſcheem ſaželas pret wal-
dibu; **inſurekzija**, tautas ſaželſchanàs.

inſzenet, uſweſt, iſrahdei ſagatawot.

intakts, neaiſſkarts, ne-eevainots, ſwaigs.

integrals, weſelu iſtaijoſchs, par ſewi paſtahwojchs.

intelekts, prahts, ſapraſchanas ſpehja; **intelektuēla iſglih-
tiba**, prahta iſglihtiba; **intelektuelais uſnehmejs**, zilweks,
ſas dewis padomus un norahdijumus ſahdam jaunam paſah-
fumam.

inteligents, ſaprahtigs, attihſtits, ar pareiſeem eeſtateem iſglih-
tots; **intelligenze**, attihſtità, iſglihtotà ſabeedribas data.

intemperanze, neſahtiba.

intendants, wirsuſraugs, pahrwaldneeks, kara ſpehka apgahd-
neeks; **intendantura**, uſfraudsibas, apgahdibas pahrwalde.

inteniws, ar wiſu ſpehtu, ſparigi, weizigi. **Inteniwà ſaim-
neezibà** iſleeto leelu kapitalu un daudj darba lai eeguhtu jo

intenzija, noluhks, nodoms, leelas raſchas.

intenzionalizms, mahziba, ka katrs darbs apſpreekchams pehz
noluhka, ar kuru tas darits, tà tad, ka mehrtis attaijno lih-
dſeklus.

interdikts, aiſleegums; leelee baſnizas laſhti; **interdizet**,
aiſleegt.

interēants, patihkams, waldſinojchs, ſwarigs; **interēse**, da-
liba, labums, pelna; **intreſes**, augli no aiſdotas naudas,
prozentes; **interēsetees**, dalibu nemt; **interēset**, patikt;
interēſents, dalibas nehmejs.

interieur, (enterior), eeſchejs ſaſtahws.

interims, **interimiſtiſks**, pagaidam, pagaidu, ſtarplaiſa.

interjekzija, ſajumu ſtana.

interludija, ſtarpſpehle.

intermezo, ſtarpſpehle.

interns, eeſchejs, eeſchineeks; **internats**, mahzibas eeſtahde,
kura ſkoloni paſtahwigi dſihwo.

internazionaliſ, ſtarptautiſks. **Internazionale**, Marſha un
Engelſa 1864. g. nodibin ata ſtarptautiſkà ſtrahdneeku ſaweeniba,
kura zenſchas iſweſt dſihwē ſozialiſtu idealus.

- internazionali stahdneeku kongressi** teef notureti, no 1889.
gada sahrot, it pa diweem gadeem; us teem eerodas jozialde-
mokratistfu stahdneeku preekschstahtwi no wijani semem.
- internet**, eeslehtg, noteiftu dsihwes weetu eerahdit.
- interpelazija**, pahtraufkums, eebildums; parlamenta deputatu
peeprafijums ministrijai.
- interpretazija**, isskaidroschana, istulkoschana.
- interpunkzija**, peeturas sihmju pareija stahdijchana rakstos.
- interregnum**s, starplakts no weza waldneeka nahwes waj at-
zelschanas brihjscha lihdj jauna walsts galwas eewehleschana.
- interrogazija**, jautajums; **interroget**, jautat, isjautat.
- interviews** (interwjuh), faruna; laikraftu sinotaju faruna ar
eewehrojaman perjonam, lai sawam lapam dotu peewilzigus
(pahrsipihletus) sinojumus.
- interwals**, starpa no weena preekschmeta lihdj otram; musika:
starpiba stau augstumä.
- interwenet**, starpa nahkt (lai kildu islihdjfinatu).
- interwenzija**, eejautschanas, starpa maisichanas.
- interzedet**, starpa nahkt.
- intims**, tuws, firjniga draudsiba stahwojsch.
- intolerants**, nepanesigs; **intoleranze**, nepanesiba, fewischki
tizibas leetas.
- intonazija**, bals usnemichana, skandinaschana; **intonet**, balsi
usnent, skandinat.
- intrausigenti**, nesameerinamee, kas nelaiichas nekahdas jarunas
ar pretineeku; waldbibas pretineeki aif prinzipa.
- intriga**, nifi, wiltiba, mahstligns perjonu un leetu farschigijums
tahda fahrtä, lai pats sasneegtu sawus mehrkus; **intrigants**,
nifigs, wiltigs zilweks.
- introdukzija**, eewads, eeweschana amata.
- intuizija**, nogeedums, eegaumejums; eeksheja atsihschanas ispehja;
intuitiws, nogeedams, nogist, ar ahrejeem juhtekleem atsfahrt:
intuitiwa atfina, ar juhtekleem atsfahrtsta atfina.
- inwaginazija**, maksti eebahschana.
- inwalenze**, nespehks, nespehja.
- inwaliditate**, darba nespehja.
- inwalids**, faram waj darbam eewainojumu waj pahrpuhle-
schanas deht nederigs tapis zilweks.
- inwasija**, brunots eebrufums feweschä apgabala.
- inwentars**, wisa mantiba; mantas faraksts lihdj ar wehrtibas
atsihmejumem; **inventura**, mantibas farakstu sastahdijchana.
- in vino veritas**, wihna (dschrumä), pateesiba.

- invenzija**, iġudrojums.
inversija, apgreesums.
investet, amatā eezelt, peederumā eewest.
investiget, ismeklet, iſpehtit.
investizija, kapitalu raſchiga iſleetošchana.
invidiofs, ſtaudigs, naidigs.
inwigilet, uſmanit.
inwitazija, eeaizinajums; **inwitet**, eeaizinat.
inwokazija, peefauſchana, peeluhģschana.
inwolwet, eetiht, eeflehgt, lihđſi atneſt (ſekas).
inzidents, ſtarpġadijums.
irade, turku walodibas rakſts.
iraneeſchu walodas jaſtahda lihđſ ar indeeſchu walodam indo-germanu walodu areeſchu noſari. Pee iran. walodas peederperſeeſchu, beludſchu, kurdū, aſganu, oſetinu un galtſchu walodas.
iridet, iſmeet, iſſobot; **irisoriſts**, iſſimejoſchs.
irigators, ſkalojamā kanna.
iritet, fairinat, kaitinat; **iritazija**, kaitinaſchana.
iris, warawihſkine; warawihſknes plehwe aži.
irrazionals, nerazionals, neprahťigs.
Iriſas nomas likumi, apſjargā nomneeeem tnrpmafo nomas teefibu ari pret jemes ihpaſchneeka gribu un peelaiſch nomas leeluma noteiſchšanu teeſas zela.
ironija, ſmalſs peefobojums uſſlawas weidā; **ironiſki**, peefobojochi.
irredentiſti, politiſka partija Italiја, kura praſa, lai pee Italijas peeweeno wiſas jemes, kur dſihwo italeeſchi, bet kaſ ſchimbrihſcham peeder zitam walſtim.
irregulars, nefahrtigs.
irregulari kara pulki neſtahw arween kara deenastā, bet teef eeſaukti tikai wajadsibas ġadijumā (peem. kaſafi).
irreligiofs, netizigs, bej tizibas.
irumpet, naidigi eebruft; **irupzija**, eebrukums, uſbrukums.
irwingiani, apuſtulu tizibas ſekte, dibinata no amerikana iſagogifa, eewada ſinatne. [Irwinga.
iſlams, Muhameda tiziba.
iſlaſes teorija, Darwina mahziba par to, ka ſtahdu un dſihwneeku ſugas attihtas un iſweidoſas zaur tā ſauzamo dabifko iſlaſi, kura pee waiſlas peelaiſch tikai leelafos, ſtiptafos, iſturiġafos, ſkaiſtafos, wiſpahr doteem apſtahklem peemehrotafos indiuidus.

- isobaras**, linijas, kas uš kartes ņaweeno wiņas weetas ar weenadu gaisa ņpeedeenu.
- isobrontas**, linijas, kas ņaweeno tās weetas, ņur weenā laifā pirmo reiņ ņņirdets pehrņons.
- isochimenas**, linijas, kas ņaweeno weetas ar weenadu widejo ņeemas temperaturu.
- isohistas**, linijas, kas ņaweeno weetas ar weenadu leetus dauņņumu.
- isolazija**, atņņņirņhana no ziteem; **isolet**, atņņņirt, atdalit no ziteem.
- isoteras**, linijas, kas ņaweeno weetas ar weenadu widejo waņņaras temperaturu.
- isotermas**, linijas, kas ņaweeno weetas ar weenadu widejo gada temperaturu.
- isprawniks**, aprinka preeņņneeks ņeņņņreewiņā.
- iswedums**, wiņu pretņņhu kopa, ko no ņahdas walņis iņwed uņ ahrņemem.
- izelofhana**, eedņņhwotaju aiņeeņhana no ņņimtenes uņ zitām item, tāpat. [walņis datām waj ari uņ ahrņemem.

3 (jot).

- jachta**, maņs, ahrņs ņugis.
- jacta est alea**, ņaulini ir mesti, t. i. eeņņņums ir darits, redņēs ņahds buņs gals.
- Jakobini**, leelās ņrantņņhu rewoluziņas (1789. g.) laifā politiņks ņlubs ar loti demokratiņkeem zenteeneem; wiņi wajaja wiņus, kas neturejās pee wiņu eeņkateem.
- janitņņhari**, turku ņreetnais ņaldatu pulks ņenakos laifos; **janitņņharu muņika**, troņņņhaina muņika.
- janņenisti**, katolu baņnizās partija, kas mahzibā iņņņņiras no wiņpahr peenemtām baņnizās dogmam, un iņturas naidigi pret jeņuiteem.
- Janus**, ņenromeeņņhu laifa un gadu deews, attehlots diweem giņmjeem, no ņureem weens raudņiņās uņ preeņņhu un otris jards, angļu garuma mehrs = 3 pehdam. [aitpaņā.
- jaunanņtriņa**, brihwibas mihtotaju dņeņneeku pulzinsņ Austriņā, kas tautā iņplatija brihwibas idejas un to ņagatarwoja uņ 1848. g. notifumeem.
- janulatiweeņņi**, latiweeņņhu tautiņkā atmoņņhanās laifmeta ņenņoni, kas zentās pehņ latiweeņņhu tautiņkās iņpatnibas attiņņiņhanās.

jauntscheki, ischeku tautibas partija Austrija, teežas pehz ihpaschas karalistes nodibinashanas, kura sastahditos no Bohemijas, Morawijas un austreeschu Schlesijas.

jaunturki, turku partija, kas zenšchas panahkt Turzijas politiskās un šabeebriskās kahrtibas pahrgrosišchanu jaunlaika garā.

jaunwahzija, rakstneeku šabeebrība, kas 19. g. s. 30. gados ussahla liberalisku zihnu pret politisko reakciju, parasto literaturas wirseenu un basnijas apstahkleem Wahzija.

Jehowa, Jahwè, muhschigais, pastahwigais; ebreju deewa nošaukums, peepaturets ari no kristiteem.

jenkijs, Seemelamerikas augļu palama.

jeremiade, waimanas, gaudu dšeejma.

jesuiti, katolu ordenis, Ignazija Lojola dibinats 1534. g., kam par mehrki katolu tizibas isplatishana; wianu dewise: „mehrkiš attaišno lihdsjeklus“. Dajchās walsiis jesuiti teek wajati, tomehr pastahw lihdi pat muhsu deenam.

jesuitisks, wiltigs, lischkigs, diwkošains.

J. N. R. J., Jesus Nazarenus Rex Judaeorum, Jezus no Nazaretēs, juhdu tehnišch.

Johanitu ordenis, frusta kata laikos nodibinats wahzu brunneeku ordenis nabagu un šlimu apgahdibai un zihnai ar netizigeem (turkeem); teek šaukti ari par rodiseeschu un malteeischu ordeni.

Jonatans, brahliš Jonatans, seemelamerikanu nošaukums pa jokam.

jowials, jautrs, mihligs, jozigs.

jubilarš, gawilneeks, jubilejas šwinetajs; **jubileja**, gawitu šwehtki; peeminas šwehtki (100, 50, 25 g. pehz kahda notikuma.)

jubiler, gawilet, lihgsimot.

judiziosš, asprahtigs, šaprahtigs.

juhgs, gruhša kalpošchana; pahris wehrschu, kas kopā teek juhgti; semes gabals, kuru weenā deenā ar weenu juhgu

jukundidate, peenemamiba.

[wehrschu war apart

Julija kalendars, wezais kalendars, pehz kura laiku škaita Kreewija; ahrsemēs peenemtam Gregorianu kalendaram tas 13 deenas pafak.

Julija monarkija, frantschu karala Ludwiga Filipa waldischanas laikmets (1830.—1848.)

Julija rewoluzija, 1830. g. rewoluzija Franziā, kurā no trona atzehla burboni Karli X. un ezehla par karali orleaneti Ludw. Filipu.

jun., juniors, jaunafais (pretstats: **seniors**, wezafais).

junkuri, atpakaļrahpuligu muišchneeku partija, kas išeet weenigi uš to, eeguht muišchneezibai pehz eeipehjas daudj preefchrozibu un apipeest sematās schkiras.

Junona, senromeešču deewe (greeku **Sera**); **junonists**, majestatisks, zehls.

Jupiters, senromeešču augstakais deews (greeku **Dsews**).

jura (daudisškais no **jus**), teešibas, likumu sinatne; **jurats**, šwehriņats; **jurazija**, šwehriņščana.

juridists, šaškānā ar teešas sinatni un likumeem; **jurisdikzija**, teešiba tiht išteejatam sinamā weetā; **jurisprudenze**, teešleetu sinatne; **jurists**, teešleetu pratejs; **juriskonsults**, persona, kas teešleetās dod padomus.

juridiska persona, beedriba, kurai teešiba eeguht un pahrwaldit ihpaščumu ar tahdeem pat noteifumeem, tā privatpersonam.

jus, teešiba; **jus canonicum**, gariga teešiba, kanoniška teešiba;

jus civile, ziwilteešiba; **jus civitatis**, pilšonu teešiba; **jus**

criminale, kriminalteešibas, šoda likumi; **jus divinum**, deewiščka teešiba;

jus episcopale, biškapa wara; **jus humanum**,

zilweziška teešiba; **jus naturale**, dabas teešiba; **jus primae**

noctis, teešiba uš pirmo nakti; dšimtkunga teešiba uš pirmo

nakti ar dšimtzilweka jaunšalaulato ņewu; **jus privatum**,

privatteešiba; **jus publicum**, wišpahrejša teešiba.

justifizet, attaišnot; **justifikazija**, attaišnoščana.

justo tempore, ihštā laiktā.

justizija, teešu eeštahde, taišniba; **justizministrija**, teešleetu ministrija.

justizšlepkawiba, newainiga zilweka noteeščāščana uš nahwi

zaur teešu.

juwels, šlihpets dahrgatmens; **juweleers**, zilweks, kas tirgo-

jas ar juweleem waj ari toš pagatawo.

K.

kaaba, Mekas moščeja eemuhrets melns atmens, furu, pehz muhamedanu nostahšteem, engelis nonešis no debefim.

fabala, schihdu šlepena mahziba; šlepeni nodomi, intrigas; šlepena šabeedriba; **fabalists**, niķu un stiku išdomatajs.

fabels, rešna kanepaju wirwe, ar to kugi peestiprinami un telegrafa wadi pa juhras uhdeni eerihkojami.

fabine, fuga istaba, fajite; peldu rati.

kabineta formāts, fotografiju formāts 16 zm. garumā un 11 zm. platumā.

kabineta jautājums, jautājums, no kura ijschkiršanas atfarras, waj ministrs paleef amatā, waj ne.

kabineta leetas teef ijspreestas teefchi no waldneeka pašcha; schajās leetās ijdodamās **kabineta orderas** teef parafsiitas no waldneeka. **Kabineta raksts** ir draudsijs pašnojums ziteem waldneekem waj waldibam; **kauzelejas rakstam** ir šwinigaks raksturs.

kabineta ministrs, daščhās walsstis tas ministrs, kas waldneekam šneedj šnojumus par waldibas darbibu.

kabinets, blakus istaba; darba istaba. **Ministru kabinets**, angstakā waldibas eestahde parlamentariskās walsstis ar ijspildošču waru: min. kab. šastahw no wišeem ministreem ar premjēministri preeščhgalā un par šawu darbibu atbild tautas preeščhstahweem parlamentā.

Kabili, hamitu tauta Afrikas šeemetos.

kabotafcha, kraštmalu fugneeziba.

kabrioleta, weenjuhga weegli diwrieteu rati.

kadawers, lihšis.

kadenze, mušikas gabala waj ta dalas noslehgums.

kadets, kara školu audšeknis; konstituzioneli-demokratiskās par-

kadijs, turku teefnešis. [stijas lozeklis Kreewijā.

kadines, turku sultana mištakās wehrdšenes.

kadri, štrehki, eerehdnu bari.

kaduzet, ijskaidrot par nederigu, atmest.

Kaferi, tauta Afrikas deenwidaustrumos; loti rupji zilweti.

kaimans, Amerikas krokodils.

kajite, fuga istaba.

kalamburs, wahrdu špehle, špehle ar diwdomigeem wahrdeem.

kalamitate, nelaiime, posts, nepatifikšanas.

kaleidoskops, rišks, kurā ar špoguleem no weenkahršcheem, neezigeem preeščhmeteem šastahdas daščhadas raibas figuras.

kalibrs, noteikts mehrs; schaujamo rišku štobra rešnums eefšhpuse.

kalifs, Muhameda pehznahzejs, jeb weetneeks; turku sultana tituls.

kaligrafija, dairkrastiba; **kaligrafs**, dairkrastitajs.

kalkulazija, apreščkinaschana, pahrdomajchana; **kalkulet**, apreščkinat, pahrdomat.

kalmēt, apmeerinat, remdinat.

kalmiki, ganu tauta Ašijā, rupja, neišglihtota; **kalmunija**, apwainojums.

- kalwinisms**, kalwina nodibinata reformu šķirā.
- kamarila**, personu pulziņš pēc ķeizara galma, kurš dara slepenu espaidu un valsts valdību.
- kameliju dama**, A. Dimā romāna un dramā varone; pus-pasaules seeweete, weeglprastīga seeweete.
- kamera**, parlamentārisks valsts tautas weetneeku nams; **fa-meerinataja kamera**, šķīhrejū teesa, kas sastāw no strahdneeku un ušnehmeju preekšstahweem un išķķir kildas un domu starpibas strahdneeku un ušnehmeju starpā; **kameralās sinatnes** mahža pār valsts valdību un tautas šaimneezību.
- kameralists**, kameralo sinatņu pratejs.
- kamerarijs**, kambarkungs.
- kamorra**, slepena šabeedriba Deenwidus-Italijā ar pa daļai politiskeem, pa daļai pašlabuma nolūškeem.
- kampana**, karā gahjeens.
- kanata**, neleetis, zilweks-lupata.
- kanalizācija**, apakšjemes kanatū tihkls pilšehtas uhdenu un netihrumu nowadišanai.
- kandelabrs**, leels luksturis.
- kandidāts**, amata waj weetas mekleitajs; akademisks grads, ko peešķķir augstskolu mahzēkeem labi kuršu beidšot; persona, kurū eeteiz šapulzei eewehlet kahdā amatā; **kandidatura**, teekšhanās eetišt kahdā amatā waj weetā.
- kanfrinists**, atpakalejošs, atpakaļ lasams.
- kanibali**, Antiku šalu apdšihwotaji, zilweka galas ehdeji; **kani-balisms**, wisleelakā mešchoniba, zilweka galas ehšana; **kani-balists**, mešchonigs.
- kanons**, trakuliga, netikla deja.
- kanonade**, šchaušana ar leelgabaleem.
- kanonists**, garidšneeks.
- kanoniset**, šwehtu kanonā ušnemt, nomiruschu draudšes lozekli par šwehtu un par peeluhdsamu išsludināt; **kanonizācija**, išsludināšana par šwehtu; šwehtu pulkā ušnemšana.
- kanons**, likums, mehtraukla.
- kantāts**, leelāts dšeedams gabals.
- kantons**, eezirfnis, aprinkis.
- kanzeleja**, rakstama istaba.
- kapabels**, špehģigs; **kapazitate**, špehģa, garigi apdahwināts zilweks.
- kapānns**, ruhņits, nobarots gailis.
- kapele**, masa basņizina, musikas koris; **kapelmeisters**, musikas kora waditajs.

fapereja, laupišchana uš juhras fara wedejas walsts ušdewumā; **faperejas raksts**, no fara wedejas walsts waldbibas isdota atwehle uš juhras aplaupit eenaidneeka un neutrālo walstju tirdņueezibas fugus; **faperet**, fugi nolaupt, laupit; ar wiltu fo atraut.

fapilars, mata smalkumā, teewas truhbinas weidā; **fapilari-**
tate, teewu truhbinu eespaids; parahdiba, ka ūchidrums teewās truhbinās kahpj augstak, nekā rupjās, ja to gali eemehrkti weenā ūchidrumā.

fapitals, wiši raščošchanas lihdsjekli (nauda, neištrahdatas weelas, maščinas, ehkas), eedalas **pastahwigā fapitalā** (maščinas, ehkas) un **apgrofamā fapitalā** (nauda, neištrahdatas weelas), **fapitaliset**, pahrwehrst par kapitalu, t. i. par nandu, waj zitu wehrtibu, kas dod eenehmumus.

fapitalistiškā raščošchanas fahrtiba walda fagad tautšaim-
neezibā. Bagatneekem privatušnehmejeem, jeb **fapitalistecem** peeder wiši raščošchanas lihdsjekli; tee leek strahdat par algu **proletariatam**, jeb teem, kam pašcheem raščošchanas lihdsjeklu naw, bet algā ismaksā tikai dalu no ihštās strahdneeku nopel-
nitās ūmas, ar aistureto dalu waitrodami pašči sawus mantas frahjumus.

fapitols, senejā Romas pils; kongreja nams Waščingtonā.

fapitulazija, pilšehtas, zeetofschā, u. t. t. atdoščana eenaid-
neekam ar ūnamu nolihgumu; **fapitulet**, atdot eenaidneekam kaut fo ar noteitumeem.

fapriola, kuhleni; kuhleu meteens.

fapriše, niķi, eedomas, stuhrgalwiba.

fapriziojs, stuhrgalwigs, niķigs.

fapšula, ūšchaula, maksis, tursina.

faptatorists, zitam peeglaimojotees waj labumu ūlot, jeb labumu eeguhstofchs.

faptiwet, jaguhstit, eeguhit, atnemt.

fapzija, kerščhana, keramais lihdsjeklis, wiltus domu ūlehdsjeens;

fapziojs, waldsinoščs, guhstofchs.

fapuzineeschi, ūewiūchta katolu muhku ūchira; fap. walkā

fapuzes, jeb pee wirsufwalka peestiprinatas galwas ūegas.

fara apgabalu Kreewijā ir 14: Peterburgas, Somijas, Wit-
nas, Waščawas, Rijeawas, Odesas, Maštawas, Kašanas,
Kautasijas, Turkestanas, Omstas, Aistaspijas, Irkutskas un

karabinectis, ihja jahtneeku biše.

[Amuras.

karaīmi, ūchihdu sekte, kas neatūhst Talmudu.

karaktrs, raksturs, daba, pasihme, wihrestiba, gribas kreetnumš; **karakteriset**, raksturot, apsihmet, pasihmes ušfakaitit; **karakteristika**, raksturojums, pasihmju ušfakaitišana; **karakteristisks**, raksturisks, sihmigs, jēvūšchs, no ziteem atšchirošchs.

karantena, aišsardšibas noteikumi, lai no ahrsemem necewestu lipigas šehrgas; tihrišchanās laiks un tihrišchanās weeta tahdeem, kas naht no šehrgu apgabaleem.

kara podome, augstako ofižeeru šapulze, kuru wirspawehlnceks šafauz nopetnos brihšchos deht apšpreešchanās.

kara sinatnes mahža karu west; no tām galwenās: taktika, strategika un karu wehsture, un blakus sinatnes: mahziba par eerotšcheem, par apzeetinajumeem, par kara waldem, kara likumeem, kara wejelibas mahziba un kara geografija.

kara štahwoflis atžel noteiktā apgabalā wišus likumus un nodod eedšihwotajus un wiru mantu kara pulku wadonu neaprobešchotai rihžibai.

kara teesibas, kara wedeju teesiba rihfotees ar eenaidncefu laudim un mantu pehz patikas.

karats, selta šwars = $\frac{1}{24}$ no tihra selta. (16 karatigs selts šatur, prem., 16 dalas tihra selta un 8 dalas šudraba waj wara.

karawane, želotaju šabeedriba Ašijā un Afrikā, kur weenam želot nedrošchi.

karbonari, šlepena šabeedriba Italiajā ar demokratscheem un revoluzionareem mehrkeem.

kardinals, augstš katolu bašnizkungs; **kardinalais**, šwari-gafais, galwenakais pamats.

karenzeslaiks, gaidamais laiks; laiks, kurā šinamus labumus nebauda.

kareše, mihligums, maigums; **karešet**, mihlinatees, glaimot.

karifatura, iškemojums; šihmejums, kurā peršonas un štati attehloti šmeekligā weidā; **karifet**, iškemot, išmeekt.

karjera, dšihwes želšch, gaita.

karlisti, politiška partija Spanijā, kas Don-Karlošam grib palihdset tronš titt.

karmanola, frantschu revoluzionara dšeešma.

kar meliti, weena no katolu ubagu mihklu šchkiram.

karnewals, katolu šemes išpreezāšchanās, laiks pirms gawenu laika šahšchanās.

karniwori, galas ehdeji; dšihwneeki, kuri pahrteek no zitu dšihwneeku galas.

karšch, pehdejais waras lihdsellis išchfirt kildas walštju waj partiju starpā. **Ahrejs karšch**, teek westš ar šwešchu walštji;

- cefschejs**, jeb **pilsomu karſch** ploſas paſchu walſts eedſih-
wotaju ſtarpà.
- kartaufeeſchi**, katolu muhku ſchkira ar augſtaku iſglichtibu, neſà
ubagu muhkeem.
- kartels**, ruhpneeku ſabeedriba pretſchu raſchofchanas waj iſpah-
doſchanas noluhkà, lai nowehrſtu konkurenzi weetejo ruhpneeku
ſtarpà un noplehſtu no patehretajeem pehz eeſpehjas augſtas
zenas.
- kartetſcha**, ar loditem un naglam pildita leelgabala lode.
- kartografs**, ſemes kartes pagatawotajs.
- kartons**, bees, gluds papirs.
- karzers**, zeetums.
- kaſazija**, ſpreeduma atzelschana; eerehdna atwalinaſchana; **kaſet**,
atzelt, iſnihzinat, atſiht par nederigu; **cekaſet**, naudu eewahſt.
- kaſchet**, apilehpt, apſegt.
- kaſchmira**, apwidus Indija, kur iſgatawo ſmalkas ſchalles no
kaſu wilnas.
- kaſemata**, muhra telpas, kaſ noder par patwerſmi ſchahwejeem
waj ari par eerotiſchu glabatuwi.
- kaſino**, ofizeeru beedribas nams.
- kaſkade**, uhdens kriums.
- kaſtigazija**, pahrmahziſchana; **kaſtiget**, pahrmahzit.
- kaſta**, ſtingri noſlehgtà lauſchu ſchkira, no furas zità newar
pahreet un furà newar weegli eetift. **kaſtu garſ**, ſchkiras
kopà tureſchanas un neelaiſchanas ar zitu ſchkiru lozefkeem.
- kaſtrats**, iſruhniſ zilweks; **kaſtrazija**, iſruhniſchana.
- kaſualitate**, nejauſchiba, atgadijums.
- kaſualas runas**, garigas atgadijumu runas, peem. kriſtibus,
kaſju-, behru- u. t. t. runas.
- kaſuiſtika**, jeſuitu mahziba par apſinas jautajumu iſſchkirichanu;
kaſuiſtiſts, apſinas jautajums, jeſuitiſti wiltigs.
- kaſus**, atgadijums, notifikums.
- katadreſe**, nelogiſks glejnas leetojums rakſtos waj runà.
- kataſalks**, paaugſtinata weeta mironu ſchkirſta nolikſchanai.
- kataſora**, ſlimigi dſiſch meegs, meega liga.
- kataktiſms**, wiſu aprijoſchi pluhdi; leels juzeſlis.
- katakombas**, apatſchſemes klinti eezirſtas kapenes (Roma, Pariſ).
- katalepſija**, krampji, pamirſchana.
- katalogs**, ſaraktis, rahditajs (grahmatam).
- katalepſija**, kermena ſaſtingſchana no treeſas; jobu, redſes
ſpehjas notruleſchana; **kataplektiſts**, treeſas feris.

- kataraktis**, uhdens fritums.
katars, gļotahdu eekaijums.
katastrofa, pehtšhna notikumū maina, leela nelaime.
katastrs, nodokļu grahmata, nodokļu maksātāju šaraktis; **katastret**, eewest nodokļu grahmata.
katechese, mahzišhna jautajumos un atbildēs; **katehets**, skolotajs, kas jautadams mahza, jewišhki religiju; **katechisms**, religijas mahz. grahmata jautajumos un atbildēs; populars wadonis jautajumos un atbildēs.
katedrale, biškapa bāzniza.
katedrs, paaugstinata weeta ar galdinu runatajam. **Kateder-sozialisms**, wirseens tautsaimneezibā, kuru aistahw Bahzijas augstikolu profesoru pulziņš un kas šludina likunibu un walsts waras eejaukšhchanos jaimneezisko atteeksmju notahrtošhchanā; no sozialisma wīnu mahzibā naw ne īmafas.
kategorija, nodala, šhktira; **kategorisks**, noteikts, preirunas nepeelaidojšs.
katilinariskas efištenzes, perjonas, kurām neta naw ko šaudet un kuras tapehž uš wīnu gatawas (tā teek šauktas pehž romeešhu dumpineeka Katilinas wahrda).
katolizisms, katolu bāznizas ušškati, kā pretstāts protestantismam.
katonisks, stingrs un bahrgs, kā romeešhu walstis wihrs
katorga, špaidu darbi; gruhts kriminalšods. [Katons.
kausalitate, zehloniba; zehlonu un šetu šakars; **kausals**, zeh-
kaustisks, lodigš. loniškš, pamatojojšs.
kawaleers, jahtneekš; brunineekš; kungs.
kawalerija, jahtneeku kara pulki.
kawalkade, trahšhns jahtneeku pulks.
kawents, galwineekš; **kawet**, galwot.
kefirs, putojojšs, reibinatajs peena dšehreens.
keramika, podneeziba, podneeka mahtla.
kezers, netizigs; zilweks ar aplameem eekateem.
kilo, tuhtstojšs; **kilograms**, = 1000 gramu = 2½ mahz.;
filometrs = 1000 metru = nepilna weršis.
kinija, dabas šinatru nosare, kas pehti preekšhmetu jastahwdakas.
Kinas muhris, ap 2400 werstu gara muhra šeena, kuru šenee kineešhi ušzehlušhji gar Kinas šemetu robešham, lai atšargatos no mešhonu bandu ušbrukumeem.
kineešhu jautajums, amerikānu un australeešhu bašhas, ka wīnu šeme neiktu pahrpļušhdinata no kineešheem.
kiofšs, telts grahmatu, laitrakstu u. t. t. pahrdošhchanai.
kirurgs, ahrišs, kas dšeedē bruhzes un eewainojumus.

fjekenmedinger, kufnās atfritumi; Daniņas peefraflē atrodamas ehdeenu atfritumu kaudjes no atmeņu laifmeta.

flade, burtniža dašehadām peefihmem.

flans, gimene, zilts.

flakeers, atalgojams peefriššanas plaušehkinatajs teatra ijsrahdēs u. t. t.

flašifkazija, šadališhana nodatās, šehfirošhana; **flašifjet**, šehfirof, nodatās šadalit.

flašifks preefšehfihmigs, kreetns; **flašifis**, preefšehfihmigs rafšneeks.

flašizifms, ijsglihtības sistema, kura latinu un greeku valodās mahžas eepreefšeh realeem preefšehmeteem.

flauns, jofupeteris senlaidu dramās, tagad jastopams weenigi pantomimēs un zirkos.

flaunjula, šewiškšks noteifums lihgunā.

flaunjura, eefšehgunš; aišleegums mušheem beš preefšehneezības atwehles ijeet no kloštera; **flaunjuras darbs**, rakstu darbs, kas pahrbaudijumos ijpildams preefšehneezības ušraudšibā un noteiftā laikā.

flawiatura, ehrgelū waj flaweeru tauštini, wišē lopā šanemi.

fleptomanija, šlimiga dšina uš jagšchānu; **fleptomanis**, jagliš, kas jog, dšihš no eedsimta eefšehja dšinekla.

flerns, garidsneeziba; **flerifis**, garidsneeks; **flerikalifms**, politifšks wiršeens, kas zensčas garigo waru zelt pahri par laizigo waru; **flerifals**, uš garidsneezibu atteezigs.

flients, zilweks, kas leeto adwofata padomus un palihdšibu.

flife, laušchu pulziņšeh ar šawtigeem zenteeneem.

flimatifšas ahrštetawas, weetas, kuru gaišs dara labu eepaidū uš šlimu organifmu.

flimatologija, mahziba par flimatu.

flimatoterapija, mahziba par flimibu ahrštešchānu un wešelibās ušturešchānu ar flimatifšeem apstahškeem.

flimats, kašda apwidus gaiša ihpašchības.

flinika, eestahde šlimneeku ahrštešchānai.

flifšehja, kolā greefšs šihmejums drukas darbeem.

flifširs, šehfidrumu eefšehahšchana tuhpla šarnā.

flofaka, netihrumu bedre; kanalis netihrumu nolaišchānai.

flofaka dšihwneeki, maja šihditaju ūga Auštraliajā, kurai dšimuma un mišjalu kanalis peeweenojas tuhpla šarnas išejai; pee šcheem dšihwneekeem peeder škudru ešis un pišknašbis.

florofils, krahjas weela, kura štahdeem dod šatumu.

- floroforms**, eemidsinatajas sahles; **floroformet**, ar floro-
flosets, atejas weeta. [formu eemidsinat.
flubs, weefiga beedriba, tās lofals; politiiska partija.
Knights of Labor (neis of lehr), darba brunineeti — leela
 strahdneeku ņaweeniba Seemetameritā.
kwalizija, walstju waj partiju ņaweeniba kopeju mehrku ņasneeg-
 ņchanai. **Kwalizijas ministrija**, ministrija, ņastahdita no
 daschadu partiju preekņstahwojem. **Kwalizijas teeņiba**,
 teeņiba strahdneekuum beedrotees, lai iņzihnitu augstakas algas
kobolds, launs gars. [un zitus labumus.
kodekņs, likumu grahmata, likumu krahjums; **kodifikacija**,
 likumu ņawejchana sistemā; **kodifizet**, likumus ņawest kodekņā.
kodizils, testamenta peelikumņs; pehdejais nolehnumus.
kogitet, domat, apdomat.
kognati, aņins radineeki.
koheret, kopā turetees; **kahesija**, ipehņs, kas zeetu un ņchidru
 termenu dalas ņatur kopā.
kohorta, romeeņchu kareiwju pulzinņch.
koinzidet, kopā ņagaditees, kopā ņakrist.
kokets, patikņchanas kahrņs; **koketet**, zenstees eeguht patikņchānu.
kokki, apatas bakterijas, wismasakās dsihwas buhtnes no lihds
kokks, istihritas akmenogles. [ņchim pasihņtamām.
kolegials, beedrijs; ņastahwoņchs no wairakeem beedreem ar
 lihdsigām teeņibām.
kolaterals, blafus, ņahnus; **kolaterali**, blafus radineeki.
kolazija, rakstu pareiņibas pahrbaudischana ņalihdsinot, preekņchā
 laņot; auksts brokasts.
kolegija, pahrwaldes eestahde ao wairakām personam; preekņch-
 laņijums augstkolā; **kolegis**, amata beedris.
kolekte, wahņchana, dahwanu laņischana.
kolektiwisms, ņabeedriņā mahziba, pehz kuras seme un rascho-
 jamee lihdsjeki nahņ ņabeedribas rokās; tikai personigām waja-
 dsibām noderigās leetas war ņastahdit priwatihpaņchumu; **kolek-
 titivi**, kopeji (kolektiwņs luhgums — wairak personu eesneegts
kolekzija, krahjums. [luhgums).
kolera, epidemiska zaureja ar daudj nahwes gadijumeem; **kole-
 rina**, weegla weida kolera.
kolerikis, karstas, ahtras dabas zilweks.
kolidet, ņadurtees, naidigi ņastaptees.
kolifa, wehdera graiņes, wihweles.
kolifija, ņadurņme; tahdu apstahktu eerajchānās, kas weens
 otram runā pretim.

- folokwija**, šaruna, pahrbaudijuma šaruna.
kolonade, stabu rinda.
kolonija, nometne, šwešchatnē eerihkota no walsts waj no eedfih-
wotajeem; **kolonizacija**, lauschu nometinaschana maš apdfih-
wotās weetās; **kolonists**, eenahzejs no šweščas pušes waj
no šweščas walsts; **kolonialprezes**, no eiropēeschu kolonijam
zitās pasaules dalās uš Ciropu atwestas prezes; **kolonial-
politika**, walsts teefschanās eefarot un eeguht jaunus peede-
rumus tašlā šweščatnē.
koloret, iškrahšot; **kolorits**, krahšojums, krahšu maišijums.
kolofs, milšu tehls; **kolofals**, milšigi leels.
kolportadža, fihttirgoščhanās apfahrtnesajot; **kolportcers**,
pretšču, šew. grahmatu išnesatajs pahrdoščhanai.
komandas tilts, šchaura ušbuhwe šchkehršam pahr fuga wiršu,
uš kuras stahw fuga waditajs.
komanditsabeedriba, weikalista šabeedriba, kuras dalibneeki
dod wajadšigo naudu un weikalu wadit leek atbildigām algas
perjonam.
kombinacija, šakopoščhana, šaweenošchana; **kombinet**, šaweenot,
komedija, joku luga. [šakopot, šalihdšinat.
komforts, ehrtiba, omuliba.
komentars, ištšaidrojums, ištulkojums.
komeršs, jautras študentu dšihres.
komerzija, tirdšneeziba.
komijs, tirtotaja palihgs.
komika, šmeefligums; **komikis**, jozigu lomu išwedejs; **komists**,
šmeefligs, jozigs.
komiltons, zihnu beedris, augštškolas beedris.
komisariats, komišara amats.
komisars, pilnwarneeks, weikala wedejs.
komisija, ušdewums; eestahde, kurai finams ušdewums jaišpilda.
komisionars, ušdewumu išdaritajs, weikala widutajs.
komiteja, apšpreedoščhā padome; **ministra komiteja**, aug-
štakā walsts eestahde, kura pahršin wijas tās leetas, kuras
ištškirnt nestahw weena miuštira warā; tās lozekli ir wiši mi-
nistri, walsts padomes departamentu preekšchschdetaji, atšewištcho
nodatu wirspahrwaldneeki un šinodes wiršprofurors.
komitet, ušdot, pilnwarot.
komods, ehrtis, noderigs.
kompakts, šapšeests, zeets, kreetns.
kompanija, šabeedriba, weikalista šabeedriba; **kompanjons**,
beedris, weikala lihdsištšpaschneeks.

- komparabels**, salihdsinajams.
komparazija, salihdsinajums; **kompāret**, salihdsinat.
kompēdijs, rofās grahmata; wadonis, kurā ušņemtas itkai galwenās mahzibas no kahas sinatnes; **kompēdiōfs**, ihfi šanemts, šaspeests.
kompēnsazija, darbigo špehku nolihdsināšana; apmeerināšana, atlihdsināšana.
kompētents, piluteefiģs, špehjiģs, ihsti sawā weetā; **kompētenze**, špehja, teefiba, peenahkums.
kompilazija, no zitu grahmatu iřwilkumeem šastahdits raksts.
kompleksfs, pilns frahjums.
kompļektet, aptiwert, šewi ušņemt.
kompļets, pilniģs.
kompļifazija, šareschgiģums; **kompļizet**, šareschgit, šapiht, šajaukt.
kompļiģs, palihģs, lihdsiwainineefs.
kompļots, šlepena šabeedriba, šodams nodoms.
kompōnet, šalikt, šaweenot; muřikas gabalu šazeret; **kompōnists**, muřikas šazeretaģs, komponetaģs; **kompōsizija**, šalikums, muřikas gabals.
kompōsits, šaliktenis, šalifts wahrdu maiřijums.
kompōsts, no dařchadām weelam šajaukti mehřli.
komprefija, šaspeesšana, šabeesšana.
komprefijs, ušleekamais, aiřšpeeschamais, eetinumš.
kompriimet, šaspeest.
kompromiřs, iřliģššana, atmetot šawus prinzipus; kildas iřškiršana pahriwehletu šchihreju teefneřu widutajibā.
kompromitet, eewilkt aiřdomās, nepatikšanās; **kompromitetees**, aiřdomās nahkt, par wainiģu iřrahditees.
kompūtaizija, apreħkinašana.
kōmuna, šabeedriba; perřonu pulziņš, kam kopejs ihpařchums.
Pariřes kōmuna, rewoluzionārā waldiba, furu Pariře šastahdija 1871. g. kōmuniřma peeřriteji, un kas teezās Franziģu pahriwehřt par patřahwigu pilřsehtu federatiwu šaweeniibu. Kōmunas šazeljšanās šahķās 18. martā 1871. g. un ta pařcha gada maja mehneřt tika apšpeesta.
kōmunals, šabeedriřs, šabeedribai peederofšs.
kōmunari, 1871. g. Pariřes kōmunas peeřriteji.
kōmunija, kopiba; šw. wakarehdeens; **kōmunifants**, šw. wakarehdeena handitajš, deewgaladneefs; **kōmunifazija**, šatiksme; **kōmunifats**, rakstiģs pařiuojums no weenas waldes.

kommunisms, sozjalistiiska mahziba, kas sludina eewest weenlihdſibu wiſu ſabeedribas lozeklu ſtarpā, privatihpaſchumu iſnuihziņot un ta weetā wiſu leetu kopihpaſchumu eewedot.

kommunistu manifestis, tagadejā ſozjaliſma pamata programma, kaſ 1847. g. iſſtrahdata no Marſka un Engelſa.

kommunizet, raſtiſki paſinot; ſakarā ſtahwet; pee deewgalda eet.

Konaks, ſerbu karata pils.

kondemnacija, noſodiſchana, noteeſaſchana; **kondemnet**, noteeſat, pajudināt.

kondensacija, ſabeeeſchana; **kondenſet**, ſabeeset.

konditoreja, ſaldumu pahrdotawa; **konditors**, ſaldumu zepejs.

kondolacija, noteikums, nolihgums, ſaſtahws.

kondolacija, lihdſjuhtibas iſteikſchana; **kondolants**, lihdſjuhtibas iſteizejs; **kondolet**, lihdſjuhtibu iſteikt.

konduktors, waditajs; **konduzet**, wadit.

konduits, uſweſchanās; **konduitu ſarakſts**, ſarakſts par uſweſchanās.

konekcija, ſaites, ſakars, wareni draugi waj radi.

konfederacija, ſaweeniba, ſabeedriba (no walſtim).

konfekcija, pagatawoſchana; apgahdaſchana ar gatawām drehbem.

konferenze, leetprateju ſapulze apſpreeſchanās dehl; **konferet**, ſalihdſinat; apſpreest.

konfeſija, tizibas apleeziba; tizibas ſchkira; **konfeſionals**, noteiktai tizibas ſchkirai peemehrots.

konfidenze, uſtiziba.

konfidenzionalis, ſlepens; uſ uſtizibas pamatots.

konfirmacija, apſtiprinaſchana; eeſwehtiſchana; **konfirmet**, apſtiprināt; eeſwehtit; **konfirmants**, eeſwehtamais jauneklis.

konfiſkacija, apſihlaſchana; **konfiſzet**, apſihlat.

konflikts, ſadurſme, kilda.

konforms, weena weida, weenads.

konfrontacija, ar waigu pret waigu noſtahdiſchana (pee teeſas un ijmekleſchanas).

konfundet, ſajaukt, ſamaiſit, mulſinat.

konfuſija, apjuſums, ſajuſums; **konfuſis**, apmulſis, ſajuzis.

konſutatacija, atſpehkojums.

konſuzijs, ſlawens kineeſchu tukumibas mahzitajs un prahrtneeks **kongenials**, gara radneezigs. [(500 g. pr. Kr.).

kongeſtija, ſapludums.

konglomerats, maiſijums no daſchadām ſaſtahwdalam.

konglutinacija, ſalihmeſchana, ſalipinaſchana.

kongregacija, ſapulze, religiiſka ſaweeniba.

- kongress**, šapulze; Seemē Amerikā šenats un tautas weeneņu nams kopā.
- kongruēnce**, pilnīga weenadība leelumā un ištātā.
- konists**, kēgla weidigs; **koniss**, kēglis, stabinsch, kas apakšchā apakšch un uš augšchu weenmehrigi šarauzas šmailā galotnē.
- konjektura**, domas, ka warbuht tā pareisi.
- konjugazija**, laika wahrdu lozišchana; **konjuget**, šaweenot, laika wahrdu lozit.
- konjunktura**, šinama laika apstahkti, wiši šinama břihscha
- konjunktzija**, šaišchu wahrds. [ahrejēe apstahkti.]
- konjurazija**, šaswehrestiba.
- konkaws**, ar eedobumu.
- konklawš**, pawesta wehlešchanaš šapulze.
- konkludet**, šlehgt.
- konklusija**, beigas; noslehgums; gala špreedums.
- konfordats**, lihgums (ar pahwestu).
- konfordija**, weenprahtiba.
- konkrets**, teeschi apjaušchams, preekšmeta weidigs, tauštams (prešt. **abstrakts**).
- konkubinats**, nelikumiska lauliba, kopdšihwe; **konkubine**, nelikumīga šeeva.
- konkurents**, lihdsženšonis; **konkurenze**, šazenšiba, ihpāšchi tirgotaju šarpā, šur katrs ženšchas eeguht šew wairak pirzeju;
- konkuret**, šazenštees, žihnitees pahršpeht šawus preineektus.
- konkurs**, paradu deweju šapulze pehz bankrota, šur iždala bankrotejušchā tirgotaja mantu; iššludinašchana par mašat nešpehšigu.
- konsekvents**, uštizams prinzišpeem, weenā wiršeenā ejošchs, arween tahds pat; **konsekwenze**, wiršeena ištureschana, išwešchana lihdsj galam.
- konserwatiws**, wiša weža aištahwetajs un jauna apšarotajs;
- konserwet**, ušglabat, pašargat; **konserwi**, eetaišti baribas lihdsjekti.
- konserwatorija**, mušikas augštškola; **konserwatorists**, tās
- konšistorija**, bajnizas tešja. [mahžeklis.]
- konolidazija**, zeescha šaweenošchana, nodrošchinašchana; wairaku walšts parahdu pahrwehreshchana par weenu jaunu paradu.
- konsonanze**, patištama škana, šaškana.
- konforti**, beedri, lihdsj dalibneeti; **konforzija**, šabeedriba; wei-
- konspekts**, pahrškats. [šaliska beedriba.]
- konspirants**, šaswehrneets; **konspirazija**, šaswehrestiba; **konspiratiws**, šlepens, noslehpumains.
- konstablš**, poližists Anglijā.

- Konstants**, pastahtwigs, negrofams, paleefams.
Konstatet, noteikt, ijskaidrot, apleezinat, skaidri peerahdit.
Konsternet, apmulsinat; **Konsternazija**, apmulsums.
Konstituet, nodibinat, nolahrtot; **Konstitutors**, dibinatajs, eefahrtotajs; **Konstituzija**, noliksčana; meejas ušbuhwe; walsts šatweršme; pamata likumi, kas noteiz walsts ušbuhwi;
Konstituante, walsts šatweršmes šapulze.
Konstituzioneli-demokrati, brihwprahtigu birgehu politiška partija, kura šauzas ari par „tautas brihwibas“ partiju; ta teežas pehž konstituzionelas monarchijas demokratiškeem prinzi-peem, aistahw privatihpaščumu.
Konstringet, šawilkt, šajeet.
Konstruet, uštaišt, šalikt, šastahdit; **Konstrukzija**, ušbuhwe,
Konsulats, konsula amats un dšihwes weeta. [šastahws.
Konsuls, augstakee walsts eerehdni šenejā Romā; walsts galwa pirmā frantschu rewoluzijā (1799—1804); tagad walsts pilu-warneeks šwešchu šemju tirdšneezibas pilšehtās.
Konsulents, padoma dewejs teesleetās.
Konsultazija, apšpreešanās; **Konsultet**, pahrdomat, apšpreešt; padomu prašt (ahrštam, adwokatam).
Konsuma beedribas, teef dibinatas ar noluhku apgahdat beedreem pahrtikas un šaimneezibas preeššchemtus par lehtām zenam beš šihktirgotaju widutajibas.
Konsums, patehriņš, išleetojuma daudsums; **Konsumet**, patehret;
Konsuments, patehretajs.
Konsumtibilijas, preeššchemti, kuri leetojot teef patehreti (bariba, tabafa, šeepeš).
Konsumtiws kredits, teef dots paradneekam nepeezeeščamo tefošču wajadsibu apmeerinaščana.
Konsumzija, patehreščana, noleetoščana.
Kontagija, peelipsčana, šehrga.
Kontemplazija, apluhfoščana.
Kontemporats, weena laita.
Konterfeja, bilde, nobildejums.
Kontermandet, pretpawehli dot, parihkojumu atšaukt.
Kontestet, noleegt, nostrihdet, apšarot.
Kontinents, zeetšeme (pretst.: šala); **Kontinentalas walstis**, wiņas Ķiropas zeetšemes walstis kā prešwars Anglijai.
Kontingents, wajadsigais šastahws, noteikts škails, norma.
Kontinuitate, turpinajums beš pahrrauctuma.
Konto, **Konts**, rehtins.
Kontrabanda, šlepena pretšču eeweščana no ahršmemem.

- kontradifzija**, pretruna; **kontradiktoriſks**, pretrunā ſtahwoſchs.
kontraſafzija, wilojums; literariſka ſahdſiba, iſdodot rakſtus waj tos tulkojot beſ autora atlaujas.
kontrakts, lihgums. **Kontrahents**, lihguma ſlehdsjejs, **kon-**
kontrars, pretejs. [trahet, lihg.
kontraſignazija, **kontraſignatura**, pretparakſts, lihdſparakſts.
kontraſts, neweenadiba, daſhadiba, pretſtats.
kontribuet, maſjat, peedalitees maſjaſchana.
kontribuzija, nodoklis; atlihdſiba nauda, ko uſwaretajs praſa no uſwaretā.
kontrolle, pahrraudſiba; **kontrolleers**, pahrraudſitajs eerehdnis
kontrollet, pahrraudſit, rehfinu un grahmatu pareiſibu pahr-
kontrowerſs, kildas leeta, polemika. [bandit.
kontrewoluzija, pretrewoluzija, jaunās ſahritbas gahſchana,
kontura, ahrejās linijas. [lai eewestu wezo.
kontuſija, ſaſpeedums, eewainojams no ſpeedeena
konwaleſzents, zilweks, kas atweſekojas.
konwekſs, ar uſkumpumu.
konwenienze, nolihgums, apſtahtu wehrā nemſchana; **kon-**
wenet, ſalihgt; iſrahditees par noderigu, noderet.
konwents, ſapulze; rewoluzionara tautas ſapulze Franziā 1782. g., ta dibinaja republiku un wadija rewoluziju; Widſemē draudſes ſapulze, ſaſtahwoſcha no muiſchu ihpaſchneekem un pagaiſta delegateem.
konwenzija, lihgums ſtarp diwām walſtim politiſkās waj ſaim-
neezikās leetās.
konwenzionāls ſods, atlihdſiba, kas pehz nolihguma jamakiā tam, kas ſawa ſolijuma nepilda.
konwergents, tuwojojſchees, weens uſ otru teezojſchees.
konwerſazija, ſaruna; **konwerſazijas wahrduiza**, rokaſ grahmata, kurā atrodamas ſarunam wajadſigas ſinas no daſchadeem arodeem; **konwerſet**, ſarunatees.
konwerſija, atgreeschana; walſts waj priwat aiſnehmumu pro-
zentu paſeminaſchana paradneeka labā; **konwertet**, pahrgreest,
atgreest, zitā tizibā pahreet.
konwertits, atgreestais, zitā tizibā pahrgahjis.
konwikts, kopdſihwe; eestahde ſtudentu kopdſihwei.
konwojs, brunota pawadiba; ſuhtiiſchana brunotā apiardſiba.
konwoluts, papiru, aktu krahjums.
konwozet, kopā ſajaukt; **konwofazija**, kopā ſajaukſchana.
konwulſija, krampji.

- konzentrazija**, jāweenoššana, jāpulzēšana ap widus punktu;
konzentret, ap weenu punktu jāvilkt, jāspeest, pastiprināt.
konzepts, rakstīgs uzmētums, kā kāda leeta īšvedama; **no koncepta** **iskrist**, domu sakaru jāudet, palikt stahvot (runā).
konceptzija, eeneiššana, gruhsnibas jāhtums; jāzerešana; garigas špehjas; prahta špehjas.
konzerts, kopšpehle, musikas gabalu īšvedums, leels dšeedams gabals; wairatu walstju kopdarbiba (peem., Ēiropas walstju konzerts — wišu Ēiropas walstju kopejā rihkoshanās).
konzerttet, konzertus dot; **konzertmeisters**, pirmais wijolneeks, kas war īšpildit ari kapelmeistara weetu; **konzertists**, musikants waj dšeedatajs, kas uštahjas konzertā.
konzessija, atlauja; peekrišana; **konzedet**, atlaut, peekrist, **konzils**, jācina (garidsneeku). [peelaišt].
konzipet, uš gruhdam kahjam nahkt; rakstu ūmest.
kooperazija, kopdarbiba; **kooperet**, kopeji strahdat.
koopazija, komiteja, komitejas, komištijas u. t. t. paplašchinašana, pastahwosheem lozekleem šew jaunus beedrus īšwehlot; **koopet**, īšwehlet, klahst peewilkt.
koordinazija, peekahrtošana, lihdsjās nostahdišana; **koordinet**, peekahrtot, lihdsfigi nostahdit.
kopija, noraksts, attehlojums; **kopet**, norakstīt, pakaltaišt; **kopists**, norakstītājs.
koprofagija, īskahrnijumu ehšana (atgadas pee ahrprahtigeem); **koprofags**, dšihwneeks, kas pahrteek no zitu īskahrnijumeem (peem. šuhdu wabule).
kopti, šenegiptešchu pehznahzeji.
kopulazija, jāweenoššana, laulašana; **kopulet**, jāweenot, laulat.
korali, šihdu juhras dšihwneezinu pagatawoti un apdšihwoti darinajumi, no kureem taiša rotas leetas.
korans, muhamedanu bibeles.
korimals, širnišs, pateesš.
kordons, robeschu šargu linija.
koferents, lihdsšinotājs; **koferet**, lihdsšinot.
korlekt, pareišs, beš kluhdam; **koriget**, īšlabot; **korlektors**, īšlabotājs; **korlektura**, īšlaboššana, pahrlabojums.
korlektīvs, labošana noderigs; labošanas lihdsleklis.
korlektzija, īšlaboššana, pahrmahzišana; **korlektzijas eestahdes**, pahrmahzišanas un labošanas eestahdes nosēdšneekem un paklihdusheem zilweekem.
korlelatīvs, jāwstarpigi papildinošs, weens ūj otru atteezigs.

forespondents, wehstulu rafftitajš, firotajš; **forespondenze**, wehstules, sinojumš; **forespondet**, šarafstiteeš, šafinateeš, šafarà stahwet.

forifejš, wadoniš, wišpirmafaiš.

foroboret, apstiprinat (pee teejaš); **foroborazija**, apstipri-
našchana.

forporazija, tahdu personu šabeedriba, kam weenadas intereeš; forporazijam ir pa laitam šawi statuti un finamas teefibaš.

forpulentš, treknš meešàš, rešnš.

fortešha, goda pawadoniba.

forteši, tautas weetneeku namš Franzijà un Portugalè.

foršars, juhras laupitajš.

forumpet, šamaitat, wiltot, kukulot; **forupzija**, šamaitašchana.

forwete, mašš kara kugiš.

fošmetika, mahššla darit šaištatu šawu meešu (ar rotam, šmaršchuhdeneem, šmehreem, krašham, leekeem mateem); **fošme-
tiški lihdsjekli**, lihdsjekli meešu, šewišchki gihmi padarit šaištatu.

fošmiškš, uš wišpašauli atteezigiš.

fošmoš, pašaušle, pašaušles wišumš.

fošmografija, wišpašaušles apraštaišchana; **fošmologija**, šinatne par pašauli waldošcheem likumeem; **fošmopolitiš**, pašaušles pilšoniš, kaš wišàš zilwezeš intereeš tura augštakaš par tau-
tiškàm intereešem; **fošmopolitišmš**, fošmopolitu eekati un

foštiniš, ušwalkš. [wirjeenš.

fošaschaš sistema, šabrikantš apgahdà šrahndneekuš ar dših-
wolkeem un par to atwelk no winu algàš; fošaschaš sistema ir weenš no šrahndneeku pilnigakaš iššuhšchanaš weideem.

fošerija, maša nošlehgušeeš laušchu grupa ar šawtigam intereešem.

fošifešchana, wehrtšpapiru peelaišchana biršchà.

fošifet, nowehrtet.

fošaterš, atwarš ugunšwehmeja kašnà.

fošahšu akliba, nešpehja iššchirti krašhaš; wišbeeešchaf gadaš, ka šarkanà un šalà krašha teek šamaititaš ar žitam krašham.

fošahš, rupišch, štuprš.

fošatura, radijumš; augštmana mišluliš, kaš weetu eenem ne

fošedenzet, dšehreenuš pašneegt. [pehž nopelneem.

fošeditš, uštizišiba tirdšneezibà, weikalneeka laba šlawà, aišdewumš, grahmatwedibà: manta, kà pretštataš debetam — paradeem; **fošeditet**, aišdot, dot uš parada; **fošeditors**, aišdewejš; **fošedit eekstahdes**, bankas, aišdewu kašes, šawšt. kreditbeed-
ribas, kaš nandu aišdod pret drošchibu; **fošeditiwiš**, no bankas išdota šihme, pret furu no žitam bankam war išnent nandu.

- fredulitate**, lehttiziba.
- freēt**, radit, eezelt.
- kreiſā**, parlamentā progresīvo partiju lozekli, kuri pa laifam eekem weetas jahles kreijajā puſē.
- kreiſers**, ahtrs kara fugis, eerihlots tahlbrautschanai.
- krematorija**, eetaiſe miroņu ſadedſinaſchanai; **kremazija**, miroņu ſadedſinaſchana.
- kreols**, eetiſhemē dſimis ſweſchas rāſas lozeklis; Amerikā waj Afrikā dſimis eiropeeschu pehznahzis.
- krestomatija**, rakſtneezibas paraugu krahjums.
- fretins**, wahjprahtigs zilweks.
- freti un pleti**, ſchahdi tahdi lautini, to ſtarpā ari waſanki u.t.t.
- frimens**, noſeegums, tauns darbs; **friminals**, ſodams, noſeedſigs; **friminal antropologija**, ſinatne par noſeedſneeku gara un meeſas ſawadibam un noſeeguma iſſkaidroſchana ſafarā ar tām. Nemot wehrā ſodu neeewehrojāmās ſekmes, friminal antropologi mekē noſeeguma zehlonus eedſintibā, alkoholiſmā, eedſihwotaju apwidū, amata, klimatisko apſtahkloſ, ſabeedriſtā eefahrtojumā, ſinantiſchu ſtahwoflki un politikā; **friminal polizijas** uſdewums ir, noſeegumu iſdariſchānu nepeelaiſt, bet ja noſeegums iſdarits, tad uſmeklet noſeedſneeku; **friminal ſods**, ſods par noſeegumeem; **friminal ſozjologija** pehti noſeegumus kā ſabeedriſtās dſihwes parahdibas; **friminalſtatiftika** rahda ſkaitloſ, zik un lahdi noſeegumi ſinamā laifmetā iſdariti; **friminal teeſa** iſſpreeſch noſeeguntu leetas; **friminal likumi** noteiz ſodu par noſeegumeem; **friminaliſts**, friminal likumu pratejs.
- frife**, iſſchkiſchana; wadoſcho perſonu waj wirjeena maina politikā; no pahrprouduzijas nahkuſi zenu kriſchanās un darba truhtums ruhpneezibā; iſſchkiroſchais brihdis ſlimibas gaitā.
- kriſtals**, fahrtigais, pirmatnejais weids, furu kermeni ſaſtingſtot (no ſchidra waj gaiſejada weida zeetā pahrejoj) peenam;
- kriſtaliſazija**, pahrwehriſchanās par kriſtalu; **kriſtaliſetees**, peenemt kriſtala weidu.
- kriſtigi ſozjala partija**, lutera garidsneeku nodibinatā partija Wahzijā par pretiwaru ſozialdemokrateem; partijai maſ pannahumu.
- kriterijs**, droſcha paſihme, pehz kuras war atſchirt iſto no neihſtā.
- kritika**, ſpreedums par lautko, ſinatniſks pahrbaudijums, iſtirſajums; **kritiſet**, apſpreeſt; **kritiſis**, mahſlas un ſinatniſtu darbu apſpreedejs.

kritisfi apstahkli draudè jazelt kriji, wismaĵ radit grahtu stahwofli.

kronika, laika grahmatà, furà notifumi aifihmeti beĵ zehlonu un jetu usrahdiŝchanas; **kroniŝts**, kronikas sazeretajs.

kroniŝts, garu laiku ilqstosŝs, drihĵ nepahrejosŝs.

kronologija, laika rehkins.

kronometrs, laika mehritajs, pareiŝi ejosŝs pulkstens.

kruzifiks, kruŝts ar Kristus tehlu.

kufurbitazija, neatlauts saŝars ar funga seeweŝŝeem.

kulants, istapigs, pretim nahkosŝs.

kulasŝa, tas daudjums, kas ŝŝkidrumus peejuhtot istef waj iŝuhzas.

kuliji, sematà strahdneeku ŝŝkira ŝina.

kulinariks, pee kufnas peederigs, uĵ pawahrmahŝflu atteezigs.

kulise, bihdama seena uĵ ŝtatuwes.

kulminazija, wisangŝtatais stahwofli.

kultiwet, kopt, glihtot, pahrlabot; **kultura**, (labibas) audŝeŝhana; mahŝligi audŝets (bazili); zilwezes gara un materialo mantu kopiba; tikumiba.

kulturas stahdi, wiŝi tee stahdi, kufus audŝe leelumà kaut ŝahdam noluhkam. **Kulturas tauta**, tauta, kas kulturas mantas radijuŝi, waj tàs leeto. **Kulturtehnika**, mahziba par semes uslabosŝchanas darbeem. **Kulturas wehŝture**, zilwezes garigàs un materialàs dŝihwes atihŝtibas wehŝture.

kults, **kults**, deewŝalpoŝchanas weids.

kults ministrija, garigo leetu, ŝtolu un medizinas leetu pahŝfinataja ministrija Wahzija.

kulnars, eja diwu istabu ŝtarpà; parlamenta ŝehŝchu ŝahles

kupeja, nodala (dŝelŝszela wagonà). [blakus telpas.

kuŝiditate, eegriba, ŝahre, kaiŝliba.

kuŝleja, jautra dŝeesmina ar ŝohgaligu ŝaturu.

kuŝons, intreŝchu, augtu ŝihme; **kuŝonu nodoklis** teef uŝlits uĵ kuŝoneem; tàs peeder pee teeŝheem eenahŝtumu nodokleem.

kurators, aiŝbildnis, aiŝstahws, gahdneeks; **kuratorija**, gahdneeziba, aiŝbildneeziba; **kuratels**, aiŝbildniiba (maŝtat neŝpehĵigeem).

kuranta nauda, apgroŝibà eŝosŝhà nauda, kura janem pretim par usraŝtu wehriibu.

kurende, truhzigu ŝtolenu pulziŝŝ, kas wezatà beedra wadibà dŝeedaja pee bagatneeka durwim garigas dŝeesmas, dahwanas iŝluhgdamees.

- furentrafsts**, parastais rakstamais raksts.
- furiatbalsis**, wairaku personu kopai peeschirta balsis teefiba (pretst. wirilbalsis).
- furija**, pahwesta galma un augstakās cestahdes; jābeedribas šchira ar weenadām intresjem.
- furialâ wehleschanas sistemâ** wehlê katra eedsihwotaju šchira par sewi.
- furioss**, sawads, ehromots, dihwains; **furiositate**, sawadiba, dihwains gadijums; **furiosums**, smeelligs gadijums, sawada
- furset**, apgrosijumā buht, apfahrt eet. parahdiba.
- furjorists**, tefojchs.
- furjs**, wirseens; naudas un wehrtspapiru apgrosijumi un zenas pasaules tirgū; sinatnes waj kahdas sinatnes nodakas šaturš.
- furtascha**, maflera alga par widutajibu weikalu noslehdsot.
- furtisans**, galma mihlulis; **furtisane**, weegla seeweete aug-
- furwe**, lihka liniija, lihkums. [statās aprindās.
- kwadrupelalianze**, saweeniba no 4 walstim.
- kwalikifazija**, derigums, noderiba, apsihmejums; **kwalikifzet**, par derigu darit, apsihmet, raksturot.
- kwalitate**, ihpashiba, labums, wehrtiba; **kwalitativs**, wj eeshchejo wehrtibu atteezigs.
- kwantitate**, leelumš, daudšums; **kwantitativs**, pehz leeluma, šwara; **kwantumš**, škails, daudšums.
- kwartals**, zeturtdala gada; pilsehtas dala, kuru pahrin weens polizijas usraugs.
- kwartete**, musikas gabals tšhetreem instrumenteem waj 4 balsim.
- kweferi**, religijas sette Anglijā, dibinata 1650. g.; tee neatšihst garidsneezibas, neswehrē, ne-eet kara deenestā, neleeto gresnuma leetu.
- kwietisms**, pilnigs meers; gribas špehjas pilniga duša.
- kwintesenze**, lectas kodols, wislabafais, špehku išwilkums.
- kwirinals**, Italijas karala pils Romā.
- kwote**, dala; ta dala no muišchas semes, kas nododama semneeku apstrahdashanā.

Q.

- labâ**, parlamentā reakzionaro partiju lozekli, kuri pa laifam no-
sehšchas sahles labajā pusē.
- labirints**, ehka, kurā war apmalditees; sarešhgita leeta; dala
no eeshchejās aušs.

- laboratorija**, kimiška darbnija; **laborants**, nodarbojas ar kimiškeem darbeem.
- labour bureau**, strahdneeku statistiski biroji daschās Seemel-Ameikas walsstis.
- labour day**, likumā noteikta strahdneeku svehtku deena Seemel-Amerikā, kuru swinē septembra pirmā pirmdeenā; atgahdina eiropēeschu 1. maju, bet tīfai bej demonstrazijam.
- Labour Representation Committee**, sozialistu strahdneeku sawee-lafete, leelgabalu rati. [niba Anglijā.
- lagtings**, norwegu deputatu nama (stortinga) likumdeweja nodata.
- Lagune**, jehkle Adriatijas juhrā; jekli eseri.
- Laiwachas kongresā**, (1821. g.) svehtās saweenibas lozekli (freewu un austreeschu keisari un pruhšču karalis un angļu un frantschu juhtai) nolchma ar waru isnihzinat Neapeles konstituziju un nepalihdsjet dumpigeem greekeem.
- lajs**, negaridsneeks, nepratejs kahdā arodā.
- lafajs**, julainis.
- lafonists**, ihjs un noteikts; ihjos wahrdos daudj isteikts.
- laf tazija**, sihdiščana, ehdiņaschana ar peenu; **laf tazijas periode**, pee gowim: peena doschanas laiks.
- lama**, budistu preesteris Tibetā pee mongoleem un kalmikeem;
- lamašjms**, budistu sete pee mongolu tautam Widus-Ašijā.
- lamentazija**, waimanas, gaudi djeesma; **lamentet**, waimanat,
- landi**, smilšču klajumi Franzijas reetrumos. [gaustees. r
- landmarschals**, gubernas muischneeka preeščneeks Baltijas gubernās.
- landstings**, danu un sweedru parlamentos augšchams.
- landtags**, weetneeku nams atšewiščkās Wahzijas walsstis; muischneeku šaeima Baltijas gubernās.
- lanšet**, mešt, sweest, atklastibā west.
- lanžete**, mašs ahrsta nasis.
- Laokoons**, Apolona preesteris, kuru pehz jengreeku teikas, lihdi ar diweem dehleem tščuhščkās noščnaudja.
- lapidars**, no almena, afment kalts; **lapidars stils**, ihjs, noteikts rakstibas weids.
- lafaleščhi**, Ferdinanda Časala programās peekriteji, pehz kuras strahdneeku stahwoflis ušlabojams, teem brihwas raschošchanas beedribas eerihšojot, kuras no walsstis pušes pabalstamas un kontrolejamas.
- last, not least**, (lahšt not lihšt), pehdejais, bet ne masakais.
- lafziwitate**, netikliga, nesčlihštiba; **lafziwos**, grejns, netikls,
- latents**, apšlehts, šaistits. [nesčlihštis.

laterals, jahnu, blafus.

latifundijas, milšigi leeli jemes ihpašchumi weenās rokās.

latinu tautas — **romanu tautas**: frantschi, italeeschi, ipaneešchi, portugaleeschi, rumini.

latinu naudas konwenziju noslehdsja 1865. g. Franziijā, Belgija, Italiija, Sweedriija, Greakiija, Spaniija un Ruminiija, apnemotees kalt weenadu naudu un to leetot wišās minetās

latitide, plaščhums, wala.

[walstis.

latriija, peeluhgščhana, deewkalpoščhana.

latweeščhu konstituzioneli-demokratiskā partija, pirmā (lihdj šchim weenigā) politiiska partija latweešcheem, kas legaliisejušes; aijsstahw birgetu interejes. Winaš ofizialais organs ir deenas awije „Latwiija“.

laureats, ar lauru wainagu apbalwots.

lawā, iškufuščhu mineralu masa, kuru ismet ugunswehmejs kalns.

lawazija, masgajščhana; **lawatorijs**, masgajamais trauks.

lawet, laimū waj fugi pret wehju šchurp un turp brauzot wadit; no teeščhas atbildes iswairitees; weikli apeeť šchhehrščhleem apfahrt.

lawine, šneega blaščkis, kas gahščhas lejā no augsteem kalneem.

lawra, pirmās šchķiras klosteris pareištizigo draudisē.

lawristi, subjektivās soziologijas wirjeena dibinataja P. L. Lawrowa peefriteji. Wini rewoluzionaro kustibu eeneja fabritu strahdneekos pehž Wakar-Eiropas sozialisťu parauga un wahzu

ledija, augštinana šeewa Angliijā. [sozialdemokratijas garā.

leelā chartija, teešibas, kuras dewa karalis, Besjemes Šahnis, 1215. g. un kuras noder par pamatu Anglijas konstituzijai.

leelineeki, kreewu sozialdemokratijas kreisais ipahrs, stingri markšisti.

Leetawas statuts Sigismunda I. ijdots Leetawas likumu krahjums.

legals, likumigs. **Legalizacija**, likumiga apstiprināščhana;

legalisef, list likumigi apstiprinat, likumu zelā nokahrtot.

legats, testamentariisks nodibinajums; pilnwarneeks, šuhtnis (pahwešta); **legazija**, šuhtneeziba.

legatura, metalu maišijums; **leget**, diwus waj wairafus metalus šakauset.

legenda, tautas teika par kautko brihnisčku.

legions, leels lausčhu pulks; jenromeesčhu kara pulks.

legislators, likumu dewejs; **legislaturas periode**, laiks kurā likumdeweja eestahde darbojās; **legislatiwa wara**, likumdeweja wara.

legitims, pehz likuma, likumigs; **legitimazija**, likumigs peerahdijums, apstiprinata apleeziba; **legitimet**, apstiprinat; **legitimetees**, peewest peerahdijumus par sawu personu, peerahdit sawas teesibas.

legitimisti, monarchiska partija Franzijs, kas republikas weeta **lefsifons**, wahrdniza. [grib eewest burbonu dinastiju.

lefsija, usdewums, preekshlasijums; **lektors**, lefsiju turetajs, preekshlasitajs; **lektira**, lasama weela.

lepra, spitaliba; **leproforija**, patwerime spitaligeem.

lesbiska mihlestiba, dsimunta dsinetta nedabiska apineerinaschana diwu seeweeschu starpa.

les extrêmes se touchent, prestati sastopas.

letargija, nejuhtiba, beidsama weenaldsiba, dsilsch meegs.

Lete, greeku teitās: apatschjemes upe, no furas miruschee dschra aismirrtibu.

lettre de cachet, pirms leclās revoluzijas Franzijs pehz eegribas ijsdotās pavehles arefiet nepatishkamas perjonas.

leweleri, politiista partija Anglijas revoluzijas laifa (XVII. g. j.), kas prasija wijas waras nodoschanu tautai uš bibeles pamateem.

liberals, dewigs; brihwprahstigs, bes aisspreedumeem, pehz brihwibas teezojchees.

liberalisjet, perjonigu labumu deht ijsdotees par brihwprahstigu; **liberalisms**, brihwprahstiba, teetichanās pehz brihwam cestahdem politiista un sabeedriista lauta; **liberalās partijas**, sastahdas no pilsonu schkiras lozektlem, kuri teezas pehz brihwibam un teesibam, zil tahlu tās winu schkirai naht par labu, bet ir preti strahdneeku teesibam.

liberté, égalité, fraternité, „brihwiba, weenlihdfsiba, brahliba“, frantschu leelaja revoluzija zehlees brihwibas zihnas sanzeens.

liberum veto, saeimas lozeklu teesiba, weenam pascham ar sawu protestu atzelt wijas saeimas spreedumu.

libreto, grahmatina, operu teksta grahmatina.

licet, ir atlauts.

lidars, politiskas partijas wadonis.

liga, zihnas sabeedriba; politiista waj gariga saweeniba.

likumdeweja sapulze, tautas iswehleta sapulze Franzijs 1791.—1792. g., isstrahdaja konstituziju un tad schkhrās, waldibu atstahjot konwentam.

likwidet, nolihdsinat, galigi isbeigt; **likwidazija**, nolihdsinaschana, galiga isbeigschana.

liliputs, pundurs, pasafaini majs zilweks.

limitet, aprobesjot; **limitets klimats**, klimats ar mašam siltuma un aukstuma mainam.

lingwistika, sinatne par walodam un islošnem; **lingwists**, walodneeks.

linoleums, audums no dšchutas deegeem, wirspuše pahrfлахts ar mašijumu no linsešflu ellās, forku milteem un dašchadeem šwekeem, bet apatschpuše nokrahšots ar laku.

liutšcha teeša, uojeedsneeku noteesajchana no eedsihwotajeem pašcheem; leeto dašchadus šodus, neišnjemot nahwes šodu.

lirika, šajuhšmu dšēja; **lirikis**, juhšmigs dšejneeks; **lirists**, **litaneja**, luhgšchana, gaudas. [juhšmigs, širšmigs.

literatura, rakstneeziba; wiši šinamas tautas un noteikta laikmeta rakstu peemineeki; **literats**, rakstneeks, literaturas pahrsinatajs.

litografija, afmena drufa; **litografet**, ar afmena tabulam drufat; **litografs**, šihmetajs afmeni.

litorals, pee krašta peederigs, uš kraštu atteezigs.

litrs, šchlidrumu mehrs = $\frac{1}{2}$ stopa.

liturgija, deewkalpošchanas bajnizā; **liturgs**, garidsneeks, kas **liwids**, peleks; škaudigs, nenowehtligs. [liturgiju dšeed.

liwreja, šulainu un zitu apkopotaju ušwalks.

lizeja, augstškola.

lizenziats, dozents teologijas fakultatē.

lizenze, atļauja, brijhwiba.

loco sigilli (L. S.), šeegeļa weetā.

logika, mahziba par domaschanas šifumeem un weideem; **logists**, ar domaschanas šifumeem šaderošchs, pahrleezinošchs.

logoreja, šlimiga plahšpiba, šastopama pee dašcheem ahrprahšigeem.

logos, wahrds; štoiku filiošofijā: pašauli waldošchā deewišchkā gudriba; juhdu-aleksandreešchu filiošofijā: neredšamo pašauli aptwerošcha, mušchiga, deewišchka doma, no kuras zehlusees redšamā pašauļe. Šcho ideju peenehma ari krist. tiž. un identifižēja **logos**, ar Krištu.

lojals, šikumišks, uštizams pašahwošchai walšts šahrtibai; **lojalitate**, šikumiba, padewiba walšts šahrtibai.

Łojola, Ignazs, paklihdīs španeeshchu brunneeks, jannibā šeels ušdšihwotajs, wezuma deenās palīša par leelu šwehtuli un nodibināja ješuitu ordeni, lai zihnitos pret protestanteem. Bežš nahwes († 1556. g.) tika eezelts šwehto tšchinā.

lofals, weeta, telpas; **lofališazija**, weetas eerahdšchana; ap-robešjošchana uš šinamu weetu; **lofališet**, weetu norobešjot.

lofantš, streikotajem strahdneekem atspihetejot ruhpnenezibas darbu nobeigšchana no ujnchmeju pušes.

lofazija, lectu waj weetu ijihrešchana; **lofators**, ijihretajs.

lofomobile, twaita mašchina, kas pati no weetas nefustas.

lofomotive, twaita mašchina, kas pati ņewi džen uš preekšču.

lombards, fišlu nams; krediteestahde, kura aišdod naudu pret fišlam.

lords, augstmanis Anglijā; **lordkanzlers**, augščnama prezidents Anglijā; **lordmajors**, **lordmērs**, pilšehtas galwa Anglijā.

Loris-Melikows, Aleksandra II kalps, ņlawens nihilisma apkarotajs un behdigas konstituzijas išstrahdatajs, kura tomehr netika peenemta (galwenais pretineeks Pobedonožews).

lornete, brilles, kuras uš kahta turot peeleeš pee azim; **lorbons**.
brille weenai azij.

loščha, politišku beedribu šapulzes weeta; ņewiščka weeta teatri.

loščet, dšihwot, apmeštees.

loterija, išlošešchana, laimes špehle.

lotofs, pee greekeem: nošaukums daščhadeem stahdeem ar ehđameem augleem; pee indeešcheem un egipteescheem: kraščhnaš uhđens rošes. Indeešču pašaules raditajs dus uš lotoša pušes, kura

lotto, laimes špehle. [ar to top par wišpašaules simbolu.

lowelafs, ņeeweešcheem bištams zilweks.

Lublinas unija, Polijas un Letawas ņaweenošchanāš Lublinas ņaeimā 1569. g.

lubu literatura, lehti tautas raksti ar mašwehrtigu, waj pat newehrtigu ņaturu.

luditi, strahdneeku pulki, kas 19. g. ņ. ņaščumā Anglijā laušās ņabrikās un ņadauņija winus wehrđsinatajas mašchinas.

luhģchanas mašchina, kubla weidigs trauks, kurā eemet uš papira strehmelites ušrakstlitas luhģchanas un tad greešč rinkti ar zilweku waj wehja un uhđens špehku; weenas reiņes ap-greeščanai taħds pat špehks, kā reiņes ņkaiiščanai. Teek leetotas pee budišteem.

luhģchanas ņiņnas, teek leetotas no wiņeem ņchiđdu wiħreešcheem, kam paħri par 13 gadeem, lai išpilditu 2. Moš. 13, 9.

lutratiws, leelu pelnu atmetošchs.

Lufrezija, romeešču pilšone, tika peešmeeta no ņehnuina dehla Seksta, tad uššauza wiħram un teħwam, lai winu atreebj un noduħrās. Šchiš gadijums dewa eemešlu tautai ņazeltees un nofratit ņehnuu juħgu.

lufulifšs, iščhehrdigs, ņčheedigs, loti bagats.

luffus, pahrleezigs frahichnoms, pahrpilniba; **luffuriofs**, frahichns, iſſchkehrdigs.

luna, mehneſcha deewe, mehneſis; **lunars**, uſ mehneſi atteezigs;

lupe, paleelinajamais ſtitls. [**lunatiſks**, mehneſchkehrdigs.

lupus in fabula, wilks paſakâ; kad wilku peemin, tad wilks flaht.

Lurda, pilſehta deenwid-reetrumu Franziâ, Pireneju kalnos, eewehrojama katolu ſwehta weeta, fur daudsreis parahdijusees jumprawa Marija. L. teef apmeſleta ifgadus no apm. 150,000 ſlimneefcem, turenes avota uhdeni iſwadâ uſ wiſâm malam ap 100,000 pudetu gadâ. Pahweſts liſta 1876. g. kronet L. deewmahtes bildi, 1891. g. eezehta L. deewmahtei par godu

lutwa, galwenais muſejs Pariſe. [ſewiichku ſwehtku deenu.

luzids, mirdſoſchs, ſpoſchs.

Luzifers, weens no daudsajeem welna goda wahrdeem.

M.

machinazija, wiltiga tihtoſchana ſajneegt nelahga mehrkus.

Madala, leelâ grehzineeze, ſas Tejum ſahjas maſgaja; atgreeſiga netifle; **Madalu patverſme**, eeſtahde, furâ uſnem netifles, lai tâs peeradinatu pee „fahrtingas“ dſihwes.

made in Germany, pagatawots Wahziâ.

madjari, ungari, ſomu ziltſ tauta.

madona, mana kundſe; ſwehta jumprawa Marija.

madrigals, melodiſts, pehz formas jauts, bet pehz ſatura pa-weegls dſejols.

maëſtro, meifters, ſkolotajs, ſawa aroda pilnigs pahrfinatajs.

Mafiija, ſlepena noſeedjneeku ſabeedriba Siziliâ.

magafine, noliftawa, frahtuwe, tirgotawa; **magafines ſchaujameem riſkeem**, ir eerihkota ſewiichka patronu magafine, no furas riſks, ſchaujot, pats peelahdejas.

magija, burwu mahſtla; **magiſ**, burwu mahſilineeks; **magiſts**, burwigs, peewelkoſchs, noſlehpumains.

magiſtrs, meifters, ſkolotajs; akademiſts grads, augſtats par kandidatu; **magiſtrats**, pilſehtas walde; **magiſtrale**, galwenâ linija (uhdens wados, elektriſkos wados, dſelſszetu tihtlâ).

Magna Charta, ſf. Leelâ chartija.

magnats, augſtakâs ariſtoſratijas lozeklis Ungariâ, Polijâ u. z. **magnets**, dſelſi peewelkoſchs afmens; **magnetifet**, magnaeta ſpehku leetot; **magnetifſts**, ar magnaeta ſpehku apbalwots, peewelkoſchs; **magnetifms**, magnetiſts ſpehks, peewiltſchanas ſpehks.

maguifizenze, godiba; augstskolas rektora un generalsuperdenta tituls.

Mahdijs, muhamedana gaidamais praveets, kuršch pabeigs Muhameda ussahhto darbu.

mahjas arests, šods, kuru usleek ofizeereem u. t. t. par maha-keem pahrkahpumeem un kuršch sastahw eefsch tam, ka šoditais nedrihst noteiktu laiku atstaht jawu dšihwokli.

mahjas meers, jeb dšihwokla neaistkaramiba, peeder pee pilsonu pamata teesibam un sastahw eefsch tam, ka **neweens** nedrihst mahja eenahst waj tur palikt beš jainneeka atwehles waj beš teefas špreeduma. Konstituzionelās walstis par mahjas meera trauzeschānu kriht šodā titlab eerehđni, kā ari privatpersonas.

mahjruhpnecziba, šihkruhpnecziba, ar kuru nodarbojas šemneeki blakus jemes darbeem; mahjruhpnecam pašcham peeder rajchojamee lihđsekli un pats wiņsch išpahrdod jawus rajchojumus.

mahkslas ruhpnecziba, mahkslas preeščmetu pagatavoščana leelumā: šihmejumi, malejumi, greejumi, pinumi, modelejumi, stikla, šelta, šudraba leetu išstrahđajumi u. t. t.

mahzibas brihwiba, daļa no apšinas brihwibas; teesiba mahzit un išplatit jawus ušskatus.

Maiden speech (mehđn išihšč), jumpravas runa; parlamenta lozekla pirmā runa.

Maintenona (Mentenona), frantschu karala Ludwiga XIV. leeka šeewa, kuras rokās atradās galwenā wara. Wina ar jawu šwehtulibu pamudināja Ludwiki atzelt Nantes editu, kas protestanteem dēwa tizibas brihwibu, un eejauza Franziju wairakos karos.

maiss, turku kweešchi, kukuruja.

maja šwehtki, wispasaules strahđneeku šwehtku deena, kuru starptautiskā strahđneeku kongresā Parijē 1889. g. nolehma šwinet katru gadu 1. maiju.

majestate, augstiba; augstakā wara un zeena, kas pirmatnē peedereja wišai tautai, bet wehlač tifa no froneteem warmašteem tautai nolāupita.

majestates nošegums, nošegums pret tautas zeenu un

majolika, šewišchka šanjaņa šuga. [droščibu.]

majorats, dšimtas wezakā lozekla teesiba mantot; nekustinams ihpaščums, kas arween paleek dšimtas wezakā lozekla rokās.

majorens, peeaudšis, pilngadigs.

majoritate, balšu vairākums. **Absolutā majoritate**, leclā puše no viņām nodotām balsīm; **relatīvā majoritate**, jāmehra balšu vairākums.

majoriset, pahrbaļot, ar pahršvaru nomahst.

mafafi, ehruu pašuga.

mafarišmi, par švehtigeem nošauzami (Mat. 5. 1—10).

mafabeji, karotaji par juhdu tautas patstahwibu 2 gadu šim-
teni preejch Kr.

Mafiawelišms, italeeja R. Mafiawelli (1469.—1527.)

šludinatā politika, kas neškatās ne uš tikumiškeem prinzipecem,
ne uš likumeem un teešibam, bet šeko dewiše; „mehrtis at-

maflers, widutajs weikala leclās. [taisno lihdsjektus.]

makro- jaliftenos: lecls.

makrobiotika, mahšļa muhšchu pagarinat.

makrokošms, leclā pašaule, pašaule wišā šawā pašchumā
(pretst.: mikrokošms).

makroskopišks, neaprunotām azim šaredšjams (pretst.: mikro-
skopišks).

maksime, prinziips, tikumišks pamata likums.

maksimums, wisleclakais, wišaugštakais, kam pahri newar eet
(pretst.: minimums).

maksimalā darba deena, likumā noteištais wisleclakais darba
štundu štaitš deenā.

makulatura, papiris, kas išleetojams tikai preiščhu eetihšchanai.

malandriini, pehrfami šlepkawas Itališā.

malarija, purwa drudšis, purwa gaišs.

maledikzija, nolahdejhana, gahnišchana; **maledizet**, nolahdet.

malers, nelaimē.

malife, nišnumš; **maliziošs**, nišns.

malstremš, uhdens wirpuli Atlantes okeanā pec Norwegijas

malstretet, mozit, špihdsinat. [krišteem.]

malužianišms, angļu tautšaimneeka Maltuša mahžiba, ka
šabedrištāis poštš un nelaimē nahst tikai no eedšihwotaju
pahrlēezigās wairošchanās, jo eedšihwotaji wairojotees geomet-
riškā, bet pahrtikas lihdsjekli tikai aritmetiškā progresijā.

nameluki, Egiptes waldneeka meešas šarģi; no krištiteem we-
zakeem dšimušchi, bet muhameda tizibā audšinati wehrģi.

namons, naudas elks; **namona kalps**, naudas peeluhdsjejs,

namuts, ijuirušī milšu elefantu šuga. [šihštulis.]

mandariņš, eerehdniš Kinā.

mandats, lihgums, ar kuru weens lihdsjejs (mandants) ušdod
otram (mandataram) išwešt kahdu weikalu; pilnwara, ko dod

- fuhtneem un tautas preefichstahweem. **Imperatīvs mandats** tautas parlamenta delegateem teef dots no wianu partijās lihds ar stingri noteiktu programu, no kuras atkahpjotees mandats teef atnemts.
- mandrils**, mešča welns, nifnu ehrmu šuga.
- mandrits**, muhks.
- maneerēs**, uswešchanās, parašča.
- manekens**, bubulis; neapsinigs, bej rakstura zilweks.
- manešča**, jahjamā škola; jahjamā weeta.
- manewrs**, darbības weids, nifis, kara pulku kustiņas; **manewret**, wišadi grofitees, lai kautko šašneegtu; kara pulkeem kustiņas iweest
- manifests**, atklahts, šwinigs pašinojums (waldības, partiju).
- Manifestazija**, atklahta eeskatu išrahdiššana; nepeekriššanas
- maniakalifks**, trakojoššs. [išrahdiššana waldības rišzibai.
- manija**, ahrprahriba, trakums, kaišļa teekšme pehz kautka.
- manikejeešči**, trešča g. š. pehz Kr. no peršešča Mani nodibinata, krist. tizibai radneeziga tizibas ščtira; studentu walodā: aišdeweji, kas paradu atprasa.
- manipulazija**, riškošchanās, darba panehmeens, darba weids, išweiziga kustiņa.
- manket**, pret peenahšamu weeglprahitigi ištūretees, nošawet, ištūhft.
- manna**, šalda šahdu šula, kas no mijas iššuhzas, gaišā šazeetē
- mansards**, jumta ištaba. [un tad no wehja teef išnehjata.
- mantika**, paregoššana.
- Mantscheštra škola**, tautšaimneezības wiršeens, kas prasa brihtwirdšneezību un pretojas waldības eejaukšchanās darba ušnehmeju un štrahdneeku kildās.
- mantu išdalīššana**, kapitalištiskā raškoššanas šahrtibā štrahdneeks dabū tika weenu dalu no šawas ištās pelnas; pahrejšā dala ištaiša tā šaukto wiršwehrtību, kuru šawā starpā išdala kapitalištī, gan šemes rentes, gan kapitala procentu weidā. Šozialištiskā raškoššanas šahrtibā par mantu dališšanu nebuhs ne runas, jo tad katra rotās nahks wiša wiņa pelna, tā ka neweenam nebuhs neka ko dalit.
- mann**, indeešču teikās pirmais zilweks, šaules dehls, areešču zilts tehws.
- mannals**, rokas grahmata tirgotajeem; rokam špehlejamo tautštinu rinda ehrgelēs (pretst.: pedals — kahjam špehlejams).
- manufaktura**, roku darbi; mašaka apmehra ruhneezība ar leelu darba dališšanu. **Manufakturas prezes**, wehrpumi
- manufapzija**, galwoššana ar parakštin. [un audumi.

- manu propria**, ar pašča rofu.
- manuskripts**, rokraksts (drukai nodomats).
- manus manum lavat**, rofa rofu maigā.
- mape**, grahmatu, rakstu u. t. t. šomina.
- marasmus**, meešas nešpehks no šlimibam waj ziteem eemesleem.
- Marats**, frantschu leelās republikas darbineeks, šchirondistu wadonis, tika nokauts no Šcharlotēs Nordē.
- maremas**, nešchehligi purwi Itālijas reetruma peeefraštē.
- margarins**, mahtšlīgs šweests, wiltots šweests.
- marginalijas**, malas peešihmes rokrakstos.
- mariawiti**, Polijā 1906. g. zehlušees katolu sekte, kas pahwesta neatšihst, preestereem ļauj prezetees un atmet daudj ahreju zeremoniju.
- marine**, juhras kara špehks; wiši walsts kara fugi.
- marinet**, šūvis etiki un piparos cetāifit.
- marianetes**, lelles, ar furam iſrahda teatri.
- maritims**, uš juhru atteezīgs.
- marka**, Wahzijas nauda = 100 feniau, apm. 1/2 rublis.
- marka**, šihme; **market**, apšihmet.
- markants**, azīs krihtošchs.
- marketenders**, tirgotajs, kas šaldatu nometnēs tirgojas ar ehdamam weelam.
- markšijms**, Karļa Markša mahziba, ar turu tas šozialijmam dewa stingri šinatništus pamatus, peerahdidams, ka kapitalištma attihštiba neatturami nowed pee rašchojamo lihdsjektu šoziališešanas. Markšijms mahza, ka štrahdneeku atšwabinašhana ir weenigi štrahdneeku pašču ušdewums un ka šozialistiškas šabedribas eefahrtošhana buhš eespehjama tikai tad, kad walsts wara buhš pahrgahjuši proletareešchu rokās. Wuhju laikos markšijms ir wišur štrahdneeku kustibam par pamatu.
- marmoret**, taišit marmoram lihdsjgu.
- maroders**, šaldats, kas atdalijees no ziteem, lai eetu laupit.
- marote**, šawada eedoma, jahjamais širdšihš.
- maršchals**, širgu ušraugs; ušraugs un wadonis šwehtkos un šwinigos gadijumos, šewiškli pee waldneeku galmeem.
- maršelesja**, pirmās frantschu rewoluzijas laikmeta zihnas djeesma, Rūschē de Vila (1792. g.) šadšejota; frantschu tagadejā walsts hinna.
- marta rewoluzija**, šahlās 1848. g. martā gandrihš wijās Wahzijas walstis un panahza eewehrojamas pahrgrosibas Wahzijas walstju šatweršmē.

martas nami, eestahdes, furās jaunās meitas ijmahza par **martialists**, faveivists. [padewigām kalponem.

martirija, mozeklu nahwe, apleezinaščana ar ašinim; **martirs** ašins leezineeks.

martirologs, stahsts par mozeklu dšihwi un zeeščanām.

marzipans, garščhigs maišijums no mandelem un zukura.

maša, weela; leels daudsums; mihzijums.

mašafret, šakapat, nobendet, šabendet.

mašasča, ahršteščana ar špaidišchanu un daušišchanu; **mašet**, mašasču iwest.

maščinerija, wairakas weenam noluhkam šaweenotas un weena ar otru šakarā stahwoščas maščinas.

maščhtabs, mehraulka, šamašinats mehrs.

Mašepa, kajaku wiršneeks, zentās Ukraini atšwabinat no leel-
treewu juhga, bet tita kopā ar Karli XII. no Pefera I. pahršpehts.

mašineeki, menšewiti, treewu šoz. dem. labais špahrns, kas
taktikas šinā tuwojas burščhujškam liberaku partijam (st. bol-
ščewiti leelineeki).

mašivs, štips, zeets, šmags, uguns droščs, no muhra.

maška, leeks gihmis; **maškotees**, pahrgehrbtees, išlittees;
maškarade, mašku balle.

mašoni, reliģiški-mistiškas beedribas, zehlās XIII. g. š. Wahzijā
un išplatijās wehlat pa wiju Ciropu. Wini šprauda šew par
mehrki west zilwekus pee titumiskas pilnibas, wispahrejas
brahlibas un weenlihdšibas.

mašturbazija, pašchapgahniščanās, onanija.

mater dolorosa, šahpu mahte, Marija šahpēs par dehlu.

matadors, šwarigs, eewehrojams wirs; wehršču zihštetajs
Spanijā.

materija, weela; **materials**, weela, no furās šo pagatawo;

materials, **materiels**, weelišs, leetiščs; **materialisms**,
filofošijas sistema, pehz furās dabā wišs ir weela, bet gars ir
tikai weens no weelas darbības weideem; **materialists**, ma-
terialijma peekritejs; materialprešču pahrdewejs; manifahrigs
zilweks. **Materialas interešes**, ruhpes par dšihwes ušturu,
zenščanās pehz naudas. **Materialprezes**, mašapštrahdatas
prezes no akmenu un stahdu walsts.

maternitate, mahtes stahwoklis; **maternitates prinzijs**,
noteiz, ša par ahrlaulības behrnu jaruhpejas tikai mahtei.

matriarchats, šadšihwes šahrtiba pee daščhem meščhoneem,
furā mahte ir dšimtas galwa.

matrifuls, šaraksts; leeziba par študenta ušnemščanu augštškolā.

- matrimonija**, lauliba.
- matrimonials**, uš laulibu atteezigs.
- matrone**, zeenijama wezaka fundje.
- maturefzet**, nogatawotees; **maturet**, nogatawot, pastidfinat.
- maturitate**, gatawiba, pilniba; **maturitates ekfamens**, pahrbaudijums uš gatawibu eestahtees augstiskolās.
- Maufers**, Maufera sistemas ņchaujamais rihks, sam loti leels
- maufolejs**, grešns ņapa peemineklis. [spehks.]
- mechanika**, maņčinu buhweš ņinatne un mahtņla; mahtziba par ņustibas ņpehkeem; **mechanikis**, maņčinu buhwetajs; **mechanikņs**, maņčinu weidā, tā maņčina bej apdoma; **mechanikisms**, maņčinas eekņeja eetaiņe; ar mechanikņu ņpehku dņenamš
- medials**, widejs, uš mediju atteezigs. [rihks.]
- medians**, wideja leeluma.
- mediats**, neteesņs; **mediators**, widutajs; **mediazija**, widutajiba, aišluhgschana; **mediatiset**, darit atkarigu.
- medijs**, **mediums**, widutajs, ņtarplihsņeklis, ņtarpperņona; **mediatifazija**, patņtahwigas walņs pahrwehriņchana par atkarigu walņti;
- meditazija**, pahrdomaņchana; prahtojošcha apluhtojšchana; **meditet**, pahrdomat.
- medizina**, ahrņtneezibas ņinatne un mahtņla; ahrņtu ņahles;
- medikis**, ahrņts; **medikaments**, ņahles, ahrņtneezibas lihsņeklis.
- medreņa**, muhamedanu augstiskola.
- medusa**, teikņimaina ņeweete ar iņchuhņņkam matu weetā, kura ar ņawu ņtatu iņkatru zilweku wareja pahrwehriņt par akmeni.
- meera draugi**, ņabeedriba, kura ar agiteņchānu, iņgadejeem ņtarptautiņkeem kongreņeem un parlamentariņku darbibu zemņchas panahņt wiņpahreju atbrunoņchānos un ņtarptautiņku kildu iņņņkiriņchānu ņņņireju teesās.
- meera piņpe**, indijānu leela, kraņņchāna piņpe, kuru wirņaiņchi aiņtuhpina meeru lihgņstot un laiņch aptahri wiņeem ņuhtneem un ziteem, ņas pee meera lihgņchānas peedalas. Meera piņpe teek tureta par ņwehtu.
- meera teesās** wiņpirmāņ ņpreeda teesju tautas iņwehletee ņņņireju teesneņchi pehž tautas paraņcham. Tagad tā ņauzamām meerteesam naw itin neņa kopeja ar iņņtām meera teesam.
- Meņistofels**, welns, launs gars, ņas wiņu noleedi; Goetes „Faustā“: dala no tā ņpehka, ņas allaiņch launu grib, bet labu rada; gars, ņas arween noleedi.
- megeera**, neņņhpeina ņeweete, ņurija.
- melameds**, ņņihdu ņkolotajs.

melaucholija, gruhtfirdiba; **melaucholifis**, gruhtfirdigs zilweks; **melaucholifts**, gruhtfirdigs.

Melanesija, salas Deenwidus juhrâ, no melnâs râsas tautam **melinitis**, spriðsinama weela. [apðsihwotas.]

meliorazija, semes un lauku uðlaboðçana ar nograhwoðçanu un apuðdenoðçanu; **melioRET**, uðlabot.

melfarts (pilsehtu tehninisch), Baala noðaukums pee daðçâm fenikeeðçhu ziltim.

meluðintneeki, atpakatrahpuði, kas ar spaideem un waras darbeem grib uðturet wezo fahrtibu un iðniðdet brihwibas kustiibu.

melodrama, űtatu luga ar muðiku, pee tam ar muðiku pawaditee wahrði neteek dűeedati, bet teek runati.

membrana, ahda, plehwe.

membrum, lozeklis.

Memento mori, peemini nahwi.

memoari, atminâs; peedsihwojumu uðsihmejumi.

memorabels, peeminas zeenigs.

memorandums, peesiñuju grahmata; diplomatiűks rakűts, furâ walðiba išteiz űawus uðűtatus par kaðdu leetu.

memoret; no galwas mahzitees, atminâ paturet.

memorials, weena no weikalu pamatgrahmatam.

memorija, no protokoleem űastahðits ihűs leetas fodola iðwiltums.

menascha, mahűturiba; no wairakeem traufeem űastahwoðçs daiűts ehdeenu iðneűűaűçanai.

menascherija, űwehriņa.

menaschet, taupigi apeetees.

mene, mene, tefel, npharűin, „űfaiitiis, űfaiitiis, űwehrtis un dalitis“, wahrði, furi Babeles tehninam Belűazaram paűludinaja galu; wiðpahrigi; wiðs, kas űludina galu.

menoniti, XVII. g. ű. zehlujees luteranu űekte; neűwehre un neet farâ.

mens sana in corpore sano, weűels garš weűelâs meeðâs.

menstruazija, mehneçhu űarpa űeeweetem.

mensura, mehrs; űtudentu duels.

menűurabels, mehrojams.

mentalreűerwazija, domâs paturets eebildums pret to, to paűs wahrðos išteiz.

mente captus, prahtu űaudejîs, bej jehgaš.

mentors, auðűinatajs, waditajs, padyma dewejs.

meridians, pusdeenās loks, liniija ap jemes lodi zaur abeem poleem.

meridionals, pusdeenās= deenwidu=; u; meridianu atteezigs.

mérite, nopelni. Ordens **pour le mérite**, ordenis par nopelneem, kuru pruschu karalis isšneedi tikai par šewišchi leeleem, ahrfahртеjeem nopelneem farā pret eenaidneefceem. Šaunakā laikā ar to apbalwots Stejelis par wina „ahrfahртеjeem“ nopelneem, Portarturu atdodot japaneem, kad wehl wiša ka peetifa, lai ilgi aišstahwetos.

merkantils, u; tirdšneezibu atteezigs; **merkantilā sistema**, eeskati, ka manufakturas attihstibai un tirdšneezibai tautšaimneezibā wisleelafais šwars un ka tautas bagatibu noteiz šelta un šudraba daudšums; **merkantilisms**, tirgotaju gars, teekšchanās pehz materialeem labumeem.

mèrs, birgermeisters Franziijā; **mèrija**, ratusis, pagastwalde.

mesalianše, lauliba dašhadu fahrtu lozektu starpā.

Mesalina, Romas keisara Klaudija netiklā un zeetširdigā šeewa; netikla, launa šeeweete.

mesianisms, mišiška mahziba, pehz kuras zilwezes pestišchana gaidama no šahdas tautas waj peršonas.

mesmerisms, ahrštešchana ar dšihwneeku magnetišmu pehz ahrsta Mešmera parauga.

mestizi, amerikani, kas zehlušchees eiropeešcheem un indianeeem šajanzotees.

metafišika, mahziba par pahrdabiškām leetam, kuras mušju juhtekleem naw pee-ejamas; **metafišikis**, metafišikas pehtitajs; **metafišikšs**, pahrdabiškšs, juhtekleem nepee-ejams.

metafora, lihdsiba; runa lihdsibās, wahrduš leetojot neištā **metakritika**, kritikas kritika. [nosihmē.

metalurgija, šinatne par metalu eeguhjchanu un apštrahdašchanu.

metamorfosa, pahrwehršchanās.

metempšichose, mahziba par dwehšetu širošchanu.

meteorits, no gaiša nokritis atmens.

meteors, krihtošcha šwaigšne; pehšichni ušnahkošcha un ahtri pahrejošcha šadšihwes parahdiba; **meteorologija**, šinatne par gaišu un ta parahdibam; **meteorologšs**, gaiša parahdibu pehtitajs.

Meternichšs, Auštrijas walšts waditajs 19. g. š. pirmajā pušē, reakšionars, kas nomahža katru brišwaku kustibu ne tikai Auštrijā, bet arī Wahziijā un Italiijā.

metode, darba weids; mahzibas weids; plans, pehz kura šahdu preešchmetu apštrahdā; **metodika**, mahziba, ša šinamu preešch-

metu apstrahdat; **metodisti**, pee sinama plana peeturotees; pehz metodeš.

metodisti, loti deembijiga jekte Anglija, šludina garigu atdsimšchanu no ewangelija mahzibas un fristigas izibas prinzipu ijwešchanas.

metonomasija, wahrda pahrgrosišchana, to pahrtulkojot zita waloda, peem., Schwarzerda weeta šauzotees par Melanchtonu, Kalnina weeta par Vergu.

metopisms, peeres ichuwes nešaaugšchana, ta ka ta paleet redjama.

metra, dšemdes mahte; **metrologija**, dšemdes mahtes šahpes.

metreja, leeka šeewa, mihtaka.

metrika, mahziba par dšejas usbuhwi; **metriks**, uš metriku atteezigs; uš metru sistemu atteezigs.

Metropole, wiršpilshehta, galwas pilshehta; **metropolis**, augštakais bištaps.

metteur en pages (metēr an pahjch), burtlīzis, kas šalīttas burtu rindas eedala lappužēs, lokšnēs, laitraksta numuros.

metrs, garuma mehrs Wakar-Eiropā = $3\frac{1}{3}$ pehdu.

metru sistema, par garuma mehru weenibu peekemts metrs jeb weena dešmitmiljonā data no Parijes meridiana zeturtdataš.

mezens, bagatneeks, kas šinatnes un mahkšlas weizina.

miasmi, šehrgu išplatitajas weelas.

Midasa aušis, ehjela aušis, kahdas Apolons peebuhra frigeeschu karalim Midajam, wina pahrlcezigās mutkibas deht; no tam

winam ir Midasa aušis, apšihmē: winšch ir bagats, bet neišglihtots un eedomigs ehjelis.

Minjona, mišliga, Goetes „Wilhelma mahzibas gados“ tehlotā mišliga šeeweete.

migracija, zelošchana; **migrācijas teorija**, eestats, ka jaunās dšihwneeku fugas zehlušchās no tam, ka dašchi to peederigee iželojuschi un pamajam jaunajeem apstahkeem peemehrojuschees.

migret, zelot.

migrena, štipras galwas šahpes (weenā pužē).

Mikado, jamanu šeišars.

Mikelis, weens no augstakeem wežās deribas engeleem, kam uštizeta Mošus aprašchana, pee kam winšch plehšees ar welnu, ar kuru tam bijis jazihnas ari zitas reišēs wairaklahrt. Winam par godu šwehti Mikeldeenu; **wahzu Mikelis**, wahzeeschu palama, apšihmē tiš daudš, ka wahzu lempis.

mikrobi, šihkti, nešaredjami dšihwneezini, kas šazel ruhšchānu un daudš šlimibu, teek šaukti ari par bāziteem un bakterijam.

- mikro**, masš.
- mikrokosms**, masa pašauļe; pašauļe masumā.
- mikromanija**, mašuma eedomas. Ar mikromaniju šaslimuščais šuhrojas, ka viņam nēka nāv, ka viņš nēfam neder, nēka nēwar, nēka nēnosihmē.
- mikroorganismi**, šihzinatās dšihwes buhtnes gan no stahdeem, gan dšihwneekteem; bakterijas.
- mikropsichija**, mastiziba, bailiba, mašistums domu gaitā.
- mikroskop**, wairojamais stikls; rihks, kas mašu preekšmetu ištatu paleelina; **mikroskopists**, šihks, mašs, tīfai ar mikro-
- mikstura**, mašijums, šajautums. [škopu eeraugams.]
- milesisti stahsti**, netikla rakstura stahsti.
- milieu** (milšeh), widus; apwidus un šabeedriškee apstahkli, kuros kahds ušaudsis waj dšihwo; itdeeniščas dšihwes ahrejee apstahkli.
- militarakademijas**, kara leetu augstīkolas, pee turām Kreewijā peeder generalschtaba akademija, artilerijas un inšheneeru akademija.
- militaratašhejs**, ofizeers, kas peekomandēts ahrijemju šuhzneezibai, lai eepašihštos ar tūreenes kara špekha ectaišem.
- militardšelszehlch**, kara waldes taišits un pahrwaldits dšelszehlch, kas noder galwenā kahriā kara wajadšibam. Tahds ir Kreewijā Aistapijas dšelszehlch.
- militars**, uš kara leetam atteezigs; **militarists**, kareiwists;
- militarisms**, brunotā meera sistema, kas muhju deenās pahrnehmusi wišas Ciropas walstis un ijšosta to šaimneezišto stahwolli; kara interešhu waldiba; kareiwists gars.
- militšhi**, pilšehtu un laufu kareiwji, kas tīfai wajadšibas gadījumā teek ešauti, bet meera laikos štrahdā katrs šawu amatu.
- miljards**, 1000 miljonu; **miljardars**, miljarda ihpašhneeks.
- millenijs**, laiktēts no 1000 gadeem.
- Mills**, Dichons Stuars, angļu filosošs, apriorijma un metafisikas apkarotajs, peerahda, ka wiša šinatne nahk no peedšihwojumeem un pamatojas uš indukzijās.
- mimesis**, waibštu pakaldarināšhana; zita zilweka wahrdu ijšmejošha pakatrūnāšhana; **mimetists**, uš mimesi atteezigs.
- mimika**, waibštu mahkšla, šihmju waloda; **mimikis**, waibštu mahkšlineeks.
- mimodrama**, drama beš wahrdeem, tīfai waibšteem išrahdama.
- mine**, ala; eja kalnraktuwēs; ala uššpridšinaschanas noluhkeem.
- minarets**, muhamedanu deewnama tornis, no kura garidšneeks tizigos šauz uš deewluhgšhanu.

- minazija**, draudeschana; **minatorifšs**, draudošchs.
- mineralogija**, dabas sinatru nošare, kas apšata mineralus, jeb atmenu walsti.
- minerali mehšli** semkopibā: salpetris, fossoriti, gipšis u. t. t.
- mineraluhdeni** atškiras no parastā avotu uhdens ar to, ka šatur šahlis un zitas mineralu dalas (žehru, dželši u. z.) teef leetoti ahrstneezibas noluhkeem. Dajši mineraluhdeni teef pagatawoti ari mahšligi (selters).
- miniatur**, mašumā, pamafinats.
- minimums**, wismajafais, wisjemafais, jem fura wairs newar eet (pretst.: maksimums); **minimalis**, wismajafais.
- ministrija**, walšts waldbiba; wisi ministri kopā; atšewišchka ministra pahršinas nodala.
- ministrs=residentis**, jemafās šchiras šuhnis; waldbibas preešch=stahwis ahrjemēs.
- ministru atbildiba**. Konstituzionelās walštis ministri atbild tautas weetneekem ne tikai par šaweem darbeem, bet ari par šejara waj karala riškojumeem, kuri arween šahdam no ministreem lihdsparakštami.
- ministru kabinetis**, no ministreem šastahwošchā waldbiba parlamentariškās walštis, kam peeder ištildošchā wara un kas atbildigs parlamentam; ministru kabineiu šastahda un wada **premjē ministrs**, jeb **ministru kabinetu preešchneekšs**.
- minorats**, jaunatā dehla preešchrozibas uš mantojumu (pretst.: majorats).
- minorens**, nepilngadigs (pretst.: majorens).
- minoritate**, balšu majakums (pretst.: majoritate).
- minotauris**, neswehrš wehršcha ištātā, kas bija jaehdina ar jaunekleem un jaunawam. Greeku waronis Tešejs winu nonahweja.
- minuzija**, šihkumi; **minuziofs**, uš šihkumeem wehrtibu leekošchs, pedantišks.
- Mirabd**, frantschu leelās reволuzijas laikmeta birgelu aistahws, dedšigs runatajš, konstituzionelas monarchijas aistahws.
- mirabile dictu**, brihnumš to teikt; **mirabile visu**, brihnumus **mirabilijas**, brihnuma leetas. [redset.
- mirakuls**, brihnumš, brihnuma darbs.
- mirascha**, tahtu semju un preešchmetu atšpogulojums gaisā; trahpjošcha ilufija, eedomas.
- mironu apgahnišchana**, netiklibas dšihšchana ar mironeem.
- mironu šadedsinaschana**, šensenis apglabajchanas weids, mironi šadedsinot pahrwehrt par pelneem, furus ušglabā

- sewiſchtoſ trauftoſ. 19. g. ſ. mironu ſadedſinaſchana atfal jahka nahſt modè aij weſelibas, ſaimneeziſkeem un eſtetiſkeem
- miriade**, 10000; neapſinams pulks. [noluhkeem.
- mirſa**, perſeeſchu printſcha titulis, jaſtahw aij preeſchwahrdā; mahzita wihra noſaukums, jaatrobas eepreeſch preeſchwahrdā.
- miſandrija**, wihreeſchu nihſchana.
- miſantropſ**, zilweku nihdejs (preſt.: filantropſ — zilweku draugs.
- miſerabls**, nelahgs, nelaimigs, noſchehlojams.
- miſere**, nelaieme, poſts.
- miſija**, uſdewums; zittizibneeku atgreiſchanas beedriba; ſuht-neeziſiba ar noteiktu uſdewumu.
- miſogamija**, bailes no laulibas; **miſogams**, laulibas nihdejs.
- miſoginija**, ſeeweſchu nihſchana; **miſogins**, ſeeweſchu nihdejs.
- miſopedija**, reebjums pret behrneem, ſewiſcki ſaweem paſcha; beeiſchi jaſtopams pee garā mahjeem zilwekeem.
- miſſa**, miſcha, katoļu deewalpoſchana.
- miſſ**, jaunkundſe (anglu), kam naw teeſibas uſ ledijas tituli.
- mister**, kungs (anglu); tahda zilweka uſrunas weids, kam naw zita titula.
- miſterija**, noſlehpums; iſrahdeſ, kuru weela nemta no bibeles; **miſterioſs**, noſlehpumains, tumiſhs.
- miſtiſikazija**, krahpſchana, mahniſchana, mulſinaſchana; **miſtiſizet**, krahpt, mulſinat.
- miſtika**, noſlehpumu mahziba; teekſchanās uſ noſlehpumainibu; **miſtiſks**, tumiſhs, noſlehpumains, neiſgudrojams; **miſtizizms**, filoſofijas wirſeens, ſawā eekſcheenē nogremdejojtees, atſiht pahrdabiſtās un deewiſchtās leetas.
- mistress**, (miſis) kundſe; tā angli uſrunā prezetas ſeeweetes, kurām naw teeſibas uſ ledijas tituli.
- miſzeles**, daſchadi rakſti, ſihlumi.
- mitinſch**, atklahta tautas ſapulze ſwarigu ſabeedriſku jautajumu iſſpreiſchanai.
- mitra**, brunu joſta; biſſkapa galwas ſega.
- Mitra**, ſenperſeeſchu gaiſmas deews, launu garu aparotajs.
- mitrāla**, kartetiſchu lahdiſch.
- mitraleſe**, kartetiſchu ſchaujams rihs.
- mits**, teiſa par pagānu deeweem; paſala, iſdoma; **mitologija**, mahziba par deeweem un ſenlaiſu waroneem.
- Mixed pickles** (miſjd pikles), ehſtgribu fairinoſchas peekodas no daſchadām ſaknem, kaſ ſapiparotā etiki ectaiſitas.

- mixtum** (mifstum), maifijums.
- mnemonika**, mahkla ftiprinat atminas ſpehju.
- mobiljars**, fuftinama mahjas mantiba.
- mobiljas**, fuftinams ihpaſchums.
- mobilifazija**, armijas ſarihkoſchana kaujas gatawibà; **mobilifet**, uſ faru iſrihtot, ſagatawot.
- mobilis**, fuftinams; gatawſ uſ faru.
- modalitate**, darbibas weids, ihpaſchiba, fahrta.
- models**, paraugs, weidols, preekſchſihme; **modelet**, no mahla, gipſcha waj waſka pagatawot maju tehlu, furu nemt par paraugu leelu ijgatawojot.
- moderantiſms**, mehrena waldibas fahrtiba; mehreno partiju eefkati.
- moderet**, remdinat, mihtſtinat; **moderazija**, remdinaſchana, mihtſtinaſchana.
- moderns**, ſcho laiku; jaunlaiku gaumè; **modernifet**, jaunlaiku gaumei peemehrot; **modernifazija**, wezà pahrtaiſſichana jaunlaiku gaumè.
- modests**, peeklahjigs.
- modifikazija**, iſſkata pahrtaiſſichana, weida pahrgroſſichana; **modifizet**, pahrgroſſit, pahrweidot.
- modulazija**, maina; balſs ſkanas maina; **modulet**, nofahrtot, **modus**, weids, mehrs. [balſi mainit.
- modus vivendi**, meerigas fatiſſimes nofahrtioſchanas weids.
- mohikani**, ſlawena indijanu karewju ziltis, tagad pawifam iſnihzinata; **pehdejais mohikanis**, pehdejais no ſlawenas jabeedribas.
- moſants**, iſſjobojojſchs, iſſmejojſchs; **moſetees**, ſobotees.
- molekils**, ſihkafà weelas dalina.
- moleſtet**, apgruhtinat.
- molochs**, amoneeſchu un moabeeſchu deews, furam upureja ari zilwefus.
- moloſkani**, kreewu ſette: neatſihſt ſakramentu un zeremoniju, aimet ſwehtos un kalpo deewam tikai ar ſw. rakſtu laſiſchann un pſalmu dſeedaſchann.
- moments**, azumirkliſ, brihdis; zehlonſ, ſwarigafà dala; **momentans**, azumirkliſ, pehſchns.
- monade**, nedalama leeta; ſpehka weeniba; nedalams weelas piziniſch.
- monarchs**, weenwaldneeks, patwaldneeks; **monarchija**, weenwaldiba; waldibas weids, furà wara peeder weenai perſonai, to mantojot no preekſchtetiſcheem; **abſolutà monarchija**,

patwaldiba, fur wiſa wara peeder tikai monarcham un zita likuma naw, kà ween tikai monarcha griba; **konſtituzionelâ monarchijâ**, monarcha waru aprobeſcho eeweheleto tautas weetneeku griba. **Monarchiſts**, patwaldibas peefritejs. **Monarchiſti-konſtituzionaliſti**, jeb **zariſti**, wiſatpafalrahpuligakâ politiſkâ partija Kreewijâ.

monemerifſs, weenu deenu ilgſtoſchs.

monera, ar dſihwibu apbalwots olbaltuma pizinjch.

monet, atgahdinat, nopelt; **monitèrs**, atgahdinatajs, paſinotajs.

moneta, naudas gabals, nauda.

moniſms, filoſofijas mahziba, kas paſauli uſluhto par nedalamu weenibu un atſihst, ka paſaule un deews, meesa un gars ir neſchſkirmi un nedalami (pretſt.: dualiſms — diwu prinzipu

mono-, ween-

[waldiba.

monofitetiſſs, no weena zelma zehlees; weeniſſs.

monofobija, bailes kautkur weenam palikt (jaſtopams pee nerwu ſlimeem.

monogamija, weenlauliba: weenam wiſram weena ſeewa.

monogeneſis, wiſu zilweku zelſchanâs no weena pirmpahra.

monograms, ſawihiti wahrda ſahkuma burri.

monografija, ſinatniſſs rakſts, kurâ apluhkots weens atſewiſchſs

monofſs, brille weenai azij. [preeſchmets waj jautajums.

monokratija, monarchija, patwaldiba.

monolits, leels weengabala akmens (tiklab iſſtrahdats, kà ari neiſſtrahdats).

monologs, ſkats waj runa teatra iſrahde, fur weena pati perſona runâ pee ſewim waj ari uſ ſtatitajeem.

monometaliſms, tikai weena metala leetoſchana naudas wehrtibas noteiſchanai, pee kam zitu metalu naudai tikai iſmainas wehrtiba. Kreewijâ no 1896. g. eeweſts ſelta monometaliſms.

monopols, teeſiba weenam paſcham darbotees ſinamâ arodâ (tirdſneeziſbâ, ruhpneeziſbâ); monopola teeſibas war peederet perſonai, beedribai un ari walſtij. Pee mums, peem., deg-wihna monopols peeder fronim.

monoteiſms, tiziba uſ weenu deewu; **monoteiſts**, weena, **monotons**, weenſkaniſs weenmuligs. [deewa pecluhdſejs.

Monroe-doftrina, „Amerika amerikaneem“ dewiſe, uſſtahdiia no Dſchemja Monroe, pehz kuras eiropeeſcheem naw nekahda eejaufſchanâs amerikani dariſchanâs.

monſtrums, neſwehrs, ahmekliſs, nejauks radijums; **monſtroſs**, nejauks, nelahgs.

montanjari, radikalā partija leelajā frantschu revoluzijā, kà
montans, kalnu, kaluraktuvju. [ari 1848. g.

monteers, maščinu uſtahditajs un apfalpotajs.

Monte-Karlo, pilſehtina Monako kraſiſtē; tur atrodās ſlawenā
ſpehles elle.

monuments, peemineklis; **monumentals**, warens, leeliſks.

morale, tukumiba, tukumibas mahziba; **moralisks**, tukumisks;

moralists, tikumum mahzitaſs; **moraliset**, tikumus mahzit.

morbids, ſlimigs; **morbidityate**, ſtatistiſkā ſkaitli, kaš norahda,
ziš zilweku ſlimo; **morbis**, ſlimiba.

morenas, klinſchu blaški un drupas, kuras gletſcheri no kalneem
nones leja.

morfis, ſtipra gists, kuru mašā mehrā leeto ari kà meega ſahles
un pret nerwu ſahpem; dašchi ſlimneeki peerod pee morſija
leetoſchanas tiš leelā mehrā, ka domajas newaram bej ta dšihwot,
un leeto to arween, ar ko ſaboja galigi ſawu organizmu. Tahdu
kroniſku ſagisteſchanos ar morſiju ſauz par **morſiniſmu**.

morfologija, botanikas noſare, kaš apſkata ſtahdu un winu
daļu weidu un uſbuhwi.

morganatiſka lauliba, lauliba pee kreijās rokas; lauliba ar
ſemas kahtas ſeewu, kura nemanto wiſtra kahtas un preekſch-
rozibu.

morgens, wahzu ſenakais ſemes mehrs, tiš leels gabals, kuru
weenā rihtā war apart waj nokopt (apm. puhra weeta).

morituri, tee kam jamirſt. **Ave Caesar, morituri te salutant**,
ſweiks, Bejar, tee, kam jamirſt, te wi ſweizina.

mormoni, 1827. g. Amerikā nodibinata ſekte, kura atſihst dweh-
ſelu ſiroſchanu, mantas weenlihdſibu un daudſſeewibu.

morofs, ſapihziš, ſtumijch, gaušs.

mors, nahwe.

mortalityate, mirſtiba.

moſaika, no kraſhaineem akmena, metala u. z. gabalineem ſa-
liks iſſtrahdajums.

moſaiſms, Moſus mahziba; judu tižiba.

moſcheja, muhamedanu deewa nams.

motiws, eemeſls, dſineklis; pamata temats; **motiwet**, uſdot
eemeſlus, pamatot.

motors, kuſtinataſs, dſinejs; mašchina, kaš dſen zitu maščinu
waj eetaiſi; **motorisks**, kuſtinoſchš, dſenoſchš.

motto, kodoligs teifums, kaš liks grahmatas, nodatas waj
rakſta preekſchgalā, noteiz ta wirjeenu un garu.

muſtijs, turku augſtakais teeſneſis un preekſteris.

muhſchigais meers, kuru ſlehdſ pehž iffatra kara, peeder pee teem meleem, uſ kureem dibinajaſ wiſa tagadejâ ſabeedriba.

muhſchigais ſchihdſ, teiſimainſ ſchihdſ, kaſ pret ſtriſtu apgrehkojees un par ſodu tapis nemirſtigſ. Nemeera pilna zilweka ſimbolaſ, kaſ wiſu iſdſihwojiſ un peeredſejiſ un tikaſ pehž nahweſ ilgojaſ.

mufati, balteem un melneem zilwekeem kopojoteeſ zehlujcheeſ pehžnahtſchi.

multum non multa, daudj, bet ne daudjumu, t. i. ſwara kriht ne kwantitate, bet kwalitate.

mumija, eeſwaiditiſ iſkaltiſ lihkiſ.

münchhauſiade, ſamelojumſ, netizamaſ ſtahtſiſ, tâ ſauktiſ pehž barona MÜNCHHAUſENA wahrda, kurſch labpraht ſtahtſija netizamuſ peedſihwojumuſ no ſaweem zelojumcem, kara un medibaſ atgadijumeem.

mundet, tihrit, tihri norakſtit; **mundazija**, norakſtiſchana tihra; **mundumſ**, tihreſ norakſtiſ.

mundus vult decipi, ergo decipiatur, paſaule grih tiſt peewiſama, tapehž lai ta teek peewilta (pahweſta Pawila IV iſteizeeſ).

munizija, kara krahhjumſ, ſchaujamee peederumi.

munizipalitate, pilſchtaſ paſchwaldiba; **munizipaliſazija**, atlahtu eeſtahtſchu un uſnehmumu pahreeſchana no privatuiſnehmeju rokaſ pilſchtaſ kopihpaſchumâ.

muſa, mahtſlaſ un ſinatnu deewe; ſengreekeem bij pawijaſ 9 muſaſ.

Münzerſ, Tomſ, uſſtahtjaſ reformazijaſ laika neween pret pahweſtu, bet ari pret puſreformatoreem, praſidamaſ pamatigu pahrgroſibu baſnižâ un walſti, wiſu waldneeku nogahſchamu un komuniſtiſkaſ deewa walſtiſ eeweſchamu.

Murawjewſ, Mikeliſ, potu un leiſchu bende. 1863. g. potu dumpi tika eezeltſ par Wilnaſ generalgubernatoru, kurâ amataſ palika lihdiſ 1865 g., pa ſcheem diweem gadeem noſlepſawodamaſ tuhtſtoſcheem zilweku un iſſuhtidamaſ weſelâm ſahdiſcham uſ Sibiriju.

muſeja, mahtſlaſ raſchojumu waj ſinatneſ peederumu uſglabaſchanaſ atwehletaſ telpaſ.

muſikalijaſ, muſikaſ rakſti, noteſ; **muſikaliſtiſ**, muſiku protoſchſ.

muſkulatura, kaſhda indiwida wiſi muſkuli.

muſkuliſ, galaſ ſloſtne (ſarkanaſ gala), kaſ lozekli kuſtina;

muſkuloſſ, ar ſtipreem muſkuleem.

mutatiſ mutandiſ, ar wajadſigeem pahrgroſijumeem.

mutazija, pahrmaina, pahrgroſiba; **mutet**, pahrmainiteeſ, groſiteeſ.

mutualifms, mehrens jozialistu wirjeens, prudonijs, *fr.* to. **my house is my castle** (mei haus is mei kahl), mans nams ir mana pils. (anglu paruna). Sihmejas uš dšihwoflu neaifkaramibu. Polizija nedrihft eelaustees dšihwofli ar kratifchanas noluhfeem.

N.

nabobs, zilweks, kas netaisnā fahrtā mantu šarautis, dšihwo pahrleezīgā gresnumā.

nadirs, kahju punktš; wistahlakais punktš pee debesim aij semes widus punkta (*pretst.*: zenits).

nafta, semes eka, no kuras ištahdā petroleju.

naīws, dabigs, beš iſlikšanās, walširdigs, nesinatajs; **naīwitate**, dabigums, walširdiba, weentahričiba.

naratiws, ſtahstočs; **narazija**, ſtahsts.

narfose, eemidſinaščana, nowadiščana nejuhtibas ſtahwofli; **narfotifts**, eemidſinočs, apreibinočs.

naſals, uš degumu atteezigs.

naſirejs, iſwehlets, iſwehtits; pee juhdeem tahds zilweks, kas noſolijees reibinočs dšehreenus nedsert, matus nezirpt un mironus neaiſſfahrt.

naſirs, turku augſtako eerehdnu titulis.

natiwifti, amerikānu partija, kas tureenes eedſunteem zenščas dot leelakas teſibas nekā eezelotajem.

natiws, eedſimts.

natura, daba; eedſimtās ihpaščibas; **naturalee klaufchi**, nodewas darbā waj graudā (*zeku klaufchi, ſchkuhtes, kara deeneſts, ſeezini u. t. t.*); **naturalijas**, dabas raſchojumi;

naturaliſazija, eezelotaju uſnemščana pawalſtneezibā; **naturalifms**, wirjeens rakſtneezibā, pehz kura dšihwe attehlojama tahda, kahda ta ir, beš idealifešanas; deewa atmeščana, dabas tižiba; **naturalifts**, naturolihma peekritejs.

naturels, dabifkas ſpehjas, teekšmes, dahwanas.

naturalia non sunt turpia, kas dabifks, tas naw reebigs.

nawals, uš fugneezibu atteezigs.

nawigazija, fugneeziba, fugoščana; **nawigazijas ſkolas**, juhrneezibas ſkolas.

nazija, tauta; **nazionali**, tautifks; **nazionaliſts**, tautibneeks;

nazionaliſms, tautas mihleſtiba; **nazonalitate**, tautiba.

Nazonaliſet, peekemt ſinamā nazijā, padarit par tautas ihpačhumu. **Semes nazonaliſeščana**, ſemes atnemščana

privatihpašchneekem un pahrwehrihana par tautas kopihpašchumu, no ka teef dots katram tik daudz, zif winšch pats war apstrahdat.

Razionalliberaki, wahzu reichstaga partija, fura aijstahw mehreni progresiwās buršchuajijas intereseš.

Razionalais konvents, sk. konvents. **Razionalā šapulze**, tautas weetneeku šapulze pehž revoluzijas, kam jaištrahdā likumi par jaunu walsts šatweršmi.

Fransijā tahdas šapulzes noturetas 1782.—1792. g., 1848. un 1871.—1876. gadam; Wahzijā 1848.—1849. gadam.

Razionalitates prinzijs, eeskati, pehž kureem weenas žilts tautam jabeedrojas ari politiskā šinā.

negazija, noleegums, wahrdinšch „ne“.

negatiws, noleedšojšch, atzelošch, (presti.: pozitiwš, apstip-

neglišcheja, mahjas ušwalkš, nakts ušwalkš. [rinošchš).

negoziantš, weikalneekš, leeltirgotajš.

Neguš, Abišinijas waldneekš.

neitralš, bešpartejiskš, nepeederošchš ne pee weenas no šildu wedejām pušem. **Neitralitate**, bešpartejiba, atturešchanās no cejaušchanās žitu šildās.

neitrališet, darit par neitralu; atzelt, iņnihžinat (eešpaidu).

nekrolatrija, mironu peeluhgšchana.

nekrologš, nahwes wehštš; nomirušchja žilwefa dšihwes apraštš.

nekromantija, paregošchana, mironu garuš iļšaužot.

Nemesiš, šengreeku taišnibas un atreebibas deewe.

nemo, neweensš, nefas.

nemo ante mortem beatus, pirms nahwes neweensš naw **neo** (šaliktuoš) jaunš. [šaužamš par laimigu.

neofits, jaunpeenemts beedriš.

neofobš, jauneewedumu naidneekš.

neofatolizizimš, jaunš wirjeensš katolu tizibā, kas atmet daudz mahntizibas un zeremoniju.

neologizimš, jauneeweštš wahrdi walodā, kas jau eeguwišchi pilšonu teešibas.

neoterizimš, jauninajumu fahre politiskās leetās.

nepotizimš, radneeku eelišchana eenešigos amatoš un weetās.

nerwošitate, nerwu šlimiba; šlimiga šairiba; **nerwošš**, šabojateem nerweem.

nervus rerum, leetu nerwš; galwenais leetu dšineklis, nauda.

nescio, nešinu.

nestoriani, weza šekte, kas mahza, ka jumprawa Marija dšemdejuše tikai žilwetu, bet ne deewu.

netto-eenehmwi, skaidri eenehmumi, ijdewumus atrehkinot;

netto-fwars, prezes fwars, eepafajumu atrehkinot.

neuralgija, nerwu jahpes.

neurastenija, nerwu nespehks.

neurologija, mahziba par nerweem.

neuropatija, nerwu slimiba.

neurose, nerwu slimiba, pee kuras naw nojaušjamas nekahdas pahrmainas organismā.

nianša, nokrahša; nejuhtama pahreja no spilgta uš maigu.

nihil, nefas; **nihil ad rem**, tas leetu negroja.

nihilisms, wiša pastahwoščā noleegums; teefime nojaukt pašahwoščo walsts fahrtibu un šabeedriškos pamatus; **moralistais nihilisms**, teefime atzelt starpibu starp labu un ļaunu; **nihilists**, nihilisma peekritejs.

nil admirari, ne par to nebrihnetees.

nimbs, **nimbus**, staru wainags ap deewektu un šwehto galwam; leels špoščums.

nimša, nahra. **Nimšomanija**, traktums pehž wihra, newaldama kaišliba.

nirwana, budistu ideals: pilnigakais dwehseles meers un aijmirščanās beš eegribam, dšinam un domam; šwehtlaimiga atšchirščanās no pašauldes; ijdšičhana, ijšušchana, nebuhtiba.

nišča, pusapaščch waj stuhrains padšilinajums šeenā, tā pee logeem muhra šeenās.

nivelet, nolihdšinat, weenadu padarit; **niveleščhana**, šemes šlihpuma nošwehriščhana, lihdsinaščhana.

nobels, augštirdigs, freetns; **nobleše**, leelmaniba, freetnumš.

nobilitate, diščkundšiba.

noblesse oblige, leelmaniba ušleef par peenahkumu (augštirdigi riščfotees).

nodokli ir **teeščhi**, kad tee teef ušliski peršonas (galwas nauda) eenahkumam waj ihpaščhumam, un **neteeščhi**, kad teef nemti no pretščhu raščotaja un tirgotaja, kuri tos ušwel patehretajam (akziše, muita); neteeščhee nodokli wišai šmagi gulstas uš nemantigo šchiram, jo tos mehdi ušliski wišnotat wišwajadšigakām prezem (šehrfozineem, šahlij, zukuram, petrolejai u. t. t.). Wištaišnaķee ir **eenahkumu nodokli**: jo wairaf žilwekam eenahkumu, to teeju wairaf tas maščā nodoklu. Ēeenahkumu nodokleem jabuht **progresīweem**, t. i. jo leelafi eenahkumi, to teeju leelaks prozents no eenahkumu ņumas jamatšā nodoklos.

nolens volens, gribot negribot.

noli me tangere, neaiščkar manis.

- nomadi**, ganu tautas, staiguli
nomenflatura, nošaufumi, furi leetojami fahdâ sinatnes waj mahšklas arodâ.
nominals, tikai wahrda, ne šatura pehz; **nominalwehrtiba**, ne wis ihstâ wehrtiba, bet ušrafšitâ, jeb wahrda wehrtiba.
nomina sunt odiosa, wahrdi neteef mineti.
nomokratija, likuma waldbiba; tahds waldbibas weids, kur wiši warenee šahw jem likuma (pretst. autokratija).
non olet, nešmird (no netihreem awoteem šmelti eenahkumi).
non plus ultra, lihds beidšamam, nepahršpehjami, par to pahri ne.
non possumus, mehš newaram (tahlaf).
nouſenſs, blehnaš, nepraštiba, nejehdšiba.
nouſchalanſe, newiſchiba, pawirſchiba; **nouſchalants**, newiſchigs, pawirſchs.
norma, likums, preeſchrafšts, mehrs; **normals**, fahrtigs, pehz likuma; **normala darba deena**, likumâ noteiſts darba laika
normet, normu nolift, nofahrtot. [ilgums deenâ.
noſtalgija, ſehraš pehz dšimtenes.
nota, **note**, peeſihme; tirgotaja rehtins; diplomatiſks rafšts no weenas waldbibas otrai.
notabli, bagatneeki, mahzitee un augštas fahrtas wiſri.
nota bene (N.B.), eewehro labi.
notabilitate, zeena; eewehrojama perſona.
notars, doſumentu apſtiprinatajs eerehdnis; ſkriſhweris.
notet, atſihmet, peeſihmet; **notize**, peeſihme.
notoriſks, wišpahr paſiſhtams.
nowators, jauninatajs.
nowela, jauns likums.
nowele, ſtahšts; **noweliſts**, ſtahſtu rafštneeks; **nowelete**, ſtahſtiſch.
nowitates, jaunas prezes tirdšneezibâ; jaunas grahmatas, jaunas lugaš.
nowize, floſteri eeſtahjees, bet wehl par muhku neuſnems zilweks; pahrbaudiſchanaš laikâ atrodoſchees beedribas lozegliš.
nowuns, faš jauns; wehl nefad nebijiš.
nudazija, atſegſchana, atflahſchana.
nuditate, failums, neſauniba.
nulifikazija, atzeliſchana, iſbeigiſchana.
nulifizet, atzelt, iſnihzinat, iſbeigt.
numeret, ar ſkaitleem apſihmet.
numiſmatika, naudaš, monetu ſinatne; **numiſmatikiš**, monetu paſinejš.

nunzijs, pahwesta diplomatišks agents pee Eiropas walstju galneem.

O.

oase, augliga weeta šmilšchu tukšneši.

obduktzija, lihka usschkehršana un apstatišana no teesas pušes;

obduzet, lihki usschkehrst un apstatit.

obdurazija, firds apzeetinašana; prahta apstulbošana.

obeliska, peeminas stabs; augsts, tšhetrkantains stabs ar šmailu galu.

objekts, pehtijamais, apspreeschamais preekšmets; **objektivs**, leetiškšs, nepartejigs; **objektivitete**, leetiškšiba aptwerot un apspreeschot.

oblate, apasch lafas piks wehstulu aiššpeeschanai; deewmaiše.

obligatorišks, peespeests, likumā noteikts. (pretst. fakultatīvs).

obligazija, paradu šihme; wehršpapišs.

obliščet, labumu, patišchanu padarit.

oblomowisms, pehz Gontšcharowa romana warona Oblomowa darinats wahršs, ar furu apšihmē raksturus ar leelām špehjam un kreetnu išglihtibu, bet kureem truhkt išturibas un špara un furu špehšas tapehz nonihkt bešdarba šapnošanā.

obroka gabali, jemes gabali, šwejas uhdeni, dširnawas, ehkas un t. t., kas peeder walstij waj komunaleestahdem un teef ištrenteti.

obserwanze, apluhkošana; pahrraudšiba, parašča, likums.

obserwatorija, štatitawa; šwaigšchnu apluhkojamā un pehtijamā eestahde; **obserwators**, apluhkotajs, šwaigšchnu pehtitajs.

obserwet, apluhkot.

obškurs, tumššs, nemanhžits, nešaprotams, šlepens; **obškurants**, tumšonis, išglihtibas nihdejs; **obškurantisms**, tumšibas gars; naidš pret išglihtibu un gara gaišmu.

obšolets, nowežojees, neleetojams.

obštakls, kaweklis, šchkehršlis.

obštinars, štuhrgalwigs.

obštrukzija, pretošchanās, kaweschana; parlamenta taktika nowilzinat waj nepeelaišt newehlama likuma peenemšchanu; kaweschana, trauzeschana, pahrrtraukšana.

obšzens, netihšs, nešchkihtšs.

ochlokratija, jemo šchkiru waldiba.

oda, liriska šlawas dšeešma.

odaliska, austrumneefu wareno balta wehršjene.

odelstings, augšchnams Norvegijā (apakšchnams lagtings, abi kopā — stortingš).

oderint, dum metuant, lai vini nihst, ja tīfai bihtas.

odeons, leelaks lokals teatra, musikas un dejas ušvedumeem.

odiošs, nihstams, nezeesčams.

Odiseja, ņengreeku waroku dseešma par Odiseja peedšihwojumeem

odontologija, mahziba par ņobeem. [pehž Trojas kara.

ofensīve, ušbrukums; **ofensīvs**, ušbruhtoščs, aiškaroščs.

oferet, peedahwat; **oferete**, peedahwajums; **oferents**, peedahwatajš.

ofīzials, ofīziels, atlahtš, no waldibas išejoščs.

ofīziantš, apkalpotajš, eerehdniš.

ofīziošs, pušofīzials; ņem waldibas eešpaida stahwojščs, bet no tās teešči neišejoščs.

oksidazija, ruhšešana; metalu ņaveenoščanās ar ņlahbekli;

okšids, metala ņaveenojums ar ņlahbekli.

oktobristi, 17. oktobra ņaveeniba, kreewu politiška partija, kura peeteef ar 17. okt. 1905. g. manifestā ņolitām brihwibam.

oktroajeta konstituzija, uš waldibas inīziatiwi, beš peeprašičhanas no tautas pušes, dota konstituzija (peem. Ludwiga XVIII

okulīstš, azu ahrstš. [chartija).

okultīšms, kopapšihmešums tām parahdibam dabas un diwešjeles dšihwē, kuri ar tagad pašihstameem dabas špeškeem leelas buht neiššlaidrojami (hipnoše, telepatija, domu pahrnešana, ņonnambulīšms).

okupazija, eeneššana (ņemes, pilšehtas); **okupet**, ar waru

okzidents, reetrumi, reetrumu ņemes. [eenemt.

oligarchija, waldibas weids, kurā wiža wara atrodas priwiliģeto ščkiru nedaudsu lozektu rokās.

Olimps, kalns Greakijā, kur bija ņengreeku deewu mihtne.

olimpiade, laikmets diwu Olimpijas šwehtu starpā (4 gab).

omega, pehdejašs burts greeku alfabetā (ω).

omens, šihme, paredšešana, jaušma par nahšamām leetam;

ominet, paredšet; **ominošs**, launu paregojoščs.

omniwori, wiža ehdeji.

onanija, pašchapgahnišanaš, ņaunuma datas fairinot; **onanet**, onaniju peekopt; **onanistš**, onanijas peekopejš.

on dit, tā runā; lauščhu mehles.

operazija, darbiba; ņašlimuščha lozektla nogreešana, atnemešana, ušdursšana u. t. t.; kara pulku rihtoščanās pret eenaidneeku; **operet**, išdarit operaziju.

opponents, pretineeks, pretimrunatajs; **oponet**, pretotees, pretim runat, eebilst; **opofizija**, pretošchanās ar wahrdeem waj raksteem; pretpuše, naidigā partija.

oportunistis, zilweks, kas eelaiščas kompromišos, stingri pee ņaveem prinzipeem neturedamees; **oportunisms**, riškošchanās pežz apstahkeem.

oportuns, isdewigs; ištā laikā noteekošs.

oprimet, apšpeest, nomahst.

optika, mahziba par gaišmu un par redsešchanu; **optikis**, optikas pehtneeks, britlu taišitajs.

optima forma, labatā weidā.

optimati, labi domataji, labi noštahditee, aristokrati.

optimisms, filosofiska teorija, ka šchi pašaule no wišām domajamām pašaulem wislabatā; dšihwes ušškats, kas wišu ušluhko no labās pušes (pretst.: pešimisms).

optimists, optimisma peekritejs; zilweks, kas wišu ušluhko no wislabatās pušes.

opus, darbs, raksts, kompozizija.

opzija, wehlešchana; **opzijas teešiba**, wehlešchanas teešiba; teešiba, kuru, ar lihgumu kahdu apgabalu zitat walstij atdodot, peeškir eedšihwotajeem iwehletees, palikt ņem bijuščas waldibas.

ora et labora, „luhdi deewu un štrahdā“, pašihstamā štrahdneeku kalpinaišchanas formula.

orafuls, deewu išteikums par nahkotni; weeta, kur šchahdus išteikumus dod; gruhti ņaprotams waj diwdomigs išteikums.

orals, mutiškis.

orangutangs, lihdi ar gorilu un šchimpanši ņaštahda zilwekeem lihdiško ehru grupu.

oransherija, ahrņemju stahdu audšetawa.

orators, runatajs; **oratorika**, runas mahšila; **oratorija**, garigs dšeedams gabals.

ordenis, muhtu beedriba, brahliba; goda ņihme ņwaigšchuu **ordera**, pawehle, ušdewums. [un frustu weidā.

ordinazija, garidšneeka eešwehtišchana amatā; **ordinet**, eešwehtit; parakstit (ņahles).

ordinarijs, ņahrtijs profesors; klases školotajs; galwenais ahrstetajs ahrstu konsultazijā.

ordiners, parasts, ņems, nelahgs, nefreetns.

ordonanze, karala waj keijara pawehle; ņaldats waj ofizeers, kas pawehli aišnes.

Orsejs, ņlawenafais no wišeem ņengreeku teiku laikmeta dšee-datajeem.

organs, rihts, juhteklis, lihdsjeklis, widutajs; **organisms**, organu šakopojums par dšihwu ķermeni, eerihšojums; **organists**, ar organeem apbalwots, šaaudšis, ar dšihwibas šikumeem šakarā stahwojšs; **organiskas buhtnes**, šahdi un dšihwneeki; **organiset**, eerihšot, eefahrtot; **organisazija**, eefahrtoššana; zeesča, nokahrtota šabeedriba šinamu mehrku šajneegšanai; **organizators**, eerihšotajs, nokahrtotajs.

organists, ehrgelneeks.

orgija, trašiskas, netiskas dšihres; **patwalaš orgija**, patwala beš mehra un gala.

orientetees, ar apwidu eepašihtees; iimanit, fur atrodees, aprašt.

orients, austrumi, austrumu šemes; **orientalistis**, austrumneeku; **orientalisti**, austrumneeku walodu pratejš.

originals, pirmatnejais, pirmrakšts; šawadneeks; **originels**, **orkans**, loti štipra wehra. [šawads, ehrmots.

orkestrs, šengrekeem dejas un dšeedaššanas laukumš, tagad teatros mušikantu weeta; wišt mušikanti, kas šopā špehlē;

orkešret, mušikas gabalu eerihšot šihgu un puššhameem **orkus**, mironu walštš. [instrumenteem.

orleanisti, františhu politiškā partija, kas teezās atjaunot monarhiju, Orleanas herzogu par karali eezetot.

Orłowi, kreewu augštmanu dšimta, zehlušees no dumpigā šteliza Iwana Orłowa, kuru Peters I. gribeja nogalinat, bet drošširdibas deht apšehloja. Iwana dehla dehli nogahša no trona Peteri III. un eezehla Katrinu II. par kejšareeni. Bezafais brahlis, **Grigorijs**, bij Katrinas mihtafais (no winu šafara zehlušees grafu Bobrinsku dšimta), apšpeeda Maškawā tautas dumpi (1771. g.), wehlaš palika trakš. Dtrs brahlis, **Aleksejs**, pats ar šawām rokam nošhnaudja Peteri III.; tas teek šlawets par Išhejmas waroni. Šikumigu pehznahzeju brašteem Orłoweem nebija; tagadejee Orłowi zehlušchees no winu ahrlaulibas behrneem.

Ornuzds, šenperšeeshu augštafais deews, laba prinzišs, awots, no kura išplušt wišs, kas pateejš, labs un šhkihštš, kā ari šikumiba, fahrtiba, gaišma un dšihwiba. Winam pretim stahw **Ahrimans**, launuma prinzišs.

ornaments, išrotajums; **ornamentika**, išrotāššanas mahšla; **ornamentet**, išrotat.

ornats, grešns apgehrebs (garidšneekem).

ornitologija, mahziba par putneem.

orografija, falnu apraštš; šemes wiršus apraštš.

ortodokfija, pareišà mahziba, pareistiziba; (pretst.: heterodokfija — walodu mahziba); ſtingra mahzibas eectureſhana;

ortodokfs, pareistizigs; ſtingri pee teorijas palekoſchs.

ortografija, pareiſrafſtiba.

O sancta simplicitas, „at ſwehtà weenteeſiba“, par parunu tapis Guja iſteizeens, kad tas uſ degoſcha ſahrtia buhdams redſeja, ka kahta ſeewina wehl ſteidsàs uſ ſahrtu ar flehpi

Osmanu walſts, Turzija. [maltaſ.

oſtagija, kaulu ſahpes.

oſtenſibls, rahdams, uſrahdams, watejs; **oſtenſija**, rahdiſhana, ſwehto kaulu rahdiſhana tizigeem.

oſtentazija, lihſcha iſrahdiſhana, leeliſchanàs; **oſtentatiwſ**, leeligſ, noluhku iſrahdoſchs.

oſteologija, mahziba par fauleem.

oſterija, weeſniza, frogs.

oſtraziſms, pilſonu iſraidijhana no dſimtenes Sengreekijà; iſraidijhana.

O tempora, o mores, ai laiſi, ai eeraſchas!

ôte toi de là que je m'y mette, (ot tua de la te ſche miſ met), wahſees prom no tureenens, lai es tur noſehſtos.

otiaters, auſu ahrſts.

otamani, oſmani, turki.

où est la femme (uh eh la ſam), „kur ir ſeewa?“ jeb: **chercher la femme** (ſcherſchek la ſam), „meklejat ſeewu!“ teef teiftſ wiſos ſareſchgitos ſadſihwes gadijumos, peekemot, ka pee wiſas zilweku nelaimes ſeeweetes ir wainigaſ.

owals, olaſ apalumà.

owarija, olniza ſeeweetes organiſmà.

owazija, atklahta godinaſhana, ſanemiſhana ar gawilem.

ovulum, olina.

oweniſms, anglu ſozialista Roberta Owena mahziba, pehz kuras ſtrahdneeku ſtahwolkliſ uſlajojams, kooperatiwas ruhpneeziabas ſabeedribas dibinot.

ozeans jeb **oſceans**, paſaules juhra.

ozons, ſtahbeklim lihdsiga, dſihwes ſparu paſtiſtrinoſcha gaiſa ſaſtahwdala.

P.

padijchachs, turku ſultana tituliſ.

Pagina, pag., lapas puſe.

pagoda, indeeſchu templiſ.

- pakts**, lihgums, noruna; **paktet**, lihgt.
- Pahlens**, grafs, „flawens“ baltu patriots, Baltijas general-gubernators, tad eefšleetu ministrs un ministru preefšneeks, šariškoja šajwehrestibu pret keisaru Pahwilu, pahrsteidja to nakti gulamistabā un ar wina pašča šcharpi noschnaudja. (Pee šča darba Pahlenam, kuru Pahwils nesen atpafal bij eezehlis grafa kahrtā, palihdseja Subows, Benigjens, Trojštšhinikis, Wjajemiskis un Uwarows).
- pahrprodukfija**, pahratrašchošana; pretšču wairat raščošana, nekā tee špehj nopirkti, kam ir lihdsēkti; muhsu laitos pahrprodukfija wehl nenosihmē, ka pretšču ir par daudj, — winu pat war buht wehl par maš, pee kam truhkumu zeešč nabadžigās ščkiras.
- pahrtikas beedriba**, šabeedriba ar noluhku leelumā eepirkti pahrtikai wajadžigās weelas, lai tās par lehtu zenu pahrdotu beedreem.
- patahpeniskās wehleščhanās** deputati neteef eewehleti teešči, bet papreešč išwehlē to wehletajus; wehleščhanas war buht diw-, trihs- un wairat patahpeniskās.
- paladins**, brunineeks, kas meklē dehtainu peedšihwojumu.
- palasts**, waldneeka pils.
- palata**, tautas weetneeku šapulze ar lifumdewejas waru. Ir weenas un diwū palatu sistemas. Pehdejā gadijumā apafščnamā šehšč wišas tautas eewehletee deputati, bet augšchnamā priwiligeto kahrtu preeščštahwi. Lai projekts eeguhtu lifuma špehku, tas japeenem abām palatam.
- paleografija**, wezu rakstu pehtiščhanas sinatne.
- paleontologija**, pahrakmenojumu pehtiščhana; pahrakmenojušchos stahdu un dšihwneeku išpehtiščhana.
- Palestina**, Kanaana jeme.
- palette**, krašju dehlitis glesnotajeem.
- paliatiws**, lihdsēklis, kas taunuma nenowehršč, bet to tīfai uš kahrtu laitu mafina.
- palifada**, sehtas stabs; **palifadu sehta**, stabu sehta.
- Palimra**, pilsehta senajā Sirijā ar eewehrojami augstu mahtšlas stahwokli. Peterburgu šauz par šemelu Palmiru.
- pamflets**, fodigs, jatiriskš ušbrukuma raksts; **pamfletists**, pamfleta šazeretajs.
- pampasi**, plašči šahles flajumi Deenwidus-Amerikā.
- panama**, leeliskš krašpišanas prahwa Franzijā, kurā bij eemafitti redaktori, ministri, politiiski darbineeki un Panamas kanala rakščhanas ušnehmeji — Leseps un Eifels. Wisp.,

leeliška krahpjchana ſaweenota ar ſabeedrišku darbineeku pee-
kufuloſchānu.

panamerikanisms, teekſchanās wiſas Amerikas walſtis ap-
weenot weenā politiškā ſaweenibā.

panem et circenses, „maiſi un rotalas“, tautas maſu praſijums
no wal dibas Romas nihkſchānas laikmetā.

pandekti, romeeſchu teekſibu grahmatas.

panegirika, uſſlawa, ſlawas dſeeſma.

panēls, ſeenas apakſchejās dalas apſchuwums waj nokrahſojums.

pangermanisms, teekſchanās apweenot wiſas germanu tautas.

panhelenisms, zenſchānās wiſus greekus apweenot weenā walſti.

paniſa, pehkſchānas leelas iſbihles; **paniſks**, leelas iſbailes ſa-
zeloſchš.

paniſlamisms, muhamedānu teekſchānās, wiſeem apweenotees,
radit pretiwaru kriſtito walſtim.

panlatinisms, **panromanisms**, teekſchānās wiſas romanu
tautas ſaweenot ſem weenas wal dibas.

panoptika, eestahde, kur daudj ko redſet.

panorama, wiſu to preekſchmetu kopaina, kurys dabā weenā
weetā ſtahwot war redſet.

Pans, ganu deews ſengreekeem; funkc.

panſija, goda alga, wezuma alga; dſihwoſkis ar pilnu aptop-
ſchānu; **panſionars**, aptopſchānā un uſturā peenemts zilweks;

panſionats, eestahde, kur peenem ſkolenus u. z. panſijā.

panſlawisms, wiſu ſlawu tautibu apweenoſchānās ideja.

panteizms, filoſofiſka mahziba, ka paſaule un deews ir weens
un tas pats; **panteizts**, panteizma peekritejs.

panteons, ſenejā Romā templis wiſeem deeweem; leela ſabee-
driſka ehka Pariſē, kurā apglabā nopelnu bagatus wihrus.

pantomime, gihmja un waibſtu waloda; teatra iſrahde bej
wahrdeem, ar waibſteem; **pantomimika**, waibſtu mahſla.

papisms, pahweſta wal dibas ſistema; **papists**, pahweſta inte-

papuafi, meſchonu tauta Australijā. [reſchu aiſſtahwš.

parabola, lihdsiba; greeſeens ſegelim zauri; **parabolisks**,
ſalihdsinoſchš, lihdsibās.

parade, krahpſchūums; ſwinigs gahjeens; kara pulku apſtatiſchāna.

paradigma, peemehrs, paraugs.

paradokſs, wiſpahr peenemteem eekſateem pretejs, uſkrihtoſchš,
dihwains, neparaſts.

parafins, darwas ſaſtahwdata, no kuras taiſa ſwezes.

parafraza, aprakſts, plaſchaks iſſkaidrojums; **parafraſet**, ap-
rakſtiit, iſſkaidrot.

paragrafija, gara wahjums, kas parahdas nespehja pareisi rakstīt.

paraflets, eepreezinatajs, Zahna ewangelija solitais pateesibas gars.

paralefija, gara wahjiba, kura parahdas nespehja pareisi lasīt.

paralele, salihdsinajums, kopā stahdijums; blakus ejojcha linija;

paralels, blakus ejojchs; **psichofists paralelims**, mahziba, ka psichistas darbibas teel pawaditas no fisislam parahdibam.

paralipomena, papildinajumi agraf sazereteem raksteem.

paralise, wahjinajchana; spehku un spehju atnemchana; **paralifet**, wahjinat; spehkus atnemt.

paralogija, nekehdsiba, maldas, muldechana.

paramimija, nespehja domas un juhtas ijrashdit waibstos; ar paramimiju slimojochee smaida, kad ir behdigi, un raud, kad

paranria, ahrprahtiba, trakums. [teem preekš.

parafits, leekchdis, uļ zita rehkina dsihwotajš.

parats, gataws.

par avance (par awans), uļ preekichu.

pardon, peedoichanu; luhdsu atwainojat.

pardonet, peedot, apschehlot.

parenese, usmudinajums; spredika waj runas beigas, kas jatur pamahzibu un usmudinajumu.

parentese, cefawas, starpteikums.

parergons, blakus darbs; majs raksts.

paret, klauit; nowehrst zirteenu.

par excellence (par ekjelans), augstata mehrā, it jewischi.

par exprès (par ekspres), ar ihpajchu juhtni.

parfims, smaršcha.

par force, ar waru.

par grāce, no schehlastibas.

pariji, atnestu lauschu schkira, bejteefigee, neewatee.

paritate, stahwokla un teesibu weenlihdsiba.

parizida, tehwa waj mahtes slepkawa, radineeku slepkawa.

parfets, galdaina grihda; weeta teatri.

parfs, leels tofu dahrs; leelgabalu, fugu kopa.

parlaments, tautas weetneeku šapulze ar likumdeweju waru, šadalas pa leelakar dalai diwās palatās, š. to. **Parlamentarisms**, parlamentarijka walsis kahrtiba, waldibas weids, kura ministriju sastahda no apatschname wairakuma partijas; ministrija ir atbildiga parlamentam un atkahpjas, kad parlaments tai issaka neustizibu.

- parlamentarijs**, widutajs, noteikumu atnesejs; **parlamentet**, **parnašs**, ņengreeku mušu kalns; dņejneeku mitekliš. [lihg].
par nobile fratrum, kreetns brahtu pahris (iņņmejoņchâ noņihmê).
parodija, ņobgaligš pakaldarinajums dņejâ; iņņehmojums, pehž eephejās tuvu pee originala peeturotees.
parofņijms, aņš ņlimibaš uņbruzeens; wiņaugņtafâ ņajuhtu pakahpe.
parole, norunats paņihņchanaš wahrds.
parterogenesņis, parahdiba, ņa mahtite beņ apwaiņtoņchanaš dehĶ attihņtibas ipehĶigāš olināš (ņaņtopamš pee taurineem un bitem).
Partenons, deeweetes Atenāš templis Atenāš.
parters, pirmais namu ņtahwš; teatri weetas aiĶ parteta.
partie honteuse (partih ontelh), ņauna laukums.
partija, weenadu eefkatu laujchu pulkš, ņaš ņaweenojuņchees ar noteiktu programu, lai to iņweņtu dņihwê.
partikula, datina, gabaliniņĶ; **partikulariņms**, maņu grupu paņtahweņchanaš aiĶņtahweņchana un pretoņchanaš to apweenoņchanaĶ weenâ leelâ organijazijâ.
partikulars, uņ weenu datu atteezigš, noņĶkirts.
partisanu zihna teef weņta, neleeleem pulzineem paņņtahwigi
partizija, ņadaliņchana; **partitiws**, ņadaloņchš. [rihņoĶotees.
partizipazija, dalibaš nemņchana; **partizipet**, dalibu nemt.
partners, dalibneekš, beedris.
partout (partuh), wiņur; katrâ ņinâ.
parwenijs, laimes lutekliš; ahtri uņ preeņĶchu tizis zilwekš.
parzele, daņa, maņš gabals (ņemes); **parzeleņchana**, ņemes
paņabels, paneņamš, zeeņhamš. [ņadaliņchana gabalos.
paņants, garam gabhejš, zauri ņelotajš.
paņaņcha, ņeĶĶĶ, gaita, wahrti; ņatiņņme; ņtanu rinda muņņikaš gabalâ; **paņaņcheers**, ņelotajš.
paņaules ņehras, ņehras par paņaules nepilnibu, par zilweku dņihweš, juhtu un atteekņmĶu nelahdņibu.
paņaules niņņats, ņehdņeenu kopa par paņauli un tās attihņtiņchanaš liņumeem.
paņchâ, turku gubernators, turku generalis.
paņchš, angņtas zilts ņehns.
paņija, kaiņliba, zeeņchana; eegriba.
paņiws, atturigš, zeetoņchš, beņdarbigš; **paņiwâ wehleņchanaš teeņiba**, teeņiba tiņt eeweheletam; **paņiwwitate**, beņdarbiba, atturiba.
paņkwile, iņņmeekla rakņtš; **paņkwilants**, paņkwiles ņarakņtitajš.
paņņerifet, lihdi 55—60° C. ņaņildit (wiņnu, alu, peenu), lai nonahwetu bakterijaš un ar to aiņņargatu no ņĶahbeņchanaš.

patente, waldbibas pawehle; tirdsneeziabas waj ruhpneeziabas
paternitate, tehwa stahwoflis. [sihme iigudrojumeem.

pater peccavi, tehws, es esmu grehkojis.

patetifis, kaisligis, swinigs, juhniigis.

Patfuls, Widsemes junkuru patriots no 17. g. j., kas Wid-
jemi tihoja atraut Sweedrijai, tadehl ka jweedru karali zentās
atnemt muišchneekem netaišnā zelā eeguhtās muišchas, un to
nodot Kreewijai. Šhini noluhkā Patfuls firdigi rihkojās, lai
jazeltu pret Sweedriju kreewu zaru Peteri un polu un dahnu
karalus. Sweedrija Widjemi pasaudeja, bet Patfuls nahza
jweedru rokās un tika nobendets uš rata, kā tehwiņas nodewejs.

patologija, mahziba par slimibam un to dšeedinašchannu.

patofis, kaisliga šajuhmiba.

patriarchs, ziltstehws, wirsbiskaps; **patriarchsals**, sentehwu
garā; **patriarchsats**, tehwa waldbiba dšimta (pretst.: ma-
triarchsats).

patrimonija, mantojums no tehweem; **patrimonials**, no
tehweem mantots.

patriotisms, tehwiņas mihleštiba; **patriots**, tehwiņas mihleštajs;

patriotifis, no tehwiņas mihleštibas išejošs.

patriziji, **patrizeeschi**, dšimta aristokratija šenejā Romā;
augstu kahrtu peederigee.

patronais, aišgahdneeziaba; teešiba peenemt mahzitaju un ško-
lotaju; **patrons**, gahdneeks; preešchneeks.

patrona, iščaula ar pulweri un lodi, ar kuru lahde ičajujamos

patrola, apkahrt ejošs šaldatu pulziņš. [rihtus.

pauperisms, nabadsiba plaščos apmehros.

patwaldiba, neaprobeščota monarcha wara, kura pahreet ari
uš waldbneeka wišmasakeem kalpeem; ari tee rihkojās ar šawa
funga pawalstneekem pehz firdšpatifas.

pazients, zeetejs, slimneeks.

pazifikazija, nomeerinašchana, meera nodibinašchana; **pazifizet**,
meeru nodibinat, kahrtibu eewest.

pedagogs, audšinatajs, školotajs; **pedagogika**, audšinašchanas
šinatne un mahšļa.

pedals, kahjam špehlejamee tauštini; paminās.

pedantisms, ašla turešchanas pee burta; pahrafa ušmanibas
peegreešchana šihkumeem; **pedants**, aprobeščots burta jahjejs;
zilweks, kas galweno wehribu peegreešch newajadšigeem šihkumeem.

pedarastija, šehnu gahnišchana; **pedarasts**, šehnu gahnitajs,
netiflibas dšinejs ar wihreešcham.

pedels, šulainis augškolās.

- pegafs**, teiksmains dzejneeku firgš ar spahrneem.
- pefuniars**, uš naudu atteezigs.
- penati**, mahjas gari, ņargi.
- pensums**, ušdewums, nodalits darbs.
- pentateuchš**, peežas Mojus grahmatas, kuras tagadejā weidā ņahahrtotas pehž 444. g. pr. Kr. Tās ir ņastahditas no diwām dakam: no Jeruņalemē leetotās deuteronomiņšās liņumu grahmatas, kas bij no tautas peenemta ņosijas laikā (621. g. pr. Kr.) un no Ēņras liņumu grahmatas (preesteru kodekņa), turu Ēņra atweda lihdņi no Babeles. Deuteronomiņtā liņumu grahmata bij ņastahdita no ņenlaiņu teikam (jahwiņta un elohiņta) un no ņosijas liņumeem, bij wairakņahrt jau pahrņtrahdata un papildinata. Preesteru kodekņā bij iņleetoti Babelē ņastahditi rakņti par juhdu tižibas ņelichanos, ņahkot ar paņaules radiņchanu. Abas grahmatas ņakauņetas pentateuchā, mantoto weelu ņtipri ween ta laika apņtahkleem peemehrojot.
- pereat!** lai niħņņt!
- per aspera ad astra**, pa ehriņņĆainu ņelu uš ņwaignem; zaur ņihnu pee uņwaras.
- perfekts**, pilnigs, gataws, freetns.
- perfekzionisti**, pehž bibeles eerihkota amerikānu ņekte, dibinata ņujorkā 1831. g., ar kopihpaņĆumu, kopeņām ņewam un behrneem.
- perņids**, wiltigs, neuņtižams; **perņidija**, neuņtižamiba, nodewiba.
- pergaments**, no ahdas pagatawots papirs.
- periferija**, loka malas; nomales kā preiņtats ņentram.
- perimetrš**, apņahrtmehrs, ahrmalas leelumš.
- periode**, laikmets; **periodiņšs**, pehž noteiņteem ņarpbrihņĆeem uņnahkojĆš; **periodiņņi rakņti**, laikrakņti, preņe.
- peripetija**, peepejĆa apņtahĆu pahrwehriņchanās.
- perluņtrazija**, priwatforeņpondenĆes zaurņtatiņĆana paņtā no waldbibas eerehdnu puĆes.
- pernamentals**, paņtahwigs, nepahrtraukts.
- per mille**, no tuħņtoņĆa.
- perons**, paaugņtinajums ehņas preeņĆā, dielņšņzela peeņtahnē.
- per pedes apostolorum**, ņahjam, kā apuņtuls.
- perpendikulari**, pehž lodes, ņtahwu uš leju; **perpendikulš**, ņtahwa linija.
- perpetuum mobile**, eedomata maņĆina, kas bej apņtahĆanās
- Bērs**, angļu augņĆnama loĆeklis. [kuņt pati no ņewis.]
- perņiņlaņĆa**, iņmeekls, ņmalņs iņĆobojums; **perņiņlet**, ņmalņi iņĆobot, iņmeet.

persona grata, zilweks, kami teef parahdita jewiſchka nſtiziba un
personals, wiſi darbineeki kaſhdâ eestahdê. [labwehliba.

personas neaiſſkaramiba, ſaſtahw eekſch tam, ka bej teejaſ
ſpreeduma neweens newar tiſt ne areſtets, ne ari ſodits.

personifikazija, nedſihwu leetu eedomaschanâs par dſihwâm;

personifizet, eedomatees pdr perſonu, tehlot kâ perſonu.

perspektive, iſſſats; attahlumu pareija attehloſchana.

pertinents, pee leetas peederojchs; **pertinenzes**, peederumi;
blafus leetas.

perwerſitate, ſamaitaſchana, ſabojajums; juhtu un dſinektu ſa-
bojajums, tâ kâ tas parahdas tiſtkams un wehſams, kaſ
weſelam prahtam reebj.

peſimiſms, filoſofiſka mahziba, ka wiſa paſaule ir launa un kâ
dſihwe nedod netahda preeka; wiſu leetu apluhkoſchana no
launakâs puſes (preſt.: optimiſms); **peſimiſts**, peſimiſma pee-
fritejs.

peſtiſchanas armija, religiſka armija Anglija, eerihfota pilnigi
militariſkâ garâ. Sabeedribas preeſchgalâ ſtahw generalis,
jem wina wihreeſchu un ſeweeſchu kahtas ofizeeri un jem teem
Kriſtus ſaldati no atgreeteem grehzineekeem. Dee nu tad
ſturmê ſatana pilis ar ſpredikeem, luhgſchanam ur garigâm

petarde, ſprahgſtoſcha bumba. [dſeeſmam.

petits, ſiſhta druka.

petizija, kolektiwus luhgums, augſtatai walſts eestahdei eeſneegts;

petents, petizijas paraſſtiitajs, **petitionet**, luhgt, luhgumu

petreſakts, pahraſkmenojuums. [eeſneegt.

Pia desideria, deewbijigas wehleſchanâs; wehleſchanâs, kura
nam lemts peepilditees.

pietate, deewbijiba, behrna mihleſtiba; mihla pateiziga peemina.

pietiſms, ſwehtuloſchana; iſliſchanaâs par deewbijigu, galwu no-
ſarot, brihnumeem tizot un zenſchotees zitus atgreet; **pietiſts**,
ſwehtulis, leefulis.

pignejs, pundurs greeku teikâs.

pigments, kraſſas weela.

pikants, garichu aſi fairinojchs; ar dimdomibu ſinkahribu

piket, durt, baſſtit, fairinat, eewainot. [fairinojchs.

pikniks, dſihres (ſakumos), uſ kura katre ſawu dalu ehdeenu
un dſehreenu nem lihdfi.

pilsonis, kulturas walſts lozeklis, kam bej wiſpahrejâm brih-
wibam (ſt. brihwiba) un priwatteeſibam ir ari teeſiba un pat
peenahkums peedalitees pee walſts pahrwaldſchanaâs, ſantas
weetneeku wehlot, waj leefotees par tahdu eewehletees. Kreewija

lihdj ſchim naw pilſonu, bet ir tīkai pawalſtneeki, kureem naw ne brihwibu, ne teeſibu.

pilula, ahrſtneezibas ſahtu graudināč, ſirna leelumā.

Bindars, ſlawens ſengreeku dſejneeks.

Pinxit, pinx, ſihmejis, glejnojis.

pioneers, zela gatawotajs, zeltu lauſejs.

pirats, juhras laupitajs.

piroſkilins, ſtipra ſpriedſinama weela, teek pagatawots no tihras ſokwilnas un ſalpetra ſkaħbes.

pirotechnika, ugunoſchanas maħſla; **pirotechniſis**, ugunotajs.

pitoreſks, jauks, kraħſchans.

pjedestals, monumenta pafahje, pamats.

pjeſa, gabals, luga, muſiſas gabals.

plagiats, ſaħdſiba garigos arodos; **plagiators**, raſtneeks, kaſ wiņu no ziteem norakſta.

planetes, debeſs ķermeni, kaſ ap ſauli ripo un no tās dabu gaijmu un ſiltumu. Ari muħju ſeme ir planete. Ar plifām azim ir ſaredſamas 5 planetes: merkurs, wenera, marſs, jupiteris un ſaturns; ar teleſkopu wehl redſamas diwas leelas planetes: urans un neptuns un neſkaitams pulks maħu planetu, jeb planetoidu, kuras atrodas ſtarp marſu un jupiteru. Seme ſtaħw ſtarp weneru un marſu. **planimetrija**, iſplatijumu mehriſchana, geometrijas nojare.

plantascha, plantazija, apdeħſtits lauks.

plasma, aſins ſchidrumis.

plastika, teħlneeziba; **plastikis**, teħlneeks, bilſchu greeſejs.

platforma, lihdſens jumtis; paaugſtinajums; programa (politiska).

platonisks, greeku ſiloſofa Platona gara; **platoniska mihleſtiba**, pahrdaħiga, tihri gariga mihleſtiba beſ meeſas kaħribam.

plauſibls, peenemams, tizams.

plazenta, otra puje; organs dſemdes maħtē, kaſ embriju ſatur un kurā aſins top pahrweħrta embrijam par baribas weelam.

Plebeji, weenkahrſcha tauta; ſabeedribas ſemakā ſchķira; **plebejiſks**, weenkahrſchs, ſems.

plebiſzits, tautas leħmums, wiſpahrīgi balſojot.

plejade, ſwaigſchku ſeetināč; ſwarīgu darbineeku grupa.

plenums, pilna ſapulze (pretſt. komiſijas, nodalas). **Meerteefneſchu plenums**, meerteefneſchu ſapulze, meerteefu otrā instanze, ſemneeku teeju treſchā instanze; **Plenars**, pilnā ſkaitā; **plenara ſapulze**, wiņu lozeku ſapulze; **plenara ſehde**, wiņu beedru ſehde.

pleonafms, runā newajadfigs, leefs peemetinajums (peem. wezs firmgalwis).

plenrits, fruhjchu plehweš eekaijums.

pluralā wehlešchanas teešiba, dod ikweenam pilsonim pa balšij, bet bagatneeki dabū, pehz jawa mantas stahwofla, weenu waj diwas balšis wairaf.

pluralis majestaticus, runas weids, pehz fura waldneeks par šewi runajot nejafa wis „es“, bet „mehs“.

plutokratija, bagatneeku waldiba; waldibas weids, furā wiša wara naudas mafam.

plutonifks, ugunij darbojotees zehlees.

plutonifms, domas, ka jeme tagadejo iſſfatu dabujūš ugunij darbojotees.

Bobedonoſzewš, Aleſjandra III. audſinatajš, ilggadejš ſw. ſinoda oberprofurors, galwenais patwaldibas atbalšis un tautas atihštibas nahwigs pretineeks; pret gaiſmu un iglihtibu winšch karojš wišā jawā muhšchā wiſcem ipehkeem.

podagre, faulu ſahpeš kahjā.

podiums, paaugſtinajums (runatajeem),

poeſija, dſeja; **poets**, dſejneeks; **poetiſks**, dſejniſks.

poeta laureatus, lauru wainagu apbalwots dſejneeks.

polemifa, kilda wiſpahribas jautajumos; kildas rakſti; **polemifks**, uš polemiku atteezigs; pretineeka domam aſi ušbruhfoſchš; **polemifet**, rakſtoš kildotees par wiſpahribas jautajumeem.

poliandrija, daudſwihriba.

poliarchija, waldibas weids, furā daudſi walda.

poligamija, **poliginija**, daudſſeewiba.

polips, ſihks uhdeus dſihwneeziņsch; jawads augons degunā u. ž.

poliſe, apdroſchinajchanas ſihme.

poliſmens, poližiſts Anglijā.

politeiſms, daudſdeewiba; **politeiſti** peeluhdji daudji deewu.

politeſe, ſmalka, peeklahjiiga ušweſchanās.

politika, waldibas mahtla, walšis ſinatne; **politikiſis**, walšis wihrs; žilweks, kaš nodarbojš ar politiku; **politikiſka ekonometrija**, tautſaimneeziņa, ſinatne par wehrtibu raſchojchanas un iſdaliſchanas liſumeem; **politikiſka nahwe**, politiſku teeſibu atnemeſchana; **politikiſti noſceedſneeki**, tee, kaš ſaželaš pret paſtahwoſcho walšis kahtibu un waldibas weidu; **politikiſks lihđſſwars**, walſtju ſtarpā tahds ſpehka ſamehrs, ka neweena walšis weena pati žitām newar ſaitet, ja pati negrib kriſt breeſmās.

polizija, eestahde, furai jautur fahrtiba walsti un jabeedribâ;
polizijas walsts, walsts, furâ waldiba fihfi noteiz pawalst-
 neeku dsihwes fahrtibu un furâ waldibas kalpu patwalai naw
 robejchu; **polizists**, polizijas eerehdnis.

pols, greechanâs puntts; jemes afs gals; **polars**, uj polu
 atteezigs.

poluzija, netihšcha sehklas notezešchana wihreešcheem.

pomologija, mahziba par augleem un auglkopibu.

Pompadura, frantschu karala Ludwiga XV leetâ jeewa, eeguwa
 par winu tahdu waru, ka pateesibâ wara atradâs winas rotâs.
 Wina eezehla generalus un ministrus, peeteiza karu, šlehdsja
 meeru u. t. t. Par pompaduru jauz ari bagatneeshchu kuliti
 adiflim.

Pompeji, pilsehtha Stalijâ, fura lihdi ar zitâm pilsehstinam
 63. g. pehz Kr. itka no Wesuwa ar lawu apbehrita. Tagad
 wina atrakta un teef no sinatnu wihreem apmekleta, lai ijpehtitu,
 tã ta laita romeeshchi dsihwojujchi.

pomps, grejnumš, krahšchnumš.

ponijs, mašs (skotu) širgš.

pontifekšs, romeeshchu wiršpreefteris; **pontifikats**, wiršpree-
 fteru, pahwesta amats un zeena.

popanzšs, bubulis, beedeklis.

popularšs, wispahr pašihstams, no tautas eeredšets; wiseem ja-
 protams, weegli pee-ejams; **popularitate**, tautas peefrišchana;
populariset, tautai pee-ejamu darit, tautâ ijplatit, tautai
 apštrahdat; **popularisators**, tautas rakstu šazeretajs, tautâ
 ijplatitajs.

populisti, politiška partija Seem. Amerikâ, fura aijstahw ših-
 gruntneeku interešes.

pora, mašs zauruminišch; ahdas šweedru zauruminišch; **porošs**,
 zaurumains.

pornografija, netikšs, nešchkihšts rakšts; **pornografijšs**, ne-
 tikšs, nešchkihšts; **pornografšs**, netiklu rakstu šazeretajs.

porta, durwis, wahrti; **portals**, krahšchnas durwis.

portatiwšs, nešams.

portšela, šoma wehštulu, rakstu, šihmejumu ušglabajchanai;
 ministra šoma; ministra amats.

portjera, durwoju aijšaramais.

porto, mašsa par pašta šuhtijumeem.

portreja, gihmetne; **portretistšs**, gihmetnu glešnotajs.

ports, ošta.

porzija, daša, nodalijumš.

- posamentērija**, ušwalku apšchuwumu pagatawošchana (trešes, schnores, pinumi, pušchki, apwilktas pogas u. t. t.).
- posešija**, ihpašchums, peederums.
- pošibels**, eespehjamš; **pošibilisti**, išbijuše frantschu sozialiſtu fraſzija, kaš teežās išweſt dšihwē tik daudš no sozialiſtu prašibam, ziš tagadnē eespehjamš.
- poſitiws**, noteiktš, apſtiſtinošchš, pateešš, peenemš (pretst.: negatiws); mašas ehrges.
- poſitura**, ſtahwokliš, ištureschanāš.
- poſizija**, weeta, ſtahwokliš.
- poste restante**, paštā gulošchš, paštā noņemamš.
- post factum**, pehž pabeigta darba.
- post festum**, pehž iwehtkeem; par wehlu.
- poſtſkriptš** (P. S.); pehžrakſtš, pehžpeeſihme (wehštulēš).
- post numerando**, beigāš maſajot.
- poſtludija**, pehžšpehle.
- poſtulats**, prašjumš; par pateešu peenemš teikums.
- Potemkins**, ſeiſareenes Katrināš II. mihlakaiš, kura rofāš at-radāš wiſa eekſhejā un ahrejā wara.
- potentats**, warenaiš; waldneekš; **potents**, warenš, ipehjiš;
- potenze**, wara, ipehja, eekſhejaiš ipehtš; **potenzet**, ſtiſprinat, ipehjinat.
- potpourri**, maišijums; no dašchadeem gabaleem ſaſtahdita muſika.
- P. P., praemiſſiſ praemittendiſ**, uſrakſtš uš wehštulem: wajađſigo preekſchā noſtahdot.
- prae numerando**, eepreekſch ſamaſajot.
- pragmatiſka ſaukzija**, likums, kuram pehž likumdeweja domam japaleek muhſcham ipehſtā; Auſtrijas trona mantoſchanaš likums.
- pragmatiſmš**, pehtiſchanaš metode, pehž kuraš teek ujmekleti wehšturiſku parahdibu zehloniſtee ſakari.
- prakſe**, peedſihwojumi, darba mahtſla; darba daudjumš.
- prakſika**, iſleetoſchana, iſweſchana darbā; **prakſitiſ**, peedſihwojiš zilwekš, leetprateiš; **prakſitiſtš**, darbā iſweizigš; mehrkim peemehrotš; **prakſiſet**, nodarboteeš.
- preadamiti**, zilweſi, kaš dšihwojuſchi preekſch Adama.
- predeſtinazija**, eepreekſch nolemiſchana; reformatu baſnižāš mahziba, ka deewš no muhſchibas jau nolehmiš, kā paſaulē wiſam janoteek, kam jateek debeiſš, kam peklē.
- prediſpoſizija**, ſagatawoſchana, eepreekſhejā noſahrtoſchana; meeſāš teekſchanāš ſaſlimt ar kaħdu ſlimibu.
- preekſiſtenze**, zilweka dwehjeleš dšihwe pirms meeſāš rajchanāš; tiſa mahzita jau no ſengreeku filoſoſeem.

- prefekts**, valdības eerehdnis Franziā un Italiā (gubernators);
prefektura, prefekta amats un weeta.
pregnants, eewehrojams, ūvarigs.
prehistorija, aijwehsture, pirmwehsture.
prelats, augsts katolu garidsneeks.
preliminarijas, eewadijums; eepreekſchejās weenoſchanās punkti pee meera lihgumeem.
preludija, preekſchpehle; eewads, ſahkums.
premijs, godalga; apdroſchinajchanās mafja; winneſts iſloſejumos.
premjē, pirmais, augſtatais; **premjē-ministrs**, pirmais ministrs, ministru kabineta preekſchneeks.
premjēra, pirmā; pirmā lugaſ iſrahde; pirmreij iſrahdamā luga.
preparēt, ſagatawot, iſgatawot; **preparands**, ſagatawofchanās ſkolens; **preparants**, ſagatawotajs; **preparats**, ſagatawajums;
preparatura, **preparazija**, ſagatawofchanās, ſagatawofchana.
prerajaeliti, gleſneeziņas wirſeens pirms Raſaēla; **prerajaelitiſms**, jaunlaiku wirſeens gleſneeziņā uļ naiwitates un teeſchamības attehloſchana.
prerija, ſahles klajums Seemehu-Amerikā.
prerogatiwe, preekſchteeſiba, preekſchroziba.
preſbiteeſchi, tizības ſchkira Angliā.
preſe, wiſi drutati gara raſchojumi: awiſes, ſchurnati, grahmatas; deenas literatura.
preſentazija, paſneegſchana, preekſchā ſtahdiſchana; **preſentazijas teeſiba**, teeſiba liſt preekſchā weenu waj wairakus kandidatus uļ waleju weetu; **preſentet**, iſrahdit, paſneegt, preekſchā ſtahdit; **preſentetees**, uſſtahtees, iſrahditees; **preſents**, dahwana, paſneegums.
preſerwazija, nowehrſchana, aiſjardsiba; **preſerwatiws**, aiſjargajoſchs.
preſes, **preſidents**, preekſchſchdetajs; **preſidet**, ſapulzi wadit, buht par preekſchſchdetaju; **preſidija**, preekſchſchdiba, preekſchpreſija, ſpajds. [ſchdetaja amats; preekſchſchdetaju perſonals.
preſumptiws, domajams; **preſumzija**, peekemichana par pa**preſtiſchs**, eeſpajds, zeena. [teeſu, domas.
pretendents, mekletajs, kahrotajs; zilweks, kas uſrahda teeſibas uļ kautko (uļ troni); **pretendet**, praſit, pehz ka tihtot, teeſibas uſrahdit uļ kautko; **pretenſija**, praſiba.
pretorijani, Romas keiſaru meejas ſargu pulki, kas beidsot peesawinajās teeſibu gahſt keiſarus un troni pahrdot wairakſoliſchana.

pretparaksts. Tā kā konstitucionelās valstīs valdneeki pašči ir neatbildīgi un neaizskārtami, tad katrs viņu raksts ir lihdši parakstams no weena ministrijas lozekka. Šchis ministrs atbild tautas weetneeku namam par raksta šaturu.

prewenzija, preekščā aišsteigščanās; aišspreedums, aiššardšiba; **prewentivs,** aiššargajošs, nowehšsošs; **prewentivā zensura,** eepreekščeja zensura.

prezedenzes gadijums, eepreekščejs gadijums, furam uš turpmakeem tahdeem pat gadijumeem iščškirošs eespaidš.

prezija, stingriba, noteiktiba; **prezifet,** stingri noteikt; **preziš,** **priderija,** aiščoščanās, išlišččanās. [stingri noteiktš.

primus, pirmais; **primars,** pirmatnejs; **primitivs,** pirmatnejs, weenfahrschs, rupjšchs, nepilnigs.

prinzijs, šahkums, pirmzehlons, pamata likums; **prinzipals,** galwenā persona, waditajs, preekšneeks; **prinzipiels,** uš prinzipeeem atteezigs, pamata likumus aišškarošs.

prioritate, pirmteešiba, preekščroziba.

priors, kloštera preekšneeks.

prifes teešiba, teešiba kara laikā guštit eenaidneeka tirdšneežibas fugus.

privats, atšewiščs, pee amata nepeederošs, uš atklastibu neateezigs; **privata dšihwe,** uš atklastibu neateezinama dšihwe, familijas dšihwe.

privatteešibas, jeb ziwillikumi noteiz katra zilwefa teešibas un wina peenahkumus pret šabeedribu.

privilegija, preekščroziba, šewiščka teešiba; **priviligets,** ar šewiščkām teešibām apbalwots.

probats, išmehginats, par labu atrašts.

problems, ušdewums, neatrišinats jautajums; **problematišks,** iščaubigs, nepeerahbits, neiššaidrots.

pro domo sua, pašču leetās; šewi aiššargajot.

produzents, raščotajs; **produzet,** raščot; **produkts,** raščojums; **produkzija,** raščoššana; **produktiws,** raščigs.

pro et contra, par un pret.

profans, zilweks, kas kahdā arodā nefa nešehdš; nešwehtš; **profanazija,** šwehtuma aišškaršana, apgahniššana.

profesija, amats, nodarboščanās weids; **profesjionals,** uš arodu atteezigs, arodneezišks; **profesjionala išglihtiba,** arodneeziška išglihtiba, šagatawo uš kahdu amatu; **profesjionals noslehpums,** arodneezišks noslehpums; peenahkums neišpaust to, kas šinams tikai ta aroda darbineekeem; **profe-**

fiionala beedriba, beedriba no weena aroda darbineekeemi ar noluhku aijstahwet sawas iškiras interejes.

profession de foi, sawas pahreezibas išteitschana.

profesors, mahzibu pašneedjejs augstšolās; **profesura**, profesora amats un weeta.

profilatzija, aijšardšibas šoki pret šastlimišchānu.

profils, šahnu štats; zaurgreejeens.

profits, pelna; **profitet**, pelnit.

pro forma, formas pehz; formu eewehrojot.

profunds, dšilšch, dšildomigs, pamatigs.

prognoze, eepreeščeja noteišchana; nahkamibas eepreeščeja paredšchana.

programa, šaraktš; jautajumu šaraktš, kas šapulžē iispreešchami; prašibu šaraktš, kuru iwešchānu ušņemas politiska partija. **Minimalā programma** jatur tās prašibas, kuras jau tagad išwedamas; **maksimālā programma** uštahda prašibas, kuras šastahda partijas ideālu, bet kuru iwešchāna dšihwē eeprehjama tikai mvakā waj tahlakā nahkotnē.

progresija, pašahpeniba noteiktos šamehros, škaitlu rinda; **arimetisku progresiju** dabū, pee eepreeščeja škaitla lihdsigu škaitli peeleeot, peem. 1, 3, 5, 7, 9, u. t. t., **geometrisku progresiju**, eepreeščejo škaitli ar to pašchu škaitli wairojot, peem. 1, 2, 4, 8, 16, u. t. t.

progrēss, uš preešchu eechāna, zilwezes wiršichānās uš preešchu, wišpahrejai brihwibai, labklahjibai un pateejibai tuwinotees;

progresīws, uš preešchu ejošchs, progresu weizinošchs; **progresīwi nodokli** peeaug nodokli maksataja mantas štahwollim peeaugot; **progresīwās partijas**, liberalās, radikalās un šozialistiskās partijas.

projekts, preešchlitums, plans, nodoms; **projektet**, nodomat, planu taišit; **projektils**, iščhants preešchmets, šweests preešchmets; **projekzija**, attehlojums; jemes wiršus attehlošchāna uš kartem.

proklamazija, atklahts šinojums, ušajinajums, uššaukums tautai; **proklamet**, atklahti pašinot, uššaukt.

Prokrusts, nešwehrs sengreeku teikās, kuram bija diwas gultas, weena ihša un weena gara, garus zilwekus winich lifa ihjajā gultā un nozirta kahjas žif tahli tās šneedjās gultas galam pahri, bet ihšus guhštekus lifa garajā gultā un išteepa teem lozekhus, no tam;

Prokrusta gulta, kahda preešchmeta, eestata waj wiršēna nepamatota un warmahziga eechnahugšchāna, šakropkošchāna waj išplehchāna.

profurors, gahdneefs, pahrwaldneefs; lifumibas fargš pee teeſam; **profuratura**, profurora amats, weifala wadiba;

profurifts, fahda weifala waditajs waj pilnwarneefs.

proletarectis, zilwefs, fam bej darba ſpehfa zitu uſturas lih-
dſektu naw; **proletariats**, nemantigo laujchu ſchkira, turai
japahrteef weenigi no darba, ſtrahdneeku ſchkira.

prologs, eewads, eewadijums.

prolongazija, paildſinaſchana, pagarinaſchana; **prolonget**,
pagarinat, paildſinat.

pro memoria, par peemiru, atmineschanai.

promenade, paſtaigaſchanas, paſtaigaſchanas weeta; **promenet**,
pro mille, no tuhkſtoſcha, pa tuhkſtoſchu. [paſtaigatees.

pro ministerio, uſ amatu (bajniſkunga).

promiſija, apſolijums; **promiſoriſki**, apſolijuma weida.

promowet, paaugſtinat, mahzitu gradu dot; daktera waj ma-
giſtra gradu dot waj peenent; **promowefchana**, **promo-
zija**, paaugſtinaſchana (par magiſtri, dakteri).

prompti, ahtri, weikli, pareiſi, uſ mata, iſta laika.

pronouſet, ſtaidri iſteikt, uſſwehrt, noteikti iſſtaidrot.

pronunziaments, jazelſchanas pret wal dibu.

propaganda, ſiſtematiſka uſſtatu iſplatiſchana, lai eeguhtu pee-
kritejus; **propagandiſts** iſplata fahdu mahzibu waj uſſtatus,
peekritejus ſwejudams.

propedentika, ſagatawoſchanas mahziba; eewadijums ſinatne.

propinazija, brandwihna dedſinaſchanas un alus dariſchanas
teeſiba.

proponet, preekſha liſt, eeteikt; **propoſizija**, preekſchliſums.

proporzija, ſamehrs; **proporzionals**, ſamehrigs; **propor-
zionala wehleſchanas ſistema** nodroſchina preekſchſtah-
wibu ari maſakumam, mandatus iſdalot ſamehrra ar nodoto
baſu ſkaitu.

propria manu, ar ſawu rofu.

proprietate, ihpaſchums.

propter barbam et staturam, bahrdaſ un auguma dehl, t. i.
wezuma un neſinaſchanu dehl.

proſa, rakſti bej pantmehra; **proſaiſks**, nedſejiſks, iſdeenijchſ.

proſelits, jaunpeegreests beedriſ.

proſit, ſweiks! Deems palihdj.

proſkribet, pajudinat; **proſkripzijas liſte**, to perſonu ſaraktſ,
faſ nogahdajamas pee malas.

proſpektſ, ſtats, pahrsſtats; taiſna, plata eela; ſihks ſtudina-
jums par fahdu uſnehmumu.

- prosperet**, labi weiktees, ušplautt.
prosternet, pee jemes steept, nomahkt.
prostituēt, par naudu waj ziteem labumeem atdot (godu, meesu);
prostituēta, seeweete, kas atdodas par naudu; **prostitužija**,
pahrdoschanās par naudu.
prošzenija, škatuves preekščeja dala.
protežija, aišgahdiba, aištahwiba, labwehliga gahdiba; **pro-**
tektors, aištahwetajs, labwehlis; **protektura**, aišardšiba,
labwehliba, apšardšiba; **protešet**, apšargat, gahdat, palihdjet;
proteščejs, mihlulis, apgahdajamais; **protežionišms**,
ahšmenju produkteem augstu muižu ušlitššana, lai eekščeja
tirgū pabalštitu pašču walšis rajšojumus; **protežioništs**,
protežionišma peefritejs.
protešts, eeruna, pretruna, pretošchanās; **proteštēt**, pretotees,
eerunās zelt; **proteštants**, žilweks, kas pretojas; **prote-**
štanti, Lutera mahžibas peefriteji (pretojās katolu nolehmu-
meem); **proteštantišms**, proteštantu mahžiba un tiziba.
protokols, sehdes, ijmekleššanas, prahwas aprakšts; **proto-**
kolišts, rakštweidis, protokola rakštitajs; **protokolišms**, lite-
raturās wiršeens, dšihwi attehlot stingri tā, kā ta ihštenibā
norišinajas.
protoplazma, pirmweela, no kuras attihštijušchees šahdi un
prototips, pirmparaugs. [dšihwneeki.
proviants, baribas weelu krahjums.
prowinze, walšis dala, guberna; wiša walšis kā prestats
galwas pilšehtam; **prowinžiališms**, kahdā apwidū leetojams
wahrdš waj isteizeens
prowišija, ehdamu leetu krahjums; atlihdsiba par apgahdajšanu.
prowišorišts, pagaidu.
prowišors, ušraugs, pahrwaldneeks, apteekneeka weetneeks.
prowokators, špeegs, kas ušmušina, lai nodotu waj šawus
mehrkus šašneegtū; **prowozet**, išaizinat; **prowozeššana**,
prowokazižija, išaizinaššana, ušmušinaššana nodewibas no-
luhtos.
prozedura, gaita; formalitates, kas ištildamas pehž mehrtā
prozents, šimta, par šimtu, šimtā. [teezotees.
prozeše, išteesāšana nenta leeta, prahwa; **prozešetees**, tee-
šatees, prahwotees; **prozešs**, attihštīšanās gaita.
prozešija, šwinigs gahjeens.
prudonišms, Prudona nodibinats sožiališms ar anarchištiku
nokrāhju. No Prudona nahkt pašihstamais isteizeens: „ihpa-
prusofils, pruhšču draugs. [šchums ir jahdsiba“.

psalms, slawas djeejma deewam; **psalmists**, psalmu fazeretajs; **psalmotajs**, pareistizigā draudjē bajnizas djeedataajs; **psalters**, Dawida djeejmu grahamata.

pscido, (jaliktenos) neihsts, melu.

pscidonims, peenemts wahrds (rastneefem).

psiche, dwehjele; **psichists**, garigs, uš dwehjeli atteezigs.

psichiatrija, gara wahjibu sinatne; **psichiatrs**, gara wahjibu

psichosifika, mahziba par dwehjeles dabu. [ahrsts.]

psichogenesis, dwehjeles attihstibas wehsture.

psichologija, sinatne par dwehjeli un tās darbibu; **psichologs**, dwehjeles dsihwes pehtneeks un pasinejs.

psichonomija, mahziba par dwehjeles dsihwes attihstičhanās

psichopatists, dwehjeles darbībā nenormalš. [litumeem.]

psichopatologija, mahziba par gara wahjibam.

psichose, gara wahjiba.

pubertate, dsimuma organu gatawiba.

publika, wiši zilweki atteezibā uš kautkahdu šabee drišku parahdibu: wiši laštaji, wiši politiškās dsihwes lihdsdalibneeki, wiši mahšklas zeenitaji, wiši klaustitajees, štatitajees u. t. t.; **publists**, atklahts, wišeem peeejams; **publizet**, atklahtibai sinamu darit; **publizeshana**, **publikazija**, šinojums, šludinajums; **publizistika**, raksti, furos apštatiti deenas jautajumi; **publizists**, rastneeks, kas apškata deenas jautajumus.

puders, balts pulweris waigu balšinašchanai; **puderetes**, waigus ar puderi balšinat.

pudrets, ištalteri ištahrnijumi ar daščadeem peemaišijumeem, tā pelneem, kuhdru; mahšligi mehšli.

Pugatšchewu dumpis, leela šemneeku un fajaku šazeshchanās šreewijas austrumos šatrinās II. laikā, lai atšwabinatōš no nepanešamā dsimtfungu juhga. Tika apšpeests ar leelām puhlem un daudš upureem, ta laika wisleelakam kara wadonim šuwōrowam peedalotees.

pulte, rakštams galds; nošču galdinšč mušifanteem.

punktazija, punktu uššihmešchana, ištastišchana; lihguma galweno punktu uššihmejums; eewads preeščlašijumam ar galwenā šatura ušrahdiščanu.

pupile, azu šihle.

purifikazija, tihriščhana, šchkištīščhana.

purisms, zeišchanās pehž šklaidribas (walodā); štingra tifumibas eatureschana.

puritani, angļu tizibas šchkira, presbīteeschi; turas štingri pee puritate, šchkištiba; newainiba. [tifumibas.]

purpurs, ūstaiſta ūarkana kraſjā; purpura uſwalfus neſjā waldneeki, kardināli un zitas augſtaſas perſonaſ.

pusiſglihtiba, nepeeteekoſja iſglihtiba, kura nedod eeſpehju iſpraſt daſchado paraſhdibu ūataruſ.

D.

quasi, it tā, iſliſtdameeſ.

quem deus perdere vult, dementat, ko deewſ grib paſjudinat, to winſch ſit ar aſlibu.

qui s'excuse, s'accuse, kaſ atwainojaſ, taſ apwainojaſ.

qui tacet, consentit, kaſ kluſu zeeſch, taſ peeſriht.

quod licet Jovi, non licet bovi, kaſ Jupiteram atwehletſ, taſ naw atwehletſ wehrſim.

quot capita, tot sensus, zit galwu, tit prahtu.

D.

rabats, atwilkumſ no maſjaſ kopſumaſ, par ſkaidru naudu
rabiats, traſ [waj leelumā eepehrfot.

rabiners, ſchihdu mahzitaſ.

rabulists, taiſnibaſ ſagroſitaſ; plaſpa.

radijs, jannatraſiſ metalſ ar loti leelu gaiſmaſ un ſiltuma ſpehku.

radikals, pamatigſ, no paſchāſ ſakneſ; pamatigu reformu peepraſoſchſ; **radikali**, politiſki darbineeki, kaſ teezaſ pehſ pamatigām politiſkām un ſabeedriſkām reformam; **radikalismſ**, teekſchanaſ pehſ pamatigeem pahrgroſijumeem.

radix, ſakne.

rafinade, tihritſ galwu zukuſ.

rafinet, tihrit, ſmalzinat.

rafinets, noruhditiſ, uſ beidiſamo ſaſpihletſ.

rajons, eezirkniſ.

rauschet, no wagoneem ſaſtahdit dſeſſzela wilzeenu un wilzeenu iſahrdit.

rappers, zehriamāiſ eeroziſ diwſkaujam.

rapids, ahtrſ, ſtrauiſch.

raports, paſiņojumſ.

raprodija, gabalainſ darbſ; **raprods**, ſengreeku waronu

raritate, retumſ. [dſeeſmu dſeedataſ.

rāsa, ziltſ, ſuga, kawa.

rašhofšanas beedribas, strahdneeku beedriba, turas noluhfs topeji raščot patehrina produktus, lai iřwairtos no fabri- tantu widutajibas.

Rařins, Stenka, tautas řazeliřhanas wadonis 1667—1670. g. Rařaki un řemneeki řazehlās pret bajareem, nogalinaja tos kā ari bagatneekus, atnehma teem mantu un wiřur eeweda tautas waldbibu. Wiřa deenwidaustrumu nomale bij kařjās. Wal- dibai iřdewās dumpi apřpeest peřz leelām puřlem; Rařins tifa iřpihđfinats un nobendets. Tauta wiņu řawās dseeřmās un teikās zildina par waroni un řawu peřtitaļu.

rařkolniti, weřziřibneeki, nepenehna patriarča Riřona (1666. g.) pařrlabotās bařnizas grařmatas, bet turas pee weřajām. Rařkolniti neatsiřst ari politiřkas zentraliřazijas, pat zara waras un birokratiřas ne, pretojas reřruru dořčanaī un bij galwenee Bugařčewa un Rařina dumpja peēriteji.

ratifiřazija, apřtīprinařčana, peenemiřčana; **ratifiřet**, peenemt, apřtīprināt.

rařija, řirga baribas daudřums weenai deenai, ari řilwefa baribas daudřums.

rařionaliřms, filořofijās wiřjeens, kas par pateeļu atřiřt tiřai to, kas prařtam řaprotams; **rařionaliřts**, rařionaliřma peēritejs; **rařionaliřti**, řekte, kas řweřtos rařtus tulko kritiřti un dogmas un zereemoniřas řařfano ar prařta liřumeem.

rařionals, prařtiřs, řaprařtiřs; **rařionalā laufřaimneežibā**, riřtojas wiřpařrim peřz eepeēřč apđomata plana, lai eeguřtu jo leelas rařčas, řemi nenopliřinot.

reaget, pretim strahdat, pretdarbibu iřrařdit.

reařzija, pretdarbiba; atpakařrařpuliba, peētureřčanaš pee nowezojuřčām formam, naidiga iřtureřčanaš pret jauneewe- dumeem un pret progreřu; **reařzionařs**, atpakařrařpulis; reařziřas peēritejs.

realiřazija, wehriřpapirū pařrwehriřčana par řkaidru naudu; nodomu iřweřčana darbos; **realiřet**, nodomus iřweřt darbos.

realiřms, wiřa ejořčā uřřtatiřčana par tařbu, kařds tas iřste- nibā ir, neiřtrařřojot to par labaku (preřst.: idealiřms); **realiřts**, realiřma peēritejs.

reals, leetiřčks, pateeřs, iřštenibā ejořčs (preřst.: ideals); **real- nařtas**, nodokli un peenařtumi, kas řaweenoti ar řemes iřpa- řčumu; **realřinibas**, leetiřčkas řinibas: weřture, dabas mařziba, geogr. u. t. t.; **realřkola**, wideja mařzibas eestahde, řur galweno wehriřbu peegreēřč jaunām walodam un realřinibam; **realwehrtiba**, iřstā wehrtiba (preřst. nominalwehrtiba); **reala**

- isglihtiba**, galweno wehribu peegreesch dsihwé wjadsiigeem preefschmeteem (jaunàm walodam, dabas fin., matematikai);
- reala politika**, nedjenas pehz idealeem, bet rauga ismantot azumirkla apstahklus.
- redaktors**, waditajs, fahrtotajs; laifraksta waditajs; **redafzija**, rakstu safahrtoschana un apstrahdaschana; wisi weena laifraksta waditaji; weeta, fur tee strahda; **rediget**, laifrakstiu wadit; rakstus safahrtot; domas eetehrpt atteeziga formà.
- redufzija**, nostahdischana pirmatnejà stahwofli, pamafinaschana; **reduzet**, pirmatnejà stahwofli nolikt, masinat, jemat nostahdit, **reëls**, ihsts, drofchs, ujtizams. [saraukt.
- referats**, sinojums, preefschnefums, lectas kodola atstahstijums; **referet**, fiaot, atstahstit; **referents**, sinotajs, atstahstitajs.
- referendums**, likuma projektis, par furu jabalso wisai tautai.
- reflektants**, zilweks, kas pehz ka tihko, weetas fahrtotajs, pirtt gribetajs; **reflektet**, atstarot; pahrdomat; teektees pehz kautka; **refleksija**, atstaroschana; pahrdomaschana, apzereschana, wehribas peegreeschana; **refleksis**, atstarojums, atspihdums; **refleksiwis**, atdaroschs; **refleksiwis kustibas**, no gribas neatkarigas kustibas, kas zelas sajuhtu nerwu faireeneem teeschi pahrejt uj kusteشانàs nerweem; **reflektors**, atstarotajs.
- reforma**, pahrlabojums, jauneewedums; **reformet**, pahrlabot, atjaunot, pahrweidot; **reformazija**, pahrlaboschana, tizibas atjaunoschana; **reformators**, pahrlabotajs, atjaunotajs; **reformatu basniza**, Zwinglija un Kalwina peefriteji.
- refrens**, peedjeedajums, kas atfahrtojās katra panta beigās.
- regalijas**, waldneeka waras simboli; **walsts regalijas**, walsts ihpaschumi; tautsaimneezibas nosares, kas atrodas walsts pahrsina.
- regenerazija**, atdsimschana, atjaunoschana; **regeneret**, atjaunot, **regents**, waldneeks, pawaldonis. [papildinat.
- reglaments**, noteikumi; **reglementet**, noteikumus dot; **reglementazija**, darbibas nostahdischana sem stingreem noteikumeem un preefschrafsteem.
- regress**, atpakatrahpschanàs (preist.: progres); **regressiwis**, atpakatrahpuligs.
- regula**, preefschrafstis, mehraulka; **regulars**, fahrtigs; **regulars kara spehks**, mahzits, kaujas gatawiba turams kara spehks; **regulatiwis**, nolikumi, noteikumi; **regulet**, nofahrtot, fahrtiba wejt.
- rehabilitazija**, pehz joda ijzeeschanas atkaleezelschana senakà amata; wisi teesibu atdoschana.

reichsrats, austreeschu parlaments; fastahw no fungu nama un deputata nama, pehdejäs lozekus wehlè peežäs kurrjäs.

reichstags, wahzeejchu parlaments, kura lozekus wehlè wispahrejäs wehlešchanäs; fastahda apatschnamu; augšchnams fastahw no šaveenibas padomes.

reids, ehrtä weeta ostä kugeem peestaht.

reimatifms, lozitawu šahpes.

Reitera telegrafa kompanija, Londonä, apgahdä wišu Anglijas presi ar jaunatäm finam no politiškeem, komerzieleem un finanzialeem arodeem un pašneedš žitäm walstim finas no Anglijas.

rekapitulazija, galwenä šatura ihša atfahrtošchana; **rekapitulet**, galweno ihši atfahrtoš.

reklama, eeteikums (pahripihlets), šludinajums ar eeteišchanu.

rekognižet, išluhtot, išspeegot.

rekomandazija, eeteišchana, uššlawešchana; **rekomandet**, eeteift.

rekonstruet, no jauna ušželt, par jaunu fastahdit.

rekonwalešžents, šlimneeks, šas atwešelojas.

refords, wisleelafais panahšums, šas jehtad šašneegts.

rektifikazija, pahrlabojums, iššaidrojums.

rektors, waditajs; augšškolas preekšchneeks.

rekwiems, behru dšeejma.

rekwired, peedšiht, palihdšibu meklet.

rekwišite, wjadšiba, peederums.

relatiws, šamehra, atteezigs (pretst. absoluts).

relazija, šinojums; atteekšme, šafars.

relegazija, išsuhtišchana, išraidišchana; **releget**, išsuhtit, išraidit.

religija, tiziba uš deewu un pahrdabiškäm leetam; **religiošs**, tizigs; **religiošitate**, deewbijiba, tizigums.

relifwija, šwehto atleeka; peeminas leeta.

relješs, paaugštinats išstrahdajums uš lihšdenuma; gaišči eeraugams, špoššs.

remarka, atšihme, peefihme; **remarkabels**, eewehrojams, atšihmejams.

remedura, išahrštešchana, palihdšešchana, išlabošchana, nekahrtribu nowehršchana.

reminisženze, atminas; gara rašchojumä weeta, šas atgahdina žitu gara rašchojumu.

remonts, išlabojums; jahtneeku apgahdajchana ar jauneem **renegats**, atšritejšs; šenafu prinzipu nolceedšešs. [širgeem.

renesansje, atdšimšchana, atjaunošchanäs; XVI. g. š. mahtšlas periode un ta laika gaume architekturä un glesneezibä.

- renitents**, nepaklausīgs, nepadewīgs, pretotajēes.
renomē, slawa, atklastības domas par personu waj leetu;
renomēt, platitees, leelitees; **renomists**, balamute, leelības gailis; **renomascha**, leelischānās.
renowet, atjaunot, iſlabot.
rente, eenahkums no zitu darba, teem rajchoſchānās lihdſektus dodot; **femes rente**, eenahkums no femes, to ziteem apstrahdat iſdodot; **rentabls**, eeneſīgs; **rentetees**, atmest eenahkumus; **rentjē**, zilweks, kas dſihwo beſ darba no ſawām rentem; **renteja**, krona naudas ſanemischānās un ijdoschānās eestahde; **rentmeisters**, rentejas preekſchneeks.
reorganizacija, jauneerihſochāna, pahrgroſiſchāna; **reorganizet**, eerihſot par jaunu, pahrtaiſit.
reparatura, iſlaboſchāna; **reparet**, iſlabot.
repartizacija, ſamehriga iſdalischāna; **repartet**, ſamehrigi iſdalit.
repertuars, lugu ſarakſts, kuras uſwedamas.
reperet, atfahrſot; **repetizacija**, atfahrſochāna.
replika, atbilde, atgainajums; **replizet**, atbildet, atziſt.
reporters, deenas laifrakſteem ſinu wahzejs.
representants, preekſchſtahwis, weetneeks; **representatiwā, konſtituzionelā**, jeb **parlamentariſkā waldibā**, walſts augſtakā wara ir iſdalita waldneeka un tautas weetneeku ſtarpā, kuru teeſības noteiktas konſtituzijā; **representet**, weetū iſpildit, par weetneeku buht, aiſſtahwet.
represija, **represalija**, apſpeeschāna, nomahſichāna, atpakalſtumichāna.
reprodukcija, atehloſchāna, pakalrajchoſchāna; rajchoſchāna pehz dota parauga; **reproduzet**, no jauna rajſhot, weetā liſt, pehz dota parauga rajſhot, attehlot.
reptiliju fonds, fonds, no kura dabū pabalſtu waldibai drau-
reptils, rahpulis. [dſigās awiſes.
republika, brihwwalſts; walſts, kur augſtakā wara peeder tautai, kas to uſtiz ſaweem eewehletem weetneekem; **republikaneetis**, brihwwalſts pilsonis; republikas peekritejs; **republikaniſks**, brihwwalſts garā; **republikaniſms**, republikaniſti eeskati, republikaniſks wirseens.
reputacija, slawa; wiſpahribas domas par ſahdu zilweku.
reſchija, atbildigā wadiba; **reſchifors**, atbildigais waditajs.
reſchims, waldibas weids, waldibas ſahrtiba.
reſerwe, aiſtaupijums, aiſgahds, atturiga iſtureſchānās; **reſerwet**, paturet aiſgahdā, atturet.
reſerwars, trauts, glabatuwe.

residents, par suhtni ņemaks diplomatiņs eerehdnis ahrwalņtis.
residenze, (waldneeka) dņihwes weeta.

resignazija, atteiņņhanās, padoņņhanās; **resignet**, atteiņtees,
padotees liņtenim.

reskripts, waldibas rakņis pawalņtneekam.

resoluts, noteiņtis, ņingri nonehmees.

rezoluzija, iņņi ņanemņs teeņas ņpreedums; ņapulzes nolohmums.

resonet, daudņ prahtot, plahpat; **resoneers**, leels prahtotajņs;
plahpa, kildneeks.

rezonanze, noņkana, atņkana.

resors, darbibas arodņs.

resp. respektiwi, atteezigi, ņihmejotees, gadijumā.

respekts, godaņņhana, zeena; **respektabels**, zeenijams; **respek-**
tet, zeenit.

respirazija, dwaņņhoņņhana; **respiret**, dwaņņhot, atpuhņtees.

respondet, atbildet.

responsorijas, garidņneeka un draudņes pahrmaimus dņeeda-
ņhana.

restaurazija, agrakā ņtahwoņka atkal eeweņņhana; nogahņtās
dinastijas atjaunoņņhana; laikmets pehņ 1815. g., kad Franņzijā
wara nahza nandineeku aristokratijas rokās, kas zenās eewest
agrako fahrtibu; ņabojatu mahņņlas darbu iņlaboņņhana.

restituet, atkal eewest; **restituzija**, agrakā ņtahwoņka atjauno-
ņhana.

restorants, **restorazija**, weeņniza, ehdeenu un dņehreenu
nams; **restorators**, restorazijas ihpaņņneeks.

resultats, iņnahkums, panahkums.

resultet, iņnahkt, panahkt.

resumē, **reņimē**, galweno punktu iņņs atfahrtojums; **resumet**,
reņimet, kopā ņawilkt, kopā ņanemt; galwenos punktus iņņi
atfahrtot.

resurs, palihga lihņdņeklis, awots; atpuhtas weeta.

retirade, atfahpņņhanās; ateņas weeta.

retiret, atfahpņtees, atpakaņ wilttees.

retorika, runas mahņņla; **retoriņks**, uņ runas mahņņlu atteezigņs.

retorte, ņtifa trauks ņiniņkeem ekņperimenteem.

retrograds, atpakaņrahpulis; **retrospekts**, atņkats uņ pagahtni.

returbilete, bilete atpakaņbraukņņhanai.

returnet, aidot, atņuhtit atpakaņ; atpakaņ dotees.

retuņņet, pahrlabot (gleņnas, fotografijas).

rewanņņa, atreebiba, atmaņņa, gandarijumņs

rewenijas, eenahkumi.

- reverenze**, goda parahdišana, palozišchanās.
- rewerss**, **reversals**, rakstišs apsolijums.
- rewidet**, pahrluhkot, pahrbaudit; **revidents**, pahrluhks; **rewiſija**, pahrluhkošana; **rewiſors**, pahrluhks; mehrneeks.
- rewiſionisti**, Bernsteina nodibinatā ſozialdemokratu grupa, kas paſtahw uĵ to, ka Marſa teorija par jaunu pahrbaudama; peelaiſch ſozialiſtiſku jautajumu atrišinaſchanu meera zela.
- rewolte**, dumpis pret waldbibu.
- rewoluzija**, pamatigas un ſtraujas pahrmainas politiſkā waj ſaimneeziſkā dſihwē; no tām iſſchkir: **politiskiſko** un **ſozialo**, jeb **ſaimneeziſko** rewoluziju; **rewoluzionars** rewoluzijas peefritejs un weizinatajs.
- revue des deux mondes** (rewiſh deh dōh mond—diwu paſautu apſkats). Pariſē iſnahkojchs puſmehneſcha laikrakſts wehſturai, politiškai, literaturai un mahkſlai. Pee ta ir par lihdsſtrahdneekeem wiſlabakee frantschu rakſtneeki.
- rezensents**, apſpreedejs, mahkſlas kritiſis; **rezenset**, apſpreest, kritiĵet; **rezenſija**, literaturas un mahkſlas darbu apſpreedums, kritika.
- rezepte**, ſahlu parakſts (no ahrſta).
- rezeptiws**, uſnehmigs; **rezeptiwitate**, uſnehmiba.
- rezidiwiſts**, noſeediņeeks, kas pehz ſoda iſzeeschanas to paſchu noſeegumu padarijis.
- rezidiws**, atkritums (tai paſchā ſlimibā waj noſeegumā atpaſal).
- reziproks**, ſawſtarpigs.
- rezidet**, no galwas kautko usteikt, deklamet.
- rigoriſms**, ſtingra peectureſchanās pee tikumibas prinzipeem; **rigoriſts**, ſtingrs tikumibas teeſneſis; **rigoroſs**, ſtingrs, nelokams, lihds beidsamam apſinigs wahrdoſ un darboſ.
- rigsdags**, parlaments Daniĵā un Sweedriĵā.
- rimeſe**, naudas waj weſelu ſuhtiſchana; weſjelis, kuru ſuhta naudas weeta ſamakſai waj ari pahrdoschanai.
- riſket**, uſdrojchinatees klaht kertees, uſſahkt; **riſkants**, pahrdroſchſ; **riſks**, **riſikums**, pahrdroſchſ uſſahktums.
- ritms**, **ritums**, weenada kuſteſchanaſ, uſſwehrtu un neuſſwehrtu baſſeenu kaſrtiga ſeka; **ritmiſks**, pehz rituma pareiſi ſaſtahdits.
- rituals**, noteikumi par reliģiſtām zeremonijām; **ritus**, baſnižas paraſchās.
- riwals**, lihdszenſonis, lihdskahtrotajs, **riwaliset**, ſazenſtees.
- Robeſpjers**, jakobinu wadonis leelajā frantschu rewoluziĵā, gribeja eewest Franziĵā Ruſſo'a idealo walſti, zilweku mihleſtibās, brihwibas un weenlihdsibas walſti ar pirmatnejo dabas reliģiju.

robusts, stiprs, spehzigš meejās.

rojalisms, uztiziba karalim; eeskats, ka pašaule bej karaleem newar ištift; **rojalists**, karala peefritejs; Franzijsā Burboau zilts peefritejs.

rofofo, wezmodes gaume.

Roma locuta, res judicata, Roma (t. i. pahwests) ir runajusi, leeta ir išškirta.

romans, garaks stahjts ar mahtlas wehrtibu.

romantists, dihwains, fantastists, brihniščki jauts, burwigs; **romantiska mahtla**, **romantisms**, mahtla widus laiku gaumē, kas attehlo daschadus dihwainus un fantastiskus gadījumus; **romantists**, romantijsma peefritejs.

romanu tautas, frantschi, italeešchi, španeešchi, portugaleešchi un rumini; **romanism**, romanu tautu teefšchanās pehz waldibas par wišu pašauli.

romanze, pašazina djeesmas weidā.

rotazija, greešchanās ap jāwu aši.

Rotšchildi, bankeeru dšimtar, kureem peeder banku nami Frankfurtē pee Mainas, Londonē, Parijē un Winē.

Rubikonam pahri eet, išškirošcho soli špert; šaraut šafarus ar pagahtni uš wišeem laikeem.

rubrika, nodala, **rubrizet**, šadalit nodalās.

rudimentars, neattihstits, pirmatnejā stahwofli; **rudiments**, šahkums, pirmais mehginajums; neattihstits organs.

ruhņeezibas teefas, šewiščtas teeju eestahdes daschās walstis, kuras išspreešch kildas jautajumus darba ušneheju un štrahdneefu štarpā.

ruinet, išpostit, šagraut; **ruins**, pošts, beigas, **ruines**, drupas.

rumors, trofšnis, kilda; **rumoret**, trofšchnot.

rulete, laimes ritenis, laimes špehle.

runu raksti, šeno germanu rakstu sihmes.

rušalka, uhdens meita, nahra.

rušifitazija, pahrtreewošchana; **rušifizet**, pahrtreewot.

rušofils, freewu draugs.

Ruško, frantschu 18. g. š. rakstneeks, šludinaja atgreeschchanos pee weenkahrščhas dabas dšihwes, wišu zilweku weenlihdšibu, tautas teefibu uš augštako waru un dabisku behrnu audšinašchanu. Frantschu rewoluzijsā konwents un Robespjers tihšoja išwest dšihwē wina politiškās idejas; wina pedagogiškās idejas teef turetās zeenā no wišeem nopeetnakeem jaunlaiku pedagogeem.

rutina, darbā eeguhta leela išweiziba; mašchinweidiga darbošchanās pehz šchablonas; **rutinets**, išweizigs, weikls.

S.

- sabeïsmš**, ſwaigſchuu peeluhgſchana.
sacharinš, zukura weela, toti ſtipra ſaldinna weela.
ſaduzeji, ſenjuhdu ſette, kaš netizeja ne engeleem, ne dwehjeleš nemirſtibai, bet turejaš ſtingri pee tikumibaš liſumeem.
ſaga, ſtandinaweeſchu teika.
ſago, palmu milti; putraimi no ſago palmaš ſerdeš.
saint, st. ſwehtš.
ſakramentš, baņnizaš zeremonijaš ar noſlehpumainu, pahrdabiſku waru uſ atdſimjchana un augſchamzeliſchanoš; kanali, pa fureem deewa ſchehlaſtiba cepluhſt zilwekâ. Katoleem ir 7 ſakramenti, luteraneem tikaš divi.
ſakriſteja, gehrbkambariš baņnizâ.
ſakropolitika, garigu un laižigu waldibu un interejchu ſawee-
ſalamandrš, kirjaku ſuga. [nojchana.
ſaldo, rehkinu noſlehguš; atliſumuš, kaš pehž rehkinu noſlehg-
ſchanaš wehl maſſajamaš.
ſaloniš, krahiſchna iſtaba, weeju iſtaba; **ſalona wagoniš**,
wagoniš, kaš eerihſotš kâ krahiſchna weeju iſtaba.
Saltikoniš, eewehrojamataiš freewu ſatiriſiš, rakſtneeka wahrdeš:
Stiſchedriš, graija ſawoš rakſtoš freewu ſabeedribaš un
birokratijaš meluš un neitumuš.
ſalto mortale, nahweš lehzeeniš; pahrſgalwigiš ſpreedumuš, pahr-
droſchš ſlehdjeeniš, nekoniſekwenze.
ſalus populi ſuprema lex eſto, tautas labumuš lai buhtu aug-
ſtafaiš liſumuš.
ſalutet, ſweizinat, militariſku godu atdot.
ſalvo titulo, S. T., tituli neminot.
ſalwe, daudj ſchahweenu reiſe; godinajuma ſchahweeni.
Samareeſchu beedribaš, ahtraš palihdiſibaš ſineegſchanaš
beedribaš peepeſchi nelaimê krituſcheem.
ſamumuš, karſtiš, ſauſž wehjiſch Aſija un Afrika.
ſanatorija, ahriſtneezibaš eeſtahde djeedinaſchanaš noderigâ weetâ.
ſanitate, weſeliba; **ſanitariš**, weſelibu uſturoſchš.
ſangwinifiš, karſtgalwiš, weeglaš dabas zilwekš; **ſangwi-
niſkiš**, ahtriš, dedſigiš, wiju no labaš puſeš uſſtatojchš.
ſanſiloti, frantiſchu leelâš rewoluzijaš proletareeſchu noſauſumuš.
ſanktuš, ſankt, ſwehtš.
ſanſzija, liſuma apſtiprinaſchana no augſtafâš waraš; eeſwehti-
ſchana, peenemiſchana; **ſanſzionet**, liſumu apſtiprinat, peenemt.
ſanſkritiš, ſeno indēeſchu waldiba, kurâ uſrakſtiti wiņu ſwehtee rakſti.

fantii — **zenti**, fimidata ahrsemju mehros.

fantims, nauda = $\frac{1}{100}$ franfa = apm. $\frac{1}{3}$ kap.

fapeers, razejs, walnu usmetejs kara deenestā.

sapienti sat, šaprahtigam peeteef (t. i. tam newajag tahtafu pašfai drojumu).

šarazens, austrumneeks, muhamedanis.

šardanapališks, išškehrdigs, netifls (pehž ašireešhu karata Šardanapala parauga).

šardonifks, launs, iššobojoišs, elliššks, welniššks.

šarkanā gwardija, šomu štrahdneeku zihnas organizacija.

šarkasms, šodigs iššmeekls; **šarkastišks** šodigs, eewainojoišs, launi peejobojoišs.

šatans, pretineeks, apjuhdšetajs. Šā perjonifizeto launuma prinzijs šastopams wišpirms pee šenperšešeem. Šo teem wiņu aišnehmušchees judi un no judeem šatanu mantojuši ari fristišgā tiziba, šura no ta naw ašwabinajušees pat lihdiš muhšu deenam. Mahutizigā tauta šatanu, jeb welnu ištehlojas šā melnu wišru ar širga šahjam un gows ašti. Tautas teifās wišš uštahjas šā planprahtišš, kas no ašprahtigeem zilwešem daudškahrt teef peejšmauftš.

šatinet, gludu, glumu padarit (papiru).

šatira, šobojošha ruņa waj dšēja; literaturas rašhojumš, šurā iššmeeti šabeedribas netiŭmi un wahjibas; **šatirišks**, iššobojoišs; **šatirs**, šengreeku mešha deews ar kašas šahjam; rupiššs, neišglihtots, kaišls zilweks.

šatyriasis, šlimigo trakums uš šeeweešeem, šastopams šā gara wahjiba (eewehrojams, ša normali zilweki ar to šaširgš, ja teem eewaino pašauši.)

šatisšatšija, gandarijumš.

šatrops, pašwaldneeks ar neaprobešhotu waru; išškehrdigs, waldiššanas šahrs zilweks.

šaturnalija, dšihres ar pašrmehrišu plihšehanu.

šatwersmes šapulze, ahrkahртеja tautas weetneeku šapulze, šura šanaht pehž wežās waldibas gahššanas, lai išštrahdatu jaunus pamatlikumus, pehž kam ta atdod šawu weetu kahртеjai lišundewejai palatai.

šauriji, miššigi, širšatweidigi dšihwneeki šenšenejos laifos.

saue qui peut! lai glahšjas, kas war!

šbiri, brunoti pašwešta polizijas šalpi.

šhablona, paraugs, forma; **šhablonišks**, beš domaššanas

šhachs, Peršijas šaralis. [paraugam šekojoišs.

šhafots, bendes weeta, šoda weeta.

- ſchafalis**, wilkam lihdſigs ſwehrs Aſija un Afrika.
- ſchakerijas**, frantschu jemneeku dumpji XIV. g. i. pret muiſch-
ſchalupa, ahtra laiwina. [neekem.]
- ſchamanismus**, Sibirijas ſemetneeku elka deewiba; **ſchamans**,
preesteris, burwis.
- ſchampionus**, breedene, ſweestene (ſehns).
- ſchandarmerija**, militariſki organiſeti poliziſtu bari; Dreewija
tas galwenais uſdewums — guhſtit dumpineekus.
- ſchankers**, augons uſ dſimuma datam, netiflas dſihwes
wedejeem.
- ſchaur** ſuga; gleſneeziba: itdeenijſkas dſihwes attehlojums.
- ſchanſe**, ijredſe, warbuhſiba.
- ſchantascha**, naudas ijſpeeschana ar draudeem.
- ſchargons**, ijloſſne.
- ſcharlatans**, leelmotis, krahpneeks, blehdis.
- ſcharmants**, jauks, burwigs.
- ſcharpija**, pluhkas (uſ wahtim leekamas).
- ſcharſche**, ſwars; amats, goda weeta.
- ſcheſ**, preeſchneeks, pahrwaldneeks.
- ſcheiſ**, wezakais, pulka preeſchneeks.
- ſchemats**, forma, paraugs, plans; **ſchematiſks**, pehz ſchemata.
- ſcheriſ**, augſtatais teeſneſcha amats Anglija.
- ſchifra**, ſlepena rakſtu ſihme; **ſchifru rakſts**, apſlehpts,
ſlepenſ rakſts.
- ſchiiti**, muhamedanu ſekte, kas peeturas tifaſi pee korana
(dſihwo wairak Perſija).
- ſchiks**, ijweiziba; weifliba uſſtahjotees ſabeedriba.
- ſchikane**, niki, taiſnibas ſagroſijchana, maſiſkas wiltibinas;
ſchikanet, aij deguna waſat, peewilt.
- ſchilinjſch**, Anglijas nauda, apm. 30 f.
- ſchimpanſe**, weena no zilwekam lihdſigu ehrmu pajugam.
- ſchirondisti**, frantschu leelaja revoluzija mehrena partija, kas
gribeja eewest konſtituzionelu monarchiju, ka pahreju uſ brihw-
walſti.
- ſchiſma**, ſtarpiba; ſchkelſchanas; katolu baſnizas ſchkelſchanas
diwu waj wairaku pahweſtu laifa.
- ſchihreju teeſa**, kildas ijſchkirſchana no abu pretejo piſchu
eewehletem teeſneſcheem.
- ſcholaſtika**, widus laiku filoloſija; **ſcholaſtikis**, prahneeks, kas
formu augſtat ſtahda par ſaturu; **ſcholaſtiſks**, ſcholaſtikas
gara, ſauſ.
- ſchoners**, ſchaurſ diwmastu buru fugis, ar furu war ahtri brauff.

ſchonglers, kumedinu rahditajs.

ſchowiniſms, pahrſpihlets patriotiſms; kaiſla, pahrſpihleta dſimtenes mihleſtiba; **ſchowiniſts**, kaiſls, pahrſpihlets patriots, kaſ pret ſemakeem iſturas rupji, bet augſtakeem laiſa ſtehrbeles.

ſchrapnels, iſprahgſtoſcha leelgabalu lode, kaſ pildita maſam loditem.

ſchtaba ofizeeri, widejee ofizeeri: palkawneeki, apatiſchpalkawneeki un majori.

ſchtabſ, pee komandas peederigais perſonals.

ſchurnals, deenas grahmata; laikraſts; **ſchurnaliſts**, laikſeauſa, ſehde. [rakſtu lihdiſtrahdneeks.

ſeeweſchu jautajums, jautajums par ſeeweſchu ſtahwokli dſimta un ſabeedriba un par ſeeweſchu un wiſhreeſchu teeſibu

ſediments, ſlahnis, kaſ uhdeni nogulejees. [ſamehru.

ſegments, loka nogreejums.

ſeidi, Muſhameda pehznahſchi, kureem teeſiba walfat ſatu turbanu un ſatu wirſuſwalfu; ſeidu dſimts galwu ſauz par ſcherifu.

ſeims, tautas weetneeku ſapulze Polija un Somija.

ſekretars, rakſtwedis; **ſekretariats**, rakſtweſcha amats; rakſtu

ſekrets, noſlehpums. [wedibas perſonals.

ſekſnels, uſ dſimuma dſihwi atteezigs.

ſekte, tizibas ſchkira, partija.

ſektors, iigreejums no loka.

ſekulars, ſimtgadigs; paſauligs; **ſekulariſazija**, bajnizu un kloſteru mantas atakemſchana un pahrwehrſchana par walſts ihpaſchumu.

ſekundants, leezineeks pee diwkaujas; **ſekundet**, palihdjet (diwſekundars, otra weetâ ſtahwoſchs. [kauja).

ſekweſtrs, mantas apkihlaſchana.

ſekzija, beedribas waj ſapulzes nodala; miroku uſſchkehrſchana un iſmekleſchana.

ſelekzija, iſlaſe; ſelekzijas teorija, iſlaſes teorija, ſk. to.

ſelſgovernment, paſchwaldiba.

ſelf made man, zilweks, kaſ paſcha ſpehkeem wiſu ſaſneedſis.

ſemes kopihpaſchums, wairakam perſonam kopeji peeder ſemes gabals, uſ furu winam wiſam weenlihdiſigas teeſibas.

ſemes nodokli teek nemti no ſemes eenahkumeem.

ſemeſtrs, puſgadſ.

„Seme un Brihwiba“, ſlepenâ freemu ſozialiſtu beedriba, nodibinata 1863. g.; ta ſaweenoja politiſku reformu praſibu

- „brihwiba“ ar šabedrišku reformu prasību „feme“. Veedriba atmeta teroru, zensdamās pehž šabedriški-saimneezīftas rewo-
- femi-** (šalitenos) pus- [luzijas.
- femiti**, kaukaseešču rāšas austrumneeku tautas: judi, kaldeji, fireešči, arabeešči.
- senats**, augstākā teešu un administratīvā eestahde Breewijā; tāš lozekšus **senatorus**, eezet pats keijars; senatam ir 6 depar- tamenti: pirmais, otrais, teesleetu, heraldijas, kriminalšazijas un ziwilšazijas; sem senata stahw wišas kreewu walšts eestah- des. — Daščās konstituzionelās walštis parlamenta augšč-
- seniors**, **sen**, wezafais. [namš.
- senjors**, **senors**, kungs, pawehšneeks.
- se non é vero e ben trovato**, ja taš ari naw pateešiba, tomehr taš labi ijdomats.
- šensazija**, štiprs eepaids, šawilnojumš; **šensazionals**, **šensa- zionels**, ušmanibu walššinoščš, šabedribu šawilnojoščš.
- šensimonizms**, Sen-Simona šozialā šistema uš taišnibas un kopdarbibas pamateem: katram jaenem weeta pehž šawām špehjam; walšts ir weenigais ihpaščneeks un tai teešiba darbus ijdalit pilšonu starpā.
- šensibilitate**, špehja šajušt.
- šensorizs**, šajuhtu zentri šmadšenēs.
- sensus**, juhtekliš, šajuhta.
- šentenze**, kodoligs išteizēens ar tikumibas mahzibu; **šentenzi- ofs**, šentenzes weidigš.
- šentimentals**, pahrmehrigi juhteligs, šajuhtmigs; **šentimen- talitate**, pahrmehra juhteliba; **šentimentalizms**, rakššnee- zibas wirjeenš, kas išeet uš juhtu attehloščanu; **šentiments**, šajuhta, domas.
- šeparatizms**, teekščanās atdalitees, noščķirtees par šewi; **šepa- ratizts**, zilweks, kas no ziteem atdalas; šeparatizma peekritejs; **šeparats**, noščķirts, atdalits, pats par šewi ejoščš; **šeparet**, atdalit, noščķirt.
- šeparazija**, iščķirščana.
- šerails**, turku šultana waj augšmana namš.
- šerenade**, wakara musika.
- šerija**, rinda.
- šers**, angļu augštmanu titulis.
- šerums**, šuhkalas.
- šerwet**, kalpot, apkalpot.
- šerwilizms**, lihščhana, zenščhanās istapt warenajeem; **šerwils**, iškalpigs, kalpa garā istapigš.

serwifje, traufi un peederumi weenam galda flahjeenam.
serwitute, peenahfums; teeſiba leetot ſweſchu ihpaſchumu no-
servus, wehrġs, kalpſ. [teiktā apmehrā.]

ſeſija, ſehde; eeſtahdes jehſchu laikmets.

ſeſona, gada laiks; laikmets; darba waj iſrahſchu laikmets.

ſejeſionifſts, atriteiſ, ſeparatiſts; jannā mahſſlas wirſeena
 (defadentiſma) peekriteiſ.

ſſera, lode; eezirkniſ; darbibaſ aploks; **ſſeriſts**, lodiſts;

ſſeroids, nepilna lode (eegarena).

ſſinſts, lauwai lihdſiġs tehls ar ſeeweetes galwu un kruhtim
 (ſenejā Egiptē un Greekiā); miſklainſ radijums, miſklaina
 parahdiba; ari audſelibaſ un gudribaſ ſimbols.

Siamas dwihni, diwi kopā ſaauguſchi zilweſi.

ſibaritſ, zilwekſ, kaſ dſihwo preekoſ un lihġmiba; iſlutinatſ
 zilwekſ.

ſibila, ſenromeeſchu ſihlneeze; **ſibilinifſtāſ grahmatāſ**,
 ſihlneezeſ grahmatāſ, kurāſ eſot bijuſe apraſtiita Romāſ
 nahkone.

sic! tā! **sic transit gloria mundi**, tā paet paſaulēſ godiba.

ſiſilis, niſna, lipiġa ſaunuma ſlimiba; ſprantiſchi.

ſignāls, norunata ſihme, ſauzeenſ.

ſignatura, apſihmejums.

ſilentium (ſilenzium), klufeſchana.

ſilogiſmſ, logiſti pareiſſ ſlehdeenſ.

ſilucta, ſihmejums, kaſ attehlo preeſchmeta ehnu.

ſimbols, peenemta ſihme, ahreja ſihme garigu jehdſeenu attehlo-
 ſchanai; **ſimboliſa**, mahziba par tizibaſ apleezibam; mah-
 ziba par reliġiſku jehdſeenu ahreju attehloſchana; **ſimboliſts**,
 ſihmju weidā; **ſimboliſti rakſti**, tizibaſ apleezibaſ rakſti;
ſimboliſmſ, literaturāſ wirſeēnſ ar tipeem attehlot idejaſ
 ar preeſchmeteem un parahdibam attehlot domāſ un dweh-
 ſeēſ ſajuhtāſ.

ſimetrija, ſamehriba, jaſtana iſſkatā; **ſimetriſts**, ſamehriġſ.

ſimſonija, jaſtana; leēſ muſikaſ gabalſ wairakeem inſtrumen-
 teem; **ſimſoniſts**, jaſtanigſ.

ſimilia ſimilibuſ, lihdſiġſ dſeēdē lihdſiġu (homeopatijaſ prinziġſ).

ſimonija, garigaſ mantāſ eeguſchana ar laiġigu mantu;
 garidſneeka weetaſ eeguſchana ar kufuloſchana.

ſimpatija, lihdſjuhtiba, juhtu jaſtana, peekriſchana; **ſimpatifſts**,
 dalibu nemoſchſ, weenadi juhtoſchſ; **ſimpatifet**, lihdſi juſt,
 peekriſt, domam, jaſkanet.

ſimpelſ, weenfahrſch, weenteeſiġſ, nemahſſlotſ.

simptoms, ahreja sihme, kas norahda uš cefšheju prozeju;
simptomatišks, sihmiš.

simulazija, iškliškanaš, leekuloškana; **simulants**, iškližeeš,
leekulotajš; **simulet**, išklišteš (peem. par šlimu).

simultans, kopejš, weenà laikà.

sinagoga, šchiddu luhgškanaš nams.

sinchronišks, notikumum weenà laikà; **sinchronistišk**i wehšturi
mahža, daškadu tautu weena laikà notikumum kopà apškator.

šindiks, kaškdas šabeedrišas preekškštahwiš; **šindikats**, šindika
amats; arodneežiška uškchmeju waj štrahdneeku beedriša; **šin-
dikališk**s, šaimneežišku interešku aiškštahweškana šindikatus
nodibinot.

sine, beš; **sine ira et studio**, beš dušknam un beš mišklestiškas;

šinefura, labi atalgotš amats beš darba. [bešpartejišk*i*.

sine qua non, nepreežeeškams noteikumš.

šinuonimi, wahrđi ar weenadu nošihmi.

šinopfišks, aptweroškš pahrkšats; **šinoptišk**s, pahrkšatigiš, ihši
šanemš.

šintakše, mahžiba, kà wahrđi šakopojami teikumoš.

šintese, domu gaškjeens no weenfahrkškà un atšewiškškà uš šalikto
un wišpahrejo, no eemesla uš šekam (pretšt.: anališe); **šintetišk**s,
šaweenojoškš, šaištioškš; **šintetiškà metode**, mahžibas weidš,
kaš wed no zehloneem pee šekam, no atšewiškškam parahđibam
uš wišpahrejeem likumeem.

širene, šengreeku teiškàs: nahra ar wilinoškdu baški, kaš eewitina

šiferens, waldneekš atteežibà uš wajaalu. [breekmàs.

šistema, fahrtiba; uškštatu kopa; plans, peškž kura šehđseeni un
parahđibas šakahrtoti, lai eeguhtu kautko wešelu; šinama mehrka
šajneegškanaš leetojamee lihđjekti; **šistematišk**i, šakarigi; peškž
štindra plana; šinatnišk*i* nofahrtoti.

šistet, apškahđinat, apturet, apžeetinat.

šišiša darbs, weltigiš darbs, nešekmiš darbs.

šituazija, štahwolkis weeta; **šituet**, noškahđit, weetu dot.

ši vis pacem, para bellum, ja wehleeš meeru, gatawojees uš
faru.

šizileškdu wakara deewfalpoškana, Šizilijas atšwabina-
škana no Šranzijas juhga (1282. g.), tautai šazelotees un
eenišktoš frantškus wišus apkauiot.

šfabrošks, nelihđšens, grumbulains; netiškams, gruhtš.

škala, škanu rinda mušikà; škaitlu rinda pee termometra u. t. t.

škalpels, mašš kirurgiškš našiš.

škalps, nowilkta galwas ahda; **škalpet**, galwas ahdu nomaukti.

ſkelets, gindenis, wiſi pareiſa kaſrtiba ſalikti dſihwneeka kauli; galwenais ſaturs.

ſkeptiſis, zilweks, kaſ par wiſu ſchaubas; **ſkeptiſks**, ſchaubn pilns, neuſtizigs; **ſkeptiziſms**, ſchaubiſchanas; filoſofijas wirſeens, kaſ mahza, ka neka neeſot, par ko newaretu ſchaubitees.

ſkize, pawirſchs uſmetums; **ſkizet**, pawirſchi uſmeſt, galwenos wilzeenos attehlot.

ſkopzi, kreewu ſekte, kaſ glahbinu meklè ahrejà meeſas kaſribu nomahſchana, dſimuma organus ſakroplojot.

ſkorbutis, mutes ſlimiba: ſmaganu iſpuhſchana.

ſkrandu proletariats, beſdarba waſanki, flaidomu proletariats.

ſkribents, rakſtneekeliſ.

ſkrofuli, dſeedſeru kaitē; **ſkrofuloſs**, ar dſeedſeru kaiti ſaſirdſiſ.

ſkrupuliſ, ſchaubas, apdomaſchana; **ſkrupuloſs**, apdomigs, loti apſinigs.

ſkrutinija, baſſoſchana ar ſihmitem; wehleſchanas kaſrtiba, kurà nebaſo par weenu kandidatu, bet uſreiſ par wiſeem, zit tani gubernà jawehle, kalab ſtipratà partija war atſtaht beſ preekſchſtahwibas wiſas zitas partijas. Skrutinijai pretim ſtahw wehleſchana pa eezirkneem, kuros katrà wehlams weens deputats.

ſkulptors, tehneeks, biſchu greeſejs; **ſkulptura**, tehneeziba, biſchu greeſchanas mahſla.

ſkuptſchina, ſerbu parlaments.

ſknti, ſenlaiku tauta pee Melnàs un Kaſpijas juſtram.

ſlawi, Auſtrum-Giropas tautas: kreewi, poli, iſcheki, ſlowati, ſerbi, bulgeri; **ſlawofiſi**, kreewu tautibas ſtiprinataji.

ſlepeni fondi atrodas waldibas riſziba un par winu iſleetoſchana neteek nodoti rehſini tautas preekſchſtahwjeem; ſumos no ſlepeneem fondeem palaitam iſleeto ahrleetu politiſas, ſlepenpolizijas un agitazijas mehrkeem.

ſoareja, wakara weeſibas; wakara iſriſkojums.

ſodomija, **ſodomiterija**, zilweku meeſiſka kopoſchana ar lopeem (1. Moſ. gr. 19); **ſodomits**, zilweks, kaſ meeſiſki kopojas ar lopeem.

ſofiſms, wiltus ſlehdſeens, kaſ ahreji tuwinas pateeſibai; ne-pareijs prahtojums; **ſofiſts**, wiltus prahtneeks.

ſoſokles, eewehrojamatais ſengreeku tragediju dſejneeks.

ſofta, Turzijà augſtiſtolu apmekletaji, kaſ par paſauli neleekas ne ſinot.

ſokratifka metode, mahziſchana pehz ſengreeku gudrà Sofrata parauga, kaſ jautadams wedinaja uſ domaſchann un dewa walu ſkolenam paſcham atraſt pateeſibu.

- solars**, uš ſauli atteezigs.
- solens**, ſwinigs.
- ſolidaritate**, intereſchu kopiba; weenprahtiba; peenahkumu un feeſibu kopiba pehz išteizeena: „weens par wiſeem un wiſi par weenu“; **ſolidariſts**, kopejs; weens par wiſeem un wiſi par weenu.
- ſolids**, zeets, kreetns, iſdeweēs.
- ſolitar**, weentulis, weenatnē dſihwojoſchs.
- ſolizitet**, ſirjnigi luhgt.
- solo**, weens pats; **ſoliſts**, zilweks, kaš weens pats djeed waj zilweka meeſu.
- ſomatologija**, mahziba par zilweka meeſu.
- ſonnambulizms**, mehneſchjehrdſiba, ſtaigaſchana un runaſchana pa meegam; **ſonnambuls**, ar ſonnambulizmu ſaſirdſis, mehneſchjehrdſigs.
- ſonde**, mahſchu adata, pehtijamā fahrts; **ſondet**, iſpehtit, pahrbaudit.
- ſonete**, liriks dſejols ar dſilām juhmam, pehz noteikta parauga dſe.
- ſonors**, pilnſtanigs, daiſtanigs.
- ſoteriologija**, mahziba par Kriſtu, kà par peſtitaju; **ſoters**, glahbejs, peſtitajs.
- ſotiſe**, neekalbiba; apwainojoſcha runa.
- ſowerens**, mahrzina ſterliu, anglu ſelta nauda, apm. 10 rbl.
- ſozialdemokratija**, politiſka partija, kaš zenſchas iſweſt dſihwē ſinatniſkà ſozialiſma idejas un uſſtahjas par ſtrahdneeku ſchiras intreſchu aiſſtahwetaju.
- ſozializacija**, pahrwehrſchana par ſabeedribas ihpaſchumu. **Raſchoſchanas lihdſeklu ſozializacija**, wiſu maſchinu, fabritu un zitu raſchoſchanas lihdſeklu pahrwehrſchana par ſabeedriſku ihpaſchumu. **Semes ſozializacija**, jemes pahrwehrſchana par wiſas ſabeedribas ihpaſchumu, lai to dotu tikai tam, kaš to apſtrahdà pats bej algas ſtrahdneekem.
- ſozialiſms**, mahziba, pehz furas iſnihdama ſtrahdneeku iſjuhſchana, atzetot privatihpaſchumu uš raſchoſchanas lihdſekteem un toš nodod ſabeedribai, kà ari taiſni un weenlihdſigi ſaimneeziſtoš labumus iſdalot. **Sozialiſms** parahdiješ wairaf weidoš, no fureem paſiſtamakee: komuniſms, ſenſimoniſms, ſurjeriſms (utopiſkaiš ſoz.) un marſiſms (ſinatniſkaiš ſoz.).
- ſozialpolitika**, uš ſtrahdneeku jautajuma nofahrtoſchamu wirſita waldbibas darbiba.
- ſozialrewoluzionari**, politiſka partija Kreewija, kaš pehz ſozialiſma mehrkeem zenſdamàs iſleeto teroristiſkūš lihdſekluš.
- ſozialš**, ſabeedriſks; **ſozialaš ſinatneš**, ſabeedriſkaš ſinatneš (tautſaimneeziſiba, ſtatistiſka u. t. t.).

- fozietate**, beedriba.
foziologija, finatne par jabeedribas attihstijchanàs lifumeem.
spaneeschu seena, nejama, daschreij jaleekama seena gultu apschogojchanai waj telpu nodalijchanai.
spektrs, kantainam stikla stabinam zauri laistas gaijmas attehlojums; **spektralanalise**, ipektra ipehtiijchana ar noluhku, lai no ta strihpnam ijsinatu, no kahdam weelam jastahw gaijmu iistarojochais preekschmets.
spekulazija, ipehtiijchana, apdomaschana, aprehkinaschana; pahrdroschs usnehmums zeriba eeguht leelu pelau; **spekulants**, ipekuletajs, usnehmejs ar leelu pelnas kahri; **spekulatiws**, pehtoschs; usnehmigs; **spekulatiwà filosofija**, dsildomiga pehtiijchana, ar furu bei peedsihwojumu palihdsibas grib tikt pee pateesibas atfinas; **spekulet**, pehtit; ar pelnas kahri kaut fo ujjahft.
sperma, sehlla; **spermatoreja**, sehklas tezeschana; **spermatoroidi**, sehklas dsihwneezini, sehklas deedsini, wihreeschu kahrtas dsihwneeku apaugoschanas elementi.
spezialijeschchanàs, nodoschchanàs weenam arodam; **spezialists**, leetpratejs kahdà arodà; **spezialitate**, arods, furu kahds pilnigi prot, kam winjch wijai nodewees; **spezials**, **speziels**, jewijschs, lihdi sikhumeem ejoschs.
spezifikazija, jastahwdalu ujjaitijchana, no furàm jastahdas wejels.
spezifisks, jawads, titai sinamam preekschmetam peemihtojchs; **spezifisks swars**, preekschmeta imaguma jamehrs ar tikpat leela uhdens apnehra imagumu.
pezija, juga, kawa; rehkinaschana 4 pamatdarbibas: jastaitijchana, atnemischana, wairojchana, daliijchana.
spikers, runatajs; anglu deputatu nama presidentis.
spions, speegs; **spionascha**, ipeegojchana; **spionet**, ipeegot.
spirale, lihfa linija, kura no widus punkta jahkas un tam eet apfahrt nekaitamas reijes.
spiritisms, tiziba, ka war jafinatees ar nomirujscho gareem; **spiritists**, zilweks, kas spiritijsmam tiz.
spiritualisms, psichologu ujskats, ka zilwefa dwehjele ir patstahwiga besweelas buhtne; **spiritualists**, spiritualijsma peefritejs.
spirituosi dschreeni, garigi, reibinoschi dschreeni.
spiritus, wehja wehjsma, dwajscha; ahtri ijgarojoschs ichtidrums, fursch ujjautrina, eerosina organijsma darbibas.
splendids, krahschs, krahschnumu mihlotajs, daudi ijdodoschs.

ſplins, gruhtſirdiba, ihgnims; **ſplinigs**, gruhtſirdigs, ſaihdsis, **ſpondet**, apremtees, ſolitees. [ihgns.]

ſpontanitate, paſchdarbiba, darboſchanàs no ſawas eefſchejàs dſinas, ſajuſchana bej ſweſcha eeroſinajuma, paſchnolemiſchanàs;

ſpontans, no brihwa prahta, pats no ſewis, ar gribu un apſinu.

ſporades, iſklaidu ejoſchas ſalas; **ſporadiſks**, pa weenam ujejams, iſklaidu ſaſtopams.

ſports, rotala, pee kuras attiſtas meejas ſpehks un wingriba: eeſchanàs, ſtreeſchanàs, zihkſteſchanàs, jahſchana, mediba, aireſchana, weloſipedu braukſchanàs u. t. t.; **ſportmanis**, ſporta

ſportulas, blafus eenehmumi. [peekoſejs.]

ſtabilitate, paſtahweſchana, ilgſchana; **ſtabilitates ſistema**, palikſchana pee paſtahwoſchà, wežà; **ſtabils**, paſtahwoſchs, zeechs, ijturigs.

ſtadija, laikmets, ſtahwoſkis, attiſtibas pakahpe.

ſtaguazija, uſ weetas ſtahweſchana, pagrimſchana, puhſchana.

ſtambula, Konſtantinopole.

standard of life (ſtandard of leiſ), wijs, ka zilwekam dſihwei wajaga, lai uſturu tu ſawu kulturàs ſtahwoſki.

ſtandarte, karogs.

ſtaniols, alwas lapinas eetiſchana.

ſtarptantiſkas teeſibas, uſ paraſcham un lihgumeem pamatoti noteikumi, pee kureem ſawſtarpejà ſatikme turàs wijsas žiwiliſeto walſtju wal dibas.

ſtatariks, ſtahwoſchs, gauſs, gauſi uſ preeſchu ejoſchs.

ſtatika, mahziba par lihdiſſwaru; **ſtatiſks**, lihdiſſwarà.

ſtatiſtika, ſinatne, kas ar ſkaitleem aprahda ſabeedriſkàs un ſaimneeziſkàs dſihwes parahdibas; **ſtatiſtikis**, ſtatiſtikas peekoſejs un pratejs.

ſtatiſts, mehmas lomas ijwedejs.

ſtatuet, uſſtahdit, noteift, nolift.

ſtatuja, peeminas ſtabs, ijgreests tehls.

ſtatura, weids augums.

status quo, tagadejais ſtahwoſkis; **status quo ante**, ſenakais ſtahwoſkis.

ſtatuts, noteikumu krahjums, pamata noteikumi; **ſtatutariſks**, ſtaurodulija, kruſta peeluhgſchana. [pehž ſtatuteem.]

ſtaurofors, kruſta neſejs.

ſtažija, uſturas weeta, mihtne, peeſtahne; **brihwa ſtažija**, dſihwoſkis un ehdeens par welti.

ſtearins, tauku weela, no kuras taija ſwezes.

stenografija, ahtraktiba; mahſla wahrduš un burtuš ſaihfinoš
tiš ahtri rakſtiš, ka war ſeſot runatajam.

stentors, pehž Homera teikam trakeetiš, kam bij tiš ſtipra bałš,
ka 50 žiteem wiħreem.

stereometrija, mahžiba, ka ijmehrit un aprehinat ķermenu
leelumu.

stereotipiski, nemainigiš, paleeſoſhš beš pahrgroſibaš; **stereo-**
tipi, burtu leħjumš, kuru war iſleetot wairakeem iſdewumeem.

sterilizacija, organisku diħglu nonahweſhana, paſterijeſhana;
sterilizet, diħgluš nonahwet, diħģehanaš un waiſlai darit
neſpeħģigu; **steriliš**, neaugliģš, tuſhš, beš ſatura.

sterliņš, angļu nauda; mahžina ſterliņu (apm. 10 rubļu) =
20 ſhilinu; 1 ſhilinš = 12 penši.

stiletiš, maģš, ſħaurš ſħeħpš.

stiliš, ſenlaiſu rakſtamaiš urbuliš; rakſtneeka išteiģmeš weidš;

stilistiķa, domu išteiģmeš mahſla rakſtot; **stilistiš**, rakſtneekš,
atteģzoteeš uģ ta ſtilu.

stimuliš, ķaireenš, uģmudinajumiš.

stipendija, atalgojumiš; pabalſtiš ſkolneķeem; **stipendiatiš**, pa-
balſta ſaneħmeģš; **stipendet**, atalgot, ar naudu pabalſtiš.

stipulacija, noteikumiš, liħģumiš, noruna; **stipuletiš**, norunat,
noliħģt, noteikt.

stoa, ſtabu ſahle ſeneģa Atenā, ķur filoģoģš Ženo mahģija; **stoiķi**,

Ženo mahģeķi, kaš žentiš iģrahdiķeeš neģuħģigi pret zeeģhanam
un weenalģģigi wiģāš dģihweš pahrmaināš; **stoiķiškš**, neģuħģigiš,

weenalģģigiš, nekustiņamiš; **stoiģiģumiš**, stoiķu filoģoģģija; zeeģha-
nu niģinaģhana un negroģamiš dweħģeeleš meeš wiģoš dģihweš

stortings, norweģu parlamentiš. [gadijumos.

stranguletiš, noģħnaģt, paķahrt.

strapaze, nogurdiņoģha peepuħģehanaš, moģiģehanaš.

strategetiķa, **strategija**, kara weģhanaš mahſla; **strategiškš**,
ģwarigiš kara gadijumā; **strategš**, kara wadoniš.

streikiš, ſtraħdneķu kopeģa aģſtaģehanaš no darba, lai panahģtu
labakuš darba noteikumuš waj algāš paaģģģinaģumu; **streiktot**,

aģſtaħt darbu.

streiklauģģi, ſtraħdneķi, kaš ſtraħdā, kaš beedri noneħmuģģeeš

strichuiniš, ļoti ſtipra giģtiš. [streiktot.

striktiš, zeeģģi noteiķtiš, ſtingri noģģitiš.

stroģa, pants (dģeeģmāš).

struktura, uģbuħwe, eķahrtuojumiš.

studija, ſinatniģka peħģiģhana; mahģibaš gabalš, preeģģģdarbš
leelakam mahģģlaš darbam.

stundisms, freemu sekte (nodibinata 1862. g.); atmet garidsneezību, švehtbildes, atsihst tikai 2 sakramentus (kristību un vakarcēheenu), zenshas atgrieštees pee pirmās kristīgas draudses weentahrihības un mahzibas štaidribas.

stupiditate, gara trulums; **stupids**, truls gara, mulkis.

stuprums, peesmeesšana; **stuprata**, peesmeeta; **stuprators**, peesmehejs.

subalterns, semats, apasich otra šahwoichs.

subjekts, galwenais jehdseens teikumā; zilweks (nizinoichā nosihmē); **subjektīvs**, perionisks, eesichejs (prest.: objektiws).

sublimats, jewischki tihrits dšihwsudrabs.

subordinazija, pakahrtošana, padewiba.

subrete, istabas meita (skatuwes lomās).

subselijas, semi sehdekti, školās šoli.

subšidija, pabalsts, palihdsiba.

subskripzija, eepreesicheja parakstičanās uļ kahdu ijdewumu;

subskribents, parakstiitajees; **subskribet**, parakstitees uļ kahdu ijdewumu waj pajahfumu.

substantīvs, leetu wahrds.

substanze, weela, leetas kodols.

substituts, weetneeks; **substituet**, otra weetu ispidit.

subtils, maigs, smalks; asprahstīgs.

subwenzija, palihdsiba, pabalsts.

sufleers, preesichā šazitajs teatra israhdes.

sugestija, eedweesšana; **sugeret**, eedwest.

sui generis, pehz jawas kahrtas, šawadi.

sufzedents, **sufzesors**, pehzuahzejs amata; **sufzedet**, amata šefot; **sufzesija**, šefoššana amata; **sufzesiwi**, pamasam, pa pakahpeenam.

šuna, noštahsti par Muhameda dšihwi un runam; **šuniti**, muhamedanu sekte, kas bej korana turas ari pee šunas. (Turki ir

superbs, lepns, frahichns, warens. [šuniti].

superarbitrija, ispreesšana augstakā instanžē; **superarbitrs**, preesichsehdetajs schkihreju teeja.

superintendents, wirsušraugs; ewangeliškas draudses wirsgans.

superiotitate, pahriwars, preesichroziba; **superiors**, augstaks, pahrats; preesichneeks.

supernaturalisms, tiziba uļ pahrdabiškām leetam, uļ deewibas parahdišchanos pahrdabiškā kahrtā.

suplements, papildinajums, peelifums.

suplikants, luhdshejs, luhgumraksta eesneedsejs; **suplikis**, luhgums, luhgumraksts; **suplizet**, luhgt.

suprematija, supremats, wiršwara, wišaugstakà wara;
supremš, wišaugstatais.

suprešija, nomahšichana, noflušejchana (pateššibas); **suprešiwš**,
šura, weena no forana 115 nodalam. [nomahžošchš.

šurogats, weetneekš; ihštàs leetas weetà leetojamà mašwehr-
tiga leeta.

šurprise, pahršteigumš; ušbrukumš; rotalu leeta ar pahrštei-
gumeem.

šušchets, šišchets, weela (džejaš gabalam), šaturš.

šušpendet, pagaidam atzelt, uš kašdu laiku atšwabinat, at-
wafinat; **šušpensija, šušpendešchana**, atzelšichana, eepreeš-
šehja atwalinašchana.

šušpensorijs, brutas jošta, maks.

šuterens, pagraba štahwš.

šuum cuique, katram šawš.

šuwenirš, peemina, dahwana par peeminu.

šuwerenitate, walštš neatfariba, uš kuras pamata ta pati šew
war išdot lišumuš, neaiškarot žitu walštju teešibu.

šuwerešš, neatfarigš, neaprobešchotš; waldneekš, peršona ar
augštako waru.

šwaigšchuu palata, pulžinišch augstu wišru, kaš waldneeka
tuwumà atrašdameeš, wišu waru šagrašbušchi šawàš rokàš.

Šwehtà šaweeniba tika nošlehgta Parijē 26. septembri
1815. g. freewu un austreešchu keižaru un prušchu karala
šarpà, lai štrahdatu pretim revoluzionareem zenteeneem

šwita, pawadoniba.

šzene, škatuwe; štatš.

šženerija, škatuweš eetaije.

šžepteris, waldneeka šilliš.

2.

tabele, šarakštš, pahrškatš.

tableau (tablo), aina, glešna; išweizigi šastahdita peršonu grupa
teatra išrahdeš.

Table d' hôte, fopejš ehdamais galdš weejnižàš.

tabu, dabas tautam kašda preešchmeta šwehtumš, ueaiškara-
miba; preešchmetš, no ka jaatturas, jaišwairas.

tabula rasa, tušchja lapa, uš kuras war rakštit, ko grib.

taburets, jems šehdeklis bej atšweltneš.

tafelašcha, fuga tauwas; wišš apgehršš pee šobenu diw-
šaujām.

taktika, kaujas mehhiļa; partijas zihņas weids, kà iļvest ļawu programu.

taktis, praļchana uļwestees un rihtotees peļz apstahķeem; ļkanu mehrs muļikà.

takse, zena, noteikta maļja; **taksazija**, zenas noteikļchana; **takset**, noteikt zenu.

talars, garidļneeku mehhtelis.

talents, ļpeļjas; gara dahwanas; garigi apdahwinats zilweks; ļengreeku ļwars un nauda (apm. 2000 r.)

talismans, burwju akmens, burwju lihdļeklis.

talks, ļalgans miļķsts akmens.

talmiļelts, ļeltam lihdļigs wara kauļejums.

talmuds, judu reliģiķu liķumu grahmatu, starp II. un IV. g. ļ. ļastahdita; teeļ zeenita tiķ pat augstu, kà wezàs deribas raksti.

talons, intereļķu siķme; raksts, pret kuru iļmaksà prozentes.

tamburins, **tamburs**, bungas.

tantams, ļawadas ķineeļķu bungas.

tangente, ļadurļmes liņija; taiņna liņija, kura ar liķu tiķai weenà weetà ļaduras; **tanget**, peedurtees, aiķfert, eespaidu darit.

tanins, gehrejama weela.

Tantalus molas, frigeeļķu karalim, Tantalum, peļz greeķu teikam, wiņapasaule bij ļaļlahpļt un ļaalkst, uhdeni lihdļ zeleeem stahwoļķam un winam wirs galwas wiļjauķakeem augķeem karajotees; tiķlihdļ wiņķ ļuhķoja uhdeni waj augļus aiļņneegt, tee tuhliņ atwilkàs atpakaļ.

tantjema, pelnas daļa atziju uļņehmumos.

tapiferija, grihdļegu aditawa.

tara. pretķķu eepaļajuma ļwars.

tarantela, nahwigs firneķlis Ķiropas deenwidos; italeeļķu [tautiķka deļa.

Tarpejas flints, kalns Romà, no kura ļenàs brihwwalsts laiķa gahļa beļdibeni nodeweļus.

tartars, ļengreeķu wiņapasaule, paļjudinato miteķlis, tàpat kà **orkus** romeesķheem.

tartiķs, leekula, ļwehtula tips (peļz frantiķķu dļeļneeka Molķera komedijas warona).

tautas gribas partija, narodowolzi, freewu rewoluzionaru partija, kura tà ļahķa ļauķtees peļz awiķes „Narodnaja wola“ (tautas brihwiba) wahrda; ļķi awiķe ļahķa iļnahķt 1879. g.

tautas weetneeku nams, parlaments.

tautibneeki grib tautas liķteni uļlabot, tautas ļenatni iļpehtot un tautiķo apļiņu paķeļot.

tautochronifks, weenlaizigs; **tautochronifms**, weenlaiziba.
tautologija, eepreefch teiktà atfahrtojums zitos wahrds; leeki
tawerna, frogs, wihna pahrdotawa. [wahrdi.

tehnika, ijweiziba mahfsla; ruhpneeziba un tirdjneeziiba leeto-
jamà sinatne un mahfsla; **tehnifis**, technitas pratejs; **tech-
nifks**, uš tehnifu atteezigs; **tehnifks nofaufums** (ter-
minus technicus), fahdà arodà leetojams wahrds; **techno-
logija**, ruhpneezibas sinatne; **technolog**s ruhpneezibas pratejs.
te deum laudamus, deews funks, tewi mehš flawejam; flawas
djeejma.

teefnefchu neatzelamiba, tahda teesu fahrtiba, furà teef-
nefchi atzelami tifai par nojeegumcem uš teefas ipreeduma
pamata un ir pawijam brihwi no jebfahda ſpaيدا no augſchas.
teifms, tiziba uš deewu, fà paſaules raditaju; **teifst**, teifma
peefritejs.

teftils, audums; **teftilruhpneeziba**, audumu ruhpneeziba.
teftis, wahrdi, pirmwahrdi; runas pamata wahrdi.

teftonika, mahfsla uš riſheem eegreeſt ſihmejumus un ijgrej-
nojumus.

telefons, eetaife, pa furu war ſarunatees taſlumà.

telegrafs, taſhratſtitajs; **telegrama**, pa telegraju peefuhtita
wehſts.

teleologija, mahziba, fa wijam paſtahwofſham ir noteifts mehrkis.

telepatija, ſpehja apjauſt telpà waj laifà attahlus notikumus.

telefrops, taſhſtats; riſks, pa furu war redſet taſlus preefſchmetus.

telurijs, riſks, fas iſrahda jemes un mehnejs greeſchanos;

telurifks, uš jemi atteezigs; **telurifms**, mahziba par wiju
jemi; jemes dabifkais ſpehks; **tellus**, ſeme.

temats, runas galwenàs domas; apjpreeduma preefſchmetš;

tembrs, ſtanas noſrahja. [uſdeewums.

Temida, teefas un taijnibas deewe.

temperaments, dwehjeles daba; iſſchkir pawijam 4 tempera-
mentus: ſangwiniſko, koleriſko, flegmatiſko un melancholiſko.

temperanze, ſahtiba, atturiba no reibinoſcheem djehreeneem.

temperatura, ſiltums.

temperet, maſinat, remdinat.

tempi passati, tee laifi ir pagahjuſchi; **tempo**, laifs, laifmehrs;
à tempo, weenà laifà.

templis, deewnamš.

temporalijas, garidjneeſu laizigee eenahfumi.

tempora mutantur, laifi grojaš; **o tempora, o mores**, af laifi,
af paraſchas.

- temporiset**, apstahkleem peemehrotees, raudsit eeguht laiku, wilzinat.
- temporars**, pagaidu, uš kahdu laiku; **temporels**, laizigs, pajaunligns.
- tendenze**, wirjeens, noluhks, teekšchanaš pehz mehrka; **tendenziošs**, ar redšamu uoluhku.
- tenders**, leelu fugi pawadoschš masaks fugis; lokomotivei peelitti rati ar oglem un uhdeni.
- tentamens**, pahrbaudijums; eepreeščejs ešams.
- teodizeja**, deewa attaiņošchana; mehginajums peerahdit, ka pašaules launums ir jāweenojams ar deewišku pašaules kahrtibu un šehlfirdiga raditaja un walditaja wiššpehzibu.
- teofobija**, bailes no deewa.
- teogonija**, mahziba par deewu zelšchanoš.
- teokratija**, waldibas weids, furā par waldneeku škaitaš patš deews, bet pateešiba walda garidšneeki.
- teolatrija**, deewkalpošchana.
- teologija**, sinatne par deewu; **teologs**, teologijas pratejs.
- teomanija**, ahrprahtiga šajuhimiba par deewu.
- teomantija**, no deewa eedwesta paregošchana.
- teorema**, mahzibas teikums, kas jāpeerahda.
- teoretikis**, sinatnu wihrs, leetas pahršinatajš; **teoretiski**, sinatniški; **teorija**, pehtišchana, sinatniški eesfati, mahziba (preišt.: prasje).
- teosofija**, nošlehpumaina deewa atšihšchana; garu redšchana.
- terafoti**, podneezibas mahkšlas darbi.
- terapija**, dšeedinašchanas mahziba; sinatne par šlimibu dšeediterasje, kahpulaina pakalne. [našchana.
- teribels**, šchaušmigns.
- teritorija**, apgabals, eezirknis.
- termins**, noteikts laiks; nošaukums, kas leetojams tikai šinamā arodā; **terminologija**, wiši kahdā arodā leetojamee šewišchi [nošaukumi.
- termologija**, mahziba par šiltumu.
- termometrs**, šiltuma mehritajs rihts.
- terorizms**, waldišchana ar breešmigeem lihdsjekleem; **terroriset**, eebaidit; **terrorists**, breešmu waldibas peekritejs; **terors**, breešmas, eebaidišchana politiskā zihnā; **šarkanais terors**, rewoluzionaru nšbrukumi waldibas peekritejeem; **baltais terors**, šchaušmigi lihdsjekli no waldibas pušes rewoluziju ap-
- terra incognita**, nepašihštama jeme. [špeešhot.
- terzerols**, kabatas pistole.
- terziars**, treschais.

tese, teifums, fas uſtahnits apſpreeſchanai.

testaments, pehdejās gribas iſteifums; **testators**, mantas atſtahjejs.

testimonium paupertatis, nabadsibas apleeziba.

tête à tête, ſaruna ſem iſchetrām azim.

tetowet, daſchadas figurās ahdā eegreest un noſrahjot.

teurgija, mahſſla deeweem un gareem tuwotees un no teem ſawā labā ko ijdabut.

tiara, pahweſta trejtahričs fronis.

tifs, ſawada paraſcha, dihwaina eegriba.

Times (teims), laifs; leela politiſka awiſe Anglija. **Times is**

timids, bailigs. [money, laifs ir nauda.]

timokratija, waldibas weids, kura wijs wara bagatneekem rofā.

tiuktura, ſpirta waj etera iſwilkums no ſtahdu un dſihwneeku daſam.

tipografija, grahmatu drukatawa; **tipografs**, grahmatu dru-
katajs.

tips, paraugs, pamata weids, pamata tehls; **tipiſts**, rakſturis, preeſchſihmigs, ſtingri noteikts.

tirade, ſteapta runa, tukſcha ptahpajhana.

tirans, warmahka; netaiſns, breejmigs waldneeks; **tiranija**, nomahſchana; breejmiga, netaiſna waldiba; **tiranisjet**, no-
ſpeest, nomahkt.

tiraſcha, parada ſihmju dſehſchana pee aiſnehmuma ſlehgſchanas ſtingri noteiktos terminos.

tirdſneezibas palata, Wakar-Giropā tirgotaju preeſchſtahwu ſapulze tirdſneezibas intereſchu aiſtahweſchanai.

titans, milſis.

tituls, wirſrakſts; ſahrtas noſaukums.

toalete, apgehrbs; galbs ar apgehrba peederumeem.

toga, ſenās Romas pilſonu wirsuwals.

tolerabels, zeeſchams; **tolerants**, paneſigs; **toleranze**, paneſiba, it ihpaſchi tizibas leetās; **toleranzas edikts**, waldibas noteifums, pehz kura ari tām tizibas iſchſiram, fas naw atſihtas par walſts tizibam, teek atlauts ſopt ſawu tizibu; **tolerazija**, pazeeſchana, paneſchana; **toleret**, zeest, paneſt.

tolſtojeſchi, grafa D. Tolſtoja mahzibas peekriteji, kuri atſihst, ſa ſcha laifa kultura ir ſamaitajuſi zilweka deewiſcho dabu un ſa zilweka ihſtais uſdewums ir — tuwotees dabai, nekaltot un nepretotees ſaunumam, bet ar mihleſtibu un paſchlaboſchanos zenſtees nodibinat meera un taiſnibas walſtibu ſemes wirju.

- tombaks**, ĵarkanais miņiņš.
- tonis**, šana; paraščas.
- tonna**, fugu lahdina švārs = 200 mahrz.
- tonšura**, katolu garidņeekeem matu ižirpums galvas widū.
- topiſks**, weetejs (preštats wišpahrejām).
- topografiija**, weetas apraksts; **topografs**, weetas aprakstītais.
- toriji**, konjerwatiwā partija angļu parlamentā, kura aištahw muičhneežibu un ičķiru waldbibu.
- tormašs**, kawešhana, atturešhana.
- torpeds**, apakičuhdens rihs eenaidneeka fugu ušpridšinašhanai.
- toršo**, stahws bej galwas, rokam un kašjam.
- tortura**, ipihdšinašhana; mozišhana.
- totals**, pilnigs, wišu apņemošs.
- totems**, deeweklis; dšihws waj nedšihws elks, kuru peeluhdi itai weena žilts.
- tout comme chez nous**, glušči tā pee mums.
- trabants**, pawadonis.
- trachoms**, lipiga, deeigan bištama azu šlimiba.
- tradizija**, laučhu mutē ušglabajees noštahšts.
- tragedija**, behdu luga; ičhaušmigs notikums; **tragiks**, behdigs, ičhaušmigs; **tragikomediija**, pušbehdiga, pušjoziga luga; **tragikomiks**, behdigi jozigs.
- traktats**, lihgums diwu walštju starpā; apšpreedums.
- traktet**, apštrahdat; pazeemat, pameelot.
- trakts**, zela gabals, zetič; apgabals, apwidus.
- transaminazija**, diwešjelu širošhana.
- transferts**, naudas pahrweedums no weenas weetas uš otru.
- transformazija**, pahrweidošhana, pahrwehršhanās; **transformet**, pahrweidot, pahrwehrst.
- transfuzija**, ašins pahrwešhana no wešela žilweka šlima žilweka
- transčet**, šagreešt, šadalit. [ašins traufos.
- transits**, pretičhu zaurwešhana kašdai šemei waj pilšehtai (uš žitureeni).
- transitoriks**, pahrejošs, pagaidu.
- translator**, tulks; **translazija**, tulkojums, pahrnejums.
- translofazija**, pahrweetošhana; **translozet**, pahrweetot.
- transmarins**, winpus juhras.
- transmišija**, eetaiše, kura ipehku no dšineja pahres uš darba
- transmutazija**, pahrwehršhanās. [mašhinu.
- transparentš**, zauršpihdigs.
- transpirazija**, ahdas ižgarojumi; **transpiret**, šwiht.
- transponet**, uš žitu weetu pahrželt; žitā tonu kašrtā pahrnešt.

triumwirats, treju wiħru ſabeedriba, kas ſawās rofās ſa-
grahbj walſts waru.

trivials, iſdeenīſķs, nowaſats.

troſeja, uſwaras laupijums; uſwaras ſihme.

trogloditi, alu eemihſneeki, wiſſematā attihſtibas pakahpē ſtah-
wojſhas tautas.

tronis, ſwinigeem gadijumeem nolemts waldneeka ſehdeklis.

trona runa, waldneeka runa parlamentu atkļahjot, ſatur wal-
dibas programu titlab ſihmejotees uſ eekſch-, kà ari ahrleetam.

tropiſķs, ſiltu ſemju.

trotuars, zelinſch kaħjneekeem gar celas malam.

tſchartiſms, ſoziala kuſtiba Anglijā pag. gadu ſimtena 40=0ſ
gados. Tſchartiſti ziħnijās deħt demokratiſķam reformam un
ſtrahdneeku dſihwes uſlaboſchanas.

tſcheks, ſihme, pret kuru bankā iħmafā naudu.

tſchampions, uſwaretajs ſporta ſaziħſtēs.

tſchetrejadā ſormula, peepraſijums, lai ceweſtu wiſpahrejas,
weenliħdſigas, teeſchas un aiſkļahſas weħleſchanas. **Wiſpah-**

rejās weħleſchanās balſs teeſiba ir wiſcem pilſoneem, kas ſa-
ſneeguſchi noteiktu wezumu, waj wineem manta ir waj naw;

weenliħdſigas weħleſchanas teeſibas ir tad, kad kaſtram pil-
ſonim ir tikai weena balſs; **teeſchās** weħleſchanās pilſoni

tuhlin wehlē deputatus, bet ne eepreeſch wiķu weħletajus;

aiſkļahſās weħleſchanās balſi nodod tā, ka neweens neſin,
kam par labu kuſch kaſrs balſo.

tſchitſcherons, ſweſchneeku waditajs Itali jā, ſewiſķti Romā.

tſchitſchiſbeo, prezetu augſtmaniſķu pawadonis 16. g. ģ. Itali jā.

Wiħrs peħz kaħſam driħſſteja ar ſewu ſaſtaptees tikai ſawā
mahjā; wiħur zitur to pawadija tſchitſchiſbeo, kuſch tai palih-
djeja ari apgeħrbtees.

tuberkula, puħſlitis; no ſewiſķka bazila zehlees puħſlis plau-
ſchās, no ka zelas dilonis.

tuberkuloſe, plauſķu dilonis.

tumults, troſņis, lauſķu ſaſtreesķana; **tumultuants**, troſ-
ſķnotajs; **tumultuariſķs**, troſſķnains, dumpiģs.

tunels, mahſliģi eerihkots apaſķķemes zekch.

tunika, ſeno romeeſķu balts wilnains apaſķķuſwalks.

turbans, turku galwas ģeģs.

turbine, gleemeſķweidiģs uħdens rats.

turists, zilweķs, kas patikas deħt zelo.

tutti, wiģi; **tutti frutti**, wiſwiģadi maiģi; **tutti quanti**,
wiģi kļaji.

II.

ubi bene, ibi patria, kur man labi klahjas, tur ir mana tehviija.
ufafs, Kreemija teeſchi no keijara waj waldoſchā ſenata iſlaista
legiſlatiwa waj adminiſtratiwa pawehle. Keijara ukajuš iſſlu-
dina ſenats; ſenatam teeſiba ijdot ukajuš paſtahwoſcho liſumu
iſweſchanai. Miniſtru riſhojumi un paſinojumi naw ukafi.
Nikolajs I. lika 1827. g. wijuš ukajuš ſakraht; taħdā zelā
jaſtahdijās ſwod ſaſonow, jeb liſumu kraħjums, kurič no ta
laiſa wairakfaħrt papildinats.

ulani, weegli brunoti jaħtneeku ſaldati.

ulemaſi, turku mahzitee, kuri ſawas gudribas ſmeļas teeſchi no
torana. Tee eedalaš: imamoš (ſweħtkalpotajoš), muſtijoš (deew-
wahrdu pratejoš) un kadijoš (teeſneſchoš). Ari muezini (uſai-
zinataji uš deewluħgħchanu) peeder pee ulemafeem.

ultima ratio, peħdejais pamats, peħdejais liħdſeħliš; **ultima
ratio regum**, karatu peħdejais liħdſeħliš, t. i. leelgabali.

ultimatums, peħdejais wahrds; peħdejais preeħſchliſums.

ultra, wiopus, aiš; pahri mehram.

ultramontani, aiſkalinneeki; katolu partija, kaš wiſur peekriħt
pahweſtam un pee katra jahtajuma praša, ko tanī leetā aiš
falneem (t. i. Romā) teiſ.

ultramontanizms, politiķš wirſeens, iſplatit pahweſta waru
pa wiſu paſauli.

uncle Sam (onkl Sem), ſeemeamerikamu palama.

uniati, ſaweenotee, ſabeedrotee; katolu un pareiſtižibas ſakaue-
juma peekriteji.

unija, ſaweeniba.

unifums, weena pate leeta wižā noſarē; notifums waj parah-
diba, kaš tiſai weenreiš atgadaš.

unioniſti, liberalāš partijaš noſare Anglijā.

unisono, weenā balſi; ſaſkanā.

unitareeſchi, proteſtantu ſekte, kura neatſiħt triħſweenibu.

unitarijums, politiķš wirſeens, kaš teezāš peħž walſtš weenibaš
(preſt.: federaliſms).

univerſalaš, wiſpahrejš, wiſu aptweroſchš.

univerſitate, augiſtkola, kurā ſinatneš teek mahzitaš ſistema-
tiſi un pilnigi.

univerſums, wiſums, wiſupaſaule.

urbi et orbi, pilſeħtai un ſemei; wiſur.

Urija rakſts, neſejam nelaimēš rakſts; rakſts, ar kuru ſuħritajaš
nodod aiſneſeju ſaneħmejam.

urins, mihjali.

urna, trauks fur ušglabà šadedšfinatu miroku pelnuš; wehle-
ššanas trauks.

usurpators, zilweks, kas peešawinajās to, uš ko tam naw

usurpazija, pretlikumiga peešawināšchanās. [teešiba.

usurpet, ar waru peešawinatees to, uš ko naw teešiba.

usus, parašja.

utensilijas, riški, peederumi.

utilizazija, išeetošchana, ijmantošchana; **utilizet**, ijmantot,

utilitareets, zilweks, kas raugas weenigi uš pelnu. [leetot.

utilitate, derīgums, leetojamiba.

utopija, neaišņeedjams ideals; pašakaina seme, furā walda wiš-
augstata fahrtiba un pilniba.

utopišks, eedomats, pahrmehrišs, pehž neeešpehjamā teežošchees.

utopišts, zilweks kas šapno par neaišņeedjamām leetām.

utret, pahrišpihlet.

uvertira, eewads, operas eewada mušika.

B.

va, lai eet; **va banque!** lai eet wiša banka! (hašarda špehlēs).

vademecum, nahž mau lihdi (dašchu grašmatu un mahžibas

vae victis, wai ušwareteem! [wadonu titulis).

vanitas vanitatum, wišs ir neefi.

veni, vidi, vici, nahžu, redžeju, ušwareju.

venia docendi, teešiba mahžit (uniweršitate).

veritē, patešiba.

verte, greeš apfahrt.

veto, eš aišleedju; ar šcho wahrdu romeešchu tautas tribuni wareja

atzelt likumu, kas teem išlišās tautai par šaitigu; **veto-teešiba** —

teešiba weenam pašam ar šawu eerunu atzelt šapulžes noleh-

mumu; **veto-fungs**, **veto-madama**, františchu rew. laišā

karala Ludwiga XVI. un wina šewas Marijas Antoanetes

palama, tadešl ša wini štuhrgalwigi turejās pee šawām **veto-**

teešibam; **veto-absolu**, dašchās konstituzionelās walštis karala

teešiba tautas weetneeku nolehmmuus atzelt; **veto suspensit**,

šarahu teešiba tautas weetneeku nolehmmumu išpildišchanu atlift,

šamehr naw išpilditi dašchi noteikumi.

Via, zekšch, uš wehštulem: zaur, peem. **via Riga** — zaur Rigu;

via dolorosa, šahpu zekšch, pa furu Ješus frustu neša; **via**

triumphalis, ušwaras zekšch šenejā Romā, pa furu ušwaretaji

kara wadoni eenahža Romā; **in via juris**, teešas zelā.

vide, ūkatees! **videant consules**; ū. **caveant consules**.
viribus unitis, weenoteem ūpehfeem.
vis-à-vis, (wiūawih), pretim.
vita, dūihwiba, muhūchs; **vita brevis**, **ars longa**, muhūchs ir ihūs, mahtūla ir ilga.
vivat, lai dūihwo, **vivat, crescat, floreat**, lai dūihwo, ūet un ūeed.
vox populi, vox dei, tautas balūs ir deewa balūs.

23.

wagabuuds, flaidonis.
wagina, mahts; **waguiūms**, mahts frampis jaunawam, kura dehl ne-eepehūama ūiūiūka ūakopoūchanàs.
wahzu ūaweeniba, 1815. g. noūlehgta ūaweeniba ūtarp 38 ne-attarigàm wahzu walūtin ar noluhku ūopeji aiūūtahwet ūawu
wakants, walejs, ne-eeemts. [neatkaribu].
wakanze, waleja, neaiūnemta weeta.
wakuūs, Turziūa moūūeju ihpaūhums; labdarigs eerihūojums.
wakzinazija, bafu poteūhana.
walachs, ruhniūs ūirgūs (noūaukums nahziūs no tam, ūa walachi, jeb ungari, wiūpirmak nodarbojàs ar ūirgu ruhniūchanu).
waldenūeeūūi, religijàs ūekte deenwidus Franziūa 12. g. ūim-tenū, turejàs pee ūtingras ūikumbas, bet pahweūta wadità katola ūiziba to wajaja.
walhala, ūeno ūemelneeku debefis, kur uūturas ūaujàs kruituūhee waroni.
walkiras, deewu jaunawas, kuras waronu dwehūeles aiūneūa uū walhalu.
walūts, ūabeeūriba, ūas dūihwo norobeūhotà apgabalà, kam jawa neatkariga waldiba un ūinama organizazija. Iūūūkir **monar-ūhijas** un **brihwwalūtis**, jeb **republikaūs**. Monarūhijas ir **autokratiūkaūs** (patwaldigas) un **konūtituzionelaūs** (ar tautas weetneeūibu). Republikas ir **aristokratiūkaūs** (augūtaūo ūūūkiru rotàs waldiba) un **demokratiūkaūs** (wiūa tauta wehle weetneekuūs uū weenlihdūigeem pamateem).
walūts bankrots, walūts neūpehja mahtūt ūawus paradus. Tahdos gadijumos walūts waj nu 1) iūūkaidro, ūa paradus ne-mahtàs; waldibam mainotees atgadas, ūa jaunà waldiba iūūkaidro wezàs waldibas aiūnehmumus par nelikumigeem un leedjàs toū mahtūt), 2) aptur mahtūjumus uū nenoteiktu laiku, 3) aptur intreūūu mahtūūchanu, 4) uūleek toti augūtus nodoklus uū walūts

parada sijnju kuponeem, waj ari 5) ijdod loti daudj papira naudas ar peespeestu furju.

walsts deenefts, deenefts kahdà waldibas nojarè. Augstakos walsts amata wihrus jeb eerehdnais, eezel walsts galwa, jemakos eezel winu preefichneeki. Walsts eerehdni amata eestahjotees dod ustizibas swebhestu, teef no walsts eenehmumeem atalgoti un pehz nokalpoteem gadeem dabu pensiju, jeb wezuma algu. Wijs winu darbs un atbildiba ir stingri noteikti likumos.

walsts dome, „tautas“ weetneeku sapulze Kreewijà, bej kuras peefrichanas uj 17. okt. 1905. g. manifesta pamata newar ijdod neweena jauna likuma. Pehz 20. febr. 1906. g. manifesta winai bij buht apafichnamam, bet bej parlamenta teefibam.

walsts garantija, walsts apgalwofchana, ka primatujnehmejeem atlehts noteikta leeluma pelna. Ja pelnas mafak, tad waldiba no walsts eenahtumeem truhfstofo peemafja. Djeļszeki daudj-fahrt teef taišiti ar walsts garantiju.

walsts padome, pehz 20. febr. 1906. g. manifesta Kreewijas augfchnams ar puši eezeltu un otru puši bagatneeku eeweletu lozeklu.

walsts fatwerfme, noteikumi, ka rokàs atrodas walsts wara, kahdi tàs organi, kur tai robefchas un kahda tàs atteektme pret pilšoneem.

walsts sozialisms, fapnotaju wirseens, kas gaida no monar-chijas stiprinafchanàs strahdneeku stahwofla ujlabofochanu un burfchuafijas un kapitāla waras eerobefofochanu.

walsts wara, wara wišai walstij dot likumus, toš iļwest un fpreest teesu. Bajnizfungi apgalwo, ka walsts wara nahkot no deewa un feifari un fehnini waldot „no deewa fchehlaftibas“; dafchi prahzneeki walsti ušfata par paplafchinatu dšintu un walsts waru noftahda lihdfigu tehwa warai dšintà; ziti faka, ka wara nahkot no ihpafchuma teefibam pahr jemi: waldneekam peederot wiša seme un tamlihdj ari wiši zilweti; winfch warot teikt lihdf ar Ludwigu XIV: „es ešmu walsts.“ Bet wahrds pats norahda, ka walsts wara peeder tam, kas walsti ir stiprats un ka ta atfarajas weenigi no ūpehta famehra dafchado fchkiru waluta, wehrtiba; wefjela zena. [starpà.

wampirs, afins ūhzejs.

wandalisms, mefchoniga kulturas preefichmetu iñnihzinafchana un jabojafchana; mefchoniba, atteezotees pret kulturu un tàs

wariabels, grofšigs, nepastahwigs. [mantam.

wariants, dafchadiba rokrastos; **wariazija**, pahrmaina, pahr-grofiba.

- warietate**, pašuga; **wariet**, atšķirtees, pahrmainitees.
warrants, pamehle, pilnvara; apleeziba, ka noliktavā preze šaremta.
wasals, pawalstneefs; **wasalu walsts**, no zitas atfariga walsts ar ņawu waldneeku un eefņeju waldibu.
wase, traufs, puku traufs.
waterklosets, atejas weeta ar uhdens eetaiņi aiņņkaloschanai.
watifikans, paņwesta pils Romā.
weda, indeeņņu literaturas wiswezakā dala, ar religioņu ņaturu, ņanņrita walodā.
wegetabilijas, ņahdi; **wegetareetis**, zilweks, ņas atturas no gaņas, peena, olam u. t. t. un paņrteek tiņai no tahdeem ehdeeneem, ņas naņt no ņahdu walsts; **wegetatiws**, uņ ņahdeem atteezigs; **wegetazija**, ņahdu augņhana; wiņi ņahda apwidus ņahdi; **wegetazijas periode**, gada laiks, kurā ņahdi aug; **wegetet**, ņahdu dņihwi weņt.
wehikels, brauzams riņks; lihdņeklis peegahdaņchanai.
wena, dņihņla, pa furu aņins tek uņ ņirdi atpakal; **vena poetica**, dņejiņta dņihņla, dņejneeka ņehņas.
wendeta, aņins atreebiba.
Venera, **Venus**, romeeņņu miņlestibas deewe.
weneriņkas ņlimibas, ņifilis, ņchantrs.
wentilators, eetaiņe, ar furu gaiņu atjaunot ņehgtās telpās, tās iņwehdinot.
wentilazija, iņwehdinaņhana, gaiņa atjaunoņhana.
wentilet, wehdinat, eelaiņt tihru gaiņu.
wentils, wahrņtulis pee maņņhinam.
werbalizems, plaņpas, tenkas.
werbals, mutiņks, wahrdeem; **werbalinjurija**, apwainojums wahrdeem; **werbalnote**, diplomatiņkā ņatiņmē rakņts, ņas ahrņemju waldibai tiņai preeņņhā ņaņams.
werdiktis, ņwehrinato peeņehdetaju ipreedums; iņņņiroņņs ipreedums.
weriņfazija, apleezinaņhana, peerahdiņhana par pareiņu.
weriņzet, apleezinat, apņtiprinat.
weritate, pateeņiba, iņņteniba.
werņija, iņteikņmes weids, ectehrpums wahrdos; tulkojums; wirņeens.
wersura, apgreeņhana; preņņu apgroņijums; patapinajums.
wertikals, ņahwu uņ leju ņahwoiņņs.
wesirs, turku uiniņtrs; **leelwesirs**, ministru preeņņneefs Turzija.

- Westa**, uguns un ugunsfura deewe ſenejā Romā; pwards bij
winas altaris.
- westaleetes**, Westas preeſtereenes, furām bij jauſrauga, lai
Westas templi uguns neiſdiſtu. Ja uguns iſdſija waj weſta-
leete jauđeja newainibu, tad to jo bargi ſodija.
- weſtibils**, kraſſchus, plaſchs preeſchnams.
- weterans**, iſdeenejis kareiwis; ſawā arodā daudj peedſihwojis
wihrs, noruhdits darbineeks.
- weterinars**, lopu ahrſts.
- wiadukts**, tilta weidigs zelch pah purweem, eelejam, dſelſ-
zeleem u. t. t.
- wibrazija**, trihzeſchana, witnoſchana; **wibret**, trihzet, witnot.
- wigi**, liberalu partija Anglija.
- wigwams**, Seemelamerikas indijanu buhda.
- wifars**, weetneeks; **wifaret**, zita weetu ijpildit.
- wifingi**, normanu wadoni.
- wiftualijas**, ehdamas leetas.
- wilajets**, Turzija gubernas noſaukums.
- willa**, waſarniza.
- winjete**, maſi ſihmejumi grahmatas iſrotajchanai uſ titula lapas,
beigās, kà ari nodatu ſahkumā un beigās.
- wiolazija**, iſwaroſchana; **wiolents**, waras darbus leetojoſchs;
wiolet, iſwarot.
- wirginals**, jaunawas newainibā ejoſchs; **wirginalitate**, jau-
nawas newainiba.
- wirilitate**, wihreftiba.
- wirils**, wihras, wihrichſts; **wirila balſs**, teeſiba weenam
paſcham ſawu balſi nodot un ſawus eeſtatus iſteikt (pretſt.
kuriatbalſs, teeſiba balſi nodot kà kaſrtas preeſchſtahwim).
- wirtuoſs**, meiftars ſawā mahſlā; **wirtuoſitate**, leela iſweiziba
- wirulents**, nahwigs, loti lipigs. [mahſlā.
- wiſibels**, redſams.
- wiſija**, ſlimiga redſes maldinaſchana; tiſ ſtipras eedomas, ka
eedomato preeſchmetu domajas redſam.
- wiſirs**, grands pee ſchaujameem riſkeem.
- wiſitazija**, pahraudiſchana, pahrmekleſchana; **wiſite**, apzee-
mojums; **wiſitet**, apſtatit, iſmeklet.
- witaliſms**, ſewiſchka dſihwibas ſpehka peenemiſchana, lai waretu
iſſkaidrot daſchadas parahdibas.
- witalitate**, dſihwes ſpehja.
- witals**, uſ dſihwibu atteezigs; **witals jautajums**, dſihwibas
witrafcha, aiſweltaſms logu preeſchſkars. [jautajeens.

- wiwifetzija**, dšihwu kufstonu graiſiſchana ſinatniſkos noluhkos.
wize, ſaliftenos weetneefs, pœm. **wize presidents**, presidenta weetneefs; **wizefaralis**, farala weerneefs, pahrwaldneefs, kas paſtahwigi walda par kahdu walſts datu.
wodewila, weegla ſatura teatra luga ar eepiſtàm paſiſtamàm dſeeſmam.
wokabuli, walodas atſewiſchki wahrdi; **wokabularijs**, wahrdu krahjums, wahrdu ſaraffts.
wokala muſika, dſeedaſchana (pretſtats: instrumentala m.)
wokals, balſſſtanis, paſſſkanis; **wokaliſazija**, ſtaidra wokalu iſruna dſeedot.
wokazija, aizinaſchana uſ amatu; **wozet**, aizinat uſ amatu.
wolapifs, paſaules waloda ar loti weenfahriſchu gramatifu un neleelu krahjumu ſaknu wahrdu, no kureem ziti atwaſinami.
wolontars, jawwalneefs (kara deeneſtà); jauneklis, kas mahzi- bas laiku beidſis, eeſtahjās kahdà weikalà, muſiſchà etc., fur ſtrahdà bej algas, lai papildinatos jawà arodà.
wolterjaneetiſ, frantiſchu rakſtneeka un filoloſa Woltera peeſtri- tejs; zilweks ar brihwprahriſgeem eeſkateem.
wolumens, apmehrs, telpas leelums.
woluminoſs, leela apmehra.
womitiws, wemjamas ſahles.
wotet, nodot balſi, atwehlet; **wotazija**, balſiojchana, balſu laſi- ſchana; **wotums**, nodota balſs, ſolijums, ſpreedums.
wulgars, iſdeeniſchks, jems.
wulkans, uguns wehmejs kalns; **wulkaniſki akmeni**, no uguns darbibas raduſchàs akmenu ſugas.

3.

- zedet**, otram atdot, atkahptees; (ſf. zefija).
zefirs, lehna wafara wehſma.
zelebret, ſwinet, ſwinigi iſweſt.
zelibats, aiſleegums prezetees (katolu garidneekeem).
zelotiſms, tiſibas ſanatiſms.
zeluloſa, toka ſchſeedras weela.
zements, maiſijums no ſakkeem, gipiſcha un dſelſſdatam.
zendawesta, ſenperſeeſchu religijas grahmataſ, weena no wiſ- weſakàm religijas grahmatam paſaulē.
zenits, punktſ pee debeſim, kas ſtahw taiſni wirs apluhkotaja galwas (preſt.: nadirs).

zenset, apspreeft, nowehrtet; pahrbaudit, waj rakfts drukâ pee-
laiſchams, waj ne.

zensors, ſenejâ Româ eerehdnis, kam bij jaiſſchkiro pilſoni
peh3 winu mantas ſtahwokla un jawſrauga pilſonu itumiba;
tagad: polizijas eerehdnis, kam japahrbauda drukas leetas.

zens, mantas ſtahwokla uſſihmejums; nodokli; politiſku teeſibu
atkariba no mantas ſtahwokla; ihpaſchuma leelums, kas dod
wehleſchanas teeſibas; **iſglihtibas zens**, iſglihtibas paſahpe,
kas dod to paſchu teeſibu.

zensura, pahrbaudiſchana; ſpreedums par kaſhdu zilwefu un
wina darbeem; polizejiſka drukas leetu, teatra gabalu u. t. t.
pahrbaudiſchana.

zentaur, teiſjmainſ neſwehrs: puſzilwefa, puſſirga.

zentenijs, 100 gadu ilgs laiſkmeſ.

zenteſimals, ſimtu dalâs eedaliſ.

zenti- ſaliftkenos: ſimtâ dala.

zentners, 100 mahzinas.

zentraliſazija, ſaweenoſchana ap weenu widus punktu; wal-
dibas ſiſtema, kurâ wiſa walſts darbiba iſeet no weenas
galwas, kas wada wiſu walſti; turpretim **dezentraliſazijâ**
katra walſts dala nolemj patſtahwigi par ſawu liſteni; **zent-**
raliſet, ſpehkus ſawilft weenâ weetâ; eerihſot tâ, ka wiſs
atkarajas no widus punkta; **zentraliſts**, zentraliſazijas
peekritejs.

zentral, widus punktâ atrodoſchees, uſ to atteezoſchees; **zent-**
ralâs eestahdes, augſtakâs eestahdes walſti waj ſemê, ſem
kurâm atrodas weetejâs pahrwaldes; **zentralâ wara**, aug-
ſtakâ wara walſti.

zentriſugals, no widus punkta behgoſchs.

zentripetals, uſ widus punktu teezoſchees.

zents, widus punkts; parlamentos to politiſko partiju preeſch-
ſtahwi, kas ſtahw widu ſtarp waldibas peekritejeem un opoſiziju.

zerbers, greeku mitologiâ trijgalwains ſuns, kas ſargâ eeeju
miroku walſti; nelaiſpns durwju ſargs.

zeremonials, preeſchraſti, kaſhdas zeremonijas iſwedamas da-
ſchados ſwinigos gadījumos.

zeremonija, ahrejs weids, kas attehlo darbibas mehrki un
noſihmi; ſwiniga paraſcha.

zeremoniju meiſters, eerehdnis pee waldneeka galma, kas
uſrauga, lai tiſtu iſpildits zeremonials.

zernazija, pilſehtas eelentschana; wiſu eeeju apſehſchana; **zernet**,
eeſlehgt, eelenkt.

- zertifikats**, leeziba, apleezibas raksts.
- zesarisms**, despotisms, kas isleetas buht demokratisks; patvaldiba, kas glaimo tautai, lai to peesahmauktu un kalpinatu.
- zesaropapisms**, basnizas pilniga padošana keisara warai.
- zefija**, teesibu nodošana zitam; prasibu teesibu nodošana zitam.
- ziflons**, weesulis.
- ziflops**, teisimains milsis ar weenu azi peeres widi.
- zifls**, aplots; atsewischku preekshmetu grupa; parahdibu grupa, kas periodiski atfahrtojas weenâ un tai paschâ fahrtiba.
- zilindrs**, garisch, apalsch fermens weenadâ resnumâ.
- zinifis**, nefaunigs, nepeeflahjigs zilweks; **zinifis**, nefaunigs, nepeeflahjigs.
- zirkulars**, apfahrtrafts; raksts, furu peesuhta wairafâm eestahdem waj personam.
- zirkulazija**, rinkošana, apgrošichanâs.
- zirkulet**, eet apfahrt, buht apgrošijumâ, isplatitees.
- zirkumpolars**, pola apkaimê atrodoshees.
- zirkumšpefzija**, apikatišchanâs, apdomiba.
- zirkumstanze**, apstahlis.
- zirkus**, apalsch laufkums rotalam un daschadâm ijarahdem.
- zis** = salittenos: aij, winpus.
- ziselet**, jelta un judraba leetas isrotat ar uskumpâm figuram.
- zisterne**, mahšligi eerihkota bedre leetus uhdens šatrahichanai šausos apgabalos.
- zitadele**, zeetofichna galwenais kodols; apzeetinata pils.
- zitats**, wahrdu pa wahrdam peewests isteikums no rakšineezibas.
- zitazija**, aizinajums pee teesas waj zitas eestahdes.
- zitet**, aizinat pee kahdas eestahdes eerastees; peewest isteikumu (no grahmatas, laifrakstem).
- ziwilisfazija**, tahda attihstibas pakahpe, furâ eespehjama fahrtiga pilsonu kopdsihwe; **ziwilifet**, no mešchona stahwofka eewest attihstiba.
- ziwils**, uš pilsonu fahrtu atteezigs; isglihtots, attihstits; **ziwil lauliba**, no waldibas eestahdem apstiprinata lauliba bes peespeestas basnizas šwehtibas; **ziwilliste**, likuma noteiktâ juma, furu dabu walšis galwa šawai un šawa galma usturai; **ziwileerehdnis**, katrs eerehdnis, kas nestahw militarâ organifazijâ; **ziwilteeša**, isšpreešch daschadas prasibu leetas (friminalteeša nojeegumus).
- zona**, jofla.
- zoolatrija**, dšihwneeku peeluhgšana.
- zooliti**, aijwešstures dšihwneeku pahrafmenojumi.

- zoologija**, māžība par dšihvneekēm.
zoologisks dahrsis, dahrsis, kurā kopj un israhda pašču
jemes un švešču semju dšihvneekus.
zotomija, dšihvneeku anatomija.
Zoroasters, Zaratuštra, senperseečču religijas dibinatajs,
kas dšihvoja apm. 2000 g. pirms Kr.
zunšte, organijeta weena aroda amatneeku šaveeniba.
zwingliani, reformatora Zwingli peekriteji; reformatu draudšes
šakīre.

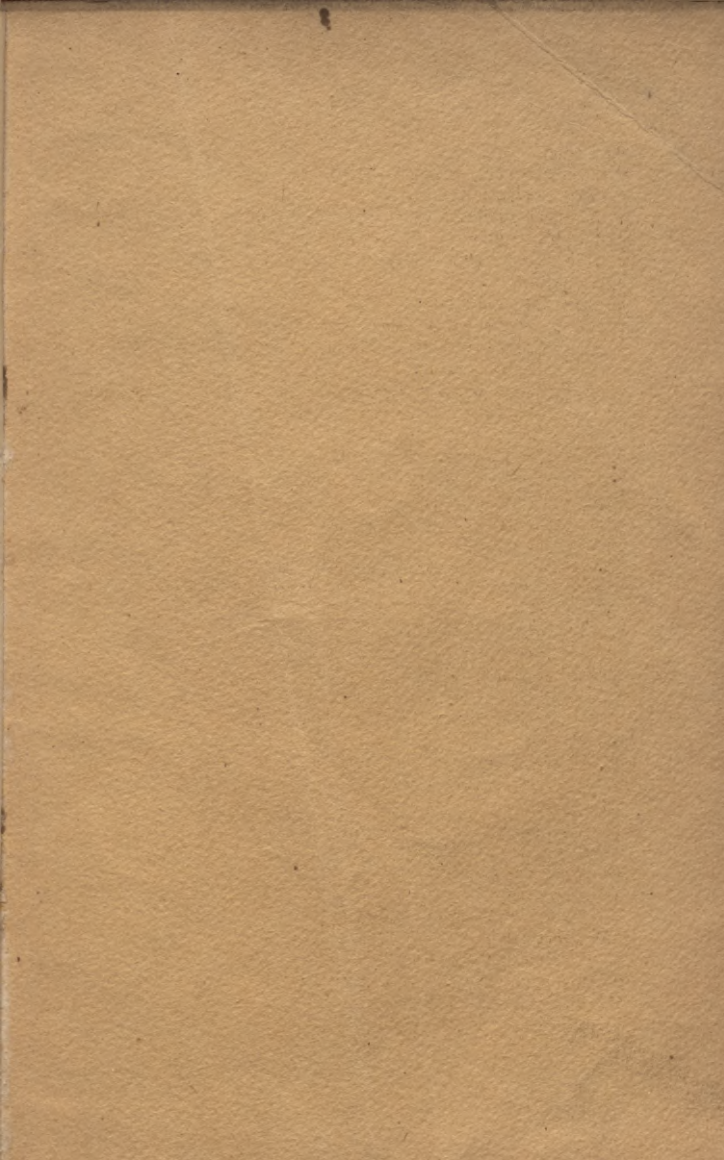
Wisbeesčhak leetojamee šaihsnajuimi.

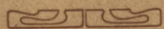
- A.**, **avant** (awan), uš preeščču; pulkstenos apšihmē: rahditajs
greeščhams uš **A** puši, ja grib, lai pulkstens eetu ahtraf.
a. c., **anni currentis**, tekoščā gadā.
a. d., **a dato**, no deenas (kad rakšts pagatawots).
a. f., **anni futuri**, nahkojčā gadā.
a. p., **anni praeteriti**, pagahjuščā gadā.
a. r., **anno regni**, waldiščhanas gadā.
cand., **candidatus**, kandidats.
cbm., kubifmetrs.
ccm., kubifzentimetrš.
cf., **confer**, **conferas**, šalihšini.
c. l., **citato loco**, peewestā weetā.
cm., zentimetrš.
cmm., kubifmilimetrš.
cod., **codex**, lifumu grahmata, wezo rokrakšts.
comp., **compagnie**, šabeedriba.
c. s., **cum sigillo**, ar šeegeļi.
ctr., zentners.
d. c., **da capo**, no eesahštuma.
d. d., **de dato**, no deenas, no datuma.
dem., **demoiselle**, jaunkundse.
do., **dito**, taš patš.
Dr., **doctor**, doktors; **Dr. jur. (juris)**, teešleetu doktors; **Dr. med.**
(**medicinae**), ahrstneezibas doktors; **Dr. phil. (philosophiae)**,
filosofijas doktors; **Dr. theol. (theologiae)**, teologijas doktors.
dšim., dšimis, dšimuši.
ed., **editio**, išdevums.
etc., **et cetera**, un tā tašlaf.

- exc., excudit**, greefiš (wara un tehrauda greejumoš).
excl., exclusive, iŋnemot.
extr., extra, ihpašchi; bej tam.
fec., fecit, taišijis.
f., fem., femininum, ņeeveešchu ņahrtas wahrds.
ff., finissimo, loti ņmalts.
fin., finis, beigās.
fol., folio, lošņes leelumš.
fr., franco, bej mašjas peejuhtot.
g., grams.
ha, heftars.
h. a., hoc anno, ņchini gadā.
h. e., hoc est, taš ir.
hg, heftogramš.
hl, heftolitrš.
hm, heftometrš.
ib., ibid., ibidem, turpat.
id., idem, taš patš.
incl., inclusive, eešfaitot.
it., item, tašlaf.
J. N. R. J., Jesus Nacarenus Rex Judaeorum, ņejuš no Naza-
retes, juhdu ņehniņš.
jun., junior, jaunakais.
kg, filogramš.
km, filometrš.
l., laši.
l., litrs.
l. c., loco citato, peeweštā weetā.
l. s., loco sigilli, ņegeta weetā.
m., metrš.
m., masc., masculinum, wihtreešchu ņahrtas wahrds.
mag., magistrš.
mad., madama.
mg., miligramš.
mir., miris, miruši.
mlle., mademoiselle, jaunfundše.
mm., milimetrš.
Mr., mišters, mošje (kungš).
n., neutrum, widejās ņahrtas wahrds.
N., Nr., numurs.
N. B., nota bene, eewehro labi.
N. N., nomen nescio, wahrda nešinu.

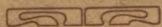
- Op., opus**, darbs.
Ord., ordinarius, fahrīgš (profesors).
p., pag., pagina, lappuse.
p. c., pour condoler, lai išteiktu lihdjūhtibu.
p. f., pour feliciter, lai wehletu laimi.
p. f. v., pour faire visite, lai apzeemotu.
pinx., pinxit, malejis.
pl., pluralis, daudškaitlis.
p. p., p. pecm., par peemehru.
P. P., praemissis praemittendis, vajadšigo eepreekš minot (titulaturu neminot).
p. p. c., pour prendre congé, lai atwaditoš.
pr. pa., per procura, prinzipala wahrda.
pr., per, pro, zaur, par.
P. S., post scriptum, pehzrakšts.
P. T., praemisso titulo, tituli eepreekš minot.
qcm., kvadratcentimetrš.
qkm., kvadratkilometrš.
qmm., kvadratmilimetrš.
R., retour waj **retarde**, atpakaš, kawē; pulkštenoš apšimē: greeš uš **R** puši, ja gribi, lai pulkstens eet gaušak.
šal., šalihšfīni.
S., St., sanct, šwehtais.
sc., scripsit, rakštījis.
sculp., sculpsit, tehlojis.
sen., senior, wezafais.
S. J., societas Jesu, Ješus beedriba, jejuiti.
šf., šfatees.
S. T., salvo titulo, tituli neminot.
s. v., salva venia, ar atlauju.
tab., tabula.
u. t. j. pr., un tā jo projam.
u. t. l., un tam lihdšigi.
u. t. t., un tā tašlaf.
u. z., un ziti.
v., vert., verte, greeš apfahrt.
vid., vide, šfatees.
v. v., vice versa, otradi.
X., nešinama leeluma, nešinamas perjonas apšimejums.
Y., otrs nešinams leelums.
Z., trešhais nešinams leelums.

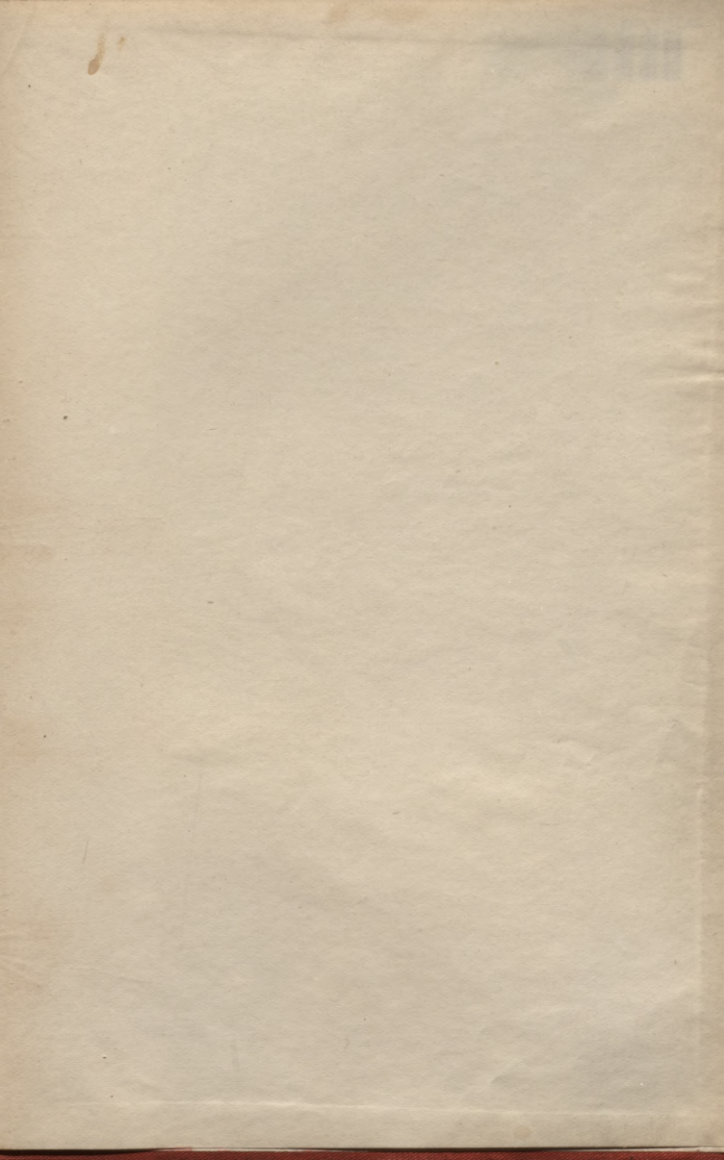

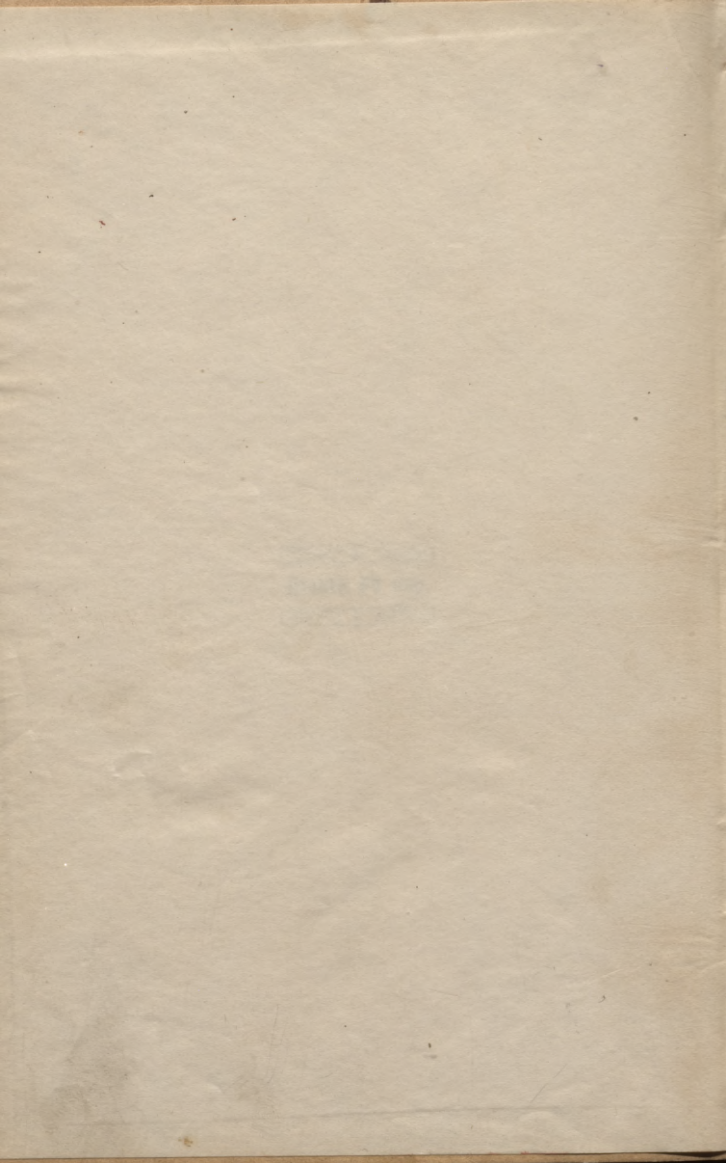

Мақфа 50 қар.

2. 8. DEC. 1924

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0311015344

in 1ms

